N.º 505

folia continens 359

f. 359

compactura renovata m. Julio 1904

II

pecore. fine mea spue et lacus suis Ublnauert me. De des[cen]s[u] e[ius] ad inferos et rep[ro]bac[i]o[n]e scor[um] p[er] osee l[ibr]o ii m[anu] d[e] manu [mor]tis liberabo p[ro]p[ul]um meu[m] de morte redima[m] eos et co[n]mors to o m[ors] mat eo te. De die t[er]cia resurrec[tionis] eius et diluculo . ide osee . Venite et reu[er]tam[ur] ad d[omi]n[u]m q[ui]a ip[s]e cepit et sa nab[it] nos vivificabit nos p[ost] duos dies et die t[er]cia suscitabit nos et vivem[us] i[n] co[n]spectu ei[us] s[ci]e[m]q[ue] sequam[ur]q[ue] ut co[gnoscamus] d[omi]n[u]m q[ua]si diluculu[m] p[re]parat[us] e[st] egressus ei[us] et ueniet n[o]b[is] q[ua]si imber temp[or]aneus et serotin[us] t[er]re . De lege a[utem] noui te stamenti q[ue] p[er] mundu[m] diffusur[a] erat p[ro] se pollicet[ur] d[icens]. Ecce uenient dies dicit d[omi]n[u]s et feriam domui isr[ae]l et do mui iuda fed[us] nou[um] n[on] s[ecundum] pactu[m] q[uo]d pepigi c[um] pa[tri]b[us] v[est]ris i[n] die q[ua] app[re]hendi manu[m] eor[um] ut educe[re]m eos de t[er]ra egypti . pactu[m] q[uo]d irritu[m] fecer[un]t et e[go] dominat[us] su[m] eor[um] d[icit] d[omi]n[u]s. H[oc] e[st] h[oc] q[uo]d feria[m] c[um] domo isr[ae]l p[ost] dies illos d[icit] d[omi]n[u]s dabo lege[m] mea[m] i[n] uiscerib[us] eor[um] et i[n] corde eor[um] sc[ri]ba[m] ea[m] et ero eis i[n] d[eu]m et ipsi erit m[ihi] i[n] p[o]p[u]l[u]m.
Qui ascensus eet i[n] celu[m] et sic ap[osto]los missus sp[iritu]m s[an]c[tu]m d[e] vno v[er]sicolo p[salmi]sta d[icit]. Ascendes i[n] altu[m] cepi sti captiu[itatem]. D[e] ho[c] . Asce[n]d[it] q[ui]ppe x[ristu]s i[n] celu[m] captiua[m] duce[n]s q[ui]a corrupc[i]o[n]e[m] n[ost]ram virtute sue i[n]corrupc[i]o[n]is absor buit . dedit d[ona] ho[minibus] q[ui]a effuso de su[per] sp[irit]u s[an]c[t]o diu[er]sa di uina celestiu[m] carismatu[m] dona accessit Joel d[icit]. Et p[ost] hec effundam sp[iritu]m meu[m] sup[er] o[mn]e[m] carne[m] p[ro]ph[et]abu[n]t i[n] v[er]i tate . De h[ac] eade[m] effusio[n]e sp[iritu]s s[ancti] y[saias] d[icit]. Noli time re puer meus iacob et rect[issi]me q[ue]m elegi effundam aq[ua]s sup[er] sitie[n]te[m] et fluenta sup[er] aridam effundam sp[iritu]m meu[m] sup[er] se me[n]

Veru[m] a[n]i[m]a ade p[ro]ducta fuit an[te] cor[pus] ut postea.
¶ Vi[detur] q[uo]d an[te] cor[pus] . q[ui]a g[e]n[esis] i . d[icit]. faciam[us] ho[min]em ad ymag[ine]m n[ost]ram et hoc d[i]c[tu]m est die sexto . S[ed] die sep[tim]o post d[icit]. Formauit d[eu]s ho[min]em de limo t[er]re . vn[de] p[ri]ma forma[ti]o refert[ur] ad a[n]i[m]am q[ue] e[st] f[ac]ta ad ymag[ine]m n[ost]ram . sc[d]a ad cor[pus] . ergo v[idetur] q[uo]d p[er] textu[m] p[ri]us fuit a[n]i[m]a q[ua]m cor[pus]. Sed d[icendu]m q[uo]d ill[u]d q[uo]d d[icit]ur alt[er]um illor[um] e[st] d[i]c[tu]m p[er] recapitulatione[m] . scriptura n[ost]ra i[n] recapi tulatione vt addat . q[uo]d p[ri]us n[on] ita exp[re]ssit ¶ Ite[m] sic[ut] ho[mo] ex p[ar]te cor[poris] co[n]uenit c[um] brutis ita ex p[ar]te a[n]i[m]e co[n]uenit c[um] angelis. Sed sic[ut] cor[pus] ho[min]is p[ro]duc tu[m] est eade[m] die c[um] brutis sic sp[iritu]s ei[us] r[ati]o[n]a[b]i[l]is debuit p[ro]duci eade[m] die c[um] angelis . ergo v[idetur] q[uo]d a[n]i[m]a ade p[ro]ducta e[st] an[te] cor[pus]. S[ed] d[icendu]m q[uo]d maiore co[n]ue[nientia]
[illegible] h[abe]t ho[mo] s[ecundu]m cor[pus] c[um] brutis q[ua]m [illegible] c[um] angelis
[illegible]

angelis ut sic p[ro]fe[ctum]
fem est q[ui]a a[n]i[m]am e[ius]
ri a[n]i[m]a qua[m] corp[us]. S[ed]
q[ui]a a[n]i[m]am . t[ame]n fem est
an[te] cor[pus] no[n] debuit
eum ad corp[us] sic eum
corp[us] s[ed] i[n] p[ro]cessu - qui
t[ame]n p[ro]ced[it] t[em]p[or]ale
forma[ta] an[te] corpus. S[ed]
t[er]tia quo p[ar]t[e] t[em]p[or]e . S[ed]
esse d[icendu]m ei[us] p[er] se sine
n[on] e[st] simp[liciter] r[ati]o[n]e
a p[ar]te post se plus
fine . Non t[ame]n o[mn]es
talis que sunt p[ro]ducta
t[er]minare . talis fuit a[n]i[m]a
¶ q[uod]r[itur] . g[e]n[esis] . ii . for[mauit]
spiraculu[m] . i[d est] . f[acie]m . e[ius].
aspirare n[on] d[icitu]r est q[ua]
ca[us]a cor[poris] q[uam] spiracu[lum]
cor[pus] q[ua]m a[n]i[m]am . ¶ I[te]m
sic[ut] po[tentia] actu p[ri]u[s]
debuit nat[ur]a p[ro]cede[re]
foret ex cor[pore] . [et]c
arbi . q[uo]d mouet[ur]
i[n] s[ecundu]m sic[ut] angelus . aut i[n]
i[n] extra sic[ut] d[iuin]a . q[uo]d f
n[on] esset capax o[mn]i[s] m
debet puniri ut re
Veru[m] aliq[ui]d de co[r]
huar cor[pus] ¶ Vi[detur] q[uo]d
poss[i]t co[n]uenire . n[on] p
t[ame]n c[um] s[ecundu]m q[ua]tuor ele[menta]
nu[m] co[n]uenire n[on] po
tiret . [illegible] colli
h[abe]t de co[m]pone cor[poris] h
p[er] cor[pus] celeste
e p[ro] [illegible] e[ius]
[illegible] p[ro]p[ter] item
[illegible]
[illegible]

Iste liber [illegible] fr[atru]m Minor[um] Collegii
[illegible] [illegible] de Cant[uaria] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fr[atr]i [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

vu fuerit ad purganda terra a peccatis. i paradiso aut
gmissu est p[ri]m[u]m pecc[atu]m. g[o] magis locus ille debuit purgari
q[ua]m alia loca. q[ui]a loc[us] ade e[st] eminens q[uod] aq[ue] diluvii illuc n[on] pervenerunt
Ad q[uod] d[icitu]r ille aq[ue] fuerit ad purgand[um] pecc[ata]. Sed d[icitu]r q[uod]
fuerit ad purgand[um] loca infecta p[er] peccata carnalia. carnalium
ho[minum]. sic p[atet] ex textu gen[esis]. vi. om[n]is caro corruperat
viam sua[m]. locus aut[em] ille infect[us] n[on] fuit pecc[at]o ade. n[am]
celu[m] empireu[m] pecc[at]o angeli. q[ui]a i pecc[at]o n[on] fuit carnale
s[ed] spirituale. Sed [illegible] erectio[n]e ... fuit statim
expiat[um]. It[em] gen[esis]. vii. operti s[un]t o[mne]s mo[n]tes
sub universo celo. g[o] mo[n]s paradisi. g[o] aq[ue] diluvii
illuc pervenerunt. Sed q[uo]d h[ic] q[ui]a d[icitu]r o[mne]s mo[n]tes. n[on] fac[it]
distributio[n]em generale[m]. s[ed] accomoda[m] p[ro] montib[us] n[ost]re
habitabilis. It[em] dicit sc[riptur]a ... ille ignis q[uantu]m aq[ue] diluvii ascenderit. s[ed] ign[i]s iudi-
cii ascendet usq[ue] ad o[mne]m loc[um] t[er]re ... g[o] aq[ue]
diluvii. Sed d[icitu]r q[uod] ille ign[i]s h[ab]ebit effect[u]m n[on] t[antu]m purga-
tionis s[ed] innovationis. q[uantu]m ... ascenderit aq[ue] diluvii
t[antu]m ascendet ille ign[is] q[uantu]m ad effect[u]m purgationis. tam[en]
q[uo]d ad effect[u]m innovationis ap[osto]l[u]s ascendet.

.3. q.

Queritur t[er]tio quid vocat[ur] hic paradis[us] i[n] q[uo] ho[mo] e[st] positus.

In eode[m] q[uo]q[ue] paradiso ... Octavo ... fuit corp[us] mulieris. ... mag[iste]r ... de tex-
tu gen[esis]. ii. Queritur mulier formata e[st] de viro. n[on] de
aliis ... de costa viri de viro dormiente. ...
sic ... i formatione mulieris. ... q[uod]
mulier formata sit de viro sic ob[icitur]. ... gen[esis]. i. d[icitu]r
q[uod] fecit deus ho[min]em ad yma[gine]m sua[m] ... masculu[m] ...
masculu[m] ... fe[min]am sit ca[usa] ... g[o] ... de viro p[ro]duxit. ...
... serpent[em] masculu[m] ... fe[min]am ...
... sexus ... ho[min]es ...
... sex[us] sit ... est ade. n[on] ... ex alt[er]o ...
debuit ... h[om]i[n]ib[us] ... g[o] mulier e[st] de viro p[ro]ducta
... ho. ... ho
solus ... e[st] yma[go] ... de[us] ...
... sic ... p[ro]ce-
deret ex uno ho[min]e. It[em] ob[icitur] ... mulier
sit facta de costa ... sex[us] ...
viri. ... debuit ...
[illegible]
... roborare ... [illegible]
... It[em] costa illa ... erat ...

... in corpore ut ... n[on] sic comedisse ...
dici q[uo]d no[n] erat vox ... q[ui]a n[on] erat formata ...
... C[apitulo] tobie xii. et e[st] v[er]bu[m] raphae[lis]
q[ui] d[ici]t. Cu[m] essem vobiscu[m] videbar q[ui]dem vobiscum
manducare et bibere. ego v[er]o cibo et potu in-
visibili ... g[o] n[on] vere manducabat. It[em] e[st]
actus ... est po[tentie] ... s[ed] angeli no[n] habe[n]t po[tentia]s sensitiva[s]
g[o] nec ea[rum] actus. g[o] no[n] posse[n]t vere ...
... et h[uius]mo[d]i opera exercere.

Utru[m] de[us] in formis corporalib[us] apparuerit. Videt[ur] q[uo]d
non. q[ui]a apparitio[n]es ille facte fuerint mediantib[us]
angelis. g[o] angeli corpora illa assu[m]pserunt. g[o] ipsi
in illis apparuerunt. n[on] g[o] deus. Sed d[icitu]r q[uod] angelus as-
sumebat corpus. aliq[ua]n[do] intendens demonstrare v[ir]tutem ...
... et tu[n]c ip[s]e d[icitu]r appare[re]. aliq[ua]n[do] v[ir]tutem angeli superio-
ris se illuminantis. et tu[n]c ille d[icitu]r appare[re]. aliq[ua]n[do] v[ir]tute[m]
divinam. et tu[n]c d[icitu]r appare[re] deus. ... modum v[ir]tu-
tis q[ua]m manifestare intendit coaptat et figurat mo-
tum assumpti corporis. Ideo ... angelus q[ui] moysi
apparebat. aliq[ua]n[do] appellabat[ur] angelus. aliq[ua]n[do] do[minus]. sic ...
... in glo[sa] exo[di]. iii. ... p[ro] hoc ... ad argumen-
tum ... angeli corpora illa assumerent no[n] t[ame]n ad
manifestanda v[ir]tute[m] p[ro]pria[m] s[ed] divina[m] illa assume-
bat. It[em] in illis creaturis no[n] erat deus aliter
q[ua]m p[ri]us nec aliter q[ua]m i aliis. g[o] ... p[ri]us no[n] appa-
ruerit i eis. nec i aliis ... apparet. ... nec
... in illis apparebat. Sed d[icitu]r q[uod] p[ri]us erat i eis ut
causa i effectu. ... alit[er] ... ut signatu[m] in
signo. ... mod[us] ... i modo existendi p[er] p[re]sentia[m]
It[em] si ip[s]e de[us] apparebat. g[o] missio visibilis ...
... persone divine. ... facta fuit ...
dicit sc[riptur]a ... xvi. Sed d[icitu]r
q[uod] plus ... missio q[ua]m apparitio. q[ui]a apparitio
... solu[m] effect[u]m exteriore[m]. missio v[er]o ... i[n]teri-
ore[m]. s[cilicet] plenitudinem gr[ati]e redundantis i alios.
q[ui]a i illis apparitionib[us] no[n] fiebat ... missi ...
erat. Q[uod] ille q[ui] apparebat loq[ueba]t[ur] i p[er]sona d[omi]ni
... exo[di] iii. ego sum q[ui] sum. g[o] ... ibi ... appa-
rebat ... erat. ... mag[iste]r ...
... aug[ustinus] q[uo]d n[on] e[st] dubiu[m] ... i for-
ma ... apparuisse ... de[us] i for[ma] corpore ... [illegible]

III

humanu[m]. Sed d[icitu]r q[uo]d demo[n]es dicu[n]t[ur] intrare extrinsec[us] as-
sistere ... q[ui]a no[n] ... intrare. s[ed] influ-
u[n]t i ... operando et p[er]ficiendo. intrinsec[us]
t[ame]n su[n]t p[er] p[re]sentiam. It[em] demoniaci dicu[n]t[ur] obsessi
a demone. qui v[er]o obsidet castrum extra est no[n] int[us]. g[o]
demo[n] no[n] intrat s[ecundu]m s[ubstanti]am corpus humanu[m]. Sed d[icitu]r q[uod] h[ec] obsi-
dio refert[ur] ad a[n]i[m]am. no[n] ad corp[us]. lic[et] e[n]i[m] i corpore
sit ille qui obsidet. t[ame]n a[n]i[m]am capere intendit. Sed ut
potest dici q[uo]d p[ro]p[ri]e obsessi dicu[n]t[ur] quos vexat demo[n]
ab exteriori. s[ed] energumini dicu[n]t[ur] q[uo]s vexat ab
interiori. It[em] duo sp[iritu]s no[n] possu[n]t simul e[ss]e i eode[m]
loco. a[n]i[m]a v[er]o est i toto suo corpore. g[o] demo[n] n[on] pot[est]
ibi esse. Sed d[icitu]r q[uod] a[n]i[m]a no[n] est in suo corpore ut in loco.
v[er]u[m] demo[n] et a[n]i[m]a existentes i eod[em] corpore humano
n[on] s[un]t i eode[m] loco. q[uo]n[iam] simul sint i eode[m] corpore. n[on] t[ame]n
... ut ... alteri. sic nec ... color ... sit
i medio ... sibi ... Q[uod] ... exi-
re qui ... no[n] est. demo[n]es v[er]o ab ho[min]ib[us] freq[ue]nter
exire ... s[un]t ... x[risto] ... g[o] ...
Sed ... Aug[ustinus] lib[ro] de divinatione demonu[m] d[ici]t. p[er]suadent
miris modis. subtilitate suoru[m] corporu[m] corpora ho[m]i[nu]m
no[n] sentientiu[m] penetrando. g[o] s[ecundu]m s[ubstanti]am intrant corp[us] humanu[m]

Utru[m] dyab[o]l[u]s s[ecundu]m s[ubstanti]am intret a[n]i[m]am. V[idetur] q[uod] sic. q[ui]a sup[er]
... luc[e] ... ecce ho[mo] ... demoniu[m] d[ici]t glo[sa]. intrav[er]at
dyab[olu]s ... exierat xpe. s[ed] ... exierat de sp[irit]u ...
de corp[ore]. g[o] dyab[o]l[u]s i sp[iritu]m intraverat. g[o] s[ecundu]m s[ubstanti]am intrat
a[n]i[m]am. Sed d[icitu]r q[uod] glo[sa] loq[ui]t[ur] de exitu et ingressu p[er] effe-
ctu[m] ... n[on] ... v[er]o ... glo[sa] plus dicere q[uam]
q[uo]d ubi fuit ... malicia. Sic deus
d[icitu]r habitare ... in templo p[er] gr[ati]am. ita dyab[olu]s p[er] culpa[m].
s[ed] de[us] p[er] gr[ati]am e[st] int[ra] a[n]i[m]am. g[o] et dyab[olus] p[er] culpa[m] est
int[ra] a[n]i[m]am. Sed d[icitu]r q[uod] no[n] est sic. q[ui]a de[us] ab intrinseco
... a[n]i[m]e. s[ed] diabol[u]s culpa[m] n[on] ... s[ed]
suggerit ab extrinseco. Q[uod] d[ici]t aug[ustinus] i libro q[uo]d illa
... ille solus e[st] possibile q[ui] ... eam. g[o] dyab[olus] ...
n[on] potest i[n]trare a[n]i[m]am. Sed ...

mihi . io . ni ss posse ludificare. ¶ Item dia[bolus] non p[otest] i octo creare nouas spem . g[ra]o oz qd spes a re . gne t[ame]n i octo . ricia n[on] er[it] ibi ludificacio . ss dd q q[uam]uis demo[n] no[n] possit facere nouam spem . pt t[ame]n facere spez cmissionem . ¶ Ite . h . exo . vii . d[icit] raban[us] qd diabolicis figmentis magi spectantium oculos deci piebant i ut res i sua spe remanentes alie vider[en]t[ur] . g[ra]o demones possunt ludificare ss . ¶ Co[ntra]

Utru[m] dia[bolus] possit cogitacoes imitte[re] i itellem . ¶ Vi[detur] q sic . io . xiii . d[icitu]r cu[m] dia[bolus] ia[m] misisset i cor iude ... g[ra]o ia[m] dia[bolus] misit i cor iude cogitacoem t[ra]dendi x[ristu]m . g[ra]o rc . ss dd q imissio illa i cor iude i itellcu fuit a dia[bolo] excitando no[n] i[m]primendo ... exterius . n . fantasmata q[ue] ... et lumine itelle[ctu]s agentis irradiata representat . ad q[uo]d au[tem] suscepienda se q[ue]rit si vult . sic ad certa fantas mata . si n[on] vult no[n] q[ue]rit . ¶ It[em] p[er] imissiones p[er] angelos malos . ¶ It[em] g[ra]o i mor[alibus] d[icit] q malig[n]i sp[iritu]s i cordib[us] malig[n]or[um] cogitacoes malas imitte[re] n[on] de sistunt . g[ra]o rc . ss dd q ad ista duo q[uod] imissoes ille itellig[u]nt[ur] exterius excitando . n[on] i[m]primendo i[n]terius . ¶ Co[ntra] . si posset malas cogitacoes imitte[re] ... tra mes n[ost]ra nu[m]q[ua]m a malis cogi[tationi]b[us] desisteret . q[uo]d e[st] i[n]conveniens . ¶ It[em] beda d[icit] q dia[bolus] no[n] e[st] malar[um] cogi[tatio]nu[m] imissor . s[ed] i[n]centor . g[ra]o n[on] p[otest] malas cogi[tationes] imitte[re]

Utru[m] possit malas affcoes i[m]prime[re] i affcem . ¶ V[idetur] q sic . p[er] sup . ac . v . d[icit] beda . q dia[bolus] fraudulen[ter] ... et callida decepcoe ... i affcem malicie ... g[ra]o malas affcoes i[m]pri[mit] . ss dd q ... excitando n[on] i[m]primendo . ¶ Ite dia[bolus] p[otest] ... inflamare ... g[ra]o p[otest] ... ss dd q ...

[illegible]

... u dia[bolus] possit cogitacoes n[ost]ras vide[re] . ¶ V[idetur] q sic . ... aug[ustinus] . xii . sup . gn . ad litt[eram] . Mali angeli cogi[tationes] ... ho[minu]m viderunt nouerunt . q[uia] m[u]lta p[re]dicunt que ... dixeret si cogi[tatio]nes no[n] nosset . g[ra]o rc . ss dd . q ... loq[uitu]r de visione ut noticia p[er] coniecturam . ... p[er] sig[na] exteriora . ex q[ui]b[us] conic[it] cogi[tationes] interiores . Et ex hoc q[uando]q[ue] p[er] q[u]ida[m] coniectam p[re]d[icit] futura . n[on] p[er] sciam certa[m] . ¶ Ite . cognicio q[ua]lib[et] i[m]pressione aliq[ui]d facit i corpe et p[er] i corde . sig[na] aut[em] cordis diabolus p[otes]t vide[re] g[ra]o rc . ss dd q cog[nit]io q fit p[er] sig[na] cordis ... ad co[n]iectam p[er]tinet no[n] ad sciam . ¶ Co[ntra] aug[ustinus] d[icit] li[bro] de ecclesiasticis dogmatibus . interiores cogitacoes dia bolu[m] ... est no[n] vide[re] .

Post p[re]dicta sup[er]est ut Queritur quid sit ierar chia . Dyo[nisius] . iii . ca . celestis ierar[chie] diffinit ierarchi am sic . Ierarchia est ordo diuinus sciencia et actio deiforme q[uantu]m possibile est similans et ad inditas sibi diui nitus illuminacoes proportionaliter in dei similitudinem asce[n] dens . ¶ ... istam descripcoem sic ob[icitur] . nulla p[ar]s integ[ra]lis p[re]dicat[ur] de suo toto . s[ed] ordo est p[ar]s integ[ra]lis ie rarchie . q[ui]a q[ui]lib[et] ierarchia in tres ordines distig[uitur] g[ra]o n[on] b[e]n[e] po[nitur] in diffinicone ierarchie . ordo . et i[te]m ma le d[icitu]r ierarchia e[st] ordo . ss dd . q[uo]d ordo accip[itur] equoce . ... alio d[icitu]r ... in eode[m] officio . sic est pars ierarchie . alio v[ero] d[icitu]r ... diuisor[um] officior[um] sic p[re]dicat[ur] de ierarchia . ¶ Ite in angelis no[n] e[st] ... nu[m] scie . s[ed] et caritatis et alia mlta . g[ra]o p[er] sciam spa[li]ter no[n] debuit dari diffi[nicio] . ... d[icitu]r ierarchia e[st] ordo . ... ss dd . q[uo]d licz in angelis sint q[uam] m[u]lta dona . t[ame]n hoc donu[m] . s[cilicet] sciencia . e[st] magis ... directiu[m] potestatis in fine suu[m] . ¶ Ite actio est angelor[um] ministeriu[m] . ierarchi[a] v[ero] est eor[um] assiste[n] ciu[m] ... ministeriu[m] . g[ra]o male po[nitur] actio i diffinicone ierarchie . ss dd . q licz actio q[ue] est opacio exterior angeli ad ho[mine]m sit solu[m] ministeriu[m] . ... actio com[munis] ... q[ua]lib[et] op[er]acio angeli . siu[e] ad d[eu]m contemplando siue ad alios angelos illuminando . siu[e] ad ho[mine]m ip[su]m custodie[n] do . illa est om[n]iu[m] et sic accip[itur] hic actio ... q[uia] po[nitur] i abstractu[m] p[ro] ... f[ecundu]m more[m] dyonisii . ... e[st] ierarchi[a] est ordo . scia . et actio . i . ierar chia e[st] ... distincta . scie[ntia] et agens . ¶ It[em] diformis ... possi[bi]le est similans . ... [illegible]

Ass[it] principio virgo Maria meo Jhesus Criste

Explanaturus ... opus nobilissimum ...

[illegible]

[illegible]

Quantum ad secundum [illegible]

[illegible]

Unde naturalis philosophia iam descripta

[illegible]

Incipit liber primus Aristotilis Stagerite filii Nicomachi de auditu phisico qui determinat de principiis subiecti quod est ens corporeum naturale in communi

[illegible]

Quoniam quidem intelligere et scire contingit circa omnes scientias quarum sunt principia aut causae aut elementa ex horum cognitione. Tunc enim cognoscere arbitramur unumquodque cum causas primas et prima principia cognoscimus et usque ad elementa. Manifestum quod et eius quae est circa principia scientiae quae de natura est primo determinare tentandum.

[illegible]

Innata autem est ex notioribus nobis via et certioribus in certiora naturae et notiora. Non enim eadem nobis nota et simpliciter. Unde quidem necesse secundum modum hunc procedere ex incertioribus naturae nobis autem certioribus in certiora naturae et notiora. Sunt autem primum nobis manifesta et certa confusa magis. Posterius autem ex hiis fiunt nota elementa et principia dividentibus

[illegible]

Unde ex universalibus ad singularia oportet procedere. Totum enim secundum sensum notius est, universale autem totum quoddam est: multa enim comprehendit ut partes universale. Sustinent autem idem hoc quodammodo et nomina ad rationem. Totum enim quoddam et indistincte significat, ut puta circulus; diffinitio autem ipsius dividit in singularia. Et pueri primum appellant omnes viros patres et matres feminas, posterius autem determinant horum utrumque.

Necesse est autem aut unum esse principium aut plura; et si unum, aut immobile, sicut dicunt Parmenides et Melissus, aut mobile, sicut phisici, hi quidem aerem dicentes esse, alii vero aquam primum principium. Si autem plura, aut finita aut infinita; et si finita, plura autem uno, aut duo aut tria aut quatuor aut alium aliquem numerum; et si infinita, aut sic sicut Democritus, genere unum, figura autem et specie differentia aut et contraria.

[illegible]

Similiter autem querunt et qui sunt querentes quot sunt. Ex quibus enim sunt que sunt querunt primum hec utrum unum aut plura et si plura finita aut infinita, quare principium et elementum querunt utrum unum aut multa.

[illegible]

Considerare quidem igitur si unum et immobile sit quod est non de natura est intendere. Sicut enim geometre non amplius ratio est ad destruentem principia, sed aut alterius scientie aut omnium communis, sic neque de principiis. Non enim amplius principium est si unum solum et sic unum est; principium enim aliquorum est. Similiter autem intendere est si sic unum et ad aliam positionem qualibet disputare, rationis gratia dictarum, ut Heracliteam aut si aliquis dicat hominem esse unum omne quod est.

[illegible]

aut solvere rationem litigiosam quod sane utrique quidem habent rationes melissi et parmenidis etenim falsa recipiunt et non sillogizantes sunt Magis autem melissi onerosa nimis et non habens defectum Sed et uno inconvenienti dato alia contingunt hoc autem nihil difficile

[illegible]

Nobis autem subiciantur que sunt natura aut omnia aut quedam moveri Est autem manifestum hoc ex inductione Simul autem neque solvere omnia convenit Sed aut quecumque ex principiis aliquis demonstrans mentitur quecumque vero non minime ut tetragonismum quidem qui per decisiones geometrice est dissolvere Antiphontis autem non geometrice

[illegible]

Sed quoniam de natura quidem non naturales dubitationes contingit dicere ipsos fortasse bene se habet aliquantulum disputare de ipsis habet enim philosophiam hec perscrutatio

[illegible]

Principium autem maxime omnium proprium quoniam multipliciter dicitur quod est quomodo dicunt dicentes unum esse omnia utrum substantiam unam omnia aut quantitatem aut qualitatem Et iterum utrum substantiam unam omnia ut hominem unum aut equum unum aut animam unam aut qualitatem unam hanc autem ut album aut calidum aut aliorum talium aliquid Hec enim omnia

differunt multum et sunt impossibilia dicere

[illegible]

Si quidem enim erunt et substantia et qualitas et quantitas et hec sive absolute ab invicem sive non multa erunt que sunt Si vero omnia aut quale sint aut quanta sive cum sit substantia sive cum non sit inconveniens est si oportet inconveniens dicere impossibile Nullum enim aliorum separabile est extra substantiam Omnia namque de subiecto dicuntur substantia Melissus autem quod est infinitum dicit esse Contingit itaque aliquid esse quod est quantitas infinitum enim in quantitate Substantiam autem infinitam aut qualitatem aut passionem esse non contingit nisi secundum accidens si sit et aliqua quantitates simul Infiniti enim ratio quantitate utitur sed non substantia neque qualitate Si igitur et substantia est et quantitas duo et non unum est quod est Si vero substantia solum non infinitum est neque magnitudinem habet ullam quantitas enim quedam erit

Ex suppositis premissis [illegible]

Amplius quoniam et ipsum unum multipliciter dicitur quemadmodum et quod est intendendum est quomodo dicunt unum esse omne Dicitur autem unum aut continuum aut indivisibile aut quorum ratio una et eadem quid erat esse quemadmodum merum et vinum Si igitur continuum multa sunt unum in infinitum enim divisibile est continuum Habet autem dubitationem de parte et toto fortasse autem non ad hanc rationem sed ad ipsam secundum ipsam utrum unum aut plura pars et totum et quomodo unum aut plura et si plura quomodo plura et de partibus non continuis

[illegible]

unum utrumque est sicut individuum, quorum et eadem
ratio erunt. At vero si est indivisibile, nullum erit
quantum neque quale, neque iam infinitum, quod est
sicut Melissus dicit, neque finitum sicut Parmenides.
Terminus enim indivisibilis, finitum non est. At vero
si ratione unum sunt quae sunt omnia, sicut sunt
tunica et indumentum, Eracliti rationem contingit dicere;
idem enim erit et bono et malo, et non bono esse et
bono, quare idem erit bonum et non bonum, et homo
et equus. Et non de eo quod unum sunt quae sunt
ratio erit, sed de eo quod nihil, et quale et tantum idem.

[illegible]

Conturbati sunt autem et posteriores quemadmodum et
antiqui, ne forte contingeret quod inconveniens
reputabant, simul idem unum esse et multa. Un-
de alii quidem est auferebant, quemadmodum Lycophron,
alii quidem dictionem mutabant, ut quia homo non albus est,
sed albatus, neque ambulans est, sed ambulat, ut
non est apponentes multa faciant esse unum, tamquam
singulariter dicto uno aut ente. Sed multa sunt quae
sunt aut ratione, ut aliud est albo esse et musico;
erunt idem utraque subiecto; multa ergo unum aut

divisione quemadmodum totum et partes. Hic
autem iam deficiebant et confitebantur unum mul-
ta esse, tamquam non contingeret idem unum et mul-
ta esse, non opposita autem. Est enim unum et poten-
tia et endelechia et actu. Hoc autem modo [illegible]
impossibile videntur quae sunt unum esse.

[illegible]

Et ex quibus demonstrant, solvere non difficile est. Utri-
que enim sophistice syllogizant, et Parmenides et Melissus;
et enim falsa recipiunt et non syllogizantes sunt.

[illegible]

Est enim magis Melissi onerosa ratio et non habens
defectum, sed uno inconveniente dato, sine difficultate
alia contingunt. Hoc autem nil grave est videre.

[illegible]

Quod quidem igitur Melissus male paralogizat, ma-
nifestum est. Opinatur enim accepisse, si quod factum
est, habet principium omne, quod et quod non est factum
non habere principium.

[illegible]

postea et hoc inconveniens est, omnis esse

[illegible]

phisici dicunt et non temporis et generationis non simpliciter sed alterationem tamquam non momentanea sit mutatio

[illegible]

Postea supponit quod immobile sit unum. Sic enim et pars una cum sit hec aqua movetur in seipsa. Quare et in omni aqua. Postea supponit quod alteratio non est

[illegible]

At vero neque possibile est unum esse specie sicut quo. Sic enim et physicorum quidam dicunt unum esse, illo autem modo non. Homo namque ab equo alter est specie et contraria adinvicem

[illegible]

Et ad Parmenidem autem idem modus rationum est et si aliqui alii proprii sunt

[illegible]

Et solutio partim quidem quia falsa est, partim

autem quoniam non concludit. Falsa quidem quoniam simpliciter accipit quod est dici, dicitur autem multipliciter. Inconclusa autem quia si sola alba accipiuntur significante uno albo nihilominus multa alba sunt et non unum. Neque enim continuatione erit unum album neque ratione. Aliud enim erit esse albo et susceptibili, et non erit preter album nihil separabile. Non enim inquantum separabile, sed esse alterum est albo et cui inest. Sed hoc Parmenides nondum videbat

[illegible]

Necesse igitur accipere non solum unum significare quod est de quo utique predicatur, sed et quod vere est et quod vere unum est. Accidens enim de subiecto quodam dicitur. Quare cui accidit quod est non erit, alterum enim est ab eo quod est. Erit utique aliquid quod non est. Non utique erit alii inest quod vere est. Non utique erit ens aliquid ipsum esse, nisi multa quod est significet sic ut sit aliquid unumquodque. Sed supponitur quod est significare unum. Si igitur quod vere est nulli accidit, sed illi aliquid, magis quod vere est significat quod est quam quod non est. Si enim erit quod vere est idem et album, albo autem esse non est quod vere est, neque enim accidere ipsi possibile est quod est; nihil enim quod est est quod non vere est. Non ergo quod album est, non sic autem sicut cum aliquid non sit, sed omnino non sit. Quod ergo vere est non est; verum enim est dicere quoniam album est, hoc autem non quod est significabat. Quare si et album significat quod vere est, multa ergo significat quod est

[illegible]

[illegible]

Neque igitur magnitudo erit quod est si quidem quod vere est, et quod est utrique erit alicui accidens.

[illegible]

Quod autem dividitur quod vere est in quod vere est et aliquid aliud et ratione manifestum est, ut hoc si est quod vere est aliquid verum et album quod vere est aliud esse a bipede. Si vero non sunt quod vere est aliquid erunt. Homini autem accidens alicui subiecto si impossibile est animal esse. Hoc autem quod contingit esse et non esse, accidens in hoc, et in utroque sicut quod sit separabile in dio. Autem e ratio navis in definitione animal sunt.

Amplius quecumque in diffinitione insunt in quibus neque ratio vivum in in bipede sed ut non bipedis homo non ratio in bipede ut homini in albo que est neque albo hominem. Si enim homini habenti medium et homini accidit bipes, et erit separabile esse ipsum. Animal contingit utique non bipedem esse hominem. Aut in ratione bipedis inerit hominis ratio sed impossibile est illud enim est illius ratione inest. Si autem alii accidunt bipes et al et non est utrumque quod vere est aliquid a hoc utique erit animal alterius.

[illegible]

[illegible]

Sed quod vere est sit determinatum multa et de quo ambo et utrumque et quod est ex hiis dicitur, et indivisibiliter utrumque est ex secunda.

[illegible]

Quidam autem veniebant utrisque orationibus. Huic quidem quod omnia unum sunt si quod est unum significat quod est non ens.

[illegible]

Manifestum autem est et quod non verum est quod si unum sit quod est non possibile est simul hoc idem esse non erit nichil quod non est. Nichil enim prohibet quod non est non simpliciter esse sed non ens aliquid esse quod non est. Dicere autem ex ipsum quod est totum aliquid erit aliud unum omnino esse inconveniens est. Quid enim adhuc ipsum quod est nisi quod vere est aliquid sit. Si autem hoc nichil prohibet tamen multa que sunt esse sicut dictum est. Quod quidem igitur sic unum esse quod est impossibile manifestum est.

[illegible]

Sicut autem physici dicunt duo modi sunt. Hi quidem enim unum facientes quod est corpus subiectum aut trium aliquid aut aliquid quod est igne quidem densius aere autem subtilius.

[illegible]

alia autem generant densitate et raritate multa facientes. Hec autem sunt contraria, universaliter autem excellentia et defectus, sicut magnum dicit Plato et parvum.

Secunda conclusio [illegible]

Nisi quod hic quidem hec facit materiam, unum autem speciem; alii vero unum quidem materiam, contraria vero differentias et species.

[illegible]

Hii vero ex uno inexistentes contrarietates segregant, quemadmodum Anaximander dicit, et quicumque autem unum et multa esse dicunt, sicut Empedocles et Anaxagoras.

[illegible]

Differunt autem ab invicem in eo quod hic circulationem facit horum, hic autem semel; et hic quidem infinitas similium partium et contraria, ille vero vocata elementa solum.

[illegible]

Videtur autem Anaxagoras sic infinita opinari, eo quod accipiat communem opinionem physicorum esse veram, tamquam non fiat nullum ex non ente; propter hoc enim sic dicunt: erant similiter omnia, et fieri huiusmodi constituerunt alterari, alii autem congregari et segregari.

[illegible]

Amplius ex eo quod fiunt ex alterutris contraria, inerant ergo. Si enim omne quod fit necesse est fieri aut ex his que sunt aut ex his que non sunt, horum autem aliud quidem ex his que non sunt aliquid fieri impossibile, de hac enim concordant opinione omnes qui de natura, reliquum iam contingere putaverunt ex necessitate ex his que sunt et insunt fieri.

[illegible]

[illegible]

Si vero partium parvitatem magnitudinem et multitudinem insensibilium. Unde dicunt omne in omni misceri, propter quod omne ex omni videbant fieri, apparere autem differentia et appellari altera ab invicem ex maxime superabundante propter multitudinem in mixtione infinitorum. Sincere quidem enim totum album aut nigrum aut dulce aut carnem aut os non esse, sed quod plus unumquodque habet hoc videri esse naturam rei.

[illegible]

Si igitur infinitum in quantum infinitum ignotum est, in multitudine quidem et magnitudine infinitum quantum quoddam; secundum speciem autem infinitum quale quoddam. Principiis autem infinitis existentibus et in multitudine et in specie impossibile est que sunt ex his cognoscere. Sic enim cognoscere compositum arbitramur cum cognoscimus ex quibus et quot sunt.

[illegible]

Amplius autem si necesse est cuius pars contingit quantamcumque esse in magnitudine et parvitate, et ipsum contingere. Dico autem talium aliquam partium in quas cum insit dividitur totum. Si autem impossibile est animal aut plantam quantamcumque esse in magnitudine et parvitate, manifestum est quod neque partium quamlibet; erit enim totum similiter. Caro autem et os

[illegible]

et homiomerorum partes sunt animalis et fructus plantarum manifestum quod impossibile carnem aut os aut aliquid aliud quantamcumque esse magnitudine aut in maius aut in minus

Secunda ratio [illegible]

Amplius si omnia insunt quae huiusmodi invicem et non fiunt sed segregantur cum insint dicitur autem a plurimo fiet autem ex quolibet quodlibet ut ex carne aqua segregatur et caro ex aqua. Omne autem corpus finitum consumitur a corpore finito manifestum quod non contingit in unoquoque unumquodque esse. Remota enim carne ex aqua et iterum alia facta ab reliqua segregatione quamvis minor semper sit segregata sed tamen non excellet magnitudine parvitatem aliquam. Quare si stabit segregatio non omne in omni erit. In reliqua enim aqua non inerit caro. Si vero non stabit sed habebit semper ablationem infinitis in finita magnitudine aequalia finita inerunt infinita numero. Hoc autem impossibile est.

Secunda conclusio [illegible]

Adhuc autem si omne corpus remoto quodam necesse est fieri minus carnis autem determinata est quantitas et magnitudine et parvitate manifestum quod ex minima carne nulla segregabitur caro. Erit enim minima minor.

[illegible]

Amplius autem in infinitis corporibus inerit utique caro infinita et sanguis et cerebrum separata quidem ab

invicem nil autem minus entia et infinitum unumquodque. Hoc autem irrationale est.

Secunda ratio [illegible]

Nequaquam autem segregari aliquando nescienter dicitur quidem recte autem dicitur. Passiones enim inseparabiles sunt. Si igitur mixti sunt colores et habitus si segregabuntur erit aliquod album et sanum non aliud aliquid ens nec de subiecto. Quare inconveniens est quaerere impossibilia intellectus si vult quidem segregare hoc autem facere impossibile est et secundum quantitatem et secundum qualitatem. Secundum quantitatem quidem quia non est minima magnitudo secundum qualitatem autem quia inseparabiles sunt passiones.

[illegible]

Non recte autem neque generationem accipit similium specierum. Est enim ut lutum in luta dividitur est autem ut non. Et non idem modus est ut lateres ex domo et domus ex lateribus

Tercia conclusio [illegible]

Sic autem aer et aqua ex alterutro et sunt et fiunt.

[illegible]

Melius autem est minora et finita accipere quod facit Empedocles.

[illegible]

Videntur autem et contraria principia facere et dicentes quod omne sit unum et immobile. Etenim Parmenides calidum et frigidum principia facit. Haec autem appellat ignem et terram. Et qui rarum et densum et Democritus solidum et inane. Quorum aliud quidem sicut ens aliud autem sicut non ens esse dicit. Adhuc positione figura ordine. Haec autem genera contrariorum sunt positionis sursum et deorsum ante et retro figurae angulus rectum circulare. Quod quidem igitur contraria omnes faciunt principia manifestum.

[illegible]

[illegible]

Et rationabiliter. Oportet enim principia neque ex alterutris esse neque
ex aliis, et ex hiis omnia. Contrariis autem pri-
mis insunt hec: propter quidem prima esse non esse
ex aliis, propter contraria vero non ex alterutris.
Sed oportet et hoc in ratione considerare quomodo contingit.
Accipiendum autem primum quod omnium que sunt nichil neque facere
aptum natum est neque pati quodcumque a quocumque,
neque fit quodlibet ex quolibet nisi aliquis accipiat secundum
accidens. Qualiter enim fiet album ex musico nisi
accidat albo aut nigro musicum? Sed album
fit ex non albo, et hoc non ex omni, sed ex nigro aut
medio. Et musicum ex non musico, sed non ex omni,
sed ex immusico aut si aliquid ipsorum est medium. Neque
corrumpitur in quodcumque primum, ut album non in
musicum nisi forte secundum accidens, sed in non album, et non
in quodcumque, sed in nigrum aut medium. Similiter autem et musi-
cum in non musicum, et hoc non in quodcumque, sed in im-
musicum, aut si quid ipsorum aliquid medium est. Similiter autem
hoc et in aliis, quoniam et que non simplicia sunt eorum que
sunt, sed composita, secundum eandem rationem se habent. Sed
propter non positas oppositas dispositiones nomina non habere latet hoc
accidens. Necesse enim omne compositum ex incomposito
fieri, et incompositum ex composito, et corrumpi compositum
in incompositionem, et hanc non in quamcumque sed in oppositam.
Differt autem nichil in compositione dicere aut ordine. Ma-
nifestum enim est quod eadem ratio est. Vero domus et statua
et quodlibet aliud fit similiter. Domus quidem enim fit ex non
compositis, sed divisis sic aut sic, et statua
et figuratum aliquid ex infiguratione, et unumquodque
horum aliorum quidem ordo, aliorum vero compositio quedam est.
Si igitur hoc verum est, quod omne quod fit fiet et cor-
rumpitur quod corrumpitur aut ex contrariis aut in contraria
et in horum media, media autem ex contrariis sunt, ut colores
ex albo et nigro, quare omnia erunt que
natura fiunt aut contraria aut ex contrariis.

[illegible]

Usque quidem igitur hic fere secuti sunt et aliorum plurimi
quemadmodum diximus prius. Omnes enim elementa
et ab ipsis vocata principia, et si sine ratione ponentes,
tamen contraria dicunt, tamquam ab ipsa veritate coacti.
Differunt autem ab invicem, in eo quod alii priora,
alii posteriora accipiunt, et hi quidem notiora se-
cundum rationem, alii autem secundum sensum. Hi quidem enim calidum
et frigidum, alii vero humidum et siccum, aliqui autem
alii imparem et parem, quidam autem litem et amici-
ciam causas ponunt generationis. Hec autem ab invicem diffe-
runt dicta modo predicto. Quare dicunt quodammodo eadem
et altera ab invicem. Altera quidem quemadmodum videtur
pluribus, eadem autem in quantum analoga. Accipiunt enim
ex eadem coordinatione. Hec quidem enim continent,
hec autem continentur contrariorum. Sic quidem igitur similiter dicunt
et aliter, et peius et melius. Et hi quidem notiora
secundum rationem, sicut dictum est prius, alii autem secundum sensum.
Universale quidem enim secundum rationem est notum, singulare autem secundum sensum.
Ratio quidem enim universalis, sensus autem particularis, ut magnum
et parvum secundum rationem, rarum autem et densum secundum sensum.
Quod quidem igitur contraria oportet esse principia manifestum est.

[illegible]

Consequens autem utique erit dicere utrum duo
aut tria aut plura sunt. Unum quidem enim non possibile
est, quoniam non unum contraria.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et igitur nos dicimus primo [illegible] et omnium generum
aggrediendo est enim in natura quod primo dicitur
et in unumquodque ipsa procedat. [illegible]

[illegible]

Diversum enim esse [illegible] aliud et [illegible] alter aliud
aut [illegible] dicitur [illegible] dicit cum sic hoc est
cum hoc sit. [illegible] est [illegible]
ad [illegible] compositum [illegible] hoc [illegible]
[illegible] simplex quod [illegible] et hoc est
[illegible] et quod simplex sit [illegible]
autem [illegible] sit et quod [illegible]
hoc dicimus [illegible] aut [illegible] aut [illegible]

[illegible]

[illegible] quod non solum dicitur hic aliquid [illegible]
[illegible] hic [illegible]
in omnibus in [illegible] sit [illegible] hoc
[illegible] sit [illegible] aut [illegible]
dicimus [illegible] aliquid quod participat sit aliud vero non
participando [illegible] quod cum participat [illegible]
est et hoc [illegible] neque sunt
[illegible] participant [illegible]

[illegible]

Dicimus [illegible] aliquid intelligere [illegible]

[illegible]

Ex aliquo [illegible] quod sit [illegible]

Et hic in omni est unum [illegible] non unum [illegible]
cum ipse dicit et unum [illegible] non cum eodem [illegible]
et [illegible]

[illegible]

Et hic quod participat illud vero non participat [illegible]
[illegible] quod participat hoc cum participat [illegible]
aut [illegible] non participat neque ex ambobus
[illegible] ut [illegible]

[illegible]

Ex aliquo fit aliquid et non hoc fit aliquid [illegible]
quod [illegible] in non [illegible] ut non [illegible]
[illegible] homo aut aut non [illegible]
[illegible] aliquid [illegible] simul [illegible]
fieri non [illegible] hic aut [illegible] et non [illegible]
[illegible] hic hic et hic hic [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] aut [illegible] dicitur sit et [illegible] non simplex
sit hic aliquid est simplex aut est [illegible]
est [illegible] quod [illegible] non est subiecto
aliquid et quod sit est cum quod et quale et ad
aliud et [illegible] sunt in [illegible] aliquo [illegible]
[illegible] solo [illegible] nullo alio [illegible] subiecto [illegible]
omne [illegible] aut [illegible] ad simplex
[illegible] subiecto [illegible]
[illegible] aliquid quod subiecto [illegible]
[illegible] sit quod sit [illegible]

[illegible]

simul aut [illegible] simplex aut quod [illegible]
in [illegible]
aut [illegible]
aut [illegible] non [illegible]
[illegible]

Secunda Ratio [illegible] in omni [illegible] articulo [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] et est [illegible] quod aliquid quod [illegible]

[illegible]

[illegible]

---

parvum aut est dependens ab [illegible] que ponunt [illegible] 14
libros physice naturales preter viij libros physicorum de celo et
mundo de longitudine et latitudine [illegible] et libro [illegible]
de [illegible] et plantarum de generatione et corruptione [illegible]
de mineralibus de anima de vita et morte et de longitudine et brevitate
vite de iuventute et senectute de sompno et vigilia de sensu et sensato
de memoria et reminiscentia de motibus animalium de respiratione et
inspiratione de differentia spiritus et anime de [illegible] de vegetabilibus
et plantis de animalibus [illegible] cum [illegible]
Et quia liber physicorum [illegible] inter omnes libros principaliter
[illegible] explanationem [illegible]

Amot quod est principium erat generum phisicorum
[illegible]
et quia vel sunt diversa et ordinem est quia ex subiecto
aliquid generatur et contraria dicuntur esse sed qualitatem
aliter [illegible] differens enim erat aliud generum
sunt absentia et presentia contrarium
[illegible]

Subiectum autem una substantia est sive accidentibus sicut enim
ad statuam est aut ad lectulum lignum aut ad aliquid
aliquid habens formam sicut in musica et immusico sed
[illegible] formam sicut [illegible] et ad statuam [illegible] et hoc
aliquid et quod est
[illegible]

Unum quod est principium est non sit unum [illegible]
sit unum sic [illegible] aliquid [illegible]
aut [illegible] habens predicatur et [illegible] aut quod duo
et quod plura dicuntur est. Primum quod est unum est
et principium [illegible] sunt [illegible] aut quod
et aliud quoddam subiectum et esse [illegible] Ex hiis autem
[illegible] manifestum est quod dicitur generatur et quod
[illegible]
[illegible]

Et autem [illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible]
[illegible] quod et [illegible] principium ex hiis [illegible]
[illegible] aut singulariter sic solummodo et antiquorum
[illegible] dicimus post hec
[illegible]

Amentes enim secundum philosophiam primi veritatem et
naturam [illegible] [illegible] alia
abstrahentes [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quod est [illegible]
fit quod fit aut ex eo quod est aut ex eo quod non est
Ex hiis autem [illegible] esse [illegible]
[illegible] est enim ex eo quod [illegible]
sicut [illegible] aliquid ex eo quod [illegible]
augmentantes [illegible] multa dicunt [illegible]
[illegible] quod [illegible]
dicta sunt [illegible]
[illegible]

[illegible]

Nos autem dicimus [illegible] quod est aut [illegible] quod non est [illegible] aut quod [illegible] est aliquid [illegible] aut [illegible] aut [illegible] [illegible] quod non [illegible] in medium aliquid [illegible] aut [illegible] aut [illegible] [illegible] medio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod est [illegible] quod non est aut [illegible] aut [illegible] [illegible] quod medium [illegible] [illegible] medium [illegible] quod [illegible] et [illegible] [illegible] medium [illegible] [illegible] et non medium [illegible] [illegible] medium [illegible] aut [illegible] [illegible] medium aliquid [illegible] aut [illegible] [illegible] quod medium [illegible] aut [illegible] [illegible] quod non [illegible] aliquid [illegible] et [illegible] non est quod [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] opinionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Secunda [illegible] [illegible]

Nos autem [illegible] dicimus [illegible] simpliciter [illegible] quod [illegible] [illegible] quod non [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] quod [illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] quod [illegible] [illegible] aut [illegible] [illegible] animalia [illegible] [illegible] animalia [illegible] animalia [illegible] aliquid [illegible] quod est [illegible] quod [illegible] quod non [illegible] quod non est [illegible] quod [illegible]

Secunda [illegible] [illegible]

[illegible] aut [illegible] omnino [illegible] [illegible]

[illegible]

Unus quidem igitur modus hic est. Alius autem quia contingit eadem dicere secundum potentiam et actum; hoc autem in aliis per certitudinem magis determinatum est. Quare, sicut dicebamus, dubitationes solvuntur propter quas coguntur auferre quedam eorum que dicta sunt. Propter hoc enim et priores ab hac via multum deviaverunt, quia neque fieri neque corrumpi putaverunt, neque omnino motum. Hec enim ipsa natura videns solvit illorum ignorantiam.

[illegible]

Tangentes quidem igitur et alteri quidam sunt ipsam, sed non sufficienter. Primum quidem enim confitentur simpliciter fieri aliquid ex non ente, quare Parmenidem recte dicere. Postea ipsis videtur, si una numero una et potentia una esse.

[illegible]

Sed hec differunt plurimum. Nos quidem enim materiam et privationem alterum dicimus esse, et horum hoc quidem non ens esse secundum accidens materiam, privationem autem secundum se; et hanc quidem prope et substantiam aliqualiter materiam, privationem autem nequaquam.

[illegible]

Similiter autem quod non est magnum et parvum similiter, aut simul utrumque aut separatim utrumque. Quare omnino alius modus est hic triadis et ille. Usque ad hoc enim pervenerunt quod oportet quandam subici naturam.

[illegible]

Hanc tamen unam faciunt. Etenim si quis dualitatem facit dicens magnum et parvum ipsam, nihilominus idem facit: alteram enim despexit.

[illegible]

Subiecta quidem enim natura concausa forme est cum hiis que fiunt sicut mater. Altera vero pars contrarietatis multotiens imaginabitur ad maleficium ipsius intendenti intellectum neque esse penitus.

[illegible]

Neque esse penitus et esse omnino. Existente enim quodam divino et optimo et appetibili aliud quidem contrarium esse ipsi dicimus, aliud autem natum aptum esse appetere et desiderare ipsum secundum ipsius naturam. Contingit autem contrarium appetere suipsius corruptivum, et neque suipsius possibile est appetere formam, quia non est indigens, neque contrarium. Corruptiva enim sunt ad invicem contraria. Sed hoc est materia appetens sicut si femina masculum et turpe bonum, non quod per se est turpe sed secundum accidens.

[illegible]

Corrumpitur autem et fit est quidem ut sic est autem ut non. Sicut quidem enim quod in quo in se corrumpitur. Quod enim corrumpitur in hoc est

primum subiectum aut in potentia non per se sed incorruptibilem et ingenitum necesse est esse ipsam. Si enim fieret subiceret aliquid ex primo ex quo fit. Hec autem est hec natura. Quare erit ante fieri. Dico enim materiam primum subiectum unicuique ex quo fit aliquid cum insit non secundum accidens. Et si corrumpitur in hoc abibit ultimum. Quare corrupta erit antequam corrumpatur.

[illegible]

De principio autem secundum speciem utrum unum aut plura aut quid aut que sunt per certitudinem prime philosophie opus est determinare. Quare in illud tempus dimittatur. De physicis autem et corruptibilibus speciebus in posterius demonstrandis dicemus. Quare quidem igitur sunt principia et que et quot numero determinentur a nobis sic. Iterum autem aliud principium incipientes dicamus.

[illegible]

Omnium que sunt alia quidem sunt natura, alia vero propter alias causas. Natura quidem sunt animalia et partes ipsorum et plante et simplicia corporum ut terra et ignis et aer et aqua. Hec enim esse et huiusmodi a natura esse dicimus.

[illegible]

[illegible]

Omnia autem que predicta sunt videntur differentia ad non natura consistentia. Eorum quidem enim que natura sunt, omnia videntur habentia in seipsis principium motus et status, hec quidem secundum locum, illa vero secundum augmentum et decrementum, eadem autem secundum alterationem. Lectulus autem et indumentum et siquid huiusmodi genus est, in quantum quidem sortitum est unaquaque predicatione et in quantum ab arte est, nullum impetum habet mutationis innatum. In quantum autem accidit ipsis lapideis aut terreis esse aut mixtis ex hiis, habent tantum, quoniam natura principio alicuius

[illegible]

Est igitur tamquam existente natura principio alicuius et cause movendi et quiescendi, in quo est primum per se et non secundum accidens. Dico autem non secundum accidens, cum fiat ipse sibi aliquis causa sanitatis cum sit medicus. Sed tamen non secundum quod sanatur medicinam habet, sed accidit eundem medicum esse et sanari. Unde et dividuntur aliquando ab invicem. Similiter autem et aliorum unumquodque que fiunt; nullum enim ipsorum habet in seipso faciendi principium, sed alia quidem in aliis et ab extrinseco, ut domus et aliorum manu factorum unumquodque, alia autem in seipsis quidem, sed non secundum seipsa, quecumque secundum accidens cause fiunt ipsis. Est igitur natura quod quidem dictum est.

[illegible]

[illegible]

Est igitur natura quod dictum est. Naturam autem habent quecumque huiusmodi habent principium. Et sunt hec omnia substantia. Subiectum enim quoddam est, et in subiecto est natura semper. Secundum naturam autem sunt et hec et quecumque hiis insunt per se, ut igni ferri sursum. Hoc enim natura quidem non est neque habet naturam, sed a natura et secundum naturam est.

Quid igitur natura sit dictum est, et quid est habens naturam, et quid a natura et quid secundum naturam.

[illegible]

Quod quod … non tentare demonstrare … et manifestum … sunt … demonstrare aut manifesta per … manifesta non potens … [illegible]

… et … exponens … Et aut … [illegible]

… intelligere … [illegible]

Videtur … [illegible]

[illegible]

… sunt … aut … cum … [illegible]

… alia aut omnia pars … [illegible]

… sunt … [illegible]

Amplius … [illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius autem quod nascitur secundum quod dicitur natura est via in naturam

[illegible]

Et forma et natura dicitur dupliciter. Etenim privatio species quodammodo est. Si autem est privatio et contrarium aliquid circa simplicem generationem aut non est posterius considerandum

[illegible]

Quoniam autem determinatum est quotiens natura dicitur post hoc speculandum est in quo differt mathematicus a physico

[illegible]

Etenim plana et solida habent physica corpora et longitudines et puncta de quibus intendit mathematicus

[illegible]

Amplius astrologia aut altera aut pars physice

Si enim physici est quid est sol aut luna scire accidentium autem que sunt per se nullum inconveniens est

[illegible]

Et aliter qui dicunt de natura dicentes et de figura solis et lune et utrum sperica sit terra et mundus aut non

[illegible]

De his quidem igitur negotiatur et mathematicus sed non inquantum physici corporis terminus unumquodque neque accidentia considerat inquantum talibus existentibus accidunt propter quod et abstrahit. Abstracta enim intellectu a motu sunt et nihil differt neque fit mendacium abstrahentium

[illegible]

Latent autem hoc facientes et qui ideas dicunt physica enim abstrahunt cum minus sint abstrahibilia mathematicis

[illegible]

Fiet autem utique hoc manifestum si quis temptet dicere utrorumque terminos et ipsorum et accidentium. Impar enim erit et par et rectum et curvum adhuc autem et numerus et linea et figura sine motu. Caro autem et os et homo nequaquam sed hec sicut nasus simus sed non sicut curvum dicuntur

[illegible]

Ostendunt autem et magis physica mathematicorum ut perspectiva et armonica et astrologia conversim enim quodammodo se habent ad geometriam

Geometria quidem enim de linea physica intendit sed non inquantum physica

Perspectiva autem mathematicam quidem lineam sed non inquantum mathematica sed inquantum physica

[illegible]

Cum autem natura dupliciter sit et forma et materia sicut si de simo quid est consideremus sic considerandum quare neque sine materia huiusmodi neque secundum materiam

[illegible]

[illegible]

Etiam iam et de hoc dubitabit aliquis, duplici quoniam duae naturae sint, de qua physici est, aut de eo quod ex utrisque. Sed si de eo quod ex utrisque, et circa utramque. Utrum eiusdem aut alterius utramque cognoscere.

[illegible]

In antiquos quidem aspicienti videbitur utique esse materiae. Ex parva enim quadam parte Empedocles et Democritus speciem et quod quid erat esse tetigerunt.

[illegible]

Si autem ars imitatur naturam, eiusdem scientiae est cognoscere speciem et materiam usque ad hoc, ut medicum sanitatem et coleram et flegma in quibus est sanitas. Similiter et aedificatoris et speciem domus et materiam quia lateres et ligna. Similiter autem et in aliis. Et physicae utique erit cognoscere utrasque naturas.

[illegible]

Adhuc autem quod cuius causa et finis eiusdem, et quaecumque sunt propter haec. Natura autem finis est et cuius causa. Quorum enim continuo motu existente est finis aliquis motus, hoc ultimum est et cuius causa. Unde et poeta ridicule adductus est dicere: habet finem cuius gratia factus est. Vult enim non omne esse ultimum finem sed optimum.

[illegible]

Cum autem faciunt artes materiam, aliae quidem simpliciter, aliae vero operabilem, et utimur tamquam propter nos omnibus existentibus. Sumus enim et nos quodammodo finis. Dupliciter enim cuius causa. Dictum est autem de his in his quae de philosophia. Sunt duae quae principantur materiae et cognoscentes artes, quae utitur et factiva architectonica. Unde et usualis architectonica quodammodo est.

[illegible]

22

Differunt autem in quod haec quidem speciem cognoscens est architectonica, alia autem in factiva materiae. Gubernator enim qualis sit species gubernaculi cognoscit et praecipit, alius autem ex quo ligno et qualibus motibus erit. In his quidem igitur quae secundum artem nos facimus materiam propter opus, in physicis autem existit.

[illegible]

Amplius autem eorum quae sunt ad aliquid materia est; alia enim speciei alia materia.

[illegible]

Usque ad quantum igitur physicum oportet cognoscere speciem et quod quid est, aut quemadmodum et medicum nervum et fabrum aes usque ad cuius causa unumquodque. Et circa haec quae sunt separabilia quidem specie, in materia autem. Homo enim hominem generat et sol. Quomodo autem se habeat separabile et quid sit, primae philosophiae est determinare.

[illegible]

Determinatis autem his considerandum est de causis, quae et quot numero sunt. Cum enim sciendi gratia sit hoc negotium, scire autem non prius opinamur unumquodque quam accipiamus propter quid unumquodque, hoc autem est accipere primam causam, manifestum est quod et nobis hoc faciendum est et de generatione et corruptione et de omni physica mutatione, quatenus scientes ipsarum principia reducere in ipsa temptemus quaesitorum unumquodque.

20

Uno quidem modo causa dicitur ex quo fit aliquid cum insit, ut
es statue et argentum phiale et horum genera.

Alio autem modo species et exemplum, hec autem est ratio quid erat
esse et huius genera, ut eius quod est diapason duo
ad unum, et omnino numerus et partes que in diffinitione.

Amplius unde principium mutationis primum aut quietis,
ut consilians causa, et pater filii et omnino faciens facti et
mutans mutati.

Adhuc autem sicut finis, hoc autem est cuius causa, ut
ambulandi sanitas; propter quid enim ambulat?
dicimus ut sanetur, et dicentes sic putamus assignasse
causam. Et quecumque iam movente alio intermedia fiunt
finis, ut sanitatis macies aut purgatio aut pharmaca aut
organa; omnia enim hec finis gratia sunt, differunt autem
ab invicem quod alia quidem opera alia vero organa. Cause
quidem igitur fere totiens dicuntur.

Contingit autem multipliciter dictis causis et multas eius-
dem causas esse non secundum accidens, ut statue et statuaria
et es non secundum aliud aliquid sed inquantum statua,
sed non eodem modo, sed hoc quidem ut materia, hoc autem ut unde motus.

Sunt autem quedam et adinvicem cause, ut laborare
causa est bene habitus et hic laborandi, sed non eodem modo, sed hoc
quidem sicut finis, illud vero sicut principium motus.

Amplius autem idem contrariorum est causa; quod enim presens
causa huius est, hoc et absens causamur aliquando contrarii, ut absentiam
gubernatoris navis subversionis, cuius erat presentia causa salutis.

Omnes autem nunc dicte cause in quatuor cadunt modos ma-
nifestissimos. Elementa enim sillabarum et materia vasorum et
ignis et terra et huiusmodi omnia corporum et partes totius et suppositiones
conclusionis sicut ex quo causa sunt. Horum autem hec quidem
sicut subiectum, ut partes, alia vero ut quid erat esse, totum et compositio
et species. Sperma autem et medicus et consiliator et omnino faciens, omnia
unde principium mutationis aut status. Alia autem sicut finis
et bonum aliorum; cuius enim causa optimum et finis aliorum
vult esse. Differat autem nihil ipsum dicere bonum aut
videri bonum. Cause quidem igitur hee et tot sunt specie.

Modi autem causarum numero quidem sunt multi, ca-
pitulatim autem et hi minores.

Dicuntur autem cause multipliciter et earum similium specierum
prius et posterius altera ab altera, ut sanitatis medicus…

[illegible]

et artifex et diapason duplum et numerus et partes continentia ad unumquodque

[illegible]

Amplius ut capitulo et statuam quia sic statuae et aliter Polycletus et aliter statuam faciens, quoniam accidit statuam facienti Polycletum esse. Et continentes autem accidens ut si hic albus et musicus causa dicantur statuae.

Amplius autem alia aliis longius et propinquius ut si albus et musicus causa dicantur statuae.

[illegible]

Praeter autem omnia et quae proprie dicta et quae secundum accidens alia quidem sicut potentia dicuntur alia vero sicut operantia ut aedificandi domus aedificator aut aedificans aedificator.

Similiter autem dicuntur et in quibus causae sunt causae in his quae dicta sunt, ut huius statuae aut statuae aut omnino imaginis, et aeris huius aut aeris aut omnino materiae, et in accidentibus similiter.

[illegible]

Amplius autem complexa et haec et illa dicentur ut non Polycletus neque statuae factor sed Polycletus statuae factor. Sed tamen omnia haec sunt multitudine quidem sex, dicta autem dupliciter: aut enim sicut singulare, aut sicut genus, aut sicut accidens, aut sicut genus accidentis, aut sicut complexa haec, aut sicut simpliciter dicta. Omnia autem aut operantia aut secundum potentiam sunt.

[illegible]

[illegible]

Differunt autem in tantum quod operantia quidem et singularia simul sunt et non sunt et quorum sunt causae, ut hic medicans cum hoc qui sanatur et hic aedificans cum hoc aedificato. Quae autem secundum potentiam non semper. Corrumpuntur enim non simul domus et aedificator.

[illegible]

Oportet autem semper uniuscuiusque causam quae summa est quaerere sicut et in aliis, ut homo aedificat quoniam aedificator est, aedificator autem secundum aedificativam artem. Haec autem prior causa, et sic in omnibus.

[illegible]

Amplius autem genera quidem generum, singularia autem singularium, ut statuae factor statuae, hic autem huius; et potentias quidem possibilium, operantia autem ad operata. Quot quidem igitur causae sunt et quomodo causae, sufficienter determinatum sit.

[illegible]

Dicitur autem et fortuna et casus causarum esse, et multa esse et fieri propter fortunam et casum. Quomodo igitur in his causis est fortuna et casus, et utrum idem sit fortuna et casus aut alterum, et omnino quid sit fortuna et casus, considerandum est.

[illegible]

[illegible]

Mirandum enim si sunt ... nec dubitant: nam enim si a fortuna dicunt, sed cuiuslibet esse aliquam causam determinatam quecumque nos dicimus fieri a casu et a fortuna, ut venire a fortuna in forum et reperiendo quem volebat et quem non opinabatur, causa tamen est velle emere. Similiter autem et in aliis que a fortuna dicuntur semper est aliquam accipere causam sed non fortunam.

[illegible]

Etenim si aliquid erat fortuna inconveniens utique videbitur esse vere, et dubitabit utique aliquis propter quid nullus antiquorum sapientum causas de generatione et corruptione dicens de fortuna nihil determinavit. Sed sicut visum est, nihil opinabantur neque illi aliquid esse a fortuna.

[illegible]

Sed et mirabile hoc videbitur ... multa enim et sunt et fiunt a fortuna et a casu, que non ignorantes quod est referre unumquodque in aliquam causam eorum que fiunt, sicut antiqua ratio dixit destruens fortunam et casum, tamen horum alia quidem dicunt esse omnia a fortuna, alia vero non a fortuna. Unde et quodam erat ipsis facienda memoria. At vero neque illorum aliqui opinabantur esse fortunam ut amicitiam aut litem aut ignem aut intellectum aut aliud talium. Inconveniens autem est sive non putaverunt esse, sive putantes reliquerunt, et hac aliquando utentes, sicut Empedocles non semper aerem congregari supremum dicit sed ut contingit. Dicit enim in mundi creatione sic se coniunxisse sicut curreret tunc, multociens autem aliter. Et partes animalium aut a fortuna fieri plurimas.

[illegible]

[illegible]

Sunt autem quidam qui et caeli huius et mundanorum omnium dicunt esse causam casum; a casu enim fieri revolutionem et motum discernentem et constituentem in hunc ordinem omne. Et multum hoc admirari dignum est. Dicentes enim animalia quidem et plantas a fortuna nec esse nec fieri, sed aut naturam aut intellectum esse aut huiusmodi aliquam aliam causam; non enim quod evenit ex semine unoquoque fit, sed ex tali quidem oliva, ex tali autem homo; celum autem et divinissima manifestorum a casu fieri, huius autem causam nullam qualem animalium et plantarum.

[illegible]

Et igitur si sic habet, hoc ipsum dignum est insistere et bene habet dicere aliquid de hoc. Preter enim quod et aliud inconveniens est quod dicitur, adhuc inconveniens est dicere hoc videntes quod in celo nihil a casu fit, in his autem que non sunt a fortuna multa contingere a fortuna. Quamvis ergo erat verisimile contrarium fieri.

[illegible]

Sunt autem quidam quibus videtur esse quidem causa et fortuna, immanifesta autem humano intellectui tamquam divinum quoddam ens et felicius. Unde considerandum est quid sit utrumque, et si idem aut alterum sit casus et fortuna, et quomodo in determinatis causis incidunt.

[illegible]

Primum quidem igitur quoniam videmus alia quidem semper sic fieri alia
autem sic frequenter manifestum est quod neutrius horum causa
fortuna dicitur neque quod est ex necessitate et semper neque eius quod
est sic frequenter. Sed quoniam quaedam fiunt et praeter haec et omnia
dicunt haec esse a fortuna, manifestum quod fortuna aliquid
sit et casus. Huiusmodi enim a fortuna sunt et quae a fortuna huiusmodi
esse scimus.

Eorum autem quae fiunt alia quidem propter hoc fiunt alia non.
Horum autem alia quidem secundum propositum fiunt alia non,
ambo autem sunt in his quae sunt propter hoc. Quare manifestum
quod in his quae sunt praeter necessarium et quod sicut frequenter
sunt quaedam in quibus contingit quod est propter hoc. Sunt autem
propter hoc quaecumque ab intellectu utique agentur et quaecumque a natura.
Huiusmodi igitur cum secundum accidens fiant a fortuna dicimus esse.

Sicut enim et quod est aliud quidem per se ens aliud autem
secundum accidens, sic et causam contingit esse in domus, quod per se
quidem causa est aedificativa, secundum accidens autem album aut mu-
sicum. Per se quidem igitur quod est causa finita est, secundum accidens autem infinita;
infinita enim uni accidunt.

Sic igitur dictum est quod cum in his quae propter hoc fiunt hoc
fiat, tunc dicitur a casu et a fortuna. Ipsorum autem diffe-
rentia ad invicem posterius determinanda. Nunc autem
hoc sit manifestum quod utraque sunt in his quae sunt
propter hoc. Ut venit utique recipiendi gratia argentum veniens
cum colligeret pecuniam si scivisset; venit autem non huius gratia,
sed accidit ipsi venire et facere hoc recuperandi gratia. Hoc au-
tem neque sicut frequenter veniens ad villam neque ex necessitate;
amplius autem finis recuperatio non inest in causis,
sed prohaeresium et ab intellectu; et dicitur a fortuna venire.
Si autem proeligens et huius causa aut semper veniens aut sicut
frequenter recuperans, non a fortuna. Manifestum igitur
quod fortuna causa secundum accidens in his
quae sunt secundum propositum eorum quae propter hoc sunt.
Unde circa idem et intellectus et fortuna; propositum
enim non sine intellectu est.

Infinitas quidem igitur causas necesse est esse a quibus utique
fiet quod est a fortuna. Unde et fortuna
infinitum esse et immanifestum homini, et est ut nihil
a fortuna videbitur utique fieri. Omnia enim haec
recte dicuntur rationabiliter. Est quidem enim ut fiat a for-
tuna; fit enim secundum accidens et est causa ut accidens for-
tuna; ut autem simpliciter nullius, ut domus aedificator
quidem causa est, secundum accidens autem tibicen, et veniente
recipiendi argentum non huius gratia veniente infinita
secundum multitudinem, et puta videre aliquem volens
et persequens et fugiens et visurus

[illegible]

Et dicere aliquid esse preter rationem fortunam recte est.
Ratio enim est aut eorum que semper sunt aut eorum que ut
frequenter. Fortuna autem in hiis que fiunt preter hec.
Quare quoniam infinite que sic cause sunt, et fortuna
infinitum est.

[illegible]

Deficiet enim in quibusdam utique aliquis. Utrum
igitur contingentia causa utique fiant fortune, ut sanitatis
aut spiritus aut estus, set non depilatio. Sunt autem alie aliis
priores que sunt secundum accidens causarum.

[illegible]

Fortuna quidem autem bona dicitur cum bonum aliquid evenerit,
prava autem cum pravum aliquid.

[illegible]

Eufortunium autem et infortunium est cum magnitudinem
habentia sunt hec. Unde et prope parvum existere aut
bonum aut malum magnum aut infortunare aut eufortunare
est, quia sicut est dicit intellectus, quod enim ad parvum distat
tamquam nichil abesse videtur.

[illegible]

Amplius autem incertum eufortunium rationabiliter est,
fortuna enim incerta est.

[illegible]

Neque enim ut semper neque sicut frequenter possibile esse que
sunt a fortuna. Sunt quidem ambo cause, quemadmodum
dictum est, in animis et fortuna et casus in contingentibus
fieri neque simpliciter neque sic frequenter et eorum que
utique fient propter aliquid.

[illegible]

Differt autem quoniam casus in amplius est. Quod enim a
fortuna est, et a casu est; hoc autem non omne a fortuna
est. Fortuna quidem enim et quod a fortuna est quibus
cumque et eufortunare utique inerit et omnino actus est.
Unde necesse est circa practica esse fortunam.

[illegible]

Signum autem est quod videtur idem esse felicitati aut propinquum.
Felicitas autem praxis quedam est, eupraxia enim.

[illegible]

Quare quibus
cumque non contingit agere neque a fortuna aliquid facere.

[illegible]

Et propter hoc neque inanimatum nullum neque infans neque
bestia nichil facit a fortuna quia non habet prohaeresim.

[illegible]

Neque eufortunium neque infortunium inest hiis nisi
secundum similitudinem, sicut dixit Protarchus eufortunatos
esse lapides ex quibus sunt are quoniam honorantur,
coequales autem hiis conculcantur.

[illegible]

Patet autem a fortuna necesse quaedam et his quibus
agere aliquid contingit hic agat a fortuna. aliter autem non

[illegible]

Sed casus est in aliis animalibus et inanimatis
ut equus casu venit quem salvatus est quidem
veniens, non salutis autem causa venit

[illegible]

Et tripes casu cecidit. Stetit quidem enim causa sedendi
sed non causa sedendi cecidit. Quare manifestum est quod
in his quae simpliciter propter aliquid fiunt cum non accidentis
causa fiunt, quorum extra est causa, tunc a casu dicimus;
a fortuna autem quaecumque a casu fiunt eligibilium
in habentibus electionem

[illegible]

Signum autem est quod vanum est quod dicitur cum non fiat
propter quod aliud illius causa, ut ambulare depositionis
causa est. Si vero non fiat ambulanti frustra dicimus
ambulasse et ambulationem vanam. tamquam hoc sit frustra
quod aptum natum est alterius causa cum non perficit
illud cuius causa erat aptum natum. Quoniam si aliquis se bal-
neatum dicat frustra, quia non defecit sol, deridiculus
utique erit. non enim erat hoc propter illud. Sic et quod autho-
maton ~~[struck]~~ cum ipsum frustra fiat. Cadit enim
non percutiendi causa lapis. ab eo quod authomaton
dicitur lapis, quia cecidit utique a quodam et percutiendi causa

[illegible]

[illegible]

Maxime autem separatum est a fortuna in his
quae a natura fiunt. Cum enim fiat aliquid praeter
naturam, tunc non a fortuna sed magis ab eo quod
per se frustra est factum esse dicimus. Est autem et
hoc alterum. huius enim extra est causa, illius vero in-
tus. Quid igitur sit quod per se frustra et quid fortuna
dictum est, et quid differunt ad invicem

[illegible]

Sed modorum causarum in quibus est unde principium
motus. utrumque eorum est. aut enim semper
aut causa aliqua. ... eorum quae sunt secundum naturam
est, sed eorum multitudo indeterminata

[illegible]

Cum autem sint casus et fortuna causae eorum quorum
utique aut intellectus fiat causa aut natura. Cum in-
tellectus aut aliqua fiat horum aliquorum causa, nihil autem in-
tellectus prius est his quae sunt per se. Manifestum est
quod neque per accidens prius est eo quod est per se causa. posterius ergo
casus et fortuna et intellectu et natura

[illegible]

Quare si maxime caeli causa casus, prius necesse
intellectum et naturam causam esse et aliorum
multorum et huius omnis

[illegible]

[illegible]

Tunc autem sunt cause et quattuor sunt numero quattuor … manifestum est … [illegible]

… [illegible] … in immobilibus et in materia … [illegible]

… aut commensurat aut aliquam … [illegible] … in movendo … [illegible]

… quod continue … sunt aut … [illegible] … dominantur aut in hiis quae sunt … quod

est … sunt manifestum est

[illegible]

Tunc autem causae quattuor sunt de omnibus … [illegible]

[illegible]

… Tunc … [illegible]

Et … [illegible]

[illegible]

… Tunc … quod in motu … [illegible] … et

in eo quod … et in primo movens de generatione

… [illegible] … considerare quod …

… et … sit ad quod … et sic

… quod … sunt movens …

… alterum … [illegible] …

… [illegible] … aliquid movet

quod … [illegible] … immobile …

… primum … forma …

… [illegible] … aliquid est et

… [illegible]

[illegible]

Et … [illegible]

[illegible]

Et si … [illegible]

[illegible]

[illegible]

Dicendum autem primum quoniam natura causa eorum que
sunt propter hoc. Consequens est post de necessario quomodo se
habet in physicis. Ad hanc enim causam reducunt omnes
quoniam calidum huiusmodi aptum natum est et frigidum
et unumquodque talium, hec ex necessitate sunt et
fiunt a natura sunt. Et namque si aliquam causam
dicunt quicumque tetigerint statim dimittunt, hic quidem
amicitiam et discordiam, ille vero intellectum.

[illegible]

Habet autem dubitationem quid prohibeat naturam
non propter hoc facere neque quia melius, sed sicut pluit
Iupiter non ut frumentum augeat, sed ex necessitate.
Quod enim sursum ductum est infrigidari oportet et in-
frigidatum aquam factam descendere. Augeri autem accidit
hoc facto frumentum. Similiter autem et si perditur fru-
mentum in area, non huius gratia pluit ut pereat, sed hoc accidit.

[illegible]

Quare quid prohibet sic se habere et partes in natura,
ut dentes ex necessitate oriri anteriores quidem acutos
aptos ad dividendum, maxillares autem latos et
utiles ad conterendum cibum, quoniam non huius gratia facti
sunt, sed accidit. Similiter autem et de aliis partibus
in quibuscumque videtur esse quod propter hoc.

[illegible]

[illegible]

Ubicumque enim omnia acciderunt sicut et si propter hoc fierent,
hec quidem salvata sunt ab automato
composita apte; quecumque vero non sic, perierunt et
pereunt, sicut Empedocles dicit bovigenas
viriproras.

[illegible]

Ratio quidem qua utique dubitabit aliquis hec est
et si aliqua alia huiusmodi est.
Impossibile autem est hoc modo habere. Hec quidem
enim et omnia sunt a natura aut semper sic fiunt aut
frequenter, eorum vero que sunt a fortuna et
casu nullum. Neque enim a fortuna neque a casu videtur
pluere multotiens hieme, sed si sub cane; neque estus
sub cane, sed si sub hieme. Si igitur aut a casu videtur
aut propter hoc esse, si non possibile est hec esse neque a casu
neque a fortuna, propter aliquid utique erunt. At vero
natura sunt huiusmodi omnia, quemadmodum et ipsi fatebuntur
hec dicentes. Est igitur propter aliquid in his que
natura fiunt et sunt.

[illegible]

Amplius in quibuscumque finis aliquis est, huius gratia
agitur quod prius et quod deinceps. Ergo sicut agitur,
sic aptum natum est; et sicut aptum natum est, sic agi-
tur unumquodque, si non impediatur. Agitur autem propter
hoc; et aptum natum est igitur huius gratia. Ut
si domus esset eorum que a natura fiunt, sic utique fieret
sicut nunc ab arte; si vero que natura sunt non solum
a natura sed et ab arte fierent, similiter utique fierent sicut
apta nata sunt. Propter alterum ergo alterum.

[illegible]

[illegible]

Omnino autem ars alia quidem perficit quae natura non
potest operari, alia vero imitatur. Si igitur quae sunt secundum
artem propter hoc sunt, manifestum est quod et quae sunt
secundum naturam. Similiter enim se habent ad invicem
in his quae sunt secundum artem et in his quae secundum naturam
posteriora ad priora.

[illegible]

Maxime autem manifestum est in animalibus aliis
quae neque arte neque quaesitiva neque deliberantia
faciunt. Unde dubitant quidam utrum intellectu
aut quodam alio operantur araneae et formicae et
huiusmodi. Paulatim autem sic procedenti et in plantis
apparent conferentia quaedam facta propter finem, ut folia
propter fructus cooperimentum. Quare si natura facit et propter
hoc hirundo nidum et aranea telam, et plantae
folia gratia fructuum, et radices non sursum sed deor-
sum gratia vegetabilis, manifestum est quod causa huiusmodi est in
his quae natura fiunt et sunt.

[illegible]

Et quoniam natura duplex, alia quidem sicut materia, alia vero
sicut forma, finis autem haec est, propter finem autem alia,
haec utique erit causa cuius gratia.

[illegible]

Peccatum autem fit et in his quae sunt secundum artem:
scripsit enim non recte grammaticus, et potavit medicus
non recte potionem. Quare manifestum est quod contingit in
his quae secundum naturam sunt. Si igitur sunt quaedam secundum
artem in quibus quod recte fit propter aliquid fit, in qui-
bus autem peccatur, alicuius gratia intendunt sed falluntur,
similiter utique et in physicis, et monstra sunt peccata illius
quod propter aliquid est. In substantiis igitur quae statim ex
principio boviginea si non ad aliquem finem et terminum
possunt venire, corrupto principio aliquo facta
sunt sicut nunc semine.

[illegible]

[illegible]

Amplius necesse est semen fieri primum sed non statim
animalia, et mollia tota primum quod semen erat.

[illegible]

Amplius et in plantis inest quod propter hoc, minus
autem dearticulatum est. Utrum igitur et in arboribus
fiant, sicut boviginea et viripora, sicut oliginea
et olivae autem non? Inconveniens enim est. Sed oportebat
si fiunt in animalibus et ...

[illegible]

Adhuc oportebat et in seminibus fieri ut contingit.

[illegible]

Omnino autem destruit sic dicens ea quae natura
sunt et secundum naturam. Natura enim quaecumque sunt quae
continue a quodam in seipsis principio continue mota
perveniunt ad aliquem finem; ab unoquoque autem non
idem unicuique neque quod contingit, semper tamen ad idem, nisi
aliquid impediat. Quod autem est cuius gratia et quod propter hoc
fiet utique et a fortuna, sicut dicimus a fortuna
venire hospitem et lavantem abscessisse, cum
tamquam propter hoc fecerit, non propter hoc autem
venerit; et hoc secundum accidens. Fortuna autem est causarum
quae sunt secundum accidens, quemadmodum et prius di-
ximus. Sed cum hoc semper aut frequenter fiat, non
secundum accidens neque a fortuna est. In physicis autem
sic semper, nisi aliquid impediat.

[illegible]

[illegible commentary]

Inconveniens autem est non opinari propter aliquid fieri si non videant movens deliberare. Et tamen ars non deliberat. Et namque si esset in ligno navis factiva, similiter utique natura faceret. Quare si in arte inest propter quid, et in natura inest. Manifestum autem maxime cum aliquis medicatur ipse seipsum. Huic enim assimilatur natura. Quod quidem igitur causa sit natura et sic sicut propter aliquid manifestum est.

[illegible commentary]

Quod autem ex necessitate est utrum ex suppositione est aut et simpliciter? Nunc enim putant quod ex necessitate esse in generatione, quemadmodum utique si aliquis murum ex necessitate existimet factum esse, quoniam gravia quidem deorsum apta nata sunt ferri, levia autem superius; unde lapides quidem deorsum et fundamenta, terra autem sursum propter levitatem, maxime autem superius ligna, levissima enim sunt.

[illegible commentary]

At vero non sine his quidem factum est, non tamen propter haec nisi ut materiam, sed ad abscondendum et salvandum. Similiter autem et in aliis omnibus in quibus propter aliquid est, non sine quidem habentibus necessariam naturam, non tamen propter haec nisi tamquam materiam, sed propter aliquid. Ut quare serra est talis? Ut hoc et propter hoc. Sed hoc impossibile est fieri nisi ferrea sit. Necesse ergo ferream esse, si serra erit et opus ipsius.

[illegible commentary]

Si vero non est finis, in materia namque necessarium est. Quod autem cuius causa in ratione est.

Secunda pars huius ... [illegible commentary]

Est autem et in disciplinis necessarium et in his quae secundum naturam fiunt quodammodo simile. Quoniam enim rectum hoc est, necesse est triangulum duobus rectis aequales angulos habere; sed non si hoc illud est, sed si hoc non est, neque rectum est. In his autem quae fiunt propter hoc e converso: si finis erit aut est, et quod ante est erit aut est. Si vero non, sicut ibi non existente conclusione principium non erit, sic et hic finis et cuius causa. Principium enim et hoc, non actionis sed rationis; ibi autem rationis, actiones enim non sunt. Quare si erit domus, haec necesse est fieri aut existere, aut esse omnino materiam quae propter hoc est, ut lateres et lapides, si domus. Non tamen propter haec est finis, sed aut sicut materiam, neque erit propter haec. Omnino autem si non sunt, non erit neque domus neque serra, haec quidem nisi sint lapides, illa vero nisi ferrum sit. Neque enim ibi principia, si non triangulus duobus rectis. Manifestum est quod necessarium in physicis est quod sicut materia dicitur et motus huius. Et utrasque physico dicendae sunt causae, magis autem quae cuius causa; causa enim haec materiae est, sed non haec finis.

Secunda pars ... [illegible commentary]

Et finis, quia omnis causa et principium a differentia
et ratione est, sicut in hiis que sunt artis. Tamen secundum
omnes tales est ex hoc, sicut ex necessitate esse et
quoniam sanitas hec, hoc ex fieri et esse ex necessitate.
Hec est homo hec et hoc. Sed aut simpliciter aut hec
supponit, aut et in ratione est necessarium determinanti
enim opus serrandi quod divisio huius hec. Sed non
erit nisi habeat dentes huiusmodi. Sed autem non nisi
ferrum. Erit enim et in diffinitione quedam partes ut materia.

Quoniam autem natura est principium motus
et mutationis, scientia autem nobis de natura est, oportet
non ignorare quid sit motus; necessarium enim est
ignorato motu ipso et ignorari naturam.

Determinantibus autem de motu temptandum est aggredi
eodem modo et de hiis que consequenter sunt. Videtur autem
motus esse continuorum, sed infinitum apparet primum
in continuo. Unde et diffinientibus continuum contingit plures
uti ratione infiniti, tamquam infinitum
divisibile continuum sit.

Adhuc autem sine loco et vacuo et tempore
impossibile est esse motum.

Manifestum igitur est quod et propter hec et propter illud,
quod omnium sunt communia et universalia hec omnibus,
intendendum prius negotiantibus de unoquoque horum;
posterior enim de propriis speculatio communium est.
Primum autem sicut diximus de motu.

Est igitur aliquid quod endelechia solum, aliud
autem potentia.

Et eorum que sunt actu, hoc quidem hoc aliquid,
aliud vero quantum, aliud vero quale, et aliquid
aliorum entis predicamentorum similiter.

Eius autem quod est ad aliquid, aliud quidem secundum superabundantiam
et defectum dicitur, aliud autem secundum
activum et passivum, et omnino motivum et mobile;
motivum enim motivum mobilis est et mobile a
motivo est mobile.

Non est autem motus preter res; ad quas est motus,
mutatur enim semper quod mutatur aut secundum substantiam
aut secundum quantitatem aut secundum qualitatem aut secundum locum.

Commune autem in hiis nullum est accipere, sicut diximus,
quod neque hoc neque quantum neque quale sit neque aliorum
predicamentorum nullum. Quare neque motus neque mutatio
nullius erit preter ea que dicta sunt, cum nichil sit
preter predicta.

Unumquodque autem dupliciter inest omnibus, ut hoc
aliud quidem enim forma ipsius, aliud vero privatio;
et secundum qualitatem hoc quidem album, illud
autem nigrum; et secundum quantitatem aliud quidem perfectum,
aliud vero imperfectum. Similiter autem et secundum loci
mutationem hoc quidem sursum, illud vero deorsum,
aut quod grave aut quod leve.

[illegible]

Quare motus et mutationis sunt tot species quot et entis

[illegible]

Divisio autem in unoquoque genere hoc quidem esse ende-
lechia aliud autem potentia. potentia existentis endele-
chia in quantum huiusmodi motus est

[illegible]

ut alterabilis quidem in quantum alterabile alteratio au-
gmentabilis autem et eius quod est oppositum diminutivi nullum enim nomen commune
in utrisque augmentum et decrementum generabilis
autem et corruptibilis generatio et corruptio loci mutabilis
loci mutatio

[illegible]

Quod autem hoc sit motus abhinc manifestum est. Cum
enim edificabile in quantum huiusmodi ipsum dicimus esse
actu quod edificatur et hoc est edificatio. Similiter autem
et addiscere et medicari et volutari et salta-
tio et adolescentia et senectus

[illegible]

Quoniam autem quedam eadem sunt et potentia et actu qui-
dem non simul aut non secundum idem sed ut calidum quidem
potentia frigidum autem endelechia multa iam agent
et patientur adinvicem. Omne enim erit simul activum
et passivum. Quare et movens physice mobile erit. Omne enim
huiusmodi movet motum et ipsum. Videtur quidem igitur aliquibus
omne movens moveri. Sed de hoc quidem ex aliis erit
manifestum quomodo se habeat. Est enim quoddam movens
et immobile. Est potentia existentis cum endelechia ens
agat aut ipsum aut aliud in quantum mobile motus est

[illegible]

[illegible]

1 Manifestum autem est et in contrariis. Posse quidem enim sa-
nari et posse laborare alterum est. Et namque
et laborare quidem et sanari idem esse. Subiectum
autem et sanabile et infirmum sive humiditas sive san-
guis unum et idem est. Quoniam autem non est idem quem-
admodum neque color idem et visibile. potentis in quantum
potentis endelechia manifestum est quod sit motus.

[illegible]

Dico autem hoc in quantum sic. Est enim es potentia statua
sed tamen non est eris endelechia in quantum es motus. Non
enim est idem eri esse et potentia alicui mobili.
Quoniam si idem esset simpliciter et secundum rationem esset utique eris
in quantum es endelechia motus. Non est autem idem
quemadmodum dictum est

[illegible]

Quod quidem igitur est hic. et quod accidit tunc moveri
cum est endelechia ipsa et neque prius neque posterius
manifestum est. Contingit enim unumquodque aliquando
operari aliquando autem non. ut edificabile et edificabilis actus
in quantum edificabile edificatio est. Aut enim hec est
edificatio actus aut domus. Sed cum domus sit non
amplius edificabile est. Edificatur autem edificabile. Necesse
est ergo edificationem esse actum. Edificatio autem motus
quidam est. At vero eadem ratio et in aliis motibus.

[illegible]

Quod autem bene dictum sit manifestum est

Ex quibus alii definiunt ipsum dicunt et ex eo quod non facile est definire alterum ipsum. Neque enim motum in alio genere ponere possibile aliquis

[illegible]

Manifestum autem intendentibus quemadmodum ponunt quidem ipsum alteritatem et inaequalitatem et quod non est dicentes esse motum. Quorum nullum necesse moveri neque si altera sint neque si inaequalia neque si non sint. Sed neque mutatio neque in haec neque ex his magis quam ex oppositis.

[illegible]

Causa autem in haec ponendi est quoniam indeterminatum quoddam videtur esse motus. Alterius autem coordinationis principia eo quod sunt privativa et indeterminata sunt; neque enim hoc neque quale neque unum aliorum est praedicamentorum. Videri autem indeterminatum esse motum causa est quod neque in potentiam eorum quae sunt ponere neque in actum; neque enim quod possibile est quantum esse movetur ex necessitate neque quod actu quantum est.

[illegible]

Et motus quidem actus quidam videtur esse imperfectus autem. Causa autem est quoniam imperfectum quod possibile cuius est actus. Et propter hoc difficile ipsum accipere quid est.

Aut enim in privationem necesse est ipsum ponere aut in potentiam aut in actum simplicem, horum autem nullum videtur contingens. Relinquitur igitur aut praedictus modus, actum quidem quendam esse, sic autem actum qualem diximus, difficilem quidem videre, contingentem autem esse.

[illegible]

Movetur autem et movens omne sicut dictum est potentia mobile.

[illegible]

Et cuius immobilitas quies est; cui enim motus inest, huius immobilitas quies est.

[illegible]

Adhuc agere enim in hoc ipsum movens est. Hoc autem facit tactu, quare et simul et patitur.

[illegible]

Unde motus actus mobilis est in quantum mobile. Accidit autem hoc tactu moventis quare simul et patitur.

[illegible]

Speciem autem semper feret aliquam movens, aut hoc aut quale aut quantum, quae erit principium et causa motus cum moveat, ut actu homo facit ex potentia homine hominem.

[illegible]

Dubium autem habet rationem quod motus in mobili. actus enim huiusmodi est ab hoc

Motivi autem actus non alius est. et quidem enim esse actum utrisque motivum quidem est in eo quod possit. movens autem in eo quod operari ut agens

Sed est activum mobilis. quare similiter unus utrisque actus. Sicut idem spatium est unius ad duo et duorum ad unum. et ascendens et descendens

Habet autem dubitationem rationalem. est enim forte esse quendam actum activi et passivi. Hic quidem enim actio. ille autem passio. Opus enim et finis huius quidem actio illius autem passio

Cum igitur utraque sint motus si quidem altera in quo sunt. aut enim utrique in patiente et moto sunt aut in agente sunt utraque. aut actio quidem in agente passio autem in patiente. Si autem oportet et hanc actionem vocare aequivoce utique fiet

Sed si hoc est in movente motus erit. eadem enim ratio est in movente et in moto. Quare aut omne movens movebitur. aut habens motum non movebitur

Si autem utraque in moto sunt et in patiente et actio et passio et doctio et doctrina. cum duo sint inde sequitur primum quidem quod actus uniuscuiusque non in unoquoque erit. postea inconveniens est per duos motus simul moveri. Quaedam namque erunt alterationes duae unius et in unam speciem

Sed impossibile est. sed unus erit actus. Sed irrationabile est et duorum et alterorum in specie eundem et unum esse actum. Et erit siquidem doctio et doctrina idem et passio et actio. et docere cum addiscere idem et agere cum pati. Quare necesse est omnem docentem addiscere et agentem pati

Aut neque alium actum in alio esse inconveniens est. est enim doctio actus docentis in quodam tamen et non decisus. sed huius in hoc

Neque enim unum in duobus actum prohibet nihil eundem esse. non sicut esse idem. sed sicut est quod potentia est ad agendum

Neque necesse est docentem addiscere. neque si pati et agere idem est. non tamen sicut ratio una quod erat. sicut tunica et indumentum. sed sicut via a Thebis ad Athenas et ab Athenis ad Thebas. quemadmodum dictum est prius. Non enim omnia eadem insunt quibuscumque idem est sed

[illegible]

At vero neque si docere et doceri idem et addiscere et docere idem, sicut neque si spacium unum distancium est et distans hinc illuc et inde huc unum et idem est.

[illegible]

Omnino autem dicere neque docere cum doctrina neque actionem cum passione idem proprie est, sed cui insunt hec motus. Actionem enim huius in hoc, et quod huius ab hoc actum esse motum alterum est.

[illegible]

Quid quidem igitur est motus dictum est et universaliter et in parte. Non enim immanifestum est quomodo determinabitur specierum unaqueque ipsius: alteratio enim alterabilis inquantum est alterabile endelechia est. Amplius autem notius quod in potentia activi et passivi inquantum huiusmodi simpliciter est, et iterum secundum unumquodque, aut edificationis aut medicationis. Eodem autem dicetur modo et de aliis motibus singulis.

[illegible]

Cum autem de natura scientia sit circa magnitudines et tempus et motum, quorum unumquodque necesse est aut infinitum aut finitum esse, etsi non omne sit infinitum aut finitum, ut passio aut punctum, talium enim fortasse nullum necesse est in altero horum esse, conveniens utique erit de natura negotiantem considerare si est aut non est, et si est quid est.

[illegible]

[illegible]

Signum autem quod huius scientie speculatio est: Omnes enim qui videntur rationabiliter tetigisse huiusmodi philosophiam fecerunt eam de infinito.

[illegible]

Et omnes tamquam principium quoddam ponunt entium, hii quidem sicut Pictagorici et Plato per se, non sicut accidens alteri, sed substantiam ipsum esse infinitum.

[illegible]

Preter quod Pictagorici quidem in sensibilibus, neque enim abstractum faciunt numerum, et esse quod extra celum infinitum. Plato autem extra nullum esse corpus, neque ideas, eo quod nusquam sint ipse, infinitum tamen et in sensibilibus et in illis esse.

[illegible]

Et hii quidem infinitum esse parem, hoc enim comprehensum et sub impari terminatum prebere hiis que sunt infinitatem. Signum autem huius quod contingit in numeris: circumpositis enim gnomonibus circa unum et preter aliquando quidem

[illegible]

[illegible]

alium fieri secundum aliquando aut una pluribus
aut duo infinita magnum et parvum

Tria dicit quia pithagorici solum posuerunt unum principium infinitum ... [illegible]

De natura autem omnes semper subiciunt alteram quandam
naturam infinito dictorum elementorum ut
aquam aut aerem aut medium horum. Finita
autem facientium elementa nullus infinita facit

[illegible]

Quicumque autem infinita faciunt elementa quem-
admodum Anaxagoras et Democritus hic
quidem ex similibus partibus ille autem ex omni se-
minario figurarum contactu continuum infinitum esse dicunt

[illegible]

Et hic quidem quamlibet partium esse similiter mixtum
toti propter videri quodlibet ex quolibet fieri. Unde
videtur et simul aliquando omnia res fuisse
ut hec caro et hoc os et sic quodlibet. Et omnia igitur
et simul igitur. Principium enim non solum in unoquoque
est segregationis sed et omnium. Quoniam enim quod fit
ex huiusmodi fit corpore omnium autem fit generatio non
autem simul et quoddam principium esse oportet generationis
hoc autem est unum quod ille vocat intellectum
intellectus autem ex principio quodam operatur intelligens
Quare necesse est simul aliquando
omnia esse et incipere moveri. Democritus

[illegible]

[illegible]

aut neque alterum ex altero fieri principiorum dicit
Sed tamen ipsum commune corpus omnium esse principium
magnitudine secundum partes et figuras differens
Quod quidem igitur conveniens sit physicis speculari
manifestum est ex his.

[illegible]

Rationabiliter autem et principium ipsum ponunt omnes
neque enim frustra possibile est ipsum esse neque aliam
inesse ei potentiam nisi sicut principium. Omnia
enim principium sunt aut ex principio. Infiniti autem
non est principium. Esset enim utique ipsius finis

[illegible]

Amplius autem et ingenitum et incorruptibile sicut
quoddam principium existens. Quod enim factum est necesse
est accipere finem et finis omnis est corruptionis.
Unde sicut dicimus non huius principium sed
hoc aliorum videtur esse

[illegible]

Et continere omnia et gubernare sicut aiunt
quicumque non faciunt preter infinitum aliquas causas
ut intellectum aut amicitiam

[illegible]

Et hoc esse divinum immortale enim et incorruptibile
sicut ait Anaximander et plurimi physiologorum

[illegible]

Esse autem aliquid infinitum quae fides ex quinque utique maxime accidentibus speculantibus; ex tempore; hoc enim infinitum est

[illegible]

Et ex magnitudinum divisione; utuntur enim mathematici et infinito.

[illegible]

Amplius si sic utique solum non deficit generatio et corruptio, si infinitum sit

[illegible]

Amplius quia finitum semper ad aliquid finire; quare necesse est nullum esse terminum, si semper finire necesse est alterum ad alterum.

[illegible]

Maxime autem et maxime quod communem facit dubitationem omnibus; propter id enim quod in intelligentia non deficit et numerus infinitus videtur esse et mathematicae magnitudines et quod est extra caelum.

[illegible]

Infinito autem existente quod est extra, et corpus infinitum videtur esse et mundi. Quid enim magis vacui hic quam hic? quare si solum hic et ubique et maxime

[illegible]

[illegible]

Simul autem et si vacuum est et locus infinitus, et corpus infinitum necesse est esse

[illegible]

Contingere enim ab esse nihil differt in perpetuis.

[illegible]

Habet autem dubitationem de infinito consideratio; et namque non esse ponentibus multa impossibilia accidunt et esse. Amplius autem quomodo est utrum sicut substantia an sicut accidens per se alicui naturae, aut neutraliter, sed nihilominus est infinitum aut infinita multitudine. Maxime autem physici est considerare si est magnitudo sensibilis infinita.

[illegible]

Primum ergo determinandum quot modis dicitur infinitum. Uno quidem modo quod impossibile est transire, eo quod non est aptum transiri, sicut vox invisibilis; aliud autem transitum habens interminabilem, aut quod vix; aut quod aptum natum est habere, non habet transitum aut finem.

[illegible]

Amplius infinitum est omne aut secundum appositionem aut secundum divisionem aut utrumque.

[illegible]

Separatum quidem esse infinitum a sensibilibus ipsum aliquid ens infinitum impossibile est. Si enim neque magnitudo neque multitudo est, substantia autem est ipsum infinitum et non accidens, indivisibile erit; divisibile enim aut magnitudo aut multitudo erit; si autem sic, non infinitum est nisi sicut vox invisibilis. Sed neque sic dicimus esse sicut infinitum

nequeunt non quantum sed sicut intransibile
Si autem est accidens est infinitum, non erit utique
elementum entium ipse secundum quod est infinitum
Sicut neque invisibile locutionis, quamvis vox sit invisibilis

[illegible]

Amplius quomodo contingit aliquid esse ipsum infinitum
si quidem non est numerus et magnitudinem, quorum est per
se passio quaedam infinitum? Adhuc enim minus
necesse quam numerum et magnitudinem

[illegible]

Manifestum autem est quod non contingit infinitum esse
sicut actu ens et sicut substantiam et principium
Erit enim quodlibet ipsius acceptum infinitum si par-
tibile. Infinito enim esse et infinitum idem est si
substantia infinitum est et non de subiecto. Quare aut
indivisibile est aut in infinita divisibile. Multa autem infinita
esse idem impossibile est. At vero sicut aeris aer pars est
sic et infinitum infinitum, si quidem substantia est et prin-
cipium. Infinitum igitur esse et similiter idem esse
impartibile est et indivisibile. Sed impossibile est quod actu infini-
tum. Quantum enim esse est infinitum. Sed si sic, dictum est
quod non contingit ipsum dicere principium, sed illud cui
accidit ut aerem aut par. Quare inconvenienter
utique dicunt sicut Pythagorici dicunt
Simul enim substantiam faciunt infinitum et partiunt

[illegible]

[illegible]

Sed forsan haec quidem est alia quaestio, si magis
si contingit in mathematicis infinitum esse et in
intelligibilibus et in nullam habentibus magnitudinem
Nos autem intendimus de sensibilibus et de quibus
facimus scientiam, utrum in ipsis est aut non est
corpus infinitum in augmentatione

[illegible]

Rationabiliter quidem igitur speculantibus ex his vi-
debitur non esse utique. Si enim est corporis ra-
tio plano determinatum, non erit utique
corpus infinitum neque intelligibile neque sensibile

[illegible]

At vero neque numerus sic erit separatus et infinitus
Numerabile enim numerus est aut habens numerum. Si igitur
numerabile possibile est numerare et transire, utique possibile erit
infinitum

[illegible]

Physice autem magis considerantibus ex his utique
enim videtur possibile esse infinitum utique sine
...quod non erit infinitum corpus

Si finita elementa sunt multitudine necesse est
enim plura esse et contraria semper et non esse
unum ipsorum infinitum. Si namque quantumcumque
deficiat potentia que est in uno corpore a potentia
alius, ut si ignis finitus sit aer autem infinitus,
est autem equalis ignis equalis aeris in potentia
quantumcumque, numero solum autem non quodam habentibus,
tamen manifestum quod infinitum excellet et cor-
rumpet finitum. Unumquodque autem infinitum esse
impossibile est. Corpus enim est quod penitus habet dimen-
sionem, infinitum autem indeterminate distans est.
Quare infinitum erit undique distans erit
infinitum. At vero neque unum contingit infinitum corpus
esse et simplex, neque sicut dicunt quidam quod preter
elementa est, ex quo alia generant, neque simpliciter. Sunt
enim quidam qui hoc faciunt infinitum, sed non aerem
aut aquam, quatenus non alia corrumpantur ab
infinito ipsorum. Habent enim adinvicem contrarietatem,
ut aer quidem humidus, aqua autem frigida, ignis
vero calidus, quorum si esset unum infinitum, corrum-
perentur utique iam alia. Nunc autem dicunt alterum
esse ex quo hec sunt. Impossibile autem est esse hunc,
non quia infinitum. De hoc enim communi quidem
dicendum est de omni similiter et aere et aqua
et quolibet. Sed quod non est huiusmodi corpus sensibile preter vocata
elementa. Omnia namque quidem ex quo sunt et resolvuntur
in hoc. Quare esset utique hoc preter aerem et ignem et
terram et aquam. Videtur autem nullum neque ignis
neque aliorum elementorum nullum contingit infi-
nitum esse. Omnino enim et preter quod est infinitum
sit aliquod ipsorum impossibile est esse, si finitum sit totum,
aut esse aut fieri unum aliquod ipsorum, sicut Hera-
clitus dicit omnia fieri aliquando ignem. Eadem autem ratio
et de uno quod faciunt physici preter elementa. Omnia
enim mutantur ex contrario in contrarium, ut ex calido in
[illegible]

Oportet autem et de omni in his considerare
si contingat aut non contingat corpus sensibile infinitum
esse. Quod autem omnino impossibile sit corpus sensibile in-
finitum esse ex his manifestum. Aptum na-
tum enim est omne sensibile alicubi esse, et locus
aliquis est uniuscuiusque, et idem partis et omnis
est, ut totius terre et unius glebe, et ignis et
scintille. Quare si quidem sit eiusdem speciei, aut im-
mobile erit aut semper movebitur. Et impossibile hoc est.
Quid enim magis deorsum aut sursum aut
ubi? Dico autem ut si gleba sit, ubi ipsa
movebitur aut ubi manebit? Locus enim infinitus
erit ipsi et congeneris sibi corporis. Utrum igitur contine-
bit totum locum? et quomodo? Que ergo mansio et ubi
et motus ipsius? Aut enim quiescet ubique manebit,
non ergo movebitur; aut ubique movebitur, non ergo stabit.
Secunda ratio. Quare si aliquid esset corpus infinitum sensibile
[illegible]

Si autem dissimile est omne dissimiles

et loci sunt, et primum quidem non unum corpus omnino est, sed aut in tangendo. Postea autem sive finita haec erunt aut infinita specie. Et finita quidem non esse possibile: erunt enim alia quidem infinita, alia vero non, si omne infinitum, ut ignis aut aqua. Corruptio autem talis contrariis sicut dictum est prius. Et propter hoc nullus unum et infinitum ignem fecit neque terram physiologorum, sed aut aquam aut aerem aut medium ipsorum, quoniam locus utriusque manifestus erat determinatus, haec autem ad ambo sursum et deorsum. Si autem infinita et simplicia sunt, et loca infinita et elementa infinita erunt. Si autem hoc impossibile est, et loca finita sunt, totum finitum necesse est esse; impossibile enim non adaequari locum et corpus; neque enim locus omnis maior est quam corpus simul esse. Si autem neque infinitum erit corpus manens ...

[illegible]

Anaxagoras autem inconvenienter dicit de infiniti mansione: firmare enim ipsum ipsum dicit infinitum. Hoc autem est quoniam in se ipso est; aliud enim continet nihil, tamquam ubi utique aliquid sit, aptum natum sit ibi esse. Hoc autem non verum est: esset enim utique aliquid alicubi vi et non ubi aptum natum est esse. Si igitur maxime non movetur totum, quod in se ipso firmatum est et in se ipso est immobile, necesse est quare non aptum natum sit moveri dicere. Non enim sufficiens est sic dicentem evadere, sed aliud utique quodlibet non movetur, sed aptum natum esse nihil prohibet. Quoniam et terra non fertur, neque si infinita esset, detenta tamen a medio; sed non quia non habet aliud ubi feratur

manebit in medio, sed non movebitur quoniam aptum nata est sic; sed tamen licebit utique dicere ipsam firmare seipsam. Si igitur neque in terra hoc causa est cum sit infinita, sed quoniam gravitatem habet, grave autem manet in medio, terra autem in medio; similiter et infinitum manet utique in seipso propter quandam aliam causam, sed non quoniam infinitum est et firmat ipsum seipsum. Simul autem manifestum quoniam et quamlibet partem oportebit manere. Sicut enim infinitum in seipso manet firmans, sic et quaelibet pars accepta in seipsa manebit. Eadem enim et partis similis loca sunt, sicut terrae totius et glebae deorsum, et ignis totius et scintillae sursum. Quare si infiniti locus quod in seipso est, et eadem partis. Manebit igitur in seipso.

[illegible]

Omnino autem manifestum est quoniam impossibile est simul dicere infinitum corpus et locum quendam corporibus esse, si omne corpus sensibile aut gravitatem habet aut levitatem. Et si grave quidem in medium natum est ferri, si vero leve sursum; necesse enim et infinitum, impossibile autem aut totum utrumlibet pati, aut dimidium sustinere utrumque: quomodo enim dividetur? Aut quomodo infiniti erit hoc quidem sursum, illud vero deorsum, aut ultimum aut medium?

[illegible]

[illegible]

Amplius omne corpus simplex in loco et locus aut sursum et deorsum aut [illegible] et iterum deorsum et sursum et hec [illegible] plenum [illegible] et parum sunt [illegible] in ipso [illegible] terminata sunt simplex aut infinitum [illegible]

[illegible]

Simplex aut [illegible] simplex [illegible] esse infinitum [illegible] in loco aut omne corpus [illegible] simplex [illegible] infinitum esse aliquod corpus [illegible] quod aliud in loco [illegible] in loco [illegible] [illegible] possibile [illegible] esse infinitum [illegible] aliud corpus in [illegible] [illegible] quantum [illegible] in loco [illegible] sunt sursum aut deorsum aut in aliud alia [illegible] que sunt [illegible] aut [illegible] aliquid [illegible]

[illegible]

[illegible] quidem [illegible] non [illegible] corpus infinitum [illegible] manifestum [illegible] non [illegible] infinitum simplex [illegible] manifestum [illegible] aut [illegible]

quiddam principium et finis et magnitudinis [illegible] esse [illegible] simplex in magnitudine [illegible] non erit infinitum cum aut [illegible] sic [illegible] [illegible] ob hec [illegible] et manifestum [illegible] sic aut [illegible]

[illegible]

Dictum [illegible] esse aliud quod [illegible] aliud [illegible] infinitum [illegible] magnitudine [illegible] infinitum [illegible] finitum [illegible]

[illegible]

non [illegible] aut [illegible] sunt [illegible] infinitum quod erit [illegible]

[illegible]

[illegible] aliud et aliud [illegible] finitum [illegible]

[illegible]

[illegible]

Aliud autem est in tempore manifestum quod infinitum et in hominibus et divisione magnitudinum. Omnino quidem enim sic est infinitum in semper aliud et aliud accipiendo, et acceptum quidem semper esse finitum, sed semper alterum et alterum.

[illegible]

Quare infinitum non oportet accipere sicut hoc aliquid, ut hominem aut domum, sed sicut dicitur dies et agon, quibus esse non sicut substantia quedam facta est, sed in generatione aut corruptione semper finitum quod accipitur, sed semper alterum et alterum.

[illegible]

Aliter autem et in tempore manifestum quod infinitum et in hominibus et divisione magnitudinum. Omnino quidem enim sic est infinitum in semper aliud et aliud accipiendo, et acceptum quidem semper

Sed in magnitudinibus quidem permanente accepto hoc accidit, in hominibus autem et tempore corruptis sic ut non sit deficere.

[illegible]

Quod autem iuxta appositionem idem quodammodo est quod iuxta divisionem; in finito enim iuxta appositionem fit conversim: sicut enim quod dividitur videtur infinitum, sic appositum videbitur ad determinatum. In finita enim magnitudine si accipiens aliquis determinatum accipiet eadem ratione, non circum

[illegible]

aliquam magnitudinem totum accipiens non transcendit finitum. Si vero sic augmentaverit rationem ut semper aliquam sit accipere magnitudinem, non pertransibit finitum. Propter quod sic omne finitum transibit, alterum quidem non est.

[illegible]

Est autem et infinitum potentia quidem et divisione. Et actu autem est sicut dicimus esse diem et agonem, et potentia sic sicut materia, et non per se sicut finitum.

[illegible]

Et iuxta appositionem igitur sic infinitum potentia est, quod idem dicimus quodammodo esse ei quod est iuxta divisionem. Semper quidem enim aliquid extra erit accipere, non tamen excellet omnem determinatam magnitudinem, sicut in divisione excellet omne determinatum et erit semper minus.

[illegible]

Quare excellere omne iuxta appositionem neque potentia possibile est esse, siquidem non est iuxta accidens actu infinitum sicut dicunt physiologi, extra corpus mundi cuius substantia est aer aut aliud huiusmodi. Sed si non possibile est quod infinitum corpus sensibile actu sic, manifestum quod neque potentia utique erit iuxta appositionem, sed aut sicut dictum est econverso divisioni.

[illegible]

Quoniam et Plato propter hoc infinita duo fecit, quia et in augmentatione videtur excellere et in infinitum abire et in ablatione. Faciens autem duo non utitur

Et nunc quod 3m dimensione infinitu(m) e(st) contra
summi minui e(st) neq(ue) in augmentum neq(ue)
decrementum facit nu(m)

[illegible]

Accidit aut(em) contrarium esse infinitu(m) quam sunt
dicunt n(on) e(n)i(m) cuius nil e(st) ext(ra) s(ed) cuius s(em)p(er) aliquid
e(st) extra h(oc) infinitum e(st)

[illegible]

Signum aut(em) e(st) h(oc) (et) namq(ue) anulos dicunt infi(nitos)
non h(abe)ntes palam quia s(em)p(er) e(st) ext(ra) accip(ere)
in similitudine quadam dicentes n(on) tamen p(ro)p(ri)e

[illegible]

Et qu(od) et h(oc) esse et in aliquo eodem modo
In circulo aut(em) n(on) sic s(ed) s(em)p(er) quod e(st) penes solu(m)
alterum n(on) tamen ab omnibus partibus penes
simul accepto infinitu(m) quidem h(oc) e(st) cuius
s(ecundu)m quantitate(m) accipientibus s(em)p(er) e(st) aliquid accip(ere) ext(ra)

[illegible]

Cuius aut(em) nil e(st) ext(ra) h(oc) perfectum (et) totu(m)
Sic e(n)i(m) diffinimus totum cui nil abest ut h(omi)n(em)
totum aut archam Sicut aut(em) singulare sic et
quod p(ro)p(ri)e ut quod totum cuius nil e(st) ext(ra)
Cuius aut(em) absentia e(st) ext(ra) n(on) omne quod absit
Totum aut(em) et perfectum aut idem penitus aut
proximu(m) n(atur)a Perfectum aut(em) nullu(m) h(abe)ns
finem finis aut(em) terminus

[illegible]

Unde melius opinandum Parmenidem Melisso

Dicit hoc quidem esse infinitum totum et to(tum)
tum aut(em) finitum a medio equipugnans nec
est sicut lineam hanc continuare et ra(tio) e(st)

[illegible]

Unde hinc accipiunt dignitatem de infinito q(uod)
continet omnia et omnia in seipso h(ab)et
q(uia) h(abe)t similitudinem quandam cum toto

[illegible]

Est enim infinitum perfectionis magnitudinis
ma(teri)a et quod potentia totum actu aut(em) non
divisibile aut(em) et ad consumptionem et ad conversionem
Totum aut(em) et finitum non s(ecundu)m se s(ed) s(ecundu)m aliud

[illegible]

Et non continet s(ed) continetur inquantum
infinitum

[illegible]

Unde ignotum inquantum infinitum
Speciem enim non h(ab)et ma(teri)a

[illegible]

Quare manifestum quia magis in ratione partis in-
finitum q(uam) totius

[illegible]

Inconveniens s(ed) et impossibile ignotum
et indeterminatum continere et determinare

[illegible]

[illegible]

Secundum vero autem accidit et quod non est appositionem
non est videri infinitum sic ut omnem excellat
magnitudinem. In divisione autem est. Continetur
enim sicut materia intus et infinitum, continet autem species.

[illegible]

Rationabile autem est et in numero quidem ad minimum
esse terminum, ad plus autem semper omnem excelle-
re multitudinem. In magnitudinibus autem econtrario in minus
quidem excellere omnem magnitudinem, sed in maius
non esse magnitudinem infinitam. Causa autem est
quia unum est indivisibile quodcumque unum sit, ut
homo unus homo et non multi. Numerus autem est
plura et quaedam quanta. Quare necesse est stare
ad indivisibile. Duo namque et tria denominativa
nomina sunt, similiter et aliorum numerorum unus-
quisque.

[illegible]

In plus autem est semper intelligere. Infinitae enim
bisectiones magnitudinis.

[illegible]

Quare potentia quidem est, actu vero non, sed semper
excellit acceptum omnem multitudinem

Determinatam. Sed non separabilis hic numerus a bi-
sectione, neque manet infinitas, sed fit, sicut et
tempus et numerus temporis.

[illegible]

In magnitudinibus autem contrarium est: dividitur enim
autem in infinita continuum, in maius autem non est in-
finitum.

[illegible]

Quantum enim contingit potentia esse, et
actu contingit tantum esse. Quare cum infinita
nulla magnitudo sensibilis non contingit omnis ex-
cellentia esse magnitudinis determinatae: erit
enim utique aliquid caelo maius.

[illegible]

Infinitum autem non idem est in motu et magnitudine
et tempore tamquam una quaedam natura, sed
posterius dicitur altera et ipsius prius ut motus
quidem quia magnitudo in qua movetur aut alteratur
aut augmentatur, tempus autem propter motum. Nunc
quidem enim utimur his, posterius autem tentabimus
dicere et quid est unumquodque et quare omnis mag-
nitudo sit in magnitudines divisibilis.

[illegible]

Non removet autem ratio speculationem physicorum
auferens sic esse aliquid infinitum
ut actu sit in augmentum intransibile. Neque enim
sic indigent infinito, neque enim utuntur, sed so-
lum esse quantamcumque volunt finitam. Maiori autem
magnitudini [ea]dem proportione divisionem
quantamcumque magnitudinem esse alteram. Quare ad
demonstrandum quidem illis nihil differt esse autem in
existentibus erit magnitudinibus.

[illegible]

[illegible]

Totum autem contingit dubitationes sunt quod utrumque manifestum quod sit una infinita natura est et esse quod ipsum primum est sed sicut subiectum contingens et simplex est [illegible]

Videntur autem et omnes alii sic et una ratio infinita unde movetur et generatur ipsum fieri sed non generatur [illegible]

Relinquitur autem et aggredi cum ipsam totam infinitum esse videatur non plurimum quod si sit determinatum quod alia quod opportet non mixta sunt alia vero hec quidem vere determinata neque enim in generatione nec deficit materia quod infinitum actu simplex corpus contingit cum alterius corrumpentis alterius generationem et cum omne finitum sit [illegible]

Amplius tangi et finire alterum quod hoc quidem enim ad aliquid et cuiusdam tangere cum aliquid omne et finitum autem accidit infinitum autem non quidem est neque tangere contingentis contingens est [illegible]

Intelligentie autem credere inconveniens est non enim in re abundantia et defectus sed intelligentia unumquodque enim non magis intelligit aliquid nullum extra ipsos augmentando infinitum sed non propter hoc extra aliquid est quod extra tantam magnitudinem quantum habemus quoniam intelligit aliquis sed quoniam aliquid est hoc accidit [illegible]

Tempus autem et motus infinita sunt et intelligentia non permanente accepto [illegible]

Magnitudo autem neque in divisione neque intelligentia augmentatione infinitum [illegible]

Sed de infinito quidem quomodo est et quomodo non est et quid est dictum est. Explicit.

Similiter autem necesse est physicum de loco sicut et de infinito considerare si est aut non et quomodo est et quid est [illegible]

Et ea namque que sunt omnes opinantur alicubi esse quod enim non est nusquam est ubi enim est tragelaphus aut sphinga [illegible]

[illegible]

Et de motu qui communis est maxime et maxime proprius cum locum quem vocamus loci mutationem

[illegible]

Habet autem multas dubitationes quid forte sit locus non enim eadem videtur considerantibus ex omnibus que insunt

[illegible]

Amplius autem neque quemadmodum ab aliis neque dubitatum neque bene exquisitum de hoc

[illegible]

Quod quidem igitur locus sit videtur ex transmutatione manifestum esse ubi namque nunc aqua hic egrediente sicut ex vase iterum aer inest aliquando autem eundem locum hunc aliquod aliud corpus detinet hoc ab hiis que insunt et commutantibus alterum omnibus esse videtur in quo enim aer nunc est aqua prius in hoc erat quare manifestum quod erat locus aliquid et receptaculum alterum ab utrisque in quod et ex quo mutata sunt

[illegible]

Amplius autem loci mutationes physicorum et simplicium ut ignis et terre et talium non solum ostendunt quod aliquid est locus sed quod et habet quandam potentiam fertur enim unumquodque in suum locum non prohibitum hoc quidem sursum illud autem deorsum hec autem sunt loci partes et species sursum et deorsum et reliqua sex distantiarum

[illegible]

Sunt autem huiusmodi non solum ad nos dextrum sinistrum sursum et deorsum nobis enim non semper idem sed secundum positionem quomodo utique convertamur fit propter quod et multotiens idem dextrum et sinistrum et sursum et deorsum et ante et retro in natura autem determinatum est seorsum unumquodque non enim quodcumque contingit sursum sed quo fertur ignis et leve similiter autem neque deorsum quodcumque sed quo gravia et terrea tamquam non positione differentia solum sed potentia

[illegible]

Ostendunt autem et mathematica cum enim non sint in loco tamen secundum positionem ad nos habent dextra et sinistra ut que solum dicuntur propter positionem non habentia natura horum unumquodque

[illegible]

Amplius vacuum dicentes locum dicunt esse
vacuum; enim erit utique locus privatus corpore.
Quod quidem igitur est aliquid locus preter corpora et
omne corpus sensibile in loco esse, propter hec aliquis accipiet

[illegible]

Videbitur autem et Hesiodus recte dicere faciens
primum chaos. Dicit enim quidem omnium primum chaos
factum esse, deinde terram latam, tamquam indigens
prius esse regionem hiis que sunt, propter quod
opinatus sunt quemadmodum multi omnia esse alicubi
et in loco esse. Si autem huiusmodi est, mirabilis utique
erit loci potentia et prior omnibus; sine quo enim neque
aliorum aliquid est, illud autem sine aliis, necesse
esse primum; non enim perit locus hiis que sunt
in eo corruptis.

[illegible]

At vero habet dubitationem si est, quid est, utrum
moles quedam corporis aut altera quedam
natura. Querendum enim est primum genus ipsius.
Dimensiones quidem igitur habet tres, longitudinem,
latitudinem et profunditatem, quibus determinatur corpus omne.
Impossibile autem corpus esse locum; erunt enim in eodem duo
corpora.

[illegible]

Amplius si est corporis locus et regio,
manifestum quod et superficiei erit et re-
liquorum terminorum; eadem
enim congruet ratio: ubi namque prius erant aque
plana, erunt iterum que sunt aeris. At vero
differentiam nullam habemus puncti et loci puncti.
Quare si neque huius est locus aliud, neque al-
iorum nullius, neque est aliquid preter unumquodque
eorum locus.

[illegible]

Quid enim utique ponemus esse locum?
Neque elementum neque ex elementis pos-
sibile est huiusmodi habentem naturam, neque corporeorum
neque incorporeorum. Magnitudinem quidem enim
habet, corpus autem nullum. Elementa autem sen-
sibilium corpora; ex intelligibilibus autem nulla magnitudo fit.

[illegible]

[illegible]

Amplius et cum ulterius quod ponit hoc quae sunt causam esse locum neque enim ut materia est ipsorum de quibus neque enim sic materia quae sunt neque ex ipso constituta sunt neque sic species et ratio rerum quae sunt neque sic finis neque sic movens ea quae sunt

[illegible]

Amplius et ipse si est aliquid entium ubi erit Zenonis enim dubitatio quaerit quandam rationem nam si omne quod est in loco est manifestum quod et loci locus erit et hoc in infinitum procedet

[illegible]

Amplius sicut omne corpus in loco est sic et in omni loco corpus quomodo igitur dicemus de his quae augmentantur necesse enim est ex his simul augmentari locum ipsorum si neque minor neque maior locus est uniuscuiusque per haec quidem igitur non solum quid est sed et si est dubitare necesse est

[illegible]

[illegible]

Motus autem alius quidem secundum se alius vero secundum aliud dico secundum aliud similiter et locus alius quidem communis in quo omnia corpora sunt alius proprius in quo primo dico autem quod tu nunc in caelo es quia in aere hic autem in caelo et in aere quia in terra similiter autem et in hac quia in hoc loco qui continet nihil plus quam te

[illegible]

Si igitur est locus primum continens unumquodque corporum terminus quidam utique erit quare videbitur species et forma uniuscuiusque locus esse qua determinatur magnitudo et materia magnitudinis hic enim est uniuscuiusque terminus sic quidem igitur considerantibus locus uniuscuiusque species est

[illegible]

Secundum autem quod videtur esse locus distantia magnitudinis materia hoc namque aliud est a magnitudine hoc autem est quod continetur sub specie et determinatur sicut sub plano et termino

[illegible]

Est autem huiusmodi materia et infinitum cum enim removeatur terminus et passiones sphaerae relinquitur nihil praeter materiam

[illegible]

Unde et Plato materiam et locum dicit esse idem in Thimaeo receptivum enim et locum unum et idem aliter vero ibi dicens receptivum et in dictis

[illegible]

non scriptis dogmatibus tamen locum et [illegible]
ponentes eidem attribuit dicens quod cum omnes
esse aliquid locum [illegible] autem de hiis physicorum
dicit [illegible]

[illegible]

Multa autem ex hiis [illegible] videntur utique
difficile [illegible] quod locus [illegible] secundum hanc
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] dicit quod [illegible]
et [illegible] sunt et hec sunt participantium
locus sunt magnum et parvum [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ut in Thimeo scripsit
[illegible]

Amplius quomodo ferentur in suum locum si
locus esse materia aut species [illegible]
[illegible] motus utique sursum aut deorsum [illegible]
esse [illegible]
[illegible]

[illegible]

Amplius [illegible]

[illegible]

[illegible]

sicut in optimo et eminet in fine. hec autem est eius virtus sit. Omnium autem [illegible]
primus est sicut in [illegible] partes [illegible]

[illegible]

Dubitabit autem aliquis utrum vinum et idem aliquid esse in seipso contingit aut nihil. Et omne aut nusquam aut in alio esse. Dupliciter autem hoc est

[illegible]

Cum enim sint quedam partes totius et hec in quo et alia in hoc, dicetur totum in seipso esse

[illegible]

Dicitur autem et secundum partes ut album quod superficies alba et sciens quia rationalis. Amphora quidem non erit in seipsa neque vinum, vini autem amphora erit. Quod utrumque est in alio et in quo utrumque eiusdem partes sunt. Sic igitur contingit idem aliquid esse in seipso

[illegible]

Primum autem non contingit, ut album in corpore: superficies enim in corpore, scientia autem in anima. Secundum has autem sunt appellationes cum partes sint sicut in homine. Amphora autem et vinum separata quidem sunt non partes, simul autem cum sint partes. Quare cum sint partes erit idem in seipso, ut album in homine quia in corpore, et in hoc quia in superficie. In hac autem non amplius quoniam aliud est, et alia species hec sunt et alteram naturam habent utrumque et partim superficies et album

[illegible]

[illegible]

Neque igitur inducentibus considerantibus nec in seipso videmus nullum dictorum modorum

[illegible]

Et ratione manifestum est quoniam impossibile est. Oportebit enim utrumque utrumque esse ut amphoram vas et vinum esse, vinum autem vinum et amphoram, si contingit idem ipsum in seipso. Quare si quam maxime in alterutro essent, amphora recipiet vinum non in quantum ipsa vinum sed in quantum illa, et vinum inerit in amphora non in quantum ipsum amphora sed in quantum illud. Secundum esse quidem igitur quoniam aliud sit manifestum est: alia namque ratio eius quod in quo et alius quod in hoc.

[illegible]

At neque secundum accidens contingit: simul enim duo in eodem erunt; ipsa enim amphora in seipsa erit, si cuius natura receptiva est hoc contingit in seipso esse, et adhuc illud cuius receptivum est, ut si vini vinum. Quod quidem igitur impossibile sit aliquid in seipso esse primo manifestum est

[illegible]

Quod autem Zeno opponebat quia si locus

e aliquid in aliquo erit. Amplius non est difficile
nisi erit prefert in alio quam primo locum non tenere
in illo sicut in loco, sicut primas quod in calido
et humido, aut est sicut color in corpore passio. Cum

non necesse est in infinitum abire. Tamen posset in quo plura [illegible]

Illud autem manifestum quod nisi est vas eius quod
est in ipso alterum eius primo et quod est et in quo
est. Quare quod non erit utique neque materia neque species
locus sed alterum. Illius enim aliquid materia
et forma.

Hec quidem igitur sunt etc. [illegible]

Quod autem forte sit locus sic sit neque materia
neque species, amplius autem ad ipsum quemque videntur in
ipsum inesse ipsum. Significatur est locum esse prius
quod continet illud cuius locus est et non esse rei.
Amplius plurimum neque maiorem neque minorem
esse. Adhuc autem neque deficere unumquodque a propria
esse. Adhuc autem omnem locum habere sursum et deorsum
sunt et sic natura fert unumquodque corporum
in propriis locis. Hoc autem facit aut sursum aut deorsum sic.
Supponentes autem hec reliqua consideranda.

[illegible]

Oportet autem tentare intentionem sic facere ut quid est
sit reddatur et quecumque dubitata solvantur et que
videntur loco inesse insint. Et amplius dispositionis
et contrarium circa locum manifestum erit. Sic enim
utique pulcherrime demonstrantur unumquodque.

[illegible]

[illegible]

Primum quidem est igitur intelligere quod non quereretur
locus nisi motus aliquis esset in loco.
Propter hoc enim et celum maxime in loco
esse opinantur quod semper in motu est. Huius
autem aliud quidem est loci mutatio, aliud
autem augmentum et decrementum. Et enim
in augmento et decremento transmutatur et
quod prius erat hic iterum transmutatur in minus

[illegible]

Est autem quod dicitur aliud quod per se secundum
actum, aliud vero secundum accidens. Secundum accidens autem quod
in actu est, aliud quod contingentia moveri
per se ut partes corporis et clavus in nave,
aliqua vero non contingentia sed semper in
actu ut albedo et scientia. Hec enim sic transmutant
locum, quoniam in quo sunt transmutatur.

[illegible]

Dico autem dicimus esse sic in loco sic
in celo quia in aere, hic autem in celo,
et in aere autem non omni sed propter ultimum
ipsius et continens in aere esse dicimus

Si enim omnino aer locus non equalis est unicuique locatorum et unicuique locatum videtur autem convenientie primum in quo est

[illegible]

Cum quidem igitur non divisum sit sed continuum sed continuum non dicitur esse in illo sed in loco sed sicut pars in toto. Cum vero divisum sit et contactum in primo quidem est ultimo continentis quod neque pars est eius quod in ipso est neque maius distantia sed equale

[illegible]

In eodem enim sunt ultima contingentium

[illegible]

Et si continuum quidem sit non in illo movetur sed cum illo divisum autem in illo et sive movetur continens sive non nihil minus

[illegible]

Amplius cum non divisum sit sicut pars in toto dicitur ut sicut in oculo visus et in corpore manus. Cum autem divisum est ut in cado aqua et in vase vinum manus enim cum corpore movetur aqua autem in cado

[illegible]

Iam igitur manifestum ex his quid locus

[illegible]

Fere enim quattuor sunt quorum necesse est locum unum aliquid esse aut enim forma aut materia aut spatium aliquod

[illegible]

aut extrema si non est spatium nullum preter magnitudinem corporis

[illegible]

Horum autem quod tria non contingit esse manifestum est. Sed quia continet videtur forma esse. In eodem enim sunt ultima continentis et contenti. Sunt quidem igitur ambo termini sed non eiusdem

[illegible]

Ex eo autem quod transmutatur multotiens manente continente contentum et divisum ut ex vase aqua ipsum medium esse aliquid videtur tamquam existente aliquo spatio preter corpus quod transmutatur

[illegible]

Hoc autem non est sed incidit quodcumque corpus eorum que transmutantur et que apta nata sunt tangere

[illegible]

Si autem aliquid esset spatium aptum natum et manens in eodem infinita essent loca transmutata enim aqua et aere eadem facient omnes partes in toto quod omnis aqua in vase

[illegible]

[illegible]

Simul autem erit et locus transmutatus: quare
erit loci alius, et multi loci simul erunt.
Non est autem alius locus partis, in quo movetur,
cum totum vas transmutatur, sed idem: in quo enim
est, permutantur aer et aqua aut partes aquae,
sed non in quo sunt loco, quae pars est loci qui
est totius caeli.

[illegible]

Et materia autem videbitur utique esse locus, si in
quiescenti aliquis consideret et non in separato sed
continuo. Sicut enim si alteratur, est quid quod
nunc quidem album, nunc autem nigrum, et nunc quidem
durum, nunc autem molle.

[illegible]

Unde dicimus aliquid esse materiam, sic et locus
per talem quandam videtur esse phantasiam, nisi
illud quod quidem nunc est aer prius erat aer;
locus autem quia ubi nunc est aqua ibi erat aer.

[illegible]

Sed materia, quemadmodum sic dictum est in prioribus, neque
separatur a re neque continet; locus autem utraque.

[illegible]

Si igitur nullum horum trium locus est, neque
species neque materia neque spatium aliquod semper
existens alterum praeter id quod est rei quae transmutatur, necesse
est locum esse reliquum quattuor: terminum continentis
corporis. Dico autem contentum quod movetur secundum loci mutationem.

[illegible]

[illegible]

Videtur autem magnum aliquid esse et difficile
accipi locus, et propter hoc quod apparet materia et forma,
et propter hoc quod in quiescente continente
fit transmutatio eius quod fertur. Contingit
enim spatium medium aliquod aliud a moventibus
magnitudinibus existens aliquid. Et adhuc
apparens incorporeum esse videtur, non solum
terminus vasis esse locus, sed et quod est medium
tamquam vacuum.

[illegible]

Est autem sicut vas locus transmutabilis, sic
locus vas immobile. Unde cum in eo quod
movetur movetur et mutatur quod intus.

[illegible]

Unde cum in eo quod movetur movetur
et mutatur quod intus, ut in flumine navis,
tamquam vase utitur magis quam loco continente.
Vult autem immobilis locus esse: unde totum flu-
men magis locus est, quia immobile totum.

[illegible]

[illegible]

Quare terminus continentis immobilis pri-
mus hic est locus [illegible]

[illegible]

Et propter hoc medium caeli et ultimum ad nos
circularis lationis videntur esse hoc quidem sur-
sum illud vero deorsum maxime omnibus propriae,
quia hoc quidem semper manet circuli vero ultimum
simile se habens manet. Quare quoniam quod leve quidem
sursum fertur natura quod vero grave deorsum,
terminus qui quidem ad medium continentis terminus
deorsum est et ipsum medium, terminus vero ad ul-
timum sursum est et ipsum ultimum [illegible]

[illegible]

Et propter hoc planum videtur esse quoddam et
sicut vas locus, continens amplius et non simul
et quidem locus est cum re [illegible]

[illegible]

[illegible]

Cui quidem igitur corpori inest aliquod extra
corpus continens ipsum hoc in loco est, cui ve-
ro non, non. [illegible]

[illegible]

Unde et si aqua fiat huiusmodi, partes quidem movebun-
tur, continentur enim ab invicem; omne
autem est quidem ut movebitur, est autem ut non.
Sicut quidem enim totum simul locum non mutat,
circulariter autem movebitur; partium enim hic
locus, et sursum quidem et deorsum non omni-
bus, sed quaedam; alia vero sursum et deorsum quae-
cumque habent densitatem et raritatem. [illegible]

[illegible]

Sicut autem dictum est, alia quidem sunt in loco
secundum potentiam, alia vero secundum actum. Unde cum
quidem continuum sit quod est similium partium, in
potentia in loco partes sunt, cum autem separatae
quidem sint, tangentes autem sicut acervus, in
actu sunt. [illegible]

[illegible]

Et alia quidem per se sunt, ut omne corpus
quod aut secundum motionem aut secundum augmentum
mobile alicubi per se. [illegible]

caelum autem sicut dictum est non totum alicubi
neque in aliquo loco est, siquidem nullum ipsum continet
corpus; sed autem quod movetur, sic et locus est
partibus. Alia vero secundum accidens, ut anima et caelum; partes
enim in loco quodammodo omnes sunt, in [illegible]

[illegible]

[illegible]

Omne autem non alicubi. quod enim alicubi et ipsum est aliquid et adhuc aliquid aliud extra hoc in quo quod continet. Extra autem omne et totum nihil est.

[illegible]

Et propter hoc omnia in celo sunt. celum enim in quo omne est fortassis est.

[illegible]

Est autem locus non celum sed celi ultimum quoddam et tangens mobile corpus terminus quiescens.

[illegible]

Et propter hoc terra quidem in aqua hec vero in aere hic autem in ethere ether vero in celo celum autem non amplius in alio.

[illegible]

Manifestum autem ex his quia et dubitationes omnes solventur sic dicto loco. Neque enim simul augmentari necesse est locum.

[illegible]

Neque punctum esse locum.

[illegible]

Neque duo corpora in eodem loco.

[illegible]

Neque spatium aliquid esse corporeum. loci enim medium corpus quodcumque sed non spatium corporis.

[illegible]

Et locus alicubi non sicut in loco sed sicut in fine finitum. non enim omne quod est in loco est sed mobile corpus.

[illegible]

Et fertur igitur in suum locum unumquodque rationabiliter. Consequenter enim et quod tangit non vi cognatum est. et coniuncta quidem impassibilia sunt. que vero tanguntur activa et passiva ad invicem.

[illegible]

Et manet autem naturaliter unumquodque in proprio loco non irrationabiliter. Et namque hec pars in toto loco est sicut divisibilis pars ad totum ut cum aque aliquid moverit partem aut aeris. Sic autem et aer se habet ad aquam. ut materia enim hec autem species. aqua quidem materia aeris aer vero actus quidam illius. Aqua enim potentia aer est aer vero potentia aqua alio modo. Determinandum autem de his posterius est.

[illegible]

[illegible]

Et ipse tempus necesse quidem dicere iuxta aut non dividuum, tunc erit itemque. Et igitur idem illud et actus aqua vel utrumque. Et hoc quidem potentia, aliud vero actu. Habebit utrumque sicut pars quaedam non ad totum. Unde et hic tentasse inest. Copulativum aut continuum utrumque aut unum sicut.

Et de loco quid et quod est et quomodo est dictum est.

[illegible]

Eodem autem modo accipiendum est physici considerare de vacuo utrum est aut non est, et quomodo est, et quid est, sicut et de loco. Et namque similem habet incredulitatem et fidem propter ea quae opinantur. Velut locum quendam et vas vacuum ponunt dicentes. Videtur autem esse plenum quidem cum habet molem cuius susceptivum est; cum vero privatum est, vacuum. Tamquam idem quidem sit vacuum et plenum et locum, esse autem ipsis non idem.

[illegible]

Incipere autem oportet considerantes accipientes quae dicunt esse affirmantes esse, et iterum quae dicunt affirmantes non esse, et tertio communes opiniones de ipsis.

[illegible]

[illegible]

Qui quidem igitur monstrare tentant quoniam non est, non quod homines volunt dicere vacuum hoc arguunt, sed peccantes dicunt sicut Anaxagoras et qui hoc modo arguunt. Ostendunt enim quod aliquid est aer, torquentes utres et demonstrantes quod fortis est aer, et intercipientes in clepsydris. Homines autem volunt vacuum

[illegible]

Homines autem volunt vacuum esse spatium in quo nullum corpus sensibile operatur. Aut omne quod est esse corpus putantes dicunt in quo omnino nihil est hoc esse vacuum: unde plenum aere vacuum esse. Igitur hoc non oportet monstrare quoniam aliquid est aer, sed quoniam non est spatium alterum a corporibus neque separabile neque actu, quod dividit omne corpus ut non sit continuum, sicut dicunt Democritus et Leucippus et alii multi physiologorum, aut si aliquid extra omne corpus est continuum. Hi igitur non ad ianuas problematis obviant.

[illegible]

Qui autem affirmant esse magis dicunt unum quidem quod motus non erit qui secundum locum. Hic autem est latio et augmentum. Non enim videbitur utique motus esse, nisi sit vacuum plenum enim

[illegible]

impossibile est receptaculum. Si enim recipiet et erunt
duo in eodem, continget et quotlibet simul esse
corpora; differentiam enim non est dicere per quam hoc non erit
quod dictum est non erit. Dicere si autem hoc contingit
et parvissimum accipiet maximum. Multa enim
parva quidem magnum sunt. Quare si multa
equalia contingit in eodem esse, et multa inequalia.

Melissus quidem igitur et demonstrat quod omne immobile
est ex his. Si enim movebitur, aliquid necesse esse in-
quit vacuum, vacuum autem non est eorum que sunt.
Unde quidem igitur ex his demonstrant quod aliquid est vacuum.

Alio vero modo quia videntur quedam coire
et comprimi, ut et vina dicunt cum utribus
recipere dolia, tamquam in ea que sunt vacua co-
eunte densato corpore.

Amplius autem et augmentum videtur fieri omnibus
per vacuum; alimentum enim corpus est, duo
autem corpora impossibile est simul esse.

Testimonium autem et quod est de cinere faciunt,
que recipit tantum aque quantum vas vacuum.

Esse autem et Pitagorici affirmabant vacuum et
ingredi ipsum celo ex infinito spiritu tamquam
respiranti, et hoc esse vacuum quod determinat na-
turas, tamquam sit vacuum separatio quedam eorum que sunt
consequenter et determinatio; et hoc esse primum in numeris,
vacuum enim determinare naturam ipsorum. Ex quibus quidem
alii dicunt esse, alii vero non dicunt, fere et tot sunt.

Ad quale autem se habeat oportet accipere quid significat nomen.
Videtur autem vacuum locus esse in quo nihil est. Huius
autem causa est quod ens corpus opinantur esse, omne autem corpus
in loco esse, vacuum autem in quo nullum corpus est, quare
sicubi non est corpus nihil esse ibi. Corpus autem
omne opinabantur esse tangibile, huiusmodi autem est quod habet
gravitatem aut levitatem. Accidit ergo ex sillogismo hoc
esse vacuum in quo nihil est grave aliquid aut leve.
Hec quidem igitur sicut prius diximus accidunt.

[illegible]

Sed inconveniens est ut punctum vacuum sit. Oportet enim locum esse in quo locus corporis sit spatium tangibilis. Sed et videtur vacuum uno quidem modo non plenum sensibili corpore secundum tactum

[illegible]

Unde et si dubitabit aliquis quid utique dicat si habeat hoc spatium colorem aut sonum vacuum an non. Aut manifestum quod si quidem accipiat corpus quod tangitur vacuum est, si vero non, non.

[illegible]

Alio autem modo in quo non est hoc aliquid neque substantia aliqua corporea. Unde quidam dicunt vacuum esse corporis materiam, qui quidem et locum dicunt eandem hoc non bene. Materia quidem enim non separabilis est a rebus, vacuum autem quaerunt sicut separabile.

[illegible]

Quoniam autem de loco determinatum est et vacuum locum necesse est esse si est privatum corpore. Locus autem quomodo est et quomodo non est dictum est.

[illegible]

Manifestum est quod sic quidem vacuum non est neque separatum neque inseparabile. Vacuum enim non corpus sed corporis spatium vult esse.

[illegible]

Unde et vacuum videtur aliquid esse quia et locus, et propter haec eadem. Venit enim motus qui est secundum locum et locum dicentibus esse aliquid praeter corpora incidentia et his quae vacuum. Causam autem motus opinantur esse vacuum sic sicut in quo movetur. Hoc autem erit quod locum quidam dicunt esse.

[illegible]

Neque vero ulla quidem necessitas est si motus est esse vacuum. Omnino quidem omnis motionis nequaquam, propter quod et Melissum latuit; alterari enim contingit plenum.

[illegible]

Sed neque secundum locum motum. Simul enim cedere ad invicem contingit, cum nullum sit spatium separabile sine eis quae moventur. Et hoc manifestum est in continuorum circumvolutionibus sicut et in humidorum.

[illegible]

Contingit autem densari non in vacuum sed propter ea quae insunt elabuntur, ut aquae collisae aere qui inest.

[illegible]

Et augmentari non solum ingrediente aliquo sed et alteratione, ut si ex aqua fiat aer.

[illegible]

Omnino autem et quae est de augmento ratio et in cinere diffusae aquae ipsa se ipsam impedit. Aut enim non augetur quodlibet aut non corpore aut contingit duo in eodem esse. Dubitationem ergo solvunt communem, sed non demonstrant vacuum quod est. Aut omne esse corpus necesse est vacuum si undique augetur et augetur per vacuum. Eadem autem et in cinere ratio. Manifestum quod ex quibus demonstrant vacuum solvere facile sit manifestum est.

[illegible]

Secunda causa ... [illegible]

Unum autem non est vacuum sic divisum sicut quidam dicunt dicentes necessarium esse si enim est motus loci mutatio aliqua simul omnium corporum naturalium ut ignis quod sursum terra autem deorsum et ad medium manifestum est quod non vacuum erit causa loci mutationis. Cuius igitur causa erit vacuum? Videtur autem causa esse motus secundum locum, huius autem causa non est.

[illegible]

Amplius si est aliquid vacuum locus privatus corpore cum sit vacuum quo movebitur positum in ipso corpus? non enim utique in omne. Eadem autem ratio et ad eos qui locum esse aliquid separatum putant in quod fertur quod fertur. Quomodo enim movebitur positum aut manebit? et de sursum et deorsum et de vacuo conveniet eadem ratio merito. Vacuum enim locum faciunt esse dicentes. Quomodo autem erit aut in loco aut in vacuo? Non enim accidit cum totum ponitur sicut in separato loco et subsistente corpore. Pars enim nisi seorsum ponatur non erit in loco sed in toto.

[illegible]

Amplius si non est locus vacuum non erit

Accidit autem dicentibus esse vacuum tanquam necessarium si quidem erit motus contrarium magis esse si quis intendat non contingere moveri unumquodque si sit vacuum. Sicut enim qui propter simile dicunt terram quiescere sic et in vacuo necesse est quiescere. Non enim est quo magis et minus movebitur. Secundum enim quod vacuum est non habet differentiam.

[illegible]

Deinde quia omnis motus aut violentus aut secundum naturam est. Necesse est si violentus esse et eum qui est secundum naturam. Violentus quidem enim praeter naturam, praeter autem eo qui est secundum naturam. Quare si non unicuique est secundum naturam physicorum corporum motus nec aliorum erit motus neque unus.

[illegible]

At vero natura motus quomodo erit in vacuo cum nulla sit differentia in vacuo et infinito? Sicut quod enim quod infinitum est nihil erit sursum neque deorsum neque medium, sic autem quod vacuum est nil differt sursum a deorsum. Sicut enim nullius neque una est differentia sic et nihili. Vacuum autem non esse aliquid privatio videtur esse. Natura autem loci mutatio differens est. Quare erunt natura differentia. Aut igitur non est natura unicuique et nullius loci mutatio aut si hoc est non est vacuum.

[illegible]

[illegible]

Amplius nunc quidem projecta moventur projiciente non tangente aut propter antiperistasim sicut quidam dicunt aut ex eo quod pellit pulsus aer velociorem motum quam latio pulsi in quem fertur in proprium locum; in vacuo autem nihil horum contingit neque erit ferri nisi sicut quod vehitur.

[illegible]

Amplius nullus habebit dicere aliquid propter quid quod motum stabit alicubi. Quare enim magis hic quam hic? Quare aut quiescet aut in infinitum necesse est ferri nisi aliquid impediens magis.

[illegible]

Amplius autem nunc quidem in vacuum videtur ferri quod cedit; in vacuo autem ubique similiter est, quare undique feretur.

[illegible]

Amplius autem et ex his manifestum est quod dicimus. Videmus enim idem et grave et leve corpus velocius ferri propter duas causas: aut in differendo per quod ut per aquam aut per terram aut per aerem, aut in differendo quod fertur, si alia eadem, propter excellentiam gravitatis aut levitatis.

[illegible]

[illegible]

Hoc etiam per quod fertur causa est quia impedit maxime quidem quod contra fertur, postea autem et quiescens, magis autem quod non facile divisibile; hoc autem grossius est. Id ergo in quo est a, movebitur per b quidem in tempore c, per d autem subtilius in tempore e, si equalis longitudo est ipsius b ei quae est ipsius d, secundum analogiam impedientis corporis.

[illegible]

Sit enim b quidem aqua, d vero aer. Quanto autem subtilior aer aqua et incorporalius, tanto citius a per d movebitur quam per b. Habeat itaque eandem rationem secundum quam distat aer ad aquam, quam velocitas ad velocitatem. Quare si duplo subtilius, in duplo tempore quidem per b pertransibit a quam per d. Et erit in quo est c tempus duplum in quo est e. Et semper utique quantocumque fuerit incorporalius et minus impeditivum et levius divisibile per quod fertur, citius movebitur.

[illegible]

Vacuum autem nullam habet rationem qua excellitur a corpore pleno, sicut neque nihil ad numerum. Si enim quattuor tribus excellunt uno, pluribus autem duobus et adhuc uno pluribus quam duobus, nihil autem non amplius habet rationem qua excellunt; necesse enim dividi excellens in excellentiam et in id quod excellitur. Quare erunt quattuor quantocumque excedunt et nihil. Ideo neque linea excedit punctum nisi componatur ex punctis. Similiter ad vacuum

[illegible]

[illegible]

Et si per subtilissimum in tanto tempore fertur per vacuum omnes excuperat [illegible] cum vacuum sit equale aut magnitudine his que sunt [illegible]

a igitur sit tenue et movebitur per z in quodam quod tempore quod est e. Et in numero quod quam in g est [illegible] et habet [illegible] vacuum ad plenum. Et in tanto tempore quantum est in quo e, ipsum d a tenue subtilius [illegible] aut si sit aliquid subtilius [illegible] ab aere in quo est [illegible]

quam tempus [illegible] in quo est e ad ipsum in quo est [illegible]

Et [illegible] tanto subtilius [illegible] corpus in quo [illegible] excuperat [illegible] tenue [illegible] in tanto quantum [illegible] excuperat [illegible] in quo [illegible] a si fertur [illegible] in quo [illegible] adhuc [illegible] equali tempore [illegible] quod plenum et vacuum

aut [illegible] impossibile [illegible] manifestum [illegible] si fertur aliquod ipsum in quo vacuum quodlibet fertur [illegible] hec impossibile [illegible] equali [illegible] et quod plenum tenue aliquod et vacuum [illegible]

[illegible]

Erit enim aliquod analogum corpus alterum ad alterum in ipsum ad ipsum. Et sic in [illegible] palam autem [illegible] causa quia nullum est ad [illegible] omne [illegible] in tempore cum [illegible] tempore aut [illegible] ipsa [illegible] vacuum aut ad plenum [illegible]

[illegible]

Secundum autem [illegible] que feruntur [illegible] sic videmus [illegible] aut gravitatis [illegible] similiter [illegible] equale spatium [illegible] magnitudines [illegible] vacuum. Et impossibile [illegible] velocius [illegible] plenum quod [illegible] velocius [illegible] aut [illegible]

[illegible]

Et quod [illegible] vacuum [illegible] quod [illegible] vacuum manifestum [illegible] quod [illegible] vacuum [illegible] et quod est [illegible] aliquod separatum. Et hec quod sic impossibile [illegible]

[illegible]

Et propter hoc autem consentientibus videbitur utique dicere

etiam exponitur vacuum sicut vere vacuum. Sicut

enim in aqua si ponatur aliquis cubus distrahetur

tanta aqua quantus est cubus sic etiam et in aere

sed sensui immanifestum est. Et semper enim in omni corpore

habente mutationem in quo aptum est moveri necesse est

nisi erat constrictum aut deorsum semper si deorsum

motus sit aut sursum si est ignis aut in

utraque aut quale aliquid sit impositum [illegible]

quod autem hic impossibile est nulla enim causa est propter

vacuum aequale spatium subire ut [illegible] prius est in

[illegible] tamquam si aqua non cedit et ligneo cubo neque

aer [illegible]

[illegible]

At vero et cubus habet tantam magnitudinem quantam

habet vacuum etiam si calidum est aut frigidum

aut grave aut leve nihilominus alterum esse ab

omnibus passionibus etsi non separabile sit dico autem

corporis lignei cubi quare et si separetur ab omnibus

aliis et neque grave neque leve sit continebit aequale

vacuum et in eodem erit quod est loci et vacui parte

aequali cubi. Quid igitur differet cubi corpus ab aequali

vacuo et loco? Et si duo huiusmodi sunt, propter quid

non quotlibet in eodem erunt? Unum quidem est hoc in-

conveniens et impossibile est

[illegible]

Amplius autem manifestum est quod hoc cubus

habet transmutatum quod et omnia alia corpora

habent. Quare si a loco nihil differt quid oportet facere

locum corporibus praeter unumquodque amplius

Si impassibile est enim nihil enim confert si alter

circa ipsum aequale spatium huiusmodi sit

[illegible]

Amplius oportet manifestum esse quale vacuum

sit in hiis quae moventur. Nunc autem nusquam

infra mundum. Aer enim aliquid est non videtur

autem neque aqua si essent pisces ferrei

[illegible]

Quod quidem igitur non est separatum vacuum

ex hiis manifestum est

[illegible]

Sunt autem quidam qui per rarum et densum

opinantur manifestum esse quod sit vacuum.

Si quidem enim non est rarum et densum neque coire

et cumulari possibile est. Si autem hoc non sit, aut omnino

motus non erit, aut undabit totum sicut dixit Xuthus

aut in aequale semper oportet transmutari aquam et aerem

Dico autem sicut in hoc est aqua ciathi sicut et aer
Similiter est equalis aeri continuo aquam fieri aut
vacuum esse ex necessitate. Contingit enim et expelli
non congregari aliter

[illegible]

Si quidem est vacuum dicunt multa vacua separata
sicut manavium esse sic neque vacuum contingit esse
separabile sicut neque locum habens aliquid vacuum
simpliciter ut rarum sit. Si autem non est separabile
sed tamen inest aliquod vacuum minus quidem impossibile

Contingit et primum quod non omnis motus est rarum
sed qui sursum est. Rarum enim leve unde ignem
rarum esse dicunt

[illegible]

Postea motus causam non sic vacuum sicut in
quo est sed sic ut ... feruntur ipsi sursum
ferunt continuum sic rarum fert sursum. Causa
motus quare sit esse motus vacuum et locus vacui

[illegible]

Et etiam quare sit esse motus vacuum et locus
vacui vacuo enim sit vacuum quod fertur

[illegible]

Amplius quomodo assignatur et grave sic deorsum ferri
Et magnitudo est quo quanto est utique maius
et magis vacuum sic magis sursum feretur

[illegible]

Et omne si sit vacuum velocissime utique fe-
retur ... autem hoc impossibile est moveri
Ratio autem eadem sicut plura quia in vacuo sunt
immota omnia sic et vacuum quod est sine mo-
tu ... cum sint ...

[illegible]

Nos autem quod vacuum non dicimus est ...
... ex ... motus ...
rarum et densum aut ...
... sit equalis aeri ex aere et ex aere ...
magnitudine enim est plus ...
... sit a ... quod ...
... aut albedo ...
... ex aere in aquam ...
equale sit ... non moveri ...
... ...
... ...
quod est ... aliquid dicunt esse

[illegible]

Nos autem dicimus ex subiectis ...
... et ...

[illegible]

Et ex eo quod potentia est actu ens fit.

[illegible]

Et non separabilis quidem materia est, esse autem alterum.

[illegible]

Et una quidem numero si contingit coloris calidi et frigidi.

[illegible]

Est igitur et eiusdem materia et magni et parvi in eadem manifestum.

[illegible]

Sicut enim ex aere fit aqua, eadem materia non accipiens aliud aliquid facta est, sed quod erat potentia actu facta est, et iterum aqua ex aere similiter aliquando quidem in magnitudinem ex parvitate, aliquando in parvitatem ex magnitudine.

[illegible]

Similiter et cum multus aer existens in minore fit spatio et ex minore maior, potentia enim existens materia fit utraque. Sicut enim ex frigido calidum et ex calido frigidum eadem quia erat potentia, sic et ex calido magis calidum nullo facto in materia calido quod non erat calidum

[illegible]

Sed quod nec maioris circuli et convexitas si fiat minoris circuli eadem, cum sit alia, in nullo alio factum est curvitas quod non erat ambitus, sed recti neque enim deficiendo magis

[illegible]

Neque enim sensibile est accipere aliquam magnitudinem in qua non est caliditas et albedo mutata. Sic et prioris caloris posterior et magnitudo et parvitas sensibilis corporis non accipiente aliquid materia extenditur, sed quia potentia est materia utriusque.

[illegible]

Quare idem est densum et rarum et una materia ipsorum.

[illegible]

Est autem densum quidem grave, rarum autem leve.

[illegible]

Amplius autem sicut circuli curvitas contracta in minus aliud non accipit concavum, sed quod erat contractum est, et ignis quodcumque aliquis accipiet omne erit calidum, sic et omne contrahitur et distenditur eiusdem materie.

Duo enim sunt in utroque densum et rarum.

Grave enim et durum densum videntur esse, et contraria rarum leve et molle. Dissonat autem grave et durum in plumbo et ferro.

[illegible]

Ex dictis igitur manifestum est quod neque distinctum est vacuum neque simpliciter neque in raro neque potentia, nisi aliquis velit penitus vacuum vocare causam latioris, quod forte sic autem que gravis et levis materia quoniam huius erit vacuum.

Dicentem enim et moventem non habere [illegible]
[illegible] sunt [illegible] densi et rari
passiones et non passiones corporum et non
leve [illegible] sed alteratione magis. Et de va-
cuo quidem quomodo est et quomodo non est determinatum sit hoc modo.

Consequens autem dictis est aggredi de
tempore. Primum autem bene se habet opponere
de ipso et per exotericas rationes utrum entium
sit aut non entium, deinde quae natura ipsius.

[illegible]

Quod quidem igitur omnino non sit aut vix aut
obscure, ex his aliquis suspicabitur.
Hoc quidem enim ipsius factum est et non est,
illud vero futurum et nondum est. Ex his autem
et infinitum et quod semper accipitur tempus componitur.
Ex his autem compositum impossibile videtur par-
ticipare aliqua substantia.

[illegible]

Adhuc autem omnis divisibilis si quidem est necesse
est aut omnes partes esse aut quasdam; ipsius autem
temporis aliae quidem factae sunt aliae futurae, est autem
nihil, cum sit divisibile.

[illegible]

Ipsum autem nunc non est pars; mensurat enim pars
et componi oportet totum ex partibus;
tempus autem non videtur componi ex nunc.

[illegible]

Amplius autem ipsum nunc quod videtur determinare
prius et posterius utrum unum et idem semper per-
manet aut aliud et aliud non facile est videre.
Si quidem enim semper alterum et alterum, nulla autem
eorum quae sunt in tempore altera et altera pars simul
est, quae non continet aut continetur, sic minus
tempus sub pluri, ipsum autem nunc quod non est, prius
autem fuit, necesse est corrumpi aliquando, et ipsa
quidem nunc simul adinvicem non erunt. Corrumpi
autem necesse est prius. In se quidem igitur corrum-
pi impossibile est propter hoc quod tunc est,
in alio autem nunc corrumpi prius nunc non contingit.
Sit enim impossibile se habere adinvicem quae nunc
sicut punctum puncto. Si quidem igitur in conse-
quenti non corrumpitur sed in alio, in mediis
nunc quae sunt infinitis simul erit; hoc autem impossibile.

[illegible]

At vero neque manere idem possibile est;
nullius enim divisibilis finiti unus terminus
est, neque si in unum sit continuum neque si in plura;
ipsum autem nunc terminus est et tempus accipere finitum.

[illegible]

Amplius si simul esse secundum tempus et neque prius
neque posterius in eodem esse et in uno nunc est,
simul sunt quae in annum facta millesimum

hec que sunt hodie et nec prius nec posterius
aliud alio. De hiis quidem igitur que insunt ipsi
tot esse sunt.

[illegible]

Quid autem est tempus et que ipsius natura similiter
et ex traditis immanifestum est et de quibus
attingimus adversum prius. Quidam enim totius
motum dicunt esse, alii autem speram
ipsam. Circulationis et pars tempus quidam
est, circulatio autem non est; ipsius enim circulationis
pars accepta est sed non circulatio.

[illegible]

Amplius autem si plures essent celi, similiter utique
esset tempus motus quilibet ipsorum, quare multa tempora simul.

[illegible]

Tocius autem spera visa est quibusdam dicentibus
esse tempus, quia in ipso omnia sunt et in
tocius spera. Est autem stultius quam ut de hoc
impossibilia considerare.

[illegible]

Quoniam autem videtur maxime motus esse et mutatio
quedam tempus, hoc considerandum est. Unius
quidem mutatio et motus in ipso mutante
alterato et augmentato est solum aut
ubi sit utique ipsum quod movetur et mutatur.
Tempus autem similiter et ubique et apud omnia est.

[illegible]

Amplius autem mutatio quidem omnis velo
cior aut tardior est, tempus autem non est. Tar
dum enim et velox tempore determinantur: velox
quidem quod in pauco multum movetur, tardum
autem quod in multo paucum. Tempus autem non de
terminatur tempore neque quo quantum aliquid est neque
quo quale. Quod quidem igitur non est motus manifestum
est; nichil autem differt dicere in presenti motum aut
mutationem.

[illegible]

At vero neque sine mutatione tempus est. Cum enim
nichil ipsi mutamus secundum intelligentiam aut
lateat mutantes, non videtur nobis factum esse tempus,
sicut neque hiis qui in Sardo fabulantur dormire
apud heroas cum expergiscuntur. Copulant enim
nunc prius posteriori nunc et unum faciunt,
removentes propter insensibilitatem medium. Tamquam
si non esset alterum nunc sed idem et unum, non
esset tempus; sic et quando latet alterum esse nunc, non
videtur medium esse tempus. Si igitur non putare esse
tempus tunc accidit nobis cum non diffinimus
nullam mutationem sed in uno indivisibili videtur
anima manere; cum autem sentimus et deter
minamus, tunc dicimus factum tempus.

[illegible]

Manifestum quod non est sine motu neque mutatione tempus. Quod quidem igitur neque motus neque sine motu tempus est manifestum est.

Accipiendum autem quoniam quaerimus quid est tempus hinc incipientibus quid motus est. Simul enim motum sentimus et tempus; et namque si sit tenebra et nihil per corpus patiamur, motus autem aliquis in anima sit, subito simul videtur fieri quoddam tempus. At vero et cum tempus videtur fieri aliquod, simul et motus aliquis fieri videtur. Quare aut motus aut motus aliquid est tempus. Quoniam autem non est motus, necesse est motus esse aliquid ipsum.

Quoniam autem quod movetur movetur ex quodam in quoddam, et omnis magnitudo continua, sequitur magnitudinem motus. Propter enim magnitudinem esse continuam et motus est continuus. Propter motum autem tempus; quantus enim motus est, tantum et tempus videtur factum esse.

Prius autem et posterius in loco primum sunt. Hic autem positione sunt. Quoniam autem in magnitudine est prius et posterius, necesse est et in motu prius et posterius esse, proportionaliter his quae sunt ibi.

At vero et in tempore est prius et posterius, propter id quod sequitur semper alterum alterum ipsorum. Est autem prius et posterius ipsorum in motu quod quidem ens motus est; esse tamen ipsius alterum est et non motus.

At vero et tempus cognoscimus cum determinamus motum, prius et posterius determinantes; et tunc dicimus factum esse tempus cum in motu prioris

et posterioris sensum accipimus.

Determinamus autem in accipiendo aliud et aliud ipsum et medium ipsorum alterum. Cum enim ultima alia a medio intelligimus et duo dicat anima ipsa nunc, hoc quidem prius illud vero posterius, tunc et hoc dicimus esse tempus. Determinatum enim ipso nunc tempus esse videtur, et supponatur. Quando quidem igitur tamquam unum ipsum nunc sentimus et non sicut prius et posterius in motu aut ut idem quidem prioris autem posterioris alicuius, non videtur tempus fieri nullum, quia neque motus. Cum autem prius et posterius est, tunc dicimus tempus. Hoc enim est tempus, numerus motus secundum prius et posterius. Non ergo motus tempus est, sed in quantum numerum habet motus.

Signum est autem: plus enim et minus iudicamus numero, motum autem plurem et minorem tempore. Numerus itaque quidam tempus est.

Quoniam autem numerus est dupliciter, et namque quod numeratur et numerabile numerum dicimus et quo numeramus. Tempus autem est quod numeratur et non quo numeramus. Est autem alterum quo numeramus et quod numeratur.

Et sicut motus aliud semper et aliud sic et tempus. Quod autem simul omne tempus idem est; ipsum enim nunc idem est, quod quandoque erat, esse autem ipsi alterum est. Ipsum autem nunc tempus mensurat in quantum prius et posterius est.

Ipsum autem nunc est quidem sicut idem est, est vero sicut
non idem. Secundum quod enim est in alio et in alio
alterum est. Hoc vero erat ipsi nunc esse. Quod autem
quandoque ens est ipsum nunc idem est. Sequitur
enim sicut dictum est magnitudinem motus. Huic
autem tempus sicut dicimus, et similiter puncto quod
fertur quo motum cognoscimus et prius in ipso
et posterius. Hoc quia quod quandoque ens idem est

Ratione autem aliud est sicut sophiste accipiunt
alterum Coriscum in theatro esse et Coriscum
in foro. Et hoc est in eo quod alibi alterum et alterum est.
Sequitur autem quod fertur secundum ipsum nunc sicut tempus
motum. Eo enim quod fertur cognoscimus prius
et posterius in motu. Secundum autem quod numerabile prius
et posterius ipsum nunc est. Quare et in hiis quod
quidem ens nunc est idem est; prius enim et posterius
quod in motu est; esse autem alterum. Numerabile enim quod
numerabile est prius et posterius ipsum nunc est.

Et notum autem maxime hoc est. Et motus
enim propter quod movetur et loci mutatio propter quod
fertur. Hoc aliquid enim quod fertur, motus
autem non. Est quidem igitur sicut idem ipsum nunc
semper, est autem sicut non idem. Et namque est sicut quod fertur.

Manifestum autem est quod neque tempus erit, ipsum
nunc non erit, et quia ipsum nunc non erit, tempus
non erit. Simul enim sunt, sicut quod fertur
et loci mutatio sic et numerus quod est eius quod fertur

et quod est loci mutationis. Tempus quidem enim est
loci mutationis numerus. Ipsum autem nunc ut quod
fertur ut unitas numeri.

Et continuum tempus est ipso nunc, et dividitur
secundum ipsum nunc. Sequitur enim hoc ad loci mutationem
et ad quod fertur. Et motus enim et loci mutatio
una est quia quod fertur unum, quia unum est
et non quodammodo ens. Et namque relinquet, sed
ratione. Et namque determinat prius et posterius
motum hoc.

Sequitur autem et hoc quodammodo ad punctum.
Et punctum enim continuat longitudinem et determinat;
est enim huius principium, illius autem finis.
Sed cum sic quis accipiat aliquis tamquam
duobus utens uno, necesse est stare si punctum
et finis idem punctum erit. Ipsum autem nunc
propter quod movetur quod fertur semper alterum est. Quare
tempus numerus non sicut eiusdem puncti, quia principium
et finis, sed sic ultima eiusdem potius
quam principium et finis, eiusdem magis.
Et non sicut partes et propter quod dictum est. Medio
enim puncto tamquam duobus utitur, quare quiescere
sic accidit.

Et adhuc manifestum quod nulla pars ipsum nunc
temporis est, neque divisio motus, sicut nec puncta
linee; linee enim due partes unius sunt.
Terminus quidem igitur quod est terminus ipsum nunc non
est tempus sed accidit. Secundum vero quod numerat, numerus.
Termini quidem enim illius solius sunt cuius sunt termini.
Numerus autem qui est horum equorum decem et alibi
et alibi est.

[illegible]

[...] quod [...] tempus [...] numerus motus [...] prius
et posterius non continuum [...]

[illegible]

Minimum autem numerus simpliciter quidem dualitas
quidam autem numerus est quidem sicut est
aut non, ut in linea minima multitudine
quidem duae aut una, magnitudine quidem non
est minima; semper enim dividitur omnis linea. Quare
similiter et tempus: minimum enim secundum numerum
unum aut duo, [secundum] magnitudinem non est [...]

[illegible]

Manifestum est autem quod et velox et tardum
non dicitur, multum autem et paucum et brevem et
longum [...]
et breve [...] velox autem et tardum [...]
[...]
quo numeramus velox et tardum [...]

[illegible]

Et idem autem ubique simul, prius autem et posterius
non idem, quia et mutatio praesens quidem una,
facta autem et futura altera. Tempus autem numerus est
non quo numeramus sed quod numeratur [...]
accidit prius et posterius alterum semper [...]
[...]

[illegible]

[illegible]

Amplius sicut contingit motum esse eundem et unum
iterum et iterum, sic et tempus [...]
[...] annum aut ver aut autumnum.

[illegible]

Non solum autem motum tempore metimur
sed et motu tempus [...]
[...] tempus quidem enim determinat motum [...]
motus autem tempus. Et dicimus multum aut
paucum tempus motu mensurantes [...]
in numerabili [...]
[...]
[...] simul autem et in tempore et in motu [...]

[illegible]

Simul autem et in tempore et in motu est tempus quod
cum motum metimur [...]
[...] magnitudinem
[...] quantum
et [...] magnitudine [...]
[...]
[...]
[...]

[illegible]

[illegible]

Quoniam autem est tempus metrum motus et
eius quod est moveri, mensurat autem sic mo-
tum in determinando quendam motum qui
mensurabit totum, sicut longitudinem cubitus in
determinando aliquam magnitudinem quae mensurabit
totam.

[illegible]

Et est motui in tempore esse mensurari tempore et
ipsum et esse ipsius. Simul enim et motum
et esse motus mensurat. Et hoc est ipsi in tempore
esse, mensurari ipsius esse.

[illegible]

Manifestum autem quia et in aliis hoc est
in tempore esse, mensurari esse ipsorum sub tempore.
In tempore enim esse est duorum alterum unum,
unum quidem esse tunc quando tempus est, aliud autem sicut
quaedam dicimus quia in numero sunt. Hoc autem significat
aut sicut partem numeri et passionem, et omnino quod
numeri est aliquid, aut quoniam est ipsorum numerus.

[illegible]

Quoniam autem numerus tempus est, ipsum quidem nunc
et prius et quaecumque sunt huiusmodi sic in tempore sunt
sicut in numero unitas et impar et par:
haec quidem numeri aliquid, illa vero temporis aliquid sunt.
Res autem sicut in numero in tempore sunt.

[illegible]

Manifestum autem est quod non est in tempore esse quando
tempus est, sicut neque in motu esse neque in loco
quando locus est et motus. Si enim erit quod est
in aliquo sic, omnes res erunt in quolibet, et caelum
in milio; cum enim milium est, est et caelum.
Sed hoc quidem accidit, illud autem necesse est consequi,
et ei quod est in tempore esse quoddam tempus quando
et illud est, et ei quod est in motu esse tunc motum.
Quoniam autem est sicut in numero in tempore, accipietur ad
plus tempus omni eo quod est in tempore. Unde necesse est
omnia quae sunt sub tempore contineri sub tempore, sicut alia
quaecumque in aliquo sunt, ut quae sunt sub loco in loco.

[illegible]

Et patiuntur aliquid sub tempore, sicut et consuevimus
dicere quia tabefacit tempus, et senescunt omnia
sub tempore, et obliviscuntur propter tempus, sed non didicit,
neque novum factum est neque bonum.

[illegible]

Corruptionis enim causa per se est tempus magis:
numerus enim motus est, motus autem distare facit quod est.

[illegible]

Quare manifestum est quia quae semper sunt, secundum
quod semper sunt, non sunt in tempore. Neque enim continentur
sub tempore, neque mensuratur esse ipsorum sub tempore.
Signum autem huius, quia neque patiuntur nihil
a tempore tamquam non existentia in tempore.

[illegible]

[illegible]

Quoniam autem est tempus mensura motus, erit et quietis mensura per accidens; omnis enim quies in tempore.

[illegible]

Non enim sicut quod in motu est necesse moveri, sic quod in tempore; non enim motus tempus est, sed numerus motus. In numero autem motus contingit esse et quiescens; non enim omne immobile quiescit, sed privatum motu, aptum autem natum moveri, sicut dictum est in prioribus. Esse autem in numero est esse quendam numerum rei et mensurari esse eius numero in quo est. Quare si in tempore et sub tempore est.

[illegible]

Mensurabit autem tempus quod movetur et quiescens, in quantum hoc quidem motum, id autem quiescens; motum enim ipsorum et quietem mensurabit, quantum quaedam.

[illegible]

Quare quod movetur non simpliciter erit mensurabile sub tempore in quantum quantum aliquid est, sed in quantum motus eius quantus.

[illegible]

Quare quaecumque neque moventur neque quiescunt, neque sunt in tempore. In tempore enim esse est mensurari tempore; tempus autem motus et quietis mensura est.

[illegible]

Manifestum est quod neque quod non est omne erit in tempore, ut quaecumque non contingit aliter, sicut diametrum lateri symmetrum. Omnino enim si mensura est tempus motus per se, aliorum autem per accidens, manifestum est quod quorum esse mensurat, his omnibus erit esse in movere et quiescere.

[illegible]

Quaecumque igitur corruptibilia et generabilia sunt et omnino quae aliquando quidem sunt aliquando autem non sunt, necesse est esse in tempore. Est enim quoddam tempus plus quod excedit esse ipsorum et mensurat substantiam.

[illegible]

Ipsorum autem quae non sunt, quaecumque continet tempus, alia quidem erant, ut Homerus aliquando erat, alia vero erunt, ut futurorum aliquid, utrumque continet. Et si ad ambo, utraque et erant et erunt.

[illegible]

Quorum autem non continet nequaquam, neque erit neque est neque erat. Sunt autem huiusmodi entium quae non sunt quorumcumque opposita semper sunt, ut asymmetrum esse diametrum semper est, et non hoc in tempore; neque igitur symmetrum; unde semper non est, quoniam contrarium est ei quod semper est. Quorumcumque autem non semper contrarium, haec autem possunt esse et non esse, et est generatio et corruptio ipsorum.

[illegible]

Ipsum autem nunc est continuatio temporis, ut dictum est; continuat enim tempus praeteritum et futurum, et omnino terminus temporis est; est enim huius quidem principium, alterius autem finis. Sed hoc non sicut linea in puncto manente manifestum. Dividit autem potentia. Et in quantum huiusmodi, semper alterum est ipsum nunc; in quantum autem copulat, semper idem est, sicut et in mathematicis lineis; non enim semper idem

[illegible]

[illegible]

punctum mathematicum et dividentem eum est idem
est. Verum autem copulat unum et idem est per-
tum est sic et ipsum tunc. Aliud quod est divisio
ut potentia est. aliud autem tunc utrorumque
et unitas. Est autem idem et ut idem divisio
et unitas. esse autem non idem. Sic quidem et
sic dicitur ipsum tunc. aliud autem cum tempus quod est
prope hoc sit. Veniet nunc quia hodie veniet.
Venit et nunc quia hodie venit. Que autem in Ylion
facta non similiter. neque diluvium factum est
nunc. in tempus quidem continuum est. sed quia non est prope.
Quando autem nunc tempus determinatum per prius nunc est.

[illegible]

Ipsum autem tunc tempus determinatum per prius nunc
est ut tunc capta est Troia et tunc erat
diluvium. Oportet enim [illegible] ad ipsum nunc. Erit quidem
aliquot ab hoc tempore in illud. et erit ad praeteritum

[illegible]

Si vero nullum tempus est quod non sit tunc. omne
erit tempus finitum. aut quidem deficiet aut [illegible]
Si quidem igitur est motus. aliud autem idem
multos manifestum quod et utrumque sit motus

[illegible]

Si quidem enim unus et idem sit motus aliquando
erit et tempus unum et idem sin autem non [illegible]

[illegible]

Iam autem ipsum nunc principium et finis est
sed non eiusdem. sed praeteriti quidem finis. principium
autem futuri. Habet sicut circulus quodammodo in
eodem convexum et concavum sic et tempus semper in
principio et fine. Et propter hoc videtur semper alterum. Non
enim est eiusdem principium et finalitas ipsum nunc
Simul enim et in eodem contraria erunt et non deficiet
utique. semper enim in principio est.

[illegible]

Ipsum autem iam est quod prope est praesentis atomi nunc
pars futuri temporis. Quando vadis. iam
quia prope est tempus in quo futurum est
et praeteriti quod non procul est ab ipso nunc. Quando
vadis iam. iam vadis. Ylion autem captum iam non dicimus
quia procul multum est ab ipso nunc

[illegible]

Ipsum autem nuper prope praesens nunc est pars
praeteriti [illegible]
Olim autem quod procul [illegible]
Repente autem quod imperceptibili tempore est propter parvitatem [illegible]
Mutatio autem omnis a natura remotiva est
In tempore autem omnia fiunt et corrumpuntur

[illegible]

Unde et alii quidem sapientissimum dicebant.
Pithagoricus autem Paron sapientem
indisciplinatissimum quia obliviscuntur in hoc
dicens dicebat

[illegible]

manifestum est quod corrumpere magis erit
per se causa quam generationis sicut dictum est prius. Ex-
stantiam autem mutatio per se est. Generationis autem
et ipsius esse est secundum accidens.

Signum autem sufficiens: nihil enim fit nisi mo-
veatur ipsum quodammodo et agat. Corrumpitur
autem et nihil moveatur. Et hanc maxime dicere
solebamus sub tempore corruptionem.

At vero neque hanc tempus facit sed accidit in tempore
fieri et hanc mutationem.

Quod quidem igitur est tempus et quid est et quot modis di-
citur ipsum nunc et quid modo et quid iam et quid olim et
quid repente dictum est.

His autem nobis sic determinatis manifestum est quod
omnis mutatio et omne quod movetur movetur
in tempore. Velocius enim et tardius dicimus in omni
mutatione. In omnibus enim sic videtur. Dico autem ve-
locius moveri prius transmutatum in subiectum
eodem spatio et quod secundum regulationem motus mo-
vet, ut in loci mutatione, si utraque secundum circularem
moveantur aut utraque secundum rectam, similiter autem et in aliis.

At vero prius in tempore est. Prius enim et posterius
dicimus secundum eam quae ad nunc distantiam, ipsum
autem nunc terminus praeteriti et futuri est. Quare quoniam
nunc in tempore sunt et prius et posterius in tempore
erunt. In quo enim est ipsum et quod est ab ipso nunc di-
stantia. Contrarie autem prius dicitur et secundum praeteritum
tempus et futurum. In praeterito quidem enim prius dicimus
quod longius est ab ipso nunc, posterius autem et quod
propinquius est. In futuro autem prius quidem quod propin-
quius est ipsi nunc, posterius autem quod procul.
Quare quoniam prius in tempore est et ad omnem autem
motum sequitur prius, manifestum est quod omnis mutatio
et motus omnis in tempore est.

Dignum autem consideratione est et quomodo se
habet tempus ad animam, et propter quid in omni
videtur esse tempus et in terra et in mari et in
caelo. Aut quia motus est passio quaedam
aut habitus numerus quidem; haec autem mobilia omnia;
in loco enim sunt omnia. Tempus autem et motus
simul sunt et secundum potentiam et actum.

Utrum autem non existente anima erit utique
tempus aut non, dubitabit utique aliquis.
Impossibile enim est cum sit numerans esse aliquid
impossibile et numerabile esse aliquid. Quare mani-
festum est quia neque numerus. Numerus enim aut quod
numeratum est aut numerabile. Si autem nihil
aliud aptum natum est quam anima numerare et
animae intellectus, impossibile est tempus esse anima non
existente.

[illegible]

Si autem hoc quod utrumque eius est tempus non sic contingit motum esse simul unum, prius autem et posterius in motu sunt, tempus autem hoc sunt inquantum numerabilia sunt.

[illegible]

Dubitabit autem aliquis et qualis motus tempus numerus sit aut cuiuslibet. Etenim fit in tempore et generatur et alteratur in tempore et fertur. Secundum quod igitur motus est sic est uniuscuiusque igitur motus numerus. Unde motus simpliciter numerus est continui, sed non alicuiusdam.

[illegible]

Sed nunc motum est et aliud quorum utriusque motus erit numerus. Alterum igitur et alterum tempus et simul duo tempora aequalia erunt aut non. Omne namque tempus unum simile et simul, specie autem et quae non simul. Si enim et hic sunt canes, illi vero equi, utrique autem septem, idem numerus est. Sic enim et motuum simul terminatorum idem tempus est, sed hic velox fortasse, alius vero non, et alius quidem loci mutatio est, hic autem alteratio. Tempus tamen idem est, si quidem et numerus aequalis sit et simul alterationis et loci mutationis. Et propter hoc quod motus alteri sunt et seorsum sunt, tempus autem ubique idem, quoniam et numerus unus et idem ubique est qui est aequalium et simul.

[illegible]

Quoniam autem loci mutatio et huius circulatio

[illegible]

numerantur autem unoquoque quodam uno congenere, ut unitates unitate, equi equo, sic et tempus tempore quodam finito.

[illegible]

Mensuratur autem sicut diximus tempus quidem motu et motus tempore.

Hoc autem est quoniam determinato motu a tempore mensuratur motus quantitas et temporis. Si igitur quod primum mensura omnium congenerum, circulatio regularis mensura maxime, quoniam numerus huius notissimus. Alteratio quidem neque augmentatio neque generatio non sunt regulares, loci autem mutatio est.

[illegible]

Unde et videtur tempus esse sphaerae motus, quoniam hoc mensurantur alii motus et tempus hoc motu.

[illegible]

Propter hoc autem et consuetum dici videtur: dicunt enim circulum esse humanas res et aliorum quae motum habent naturalem et generationem et corruptionem. Hoc autem est quoniam omnia haec tempore iudicantur et accipiunt finem et principium sicut si secundum aliquem circuitum sit. Et tempus namque esse videtur circulus quidam. Hoc autem iterum videtur quoniam huius loci mutationis mensura est et mensuratur ipsum ab huiusmodi. Quare dicere esse quae sunt facta res circulum dicere est temporis esse quendam circulum. Hoc autem est quoniam mensuratur circulatione; praeter enim mensuram nihil aliud videtur quod mensuratur, sed aut plura mensura totum.

[illegible]

Dicitur autem recte quod numerus quidem idem est ovium et canum, si aequalis uterque sit decem

aut non idem, neque decem eadem sunt, sicut neque trianguli idem qui est aequilaterus et scalenus. Et tamen eadem figura est, quia utrique trianguli sunt. Idem enim dicitur a quo non differt differentia, sed non a quo differt; ut triangulus a triangulo differentia differt, altera itaque trianguli sunt; figura autem non, sed in una divisione et una figura. Huius quidem talis circulus, alia vero huius trianguli; huius autem alia quidem aequilaterum, alia vero scalenum. Figura quidem eadem est et haec triangulus; triangulus autem non idem. Et enim numerus idem, non enim differt numeri differentia; decem autem non idem, de quibus enim dicitur differunt: hic quidem enim canes, alia vero equi.

[illegible]

Et de tempore quidem et ipso et de hiis quae circa ipsum propria, hac intentione dictum est. Epilogus

Transmutatur autem transmutans omne aliud quidem secundum accidens, ut cum dicimus musicum ambulare, quia cui accidit musicum esse hic ambulat. Hoc autem quia huius aliquid transmutatur simpliciter dicitur mutari, ut quaecumque dicuntur secundum partes: sanatur enim corpus quia oculus aut thorax. Haec autem partes totius corporis sunt. Est autem etiam aliquid quod neque secundum accidens movetur neque eo quod aliquid ipsius, sed eo quod ipsum movetur primum. Et hoc est secundum se mobile. Secundum autem aliud motum est aliud et aliud alterum, ut alterabile et alterationis sanabile et calefactibile alterum.

[illegible]

Est autem et in movente similiter: aliud quidem enim secundum accidens movet, aliud vero secundum partem eo quod horum aliquid, aliud vero per se primum, ut medicus quidem sanat, manus percutit.

[illegible]

Cum autem sit aliquid movens primum, est et aliquid quod movetur, adhuc in quo tempore, et praeter haec ex quo et in quod. Omnis enim motus a quodam in quoddam; alterum enim est quod primum movetur et in quod movetur et ex quo, ut lignum et calidum et frigidum. Horum autem aliud quidem mobile est, aliud vero in quod, aliud vero ex quo.

[illegible]

[illegible] autem manifestum quod in ligno non in specie neque enim movet neque movetur species aut locus aut quantitas hec sed est movens quod movet et in quod movetur. Magis autem in quod quam ex quo movetur denominatur mutatio. Unde et corruptio in non esse mutatio est quamvis ex esse mutetur quod corrumpitur et generatio in esse quamvis ex non esse.

[illegible]

Que vero quidem est motus sit dictum est prius. Species autem et locus et passiones in que moventur que moventur immobilia sunt ut scientia et calor.

[illegible]

Et dubitabit aliquis si passiones motus sunt, albedo autem et passio est; erit enim in motum mutatio. Et fortassis non est albedo motus sed albatio.

[illegible]

Est autem et in illis et quod secundum accidens et quod secundum partem et secundum aliud et quod primum est et non secundum aliud, ut quod fit album in id quod intelligitur mutatur secundum accidens; color enim accidit; in colorem autem quia pars albi color est, et in Europam quia pars Athene Europe; in album autem colorem secundum se.

[illegible]

Quomodo quidem igitur secundum se movetur et quomodo secundum accidens et quomodo secundum aliud aliquid et quomodo ipsum primum in movente et moto manifestum est, et quod motus non in specie sed in eo quod movetur et mobili est actu.

[illegible]

Que quidem igitur secundum accidens mutatio dimittatur; in omnibus enim est et semper et omnium. Que vero non secundum accidens non in omnibus est sed in contrariis et mediis et in contradictione. Huius autem fides ex inductione. Ex medio autem mutatur; utitur enim ipso sicut contrario ad utrumque; est enim quodammodo medium extrema. Unde et hoc ad illa et illa ad hoc dicuntur quodammodo contraria ut media vox gravis ad acutam et acuta ad gravem et fuscum album ad nigrum et nigrum ad album.

[illegible]

Quoniam autem omnis mutatio est a quodam in quoddam, manifestat et nomen: hec enim post aliud cum aliquid et aliud quod prius, aliud autem innuit posterius. Et mutabit utique quadrupliciter: aut enim ex subiecto in subiectum, aut ex subiecto in non subiectum, aut ex non subiecto in subiectum, aut ex non subiecto in non subiectum. Dico autem subiectum quod affirmatione indicatur. Quare necesse est ex hiis que dicta sunt tres esse mutationes, scilicet ex subiecto in subiectum, ex subiecto in non subiectum et ex non subiecto in subiectum. Que enim est ex non subiecto in non subiectum non est mutatio propter hoc quod non est secundum oppositionem [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ex non subiecto quidem igitur in subiectum mutatio in contradictionem generatio est

[illegible]

alia quidem simpliciter simplex alia vero quedam quedam, ut ex non albo in album generatio huius. Que autem ex non ente simpliciter in substantiam generatio simpliciter, secundum quam simpliciter generari et non aliquid dicimus.

[illegible]

Que vero ex subiecto in non subiectum corruptio est simpliciter quidem que ex substantia in non esse est, quedam autem que est in oppositam negationem, sicut dictum est in generatione.

[illegible]

Si igitur quod non est dicitur multipliciter et neque quod est secundum compositionem aut divisionem contingit moveri neque quod est secundum potentiam quod est simpliciter secundum actum oppositum est. Non enim non album aut non bonum tamen contingit moveri secundum accidens. Esset enim homo non album. Quod autem simpliciter non hoc aliquid est, hoc nullo modo contingit moveri. Impossibile enim quod non est moveri.

[illegible]

Si autem hoc est, et generationem esse motum impossibile erit: fit enim quod non est. Si enim maxime secundum accidens fit, sed tamen verum est dicere quod est quod non est de eo quod fit simpliciter. Similiter autem et quiescere. Hec igitur accidunt difficultates et si moveri quod non est.

[illegible]

Et si omne quod movetur in loco est, quod autem non est non est in loco. Esset enim alicubi.

[illegible]

Neque iam corruptio motus est. Contrarium enim motui aut motus aut quies, corruptio autem generationi contrarium est.

[illegible]

Quoniam autem omnis motus mutatio quedam est, mutationes autem tres sunt dicte, harum autem que sunt secundum generationem et corruptionem non sunt motus, hec autem sunt secundum contradictionem, necesse est ex subiecto in subiectum mutationem motum esse solum. Subiecta autem aut contraria aut media, et privatio enim ponatur contrarium, et monstratur affirmative nudum et album.

[illegible]

Si igitur predicamenta divisa sunt substantia, qualitate et ubi et quando et ad aliquid et quantitate et facere et pati, necesse est tres esse motus, qualitatis et quantitatis et secundum locum.

[illegible]

Secundum autem substantiam non est motus propter
nullum entium substantie contrarium esse
[illegible]
neque etiam in ad aliquid. Contingit enim altero
mutato verum esse alterum nihil mutatum.
Quare secundum accidens motus horum est.
[illegible]
neque agentis neque patientis neque omnino quod
movetur aut moventis, quia non est motus motus
neque generationis generatio neque omnino mutationis mu-
tatio.
[illegible]
Primum quidem enim contingit dupliciter motus
esse motum aut sicut subiectum ut homo mo-
vetur quia ex albo in nigrum mutatur, sic et mo-
tus aut calescit aut frigescit aut locum
mutat aut augmentatur aut diminuitur.
Hoc autem impossibile est: non enim subiectum aliquid
est mutatio.
[illegible]
Aut in mutando alterum aliquid subiectum
ex mutatione in alteram speciem ut homo ex
egritudine in sanitatem. Sed neque hoc possibile
nisi secundum accidens.
[illegible]
Hic enim motus ex alia specie in aliam mutatio

[illegible]
est. Et generatio et corruptio similiter praeter quod
hec sunt in oppositis sic, motus autem non similiter.
[illegible]
Simul ergo mutabitur ex sanitate in egritudinem
et ex ipsa hac mutatione in aliam.
[illegible]
Manifestum autem quod cum egrotaverit mu-
tatus erit in qualemlibet. Contingit enim quiescere.
Et amplius non in contingentem semper. Et illa
ex quodam in quoddam aliud est. Quare et
opposita erit sanatio. Sed in quod accidit, ut ex
recordatione in oblivionem mutatur, quia cui inest
aliud mutatur aliquando in scientiam aliquando in
sanitatem.
[illegible]
Amplius autem in infinitum vadet si erit
mutationis mutatio et generationis generatio.
[illegible]
Necesse est igitur esse primam si ultima est,
ut si simplex generatio fiebat aliquando et quod
fiebat. Quare nondum erat quod fit
simpliciter, sed aliquid fiens fit et factum est
iam et id iterum aliud fiebat. Hoc aliquando quare
nondum erat quod fit simpliciter sed aliquid
[illegible]

tionem quod sit. Unde aut infinitatem non est generationis, non erit quod ultimum. Cum neque generationis neque sit igitur neque motus prope. Neque motus mutationis [illegible]

[illegible]

Amplius eiusdem motus generatio est et ad hoc quia et generatio et corruptio. Quare quod fiat cum fiat quod sit tunc corrumpitur. Neque enim statim cum fit neque post esse enim oportet quod corrumpitur.

[illegible]

Amplius oportet materiam subesse et ei quod fit et mutanti. Que igitur erit sicut alterabile ut corpus aut anima, sic aliquid quod fit motus aut generatio. Et iterum aliquid in quod moventur. Oportet enim aliquid esse huiusmodi ex hoc in hoc motum non motum aut generationem.

[illegible]

Similiter autem et quia erit doctrine doctrina, que doctrine generatio. Quare neque generationis generatio neque quedam eiusdem.

[illegible]

Amplius si tres species sunt motus, harum aliquam necesse est esse subiectam naturam et in quam moventur, ut quod alteratur, altera a fi-

[illegible]

Omnis autem quando mutatur, omne quod mutatur aut in eo quod [illegible] quare

paris aliquod aut quam sit in aliis plures generationes [illegible] simul [illegible] aut deinde hoc [illegible]

[illegible]

Quoniam autem neque substantie neque ad aliquid neque eius quod facere aut pati relinquitur in quale et quantum et ubi motum esse solum. In unoquoque enim horum est contrarietas.

[illegible]

Motus quidem igitur in quale alteratio sit. Hoc enim attribuitur commune nomen. Dico autem quale non in substantia, et namque differentia quale est, sed passivum, in quo dicitur pati aut impassibile esse.

[illegible]

Motus vero in quantitate commune quidem innominatum est. Secundum utrumque autem augmentum aut decrementum. Quod quidem est in perfectam magnitudinem augmentum est, quod vero ex hac decrementum.

[illegible]

Motus autem in locum et in communi et proprium innominatum est. Sit autem latio vocatum commune. Et tamen dicitur his sola proprie cum non in proprio sit stare mutantibus locum et quecumque non propria movent [illegible]

[illegible]

Mutatio autem que in eadem specie mutatio in magis et minus alteratio est aut enim ex contra-

in quantum mutatur est aut simpliciter aut secundum
[illegible] cum vadens in contrarium dicitur
mutare in magis aut minus ex contrario in
ipsum dicitur aut nihil refert utrum simpliciter
[illegible] indigebit contraria existere magis et
minus [illegible]
aut non et nunc quod hoc modo sola motus
sunt ex his manifestum est

[illegible commentary]

Immobile autem est quod omnino impossibile est mo-
veri sicut sonus invisibile. Et quod multo tempore
vix movetur aut quod tarde incipit quod dicitur grave
mobile. Et quod aptum natum est moveri
et possibile non movetur autem tunc cum aptum natum
est et ubi et sicut quodcumque quiescere vero immo-
bilium solum. Contrarium enim quies motui
quare erit privatio susceptibilis. Quid igitur
quid est motus et quid quies et quot mutationes
et quales motus manifestum ex dictis

[illegible commentary]

Post hoc dicamus quid est simul et quid
separatim tangere et quid est medium et quid consequenter
et quid habitum et quid continuum et in
qualibus unumquodque horum est aptum natum esse

[illegible commentary]

[illegible commentary]

Simul quidem igitur dico haec esse in loco
quaecumque in uno loco sunt primo

[illegible commentary]

Separatim autem quaecumque sunt in altero

[illegible commentary]

Tangere autem quorum ultima simul

[illegible commentary]

Medium vero in quod aptum natum est prius
pervenire quod mutatur quam in quod ultimum mutat
secundum naturam continue mutatum. In minimis autem
est in tribus medium. Ultimum enim con-
trarium est mutationis

[illegible commentary]

Continue autem movetur quod nihil aut paucissimum
deficit rei non temporis nihil enim prohibet deficien-
tem rei non temporis et statim autem post ipsam pri-
mam sonare ultimam sed rei in qua
movetur. Hoc autem et in his quae sunt in loco
et in aliis mutationibus manifestum est

[illegible commentary]

Contrarium autem in locis est quod secundum rectum
distans plurimum. Minima enim finita est
terminum autem finitum est

[illegible commentary]

[illegible]

Consequenter autem quod cum post principium solum sit aut positione aut esse aut alio sic determinato nullum medium est eorum que sunt in eodem genere et cuius consequenter est. Dico autem ut linee linee aut quod sunt linee aut unitatis unitas aut quod sunt unitates aut domus domus. Aliud autem nihil prohibet esse medium. Quod autem consequenter est alicui est et posterius aliquid est. Non enim unum est consequenter duobus neque nova luna secunda.

Sexta conclusio. [illegible]

Habitum autem est quod cum consequenter sit tangit. Quoniam autem omnis mutatio in oppositis est, opposita autem contraria et que sunt contradictoria sunt, contradictionis autem nihil medium, manifestum est quod in contrariis est medium.

Septima conclusio. [illegible]

Continuum autem est quidem habitum aliquid. Dico autem esse continuum quando idem fit et unum utrorumque terminus quibus tanguntur. Hoc autem non potest cum duo sint ultima.

Octava conclusio. Continuum dicitur [illegible]

Ex hac determinatione manifestum est quod in hiis est continuum ex quibus unum aliquid aptum natum est fieri per contactum. Et sicut aliquando

fit continuum unum sic et totum erit unum aut clavo aut penetratione aut colla aut tactu aut ad insertionem aut impositione.

[illegible]

Manifestum autem et quod primum consequenter est contactum. Quod enim necesse est consequenter esse, consequenter autem non omne tangere; unde et in prioribus ratione consequenter est ut in numeris, tactus autem non est. Et si quidem continuum est necesse est tangere; si autem tangit nondum continuum. Non enim necesse est unum esse ipsorum ultima si simul sunt; sed si unum sint necesse est et simul esse. Quare insitio ultima est secundum generationem. Necesse est enim tangere si adnata erunt ultima; contacta autem non omnia adnata sunt. In quibus autem non est tactus manifestum quod neque est insitio in hiis.

[illegible]

Quare si est unitas et punctum quemadmodum dicunt separata, non possibile est unitatem et punctum idem. Hiis enim inest tangere, unitatibus autem consequenter.

[illegible]

Et horum quidem contingit esse medium. Omnis enim linea medium punctorum est; harum autem non necesse est, nullum enim est medium dualitatis et unitatis. Quid quidem igitur est simul et seorsum et quid tangere et quid medium et quid consequenter et quid habitum et quid continuum et in quibuscumque unumquodque horum inest dictum est.

Secunda [illegible] conclusio. [illegible]

[illegible]

Unus autem motus dicitur multipliciter unum quidem
enim multipliciter dicimus

[illegible]

Genere quidem unus est secundum figuras praedicationis loci mutatio
quidem enim omnis loci mutationi genere una, alteratio
autem a loci mutatione altera genere est

[illegible]

Specie autem unus est cum genere unus sit et in indi-
vidua specie sit, ut coloris quidem differentie sunt, ideo
et alius specie denigratio et dealbatio. Omnis autem
dealbatio omni dealbationi eadem specie et
omnis denigratio denigrationi. Albedinis autem non amplius, unde
specie una dealbatio dealbationi omni

[illegible]

Si autem sunt eadem quedam et genera simul et species, ma-
nifestum est quod ut specie unus erit, simpliciter autem unus
specie non, ut doctrina, si scientia species quidem opi-
nionis, genus autem scientiarum

[illegible]

Dubitabit autem aliquis si specie unus motus fit cum
ex eodem idem in idem mutetur, ut unum punctum
ex hoc loco in hunc locum iterum et iterum

[illegible]

Si autem hoc est, erit circulatio rectitudini eadem
et volutio ambulationi

[illegible]

aut determinatum est quod in quo est, si alterum est specie,
quod alter motus est. Quare quidem et circulare
autem a recto alterum specie est. Genere quidem
et specie motus unus sic est

[illegible]

Simpliciter autem unus motus est qui substantia
unus et numero est. Quis autem hic sit, ma-
nifestum distinguentibus est. Tria enim sunt nu-
mero circa que dicimus motum: quod et in
quo et quando. Dico autem quod, quoniam necesse est aliquid
esse quod movetur, ut hominem aut aurum, et in aliquo
hoc moveri, ut in loco aut in passione, et quando:
tempore autem omne movetur. Horum autem genere
aut specie esse unum est in re in qua movetur, habitum
autem in tempore

[illegible]

Simpliciter autem unus in omnibus hiis. Etenim
in quo est unum oportet esse et indivisibile, ut speciem, et
ipsum quando unum, ut tempus, et non deficiens. Et quod movetur
unum esse non secundum accidens, ut album nigrescere et
Coriscum ambulare: unum autem est Coriscus et album,
sed secundum accidens. Neque commune: contingit enim duos homines
simul sanari eadem sanitate, ut obtalmia,
sed non unus hic est, sed specie unus

[illegible]

Socratem autem eandem quidem alterationem specie al-
terari, in alio autem tempore et iterum in alio

[illegible]

Si quidem contingit corruptum iterum unum fieri,
unus erit et hic unus; si vero non, idem quidem,
unus autem non

[illegible]

Habet autem dubitationem hanc similem et v[nius] ... [illegible]
una sanitas et omnis habitus et passio in se sic posse
sunt in corporibus moveri namque videntur [illegible]
an et [illegible] ... eadem et una que de ...
[illegible] ... quare et non [illegible] de suo
amplius iterum [illegible] ... illa una non erit
Secunda dubitatio ... una et eadem ... [illegible]
[illegible]

Eadem enim ... [illegible]
Dicitur ... unus et habitus esse ... [illegible]
... [illegible] ... habitus ... habitus
unus ... non [illegible] videbitur ... [illegible]
... pausat ambulans non amplius ... [illegible]
ambulatio ... ambulante ... [illegible]
unus et idem ... continget unum et ... [illegible]
et ... non ... quod ... sunt dubitationes ... [illegible]
... [illegible]

[illegible]

Continuus autem ... omnis motus simplex
... unum ... esse ... dividi
... continuus ... [illegible]
omni ... aliud ... continguum
... unus sunt ... ultima ac
ultimum [illegible]
[illegible]

Ultima autem ultimum non sunt ... aliqua
aut sunt ... [illegible] ... sunt ... quo
namque ... aut unus ... ultimum ... et
ambulatione [illegible]
[illegible]

Habitum quid ... sunt ... [illegible]
que sunt ... [illegible]
[illegible]
est in lampade ... diffusionem ... [illegible]
te ... autem non ... [illegible]
ultima unum sunt ... [illegible] ... sunt

quo tempore ... continuum ... [illegible]
[illegible]

Continuus autem ... motus ... [illegible]
unus ... [illegible] ... autem
... esse ... [illegible] ... simplex
... motu et unum [illegible]
[illegible]

... non immobilitas ... [illegible]
... [illegible]
... in medio ... [illegible]
... unus ... [illegible]
... [illegible] ... in medio ... [illegible]
[illegible]

... autem ... non unus ... [illegible]
... unus ... [illegible]
alius unus ... [illegible]
... autem unus simplex ... [illegible]
... motus quod simplex unus dicitur ... [illegible]
[illegible]

Amplius autem ... unus ... [illegible]
... [illegible]
aliis ... unus ... [illegible]
... unus ... [illegible]
[illegible]

Amplius autem alius ... [illegible] ... motus ...
regularis irregularis ... unus ...
regularis sicut motus irregularis ... [illegible]
... autem ... magis ... [illegible]
[illegible]

Est autem et in omni motu quod regulariter
est autem non et namque ... regulariter
[illegible]

et fertur irregulari ut [illegible] et [illegible]
et circa augmentum et similiter et decrementum
[illegible]
irregularitas aut deviatio [illegible] aliquid quod in quolibet
[illegible] simplicis eius est regularem esse [illegible]
in regulari magnitudine ut in specie motus
aut velocitate aut alius magnitudinis [illegible]
non convenit [illegible] in [illegible] aliquid
aut neque [illegible] neque [illegible] neque [illegible] in [illegible]
si in eo quod sit est velocitatis eius et tarditatis
aliquid alterius [illegible] quod [illegible]
[illegible] aut [illegible]
[illegible]
Unde neque [illegible] motus neque [illegible] sunt ve-
locitas et tarditas [illegible]
[illegible]
[illegible]
Neque velocitas neque gravitas [illegible]
ad unum et eundem locum, quae in eodem est
ut [illegible] ad [illegible] aut [illegible] ad [illegible]
[illegible]
Primo quod est irregularis est quae est [illegible]
[illegible] aut quod [illegible]
motus [illegible] aut [illegible]
[illegible]

[illegible]
Et autem unum omnis [illegible] esse regulare esse
et non [illegible] [illegible] quae non [illegible]
et [illegible] [illegible] irregulare [illegible] altera
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible]
Amplius autem attendendum est quod [illegible]
[illegible] motus et de [illegible] ordine
[illegible]
Et primo attendendum est [illegible]
motus sit quae est ex [illegible] et quae est in [illegible]
ut quae est ex [illegible] et quae est in [illegible]
in [illegible] et [illegible]
[illegible]
Aut quae est ex [illegible] ut quae est ex [illegible] et
quae est ex [illegible]
[illegible]
Aut quae est in [illegible] ut quae est in [illegible]
et quae est in [illegible]
[illegible]
Aut quae est ex [illegible] et quae est in [illegible] in
quae est ex [illegible] et quae est in [illegible]
[illegible]
Aut quae ex [illegible] in [illegible] et quae est
ex [illegible] in [illegible] ut quae est ex [illegible]
in [illegible] et quae est ex [illegible] in [illegible]
[illegible] aut unum [illegible] esse
[illegible] aut plures [illegible]
[illegible]
Est autem quae quidem ex [illegible] et quae est in
[illegible] ut quae est ex [illegible]
et quae est in [illegible]

Esse quidem igitur non idem est ipsis sicut non idem est ex sanitate mutari et in egritudinem

[illegible]

quare quod est ex contrario et quod est in contrarium, et quidem eius (?) et eodem mutat ex contrario in contrarium aut in medium. Sed de hoc quidem posterius dicetur.

[illegible]

Sed magis in quodam mutatur videbitur utique esse contrarietas quam ex quo. Hoc quidem enim mutatur corrumpitur, illud vero accipit. Dicitur autem unumquodque in quod mutatur magis quam ex quo, ut sanatio in sanitatem quamvis et in egritudinem

[illegible]

Relinquimus ergo quod est in quo, ut quod est in contrarium ex contrario, sicut quod est [illegible] quod in contrarium ex contrario esse, sed esse non idem. Dico autem quod in sanitate et quod ex egritudine et quod ex sanitate et quod in egritudinem

[illegible]

Cum autem omnis mutatio a motu ex quodam sit in quoddam, quod mutatur est motus qui est ex contrario in contrarium et qui est ex contrario in contrarium motus contrarius est, ut qui est ex sanitate in egritudinem ei qui est ex egritudine in sanitatem

[illegible]

Manifestum est autem ex inductione quia videntur contrarii esse, ut qui ex sursum et qui ad deorsum, contrarium enim in situ est sic et in deorsum, et qui est ad dexteram et qui est ad sinistram, et sursum motus et qui est deorsum contrarium enim hoc est in longitudine, et qui est ad dexteram et qui est ad sinistram contraria enim hec sunt in latitudine, et qui est ante et qui est retro, contraria enim hec sunt in altitudine

[illegible]

Cum autem est in quodam solum, non est motus, ut mutatio in fit album non ex quodam. Cum autem non est quod est contrarium, quod est ex ipso et quod est in ipsum mutatio contraria est, unde generatio corruptioni contraria est, et remotio acceptioni. Hec autem mutationes quidem motus autem non sunt

[illegible]

Cum autem ut in medium motus sit, quasi contrarium est medium, utrisque in contraria quodammodo procedit sicut cum griseum medio motus in utrumque utitur ut ex fusco quod in album

ex nigro et ex albo in fuscum transit tamquam in
nigrum. ex nigro autem in fuscum tamquam in
album. fuscum medium autem dico utrumque ad
quodammodo utrumque extremorum sic dicitur

[illegible]

Cum autem motui non solum videtur esse motus
contrarius, sed et quies, hoc determinandum est. Sim-
pliciter quidem enim contrarius motus motui opponitur,
autem et quies, privatio enim est; est autem ut
et privatio contraria dicitur

[illegible]

Qualis autem quali, ut ei quae est in locum
quae in locum

[illegible]

Sed hoc nunc dicitur simpliciter. Utrum enim ei quae
est hic mansioni quae est ex hoc aut quae est
in hoc motus opponitur

[illegible]

manifestum est quod in duobus motus subiectis
est hinc quidem quae ex hoc in contrarium, quae
est in hoc quies, hinc autem quiescit ex contrario
in hoc, quae in contrario

[illegible]

Simul autem et adinvicem contrariae haec sunt
et namque inconveniens est si motus quidem
contrarii sunt, quietes autem opposite non sunt

[illegible]

Sunt autem in oppositis haec, ut quae est in egritudine
quies ei quae est in sanitate motui. Rationabile est
quae est ex sanitate in egritudinem, et enim quem
ex egritudine in sanitatem movetur; cum enim
in contrarium et in stetit potest quiescere
magis est non quod accidit sit motum;
necesse autem est aut hanc aut illam esse
enim quae in albedine quies quia contraria est ei quae est

[illegible]

Quiescunt autem non sunt contraria. Horum enim
quidem sunt, que est ex ipso ei quae est in
ipsum mutatio autem non est, ut quae ex esse
ei quae est in esse. quies quidem horum non est.
Immutatio autem est, et si quod aliquid esse
subiectum, in esse non mutatio ei quae est in
non esse contraria erit. Si non est autem aliquid quod
non est, dubitabit aliquis cum sit contraria quae est
in esse non mutatio aliqua est

[illegible]

Si autem hec est, aut non omnis quies motui
contraria est aut generatio et corruptio motus
sunt. Manifestum ergo quod non dicenda
est si non et hee motus, simile autem aliquid
est et immutatio. Contraria autem est

aut nulla aut eo quod est in eo ipse aut corrumpitur. Hec enim est ipsa generatio et in ipsa [illegible]

[illegible]

Dubitabit autem aliquis quare et nutrimentum quod est lignum sunt et in natura et extra naturam et generato et moritur in alio autem non vel [illegible] hec quod in natura et aut extra naturam [illegible] neque simul aut [illegible] naturam et extra naturam neque [illegible] neque [illegible] Similiter autem est et in augmento et decrescere neque [illegible] [illegible] est in [illegible] aut extra naturam neque augmentum augmentat. Et in generatione autem et corruptione eadem ratio est neque generat quod in natura corrumpitur aut extra naturam [illegible] in natura est neque generat videmus aliquem quidem in natura alia vero extra naturam

[illegible]

Aut si est qui violenta sit extra naturam [illegible] et corrumpitur erit corruptioni quia quae [illegible] et quae extra naturam et quae in natura. Et [illegible] et generationes quedam sunt violente et non fatales quibus contrarie sunt que secundum naturam. Et augmentum sunt violente et decrementa ut augmenta que velocius [illegible] propter delicias [illegible] sunt et tritica aut [illegible] et non [illegible] [illegible] aut equales et simplex. Etiam autem aliud quod violenti alia vero naturales ut [illegible] non [illegible] diu [illegible] autem in [illegible] alia quod extra naturam [illegible] alia vero [illegible]

[illegible]

[illegible]

Etiam et corruptionem [illegible] [illegible] non generationem et quod [illegible] est enim sic est neque [illegible] hec quod [illegible] alia vero [illegible] est [illegible] non [illegible] corruptionem corruptio [illegible] est. Et [illegible] quod [illegible] alia vero [illegible] [illegible]

[illegible]

Omnis quod est [illegible] motus et quietis dicitur non solum ut quae est sursum et quae est deorsum [illegible] aut [illegible] [illegible] sursum quod motus [illegible] deorsum vero [illegible]. Et contrarie [illegible] [illegible] [illegible] sunt [illegible] aut sursum quod [illegible] deorsum aut extra naturam. Et [illegible] est quae est in natura [illegible] et quae est extra naturam. Et [illegible] aut [illegible] [illegible] sursum [illegible] quae est [illegible] deorsum [illegible] est

sit, aut in illa aut quod ex naturalium
motus aut hic ubi natum; quare motus contra
[illegible] qui est extra natum et qui est in natum
[illegible]. Et motus aut quiescere contrarius sic est
alia quod non eadem contrarium erit sursum
aut deorsum alia aut ex natura [illegible]

[illegible]

Habet autem dubitationem si est omnino quietem
quae non est contra et ipsum stare manere
in natura ut in terra sursum erit quieta cum
ferebatur sursum violenter statuit [illegible]
[illegible] existens [illegible] quod non
[illegible] autem violentia est [illegible]
[illegible] quiescens erit quiescens

[illegible]

Amplius neque stare aut movere ei in
quod locum fert aut eadem similiter

[illegible]

Licet autem dubitationem [illegible] quod
que est hic quae fuerit [illegible] cum
[illegible] aut [illegible]
[illegible] quod [illegible]
hic [illegible]
[illegible] simul erunt contraria

[illegible]

Amplius si quiescit in quo adhuc magis [illegible]
aut eius quod non aliud quid ibi aliud
aut est in quod movetur [illegible] et [illegible]
motum contrarius est [illegible] quod [illegible]

[illegible]

Dubitabit autem utique quis et de stare si et
semper praeter naturam motus [illegible] quod
[illegible] quod [illegible] non erit movetur ad manere
cum violentia quare quiescens aliquid erit
non [illegible] palam quod erit [illegible]
cum non per naturam quiescit utique aliquid
praeter naturam

[illegible]

Quoniam autem est quaedam motus non
natura et praeter naturam puta ignis qui sursum
secundum naturam qui autem deorsum praeter naturam
[illegible] aut [illegible] hic [illegible]
[illegible] deorsum aut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] praeter naturam
[illegible] autem est in [illegible]

[illegible]

Preterea autem quando motus aliquatenus essent

Cum eius moveatur et hoc et alicuius adhuc

vero hoc quod abicitur, quare si ipsa contrariorum

contrariis sunt qui sunt in contrariis motibus simul

existunt contraria. Si aliquatenus quiescat aut ad

hunc magis tota autem eius quod movetur hoc quod

ubi hoc autem in quod mutatur. Propter quod et magis

motus motui contrarium quam quieti est. Et quid

est motus simplex et unus dictum est et de motu

quies et quietis quod utrique unus et qui contrarii

quibusdam dictum est.

[illegible]

Si autem est continuum et quod

tangitur et consequenter sicut

determinatum est prius, continua

quidem quorum ultima unum, et ea

tanguntur quorum ultima simul, consequenter

autem quorum nihil est medium proprii generis,

impossibile ex indivisibilibus esse aliquod continuum,

ut lineam esse ex punctis, si vero linea quidem

continuum est, punctum autem indivisibile.

[illegible]

neque enim unum sunt ultima punctorum,

non est enim hoc quidem ultimum punctum

aliud aliquid, illud autem aliqua pars

indivisibilis; neque simul sunt ultima, non

enim est ultimum nullius impartibilis, alterum enim

est ultimum et illud est ultimum.

[illegible]

Amplius necesse est aut continua esse puncta

aut tangentia se adinvicem ex quibus est con-

tinuum. Eadem autem ratio est et in omnibus indivisibilibus.

Continua quidem non erunt propter dictam rationem.

Tangit autem omne aut totum toti aut pars

partem aut totum parte. Quoniam autem impartibile

est indivisibile, necesse est totum tangere toto. To-

tum autem tangens toto non erit continuum. Con-

tinuum enim habet hoc quidem aliud, illud vero aliud

partem et dividitur in sic dissimilia et loco distincta.

[illegible]

At vero neque consequenter erit punctum puncto

aut ipsum nunc ipsi nunc, ut ex hiis sit longitudo

aut tempus. Consequenter enim est quorum nullum est me-

dium proprii generis, punctorum autem semper medium

linea et nunc autem tempus.

[illegible]

Amplius dividitur in divisibilia, siquidem ex quibus est

utrumque in ipsa dividitur. Sed nullum est continuorum

in impartibilia divisibile.

[illegible]

aliud quod continuo non potest esse indivisibile punctum
et contactum unum nullius sic namque erit manentis
quod aut esse divisibile aut indivisibile erit quod divisibile
aut in quo medium aut in quo divisibile hoc autem est
continuum manentium. Amplius autem omne continuum
divisibile in semper divisibilia [illegible]

Si enim in indivisibilia dividetur continuum esset
indivisibile indivisibili contactum unum enim ultima
et que tanguntur continuorum [illegible]

Eiusdem autem ratio est et magnitudinem et
tempus et motum ex indivisibilibus componi
et dividi in indivisibilia aut nullum. Manifestum autem
ex his. Si enim magnitudo ex indivisibilibus
et motus qui huius ex equalibus erit motibus
indivisibilibus ut si ipsa a b c ex a b c est indivisibilibus
motus in quo d e z in quo motum est unumquodque
o in spatio quod est a b c unumquamque partem
habet indivisibilem [illegible]

Si igitur presente motu necesse moveri aliquid
partem [illegible] movetur aliquid ad esse motum
et movens erit ex indivisibilibus [illegible]
motum est ipsum o moveri quod d [illegible]
[illegible] ipsum b e [illegible]
ipsum z [illegible]

[illegible]

Si autem necesse est quod movetur [illegible] non sunt movere
et motum esse quod movetur quando movetur ut [illegible]
[illegible] aliquis et impossibile est simul [illegible]
esse thebas [illegible]

Sed a quidem impartibilem motum est ipsum o in
quo ipsum d motus aderat. Quare siquidem
posterius venit quam veniret divisibilis utique erit.
Cum a enim veniret neque quiescebat neque venerat
sed medium erat. Si autem simul venit et venerat
veniens cum venit venerit [illegible] erit et motum
esse ubi movetur [illegible]

Si vero [illegible] totum a b c movetur aliquid et
motus quo movetur d e z est [illegible] impartibile
a nullum movetur sed motum est erit utique motus non
ex motibus sed ex momentis [illegible]

Et motum esse aliquid non motum [illegible]
tetigit non tangens quare erit aliquid tetigisse
esse non aliquando tangens [illegible] tetigit non
tangens hanc [illegible]

Quiescere autem per unumquodque [illegible] a b c
Si ergo necesse est aut quiescere aut moveri omne
ergo erit aliquid continue quiescens simul et
quod movetur per totum enim a b c movebatur et quie-
scebat in quolibet parte quare et per [illegible]

[illegible]

Et si quidem indivisibilia que sunt d e z motus sunt, motu presente contingeret aliquid non moveri. Si autem non sunt motus, motum esse ex non motibus.

[illegible]

Similiter autem necesse longitudini et motui indivisibile esse tempus et similiter ex ipso indivisibilibus. Si enim omnis divisibilis est in minori autem equaliter velox transibit minorem, divisibile erit et tempus. Si autem tempus divisibile erit in quo fertur aliquid per ipsum a et ipsum a erit divisibile.

[illegible]

Cum autem omnis magnitudo in magnitudines divisibilis (ostensum est enim quod impossibile est ex athomis continuum esse aliquid magnitudinem) autem omne continuum necesse autem est velocius in equali tempore maius et in minori moveri, et in minori equale, sicut diffiniunt quidam ipsum velocius.

[illegible]

Sit enim ipsum in quo a eo quod b velocius. Quoniam igitur velocius quod prius mutatur, in quo tempore ipsum a mutatum est ab c in d ut in z i, in hoc ipsum b non erit iuxta ipsum d sed deficiet, quare in equali tempore plus abibit velocius.

[illegible]

At vero et in minori plus. In quo enim ipsum a factum est in d, ipsum b erit in e tardius existens. Ergo quoniam ipsum a ad ipsum d factum est in omni in quo est z i tempore, ad ipsum h erit in minori. Sit et erit in quo z k. Ipsum quidem c h quod transivit ipsum a maius est ipso c e, quod autem z k tempus est z i. Quare in minori abibit maius.

[illegible]

Manifestum autem ex his et quod velocius in minori tempore abibit equale. Quoniam enim maius in minori transit tardiori, ipsum autem secundum se acceptum in pluri tempore maiorem transit quam minorem, erit utique plus tempus quod est p r in quo transit l m quam p s in quo transit l x. Quare si p r tempus minus est eo in quo est p h in quo quod est tardius transit, et p s tempus minus est eo in quo est p h. Ipso enim p r minus est, minore autem minus et ipsum minus est. Quare in minori movebitur equale.

[illegible]

Amplius autem si omne necesse est aut in equali tempore aut in minori aut in pluri moveri, et quod quidem in pluri tardius est, quod autem in equali eque velox, velocius autem neque eque velox neque tardius, neque utique

in pluri aut equali moveri ipsum velocius [illegible]
Relinquitur ergo in breviori quare mediam et equalem
magnitudinem in breviori tempore transire velocius

[illegible]

Cum autem omnis motus in tempore sit et in omni
tempore possibile sit moveri, omne autem quod movetur
contingit et velocius moveri et tardius, in omni
tempore erit velocius et tardius moveri. Hiis autem exi-
stentibus necesse est et tempus continuum esse. Dico autem
continuum esse divisibile in semper divisibilia. Hoc enim
supposito continuum necesse est et tempus continuum esse

[illegible]

Cum autem ostensum sit quod velocius in minori
transibit tempore equale, sit quidem quod in quo est a ve-
locius, quod quidem est in quo est b tardius, et sit mo-
tum tardius quod est c d magnitudinem in quo est
z i tempore. Manifestum est igitur quod velocius in brevi-
ori hoc movebitur per eandem magnitudinem.
Et sit motum a in quo est z t. Iterum autem quoniam
velocius in eo quod est z t transivit totam que est
c d, ipsum tardius in eodem tempore minorem transit.
Sit in quo c k. Cum autem tardius quod
est ipsum b in eo quod est z t tempore transit c k,
velocius in minori transibit. Iterum
igitur dividitur quod est z t tempus. Hoc autem divi-
so et c k magnitudo dividetur secundum eandem rationem.
Si vero magnitudo et tempus. Et hoc semper erit ac-
cipientibus a velociori tardius et a tardiori velocius
et eo quod ostensum est utentibus. Dividet enim
quod est velocius tempus, tardius autem longitudinem.

Si igitur semper verum est convertere, convertere autem
est dividere, manifestum quod omne tempus continuum est.
Simul autem manifestum quod magnitudo omnis continua
est. Per easdem enim et equales divisiones tempus
et magnitudo dividuntur.

[illegible]

Amplius autem ex consuetis rationibus dici mani-
festum est quod si tempus quod continuum est, et ma-
gnitudo. Si quidem in medio tempore medium transit et sim-
pliciter in minori minus. Eedem enim divisiones
temporis et magnitudinis sunt.

[illegible]

Et si quodcumque infinitum est et alterum, et sic
alterum et alterum est, ut quidem in ultimis
infinitum est tempus et longitudo ultimis. Si vero
divisione, divisione et longitudo. Si autem in
utrisque utrisque et longitudo.

[illegible]

Unde et Zenonis ratio falsum opinatur quod
non possit infinita pertransire aut tangere infinita
secundum unumquodque in finito tempore. Dupliciter enim dicitur
et longitudo et tempus infinitum, et omnino omne
continuum, aut secundum divisionem aut ultimis. Infinita
quidem igitur secundum quantitatem non contingit tangere
in finito tempore, ea autem que sunt secundum divisionem
contingit. Et namque ipsum tempus sic infinitum

Quare et in infinito tempore et non finito [illegible]
transire infinitum et tangere infinita in tempore
infinito et non finitis. [illegible]

[illegible]

Neque iam infinitum potest in finito tempore transire
neque in infinito finitum, sed si fuerit tempus in-
finitum, sit et magnitudo erit infinita. si quis
magnitudo et tempus. Sit enim magnitudo
finita in qua est a b, tempus autem infinitum
in quo est g. accipiatur igitur temporis ali-
quid finitum in quo sit g d. In hoc igitur transibit
aliquid magnitudinis. et sit quod transitum est
in quo est b e. Hoc autem mensurabit ipsam
a b aut deficiet aut excedet. differt enim
nihil. Si enim semper equalem ipsi b e mag-
nitudinem in equali tempore transibit, hoc autem mensurat
totum finitum erit omne tempus in quo tran-
sibit. in equalia enim dividetur sicut et magni-
tudo.

[illegible]

Amplius autem si non omnem magnitudinem
in infinito tempore transibit, sed contingit aliquam
et in finito tempore transire, in quo est b e, hec
autem mensurabit totam et equalem in equali transibit,
quare et finitum erit tempus. Quod autem

[illegible]

Si autem non in infinito tempore transit quod est
b e maximum est, si comparetur in alio finito
tempore. si enim in minori partem transit, hanc
necesse est finitam esse altero termino existente. eadem
demonstratio est et si longitudo quidem infinita sit,
tempus autem finitum.

[illegible]

Manifestum igitur ex dictis quod neque linea neque
planum neque omnino nullum continuum erit athomum
non solum propter quod nunc dictum est, sed
quia accidet dividi athomum.

[illegible]

Cum autem enim in omni tempore velocius et tar-
dius est, velocius autem plus transit in equali
tempore, contingit autem et duplam et hemioliam
transire longitudinem

[illegible]

Sit enim hec ratio velocius adducatur velo-
cius in emioliam in eodem tempore dividatur
magnitudines que quod velocius sunt a
b. c. d. in tres athomos, que vero sub tar-
diore in duas in quibus sunt e z i. Itaque
et tempus dividetur in tria athoma. equale
enim in equali tempore transibit. dividatur igitur tempus
in ea que sunt k l m n. Rursus autem quoniam
adductum est tardius per e z i. et tempus se-
cabitur in geminas. dividitur igitur athomum
et impletur in non athomo transit sed in plus
manifestum ergo est quod nullum continuum impartibile esse

[illegible]

[illegible]

Nunc autem est ipsum nunc quod non videtur esse alterum ... et prius et posterius ... semper ... si enim aliquod alterum ... quod futurum ... et cum sit hoc nunc futurum est ... et cum sit hoc nunc est illud quod simul ... quod utrique ... hoc autem si ... et ipsum nunc ... esse et quod similiter est ...

[illegible]

... et ipsum ... alterum ... quod ... esse ... simul autem ... omnia ... tempus ... et quod ... est ... quod ... diversum ...

[illegible]

[illegible]

Si autem dicitur in ipso nunc esse aliquid quod factum est in futuro et futurum ... simul ... quod decem annis ... annorum presentis et futuri temporis

[illegible]

Simul autem esse ... alterum ...

[illegible]

Adhuc autem ipsum nunc ... quod ... aliud ... et ... dicitur ... simul ... nunc ...

[illegible]

Tempus autem est in ipso nunc ... in ipso ... in ipso nunc ... in ipso nunc ...

[illegible]

[illegible]

At vero necesse quiescere [illegible]. Quiescere enim dicimus aptum natum moveri quod non movetur quando aptum natum est et quo et sic. Tunc quod in quo movetur non aptum natum est moveri [illegible] quod [illegible] quiescere.

[illegible]

Amplius si idem quod movetur in utroque tempore contingit [illegible] moveri [illegible] tempore toto [illegible] in quolibet membrorum [illegible] quod aptum natum est moveri [illegible] simul quiescet [illegible] quiescere et moveri.

[illegible]

Amplius autem quiescere quod [illegible] et quando et [illegible] et movetur et prius in ipso [illegible] prius quare neque quiescere [illegible] et moveri quod movetur in tempore [illegible].

[illegible]

Quod [illegible] autem [illegible] necesse est divisibile esse [illegible] cum [illegible] quodam in quodam omnis mutatio [illegible] et quod sit in hoc in quod mutatum est [illegible] amplius [illegible] Cum [illegible] in eo [illegible] et quando et prius omnis [illegible] mutatum necesse est [illegible] aliquid [illegible] in alio [illegible] non cum in utroque neque in neutro possibile esse.

[illegible]

[illegible]

Dico autem in quod mutatur prius [illegible] ut ex albo in fuscum [illegible] necesse est quod mutatur in quolibet [illegible] manentium esse [illegible] quod mutatur esse divisibile.

[illegible]

[illegible] autem [illegible] divisibile [illegible] quod movetur [illegible] in partibus [illegible] quod movetur motus [illegible] a c movetur totum et a b [illegible]

[illegible]

[illegible] a c [illegible] totum et ab [illegible] a b c [illegible] quod quidem [illegible] motus [illegible] totum [illegible] a c esse motum [illegible] quod utraque [illegible] utrasque nulla [illegible] alterius motum [illegible] totius [illegible]

[illegible]

Amplius autem si omnis motus alicuius est totius autem motus [illegible] neque partium [illegible] partis enim utraque neque alterius nullius [illegible] totius [illegible] et partium [illegible] partes autem [illegible] sunt [illegible] que sunt a b c et nullam aliarum [illegible] et [illegible] totius [illegible] a b c [illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius autem si quod est tardius aliquod motum est in quo c r remanebunt ab eo quod velocius prius motum. Sit autem equales earum his que sunt d e z, unumquodque eum motum. Quoniam si tardius quod divideretur in quo est c r, et in quo est d z, si non deficit, aliquod in quo est e y, hic nullus erit motus in quo eum tardius neque prius [illegible] quod unum [illegible] est neque aliud nullus est [illegible] eum motus est [illegible] quoniam sed [illegible] autem est et tollat in divisionem. Quoniam si hic impossibile est necesse quod est eiusdem esse et equale sequi et divisio in priorem motum et in [illegible] omnis esse partibilis ipsius.

[illegible]

Alius autem in tempore. Quoniam enim est motus in tempore, tempus autem omne divisibile est in minori autem minor motus necesse est omnem divisibilem motum in tempore. Quoniam autem omne quod movetur in aliquo movetur et quodam tempore et omnis est motus, necesse est easdem divisiones esse temporis et motus et quod movetur et quod movetur et in quo motus est sed non omnium similiter [illegible] quod quidem [illegible]

[illegible]

Omne autem accipiatur cum quod motum est in quo est a a motus in quo b c. Si totum in omni motum est tempore in medio [illegible] hic divisio [illegible] et sit simpliciter [illegible]

[illegible]

Omne autem est motus divisibilis si [illegible] ipsius divisibile. Si enim [illegible] totum in eo per medium in medio et eum [illegible] in [illegible]

[illegible]

Eodem autem modo et ipsum motum dividitur. Sit enim in quo est e ipsum movetur. Quoniam in medio [illegible] motum motus [illegible] totum et eum [illegible] medietatem medietatem [illegible] est autem et possibile [illegible] utrumque motum ipsum motum in [illegible] d e et e c dico [illegible] totum erit et totum si namque aliud plus erit ipsum moveri [illegible] eiusdem motum sit a [illegible] et motum dividens in [illegible] et accipere cum ipso moveri [illegible]

[illegible]

Similiter autem demonstrabitur et longitudinem divisibilem et omne in quo est mutatio preter quedam [illegible] non omnino est [illegible]

[illegible]

uno enim utroque omnia dividentur et in
ipso finita esse aut infinita similiter se habet
de omnibus. Contrarium autem maxime est divid.
omnia et infinita esse ab ipso mutabili. mani
enim inest mutabili divisibile et infinitum divisi-
bile. quod continuum est. Quo infinitum autem in prope
ubique erit manifestum.

[illegible]

Quoniam autem omne quod mutatur ex quodam
in aliquid mutatur, necesse est quod mutatum
est quando mutatum est esse in quo mutatum est. Quod
mutatur enim ex quo mutatur recedit aut derelinquit
quod et aut idem est mutari et derelinquere aut
sequitur ad mutari. Quod derelinquere nec quod est inquam
necesse esse derelinquere. Similiter enim utrumque se habet ad utrumque.

[illegible]

Quoniam igitur una mutationum est in contradictione
quando mutatum est ab eo quod non est in esse derelin-
quens erit in esse. Omne enim necesse est esse
aut non esse. Manifestum est quod in mutatione in
contradictione quod mutatum est erit in quo muta-
tum est. Si autem in hac et in aliis est similiter
enim in una et in aliis.

[illegible]

Amplius autem et in unoquoque accipi-
entibus manifestum est sequens utrumque quod mu-
tatum est alicubi et ex quo mutatum est et a mali
quo enim autem ex quo mutatum est derelinquit

necesse est aut ambo aut in hoc aut in alio
erit. Si igitur est in alio nec in ipso est, quod in
quo b mutatum est. Rursus quod c mutatur in b
non enim est continuum ipsius b mutatio enim con-
tinua est. Contingit quod mutatum est quando mu-
tatum mutatur in quod mutatum est. Hoc autem est
impossibile. necesse igitur quod mutatum est esse in hoc
in quod mutatum est.

[illegible]

Manifestum est et quod factum est quando factum est erit
et quod corruptum est non erit. Universaliter
enim est de omni mutatione et maxime
est manifestum in ea quae est in contradictione.
Clarum quod quod mutatum est quando mutatum
est primum in illo est. Manifestum est.

[illegible]

In quo autem primo mutatum est quod mutatum
est necesse est atomum esse. Dico autem primum
quod non per alterum aliquid quid esse. Si enim sit
divisibile quod est ac et dividatur in b. Si igitur
in ab mutatum est aut in bc non utique
in primo quod est ac quod mutatum est erit.
aut transmutabatur in utrisque necesse est in utrisque
transmutari esse aut transmutari et utrisque in
toto transmutabatur. Sed erat mutatum esse. At
ratio et si in hoc quidem mutatur in hoc autem mu-
tatum est erit enim aliquid prius primo. Quare
non erit utique divisibile in quo mutatum est.
Manifestum igitur est et quod corruptum est et
quod factum est in atomo. Sed quod dicitur
primum hoc autem dicitur est

[illegible]

[illegible]

Dico autem in quo primo mutatum est dico aliud quod in quo primo perfecta est mutatio. Utique enim verum est dicere quod mutatum est aliud ubi in quo primo [illegible] mutatum

[illegible]

Item quod est primum mutatum quod primum dicitur [illegible] est contingens cum perfecta mutatio et mutationis finis quod ostensum est indivisibile esse [illegible] aliud quod [illegible]

[illegible]

[illegible] autem in principio omnino non est in eo principio est mutare neque in quo primo quod mutabat [illegible] primum in quo [illegible] est indivisibile quod non est accidit enim [illegible] Amplius si [illegible] tempore omne quiescit ponatur enim quiescens et in a quiescit [illegible] si impossibile est [illegible] quiescit et mutatur [illegible] quod enim quiescit [illegible] mutabat [illegible] indivisibilia [illegible] et in quolibet [illegible] mutatur esse [illegible] in neutro mutatum neque in toto [illegible] in [illegible] mutatum est [illegible] esse [illegible] primo mutatum est

[illegible]

neque utique in eo quod mutatum est quod primum est quod mutatum est sic enim [illegible] quod primo mutatum est [illegible] divisibile esse [illegible] est quod mutatur [illegible] in quo [illegible] mutatum est sit in quo [illegible] [illegible] in [illegible] mutatum est [illegible] quod mutatum est [illegible] aliud et [illegible] [illegible] quod mutatum est [illegible] in eo quod mutatur neque in quo mutatur [illegible] primum [illegible] [illegible] dicta sunt

[illegible]

[illegible] autem quod mutatur [illegible] habet [illegible] quod [illegible] mutatum quod mutatur [illegible] in quo mutatur [illegible] habet [illegible] in quo mutatur [illegible] [illegible] quod [illegible] divisibile sunt [illegible] [illegible] quod [illegible] divisibilia sunt [illegible] [illegible] divisibile est [illegible] divisionem [illegible] [illegible] in magnitudinibus [illegible] magnitudo [illegible] [illegible] indivisibile [illegible] [illegible] quantitatis [illegible] divisibile [illegible] aliquid [illegible] quod [illegible] aliud

et sic semper prius illud quod mutatur desinit divisio in b. Si primum motum sit a b in c tempore non erit primum in quo mutatum est.

[illegible]

Sicut autem et in quantitatis mutatione est hec quod enim in continuo terminatum est et in sola mutatione que est in qualitate contingit indivisibile esse.

[illegible]

Sicut autem omne quod mutatur in tempore mutatur. Dicitur autem in tempore mutari et sic in primo et sic secundum alterum ut in anno quia in die mutatur. In quo primo tempore mutatur quod mutatur et indivisibile necesse mutari manifestum est et ex diffinitione primi primum enim sic dicimus.

[illegible]

Quod autem hoc manifestum sit enim in quo primo mutatur quod mutatur x r et dividatur enim k. Omne enim tempus divisibile est in x k tempore aut mutatur aut non mutatur in k r. Omne similiter in utroque mutatur quiescit itaque in eo. In utroque enim nullo est quod mutatur impossibile. Si autem in altero solum mutatur non utique in primo mutatur quod est x r unde erit utrumque motus est mutatum et in quo primo x r motus.

[illegible]

[illegible]

Quod autem hoc manifestum est quod omne quod mutatur necesse est mutatum esse prius. Si enim in x r primo tempore k l motus est magnitudo in medietate que est [illegible] mota est secundum [illegible]. Si autem neque [illegible] in eodem tempore mutetur aliquid et alterum non eandem mutatam esse magnitudinem que erit motus prius quod mutatur.

[illegible]

Amplius autem est in omni tempore quod est x r motum esse dicimus aut omne in quibus tempus in aliquo ultimum [illegible] hic mutatur. Hoc enim diminutum est et in [illegible] hic motum esse medium autem [illegible] divisio est quare et in medio motum erit et omne in quibus [illegible] sunt divisiones [illegible] ab [illegible] si omne tempus divisibile [illegible] est medium autem [illegible] omne mutatur [illegible]

[illegible gloss]

Amplius autem si continue quod mutatur et non corrumpitur neque pausat a mutatione, aut mutari aut mutatum esse necesse est in quolibet. In ipso autem nunc non est mutari; necesse ergo mutatum esse secundum unumquodque ipsorum nunc. Quare si ipsa nunc infinita sunt, necesse est omne quod mutatur infinitas mutationes mutatum esse.

[illegible gloss]

Non solum autem quod mutatur necesse est mutatum esse, sed et mutatum necesse est prius mutari. Omne enim quod ex quodam in quoddam mutatum est, in tempore mutatum est. Sit enim in ipso nunc ex A in B mutatum. Igitur in eodem nunc in quo est in A non est mutatum. Sit enim esse in ipso nunc A et B; simul enim mutatum est quod non est in hoc ostensum est prius. Si vero in alio, erit medium tempus; non enim erant habita ipsa nunc. Quoniam igitur in tempore mutatum est, tempus autem omne divisibile, in medio alio erit mutatum, et iterum in illius medio aliud, et sic semper. Quare mutabitur prius.

[illegible gloss]

[illegible gloss]

Amplius autem in magnitudine manifestum est quod dictum est, eo quod continua est magnitudo in qua mutatur quod mutatur. Sit enim mutatum ex C in D. Ergo si indivisibile est CD, impartibile erit impartibili habitum. Quoniam autem hoc impossibile est, necesse est magnitudinem esse quod medium est et in infinita divisibile esse. Quare in illa mutatur prius. Necesse ergo omne quod mutatum est mutari prius.

[illegible gloss]

Eadem autem demonstratio est et in non continuis, ut in contrariis et contradictione. Accipiemus enim tempus in quo mutatum est et iterum eadem dicemus.

[illegible gloss]

Quare necesse est quod mutatum est mutari prius et quod mutatur mutatum esse; et est prius mutari mutatum esse et mutatum esse mutari, et nullo accipietur primum. Causa autem huius est quod non est impartibile impartibili continuum. In infinitum enim divisio, sicut in his quae augmentantur et minuuntur lineis. Manifestum autem quoniam quod factum est necesse est fieri prius, et quod fit factum esse, quaecumque divisibilia et continua sunt; non tamen semper quod fit, sed aliquando aliud, ut aliquid eius, ut domus fundamentum. Similiter autem et in eo quod corrumpitur et quod corruptum est. Mox enim inest et quod fit et quod corrumpitur infinitum quoddam, cum sit continuum

sed non est in se neque aliud finitum sed plus
semper finitum esse neque fieri aliquid. Si
autem et in continuis et incorruptibilibus esse.
Si enim cum ipsum continue corruptum esse si
non corruptum autem esse continue. Ma-
nifestum est quoniam quod finitum est necesse est se-
cundum quod sic finitum esse. Ideo enim
magnitudo et omne tempus sunt duplicia simul et
in continuis sit aliquid non enim semper sit
in pluri.

[illegible]

Quod autem omne quod movetur in tempore movetur
et in pluri maior magnitudo, et in infinito
tempore impossibile est moveri magnitudinem finitam
non eadem semper se habente aliquid quod movetur sed in aeque
omni omnem.

[illegible]

Quod quidem igitur si aliquid movetur aeque
velox necesse est finitum in finito moveri ma-
nifestum est. Accepta enim parte quae mensurabit
totum in aequalibus temporibus tantis quot partes
sunt per totum motum est. Quare quoniam hae fi-
nite sunt et quantitate unaquaeque et tot
multiplices omnes et tempus utique erit finitum. To-
ties enim erit in quantum ipsius quod est partis
nos multiplicatur in multitudine partium.

[illegible]

Sed si non sit aeque velox differt nihil. Sit enim
in quo a b spatium finitum quod motum sit
in infinito tempore et tempus infinitum in quo c d.
Necesse est prius alterum altero motum esse. Hoc
autem manifestum, quod in priori et posteriori alterum
motum est. Semper enim in pluri alterum erit motum et
sive aeque velox mutat sive non aeque velociter
mutat et sive intendatur motus sive remittatur
sive maneat nihilominus. Accipiatur enim aliquid a
b spatii quod sit a e quod mensurabit a b.
Hoc utique in infinito in quodam fiet tempore. In
infinito enim non potest esse. Omne enim in infinito
est. Et iterum alterum ad se accipiamus quantum
est a e. Videlicet est in infinito tempore esse.
Omne enim in infinito sic accipiens quod infinitum
quod nulla pars quae mensuret. Impossibile enim in-
finitum esse ex finitis et aequalibus et inaequalibus
propter quod mensurantur infinitae multitudine et ma-
gnitudine et quaedam unum, sive aequalia sive
inaequalia, finita ad magnitudinem nihilominus.
Spatium autem finitum tamen quae fiunt a b mensura-
tum finitum tempus a b movetur. Sed ac et in quanto
tempore neque si neque continue possibile est sed alterum
unum et idem.

[illegible]

[illegible]

eadem ratio et quod neque in finito tempore infinita

possibile est moveri neque quiescere neque quod regulariter

moveri neque quod irregulariter accepta enim quadam

parte que metietur totum tempus in hac quidem

tantum pertransibit magnitudinem et non totam, in omni

enim totam. et iterum in equali aliam et in unaquaque

similiter. sive equalis erit sive inequalis a qua

est a principio. Differt autem nihil si solum sit finita

aliqua utraque. manifestum enim quod deficiente tempore

infinito non mensurante finiti ablatione facta

et quanto et quotiens. Quare non pertransibit

in finito tempore infinitum. Nihil autem differt magnitudinem

unde in aliud aut utraque esse infinitum. Eadem

enim eadem ratio

[illegible]

Amplius autem hiis manifestum est quod neque

finitam magnitudinem infinitam contingit transire

in finito tempore per eandem rationem. In parte

enim tempore finitam transibit et in unaquaque similiter

[illegible]

Quare autem finitum non transibit infinitum in finito

tempore manifestum est quod neque infinitum finitum.

Si enim infinitum finitum, necesse est et finitum

infinitum transire. nihil enim differt quodlibet esse

quod movetur. utroque enim modo pertransibit

infinitum. Cum enim moveatur infinitum in

[illegible]

[illegible]

est et ita aliud a aliud et ipsi esse. Quare

simul accidet infinitum moveri esse finitum et

finitum transire infinitum. neque enim fortassis possibile

est aliud infinitum moveri finitum quam quod finitum

transire infinitum aut ita quod ferri ab hiis racione

Quare quoniam hoc impossibile est non transibit infinitum

finitum.

[illegible]

At vero neque infinitum in finito tempore transibit

infinitum. Si enim transibit et finitum, inest

enim infinito finitum.

[illegible]

Amplius autem et tempore accepto eadem erit demonstratio.

Quoniam autem neque finitum transibit infinitum

neque infinitum finitum neque infinitum

infinito tempore moveri, manifestum est quod neque motus

erit infinitus in finito tempore. Quid enim differt

motum aut magnitudinem infinitam facere? necesse

enim si quodlibet hoc infinitum, et alterum infinitum

esse. Omnis enim loci mutatio in loco.

[illegible]

Quoniam autem omne aut movetur aut quiescit

quod aptum natum est quando aptum natum est et

ubi et sic. necesse omne quod stat cum stat

moveri. Si enim non movetur quiescit, sed non contingit

quiescere quiescens. Hoc autem demonstrato

manifestum est quod in tempore necesse quare necesse est

in tempore stare. Quid enim movetur in tempore monstratum est

quod autem stat visum est quod non in tempore

necesse est in tempore stare

[illegible]

[illegible]

Amplius autem si velocius et tardius in tempore
dicimus, stare autem est velocius et tardius

[illegible]

Item quia enim tempore primo quod stat et stabit in
quolibet huiusmodi necesse est stare diviso enim tempore
si neque in neutra parte stabit neque in toto
quare neque utique stat quod stare sed dicimus in
alio non primo toto stare [illegible]
quod in hoc stetit sic dictum est, et in eo quod
nunc primo

[illegible]

Item autem quod movetur non est in quo primo movetur
sic neque neque in quo stetit quod stat et
stare moveri non enim in tempore movetur neque stare
aliquid est primum. Sit enim in quo primo stat
in quo est a b. hoc quidem impartibile non contingit
esse motus enim non est impartibilis propter id quod
motum est aliquid ipsius. Quod autem stat
demonstratum est esse quod movetur et divisibile
in quolibet ipsius partium stabit. Hoc enim [illegible]
sive prius quam in quo primo stabit in quolibet
illius stabit. Cum autem tempus est in quo
primo stabit et non athomum est et omne tempus
in infinitum partibile quod erit in quo primo stabit

[illegible]

[illegible]

neque quod quiescens est primo quiescit est quo
in prius cum non quiescit propter id quod non moveri
in athomo. In quo autem quiescere et moveri
tunc enim dicimus quiescere quando et neque aptum
natum est moveri non movetur quod aptum natum est

[illegible]

Amplius autem et dicimus quiescere tunc scilicet
si habeat modo se et partes similiter non uno tempore
dicimus indivisibili sed duobus minimis. Quare
non erit in quo quiescit impartibile. Si vero partibile
tempus utique erit et in quolibet parte ipsius
quiescet eodem modo demonstrabitur quo et in prioribus
Quare nullum erit primum huius causa autem est
quia quiescit quod et movetur omne in tempore tempus
autem non est primum neque magnitudo neque omnino
nullum continuum. Omne enim continuum infinita divisibile

[illegible]

Cum autem omne quod movetur in tempore movetur et ex quodam
in quoddam mutatur in quo tempore secundum se et non
quo in illius aliquo impossibile est [illegible]
quod esse primum quod movetur contra aliquid
[illegible] ex quo in eodem sit tempore quodam et ipsum et
partium unaqueque. Sic enim dicimus quiescere
cum in alio et in alio tempore [illegible] verum sit
dicere quod in eodem et ipsum et partes. Si autem hoc
est quiescere non contingit quod movetur in aliquo
esse secundum primum tempus. Tempus enim divisibile
[illegible] in alia et alia ipsius parte verum erit
dicere quod in eodem sit ipsum et partes. Si enim
non sic est sed in uno solo nunc, erit tempus

[illegible]

mobile [illegible] aliquid [illegible] in toto tempore in quo [illegible]
motus et quod [illegible] aliquid [illegible] [illegible]
neque [illegible] motum neque quiescere est in tempore [illegible]
[illegible] aliquid. In tempore autem non contingit
esse [illegible] aliquid [illegible] amplius cum [illegible] finitum [illegible]

[illegible]

[illegible] autem [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] quiescere omne [illegible]
[illegible] Est autem [illegible] quod finitum in [illegible]
[illegible]

[illegible]

Hec autem finitum [illegible] tempus [illegible]
[illegible] ad magnitudinem [illegible]

[illegible]

[illegible]

Quantum autem ad finem [illegible] de motu [illegible]
[illegible] differentie [illegible] primo quod
[illegible] quod non [illegible] [illegible] quod primo in
[illegible] amplius quod finitum [illegible] ad finem
de quo divisionis in partibus [illegible]

[illegible]

Est autem [illegible] [illegible] autem [illegible]
quod medius [illegible] [illegible] a [illegible]
[illegible]
[illegible] Amplius [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] Est autem [illegible] in [illegible]
in Deo [illegible] autem in [illegible] non [illegible]
[illegible] magnitudinis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
in [illegible]
[illegible] ad [illegible] magnitudine
[illegible] in hac [illegible] quod
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Quantum autem [illegible] et ex eadem [illegible] vel
[illegible] autem [illegible] [illegible] non [illegible]

falsum est. Cum enim procedit non generetur sed in
continuum sequentem dabitur habere finitam
hec quod est contra finem dicte. [illegible]

[illegible]

Tertia autem que nunc dicta est quod sagitta que
fertur stetit. accidit autem eo quod accipit tempus
componi ex ipsis nunc. non dato enim hoc non erit
sillogismus. [illegible]

Quarta autem est ex hiis que moventur in sta
dio ex contrario equalium magnitudinum iuxta equales
horum hiis quidem a fine stadii aliis vero a medio
equali velocitate in qua accidere putat equale esse tempus
duplum medium. Est autem paralogismus in eo quod hoc quidem
iuxta motum illud autem iuxta quiescens equalis
magnitudinis velle equali velocitate ferri equale
tempus. hoc autem falsum est. ut sint stantes equales
magnitudines in quibus sunt a a a alie autem
in quibus sunt b b b incipientes a medio equales numero
hiis entes et magnitudine alie autem in
quibus sunt c c c ab ultimo equales numero hiis
et magnitudine eque velocitates ipsis b. Contingit
itaque primum b simul in ultimo esse et primum c iuxta invicem
mota. accidit autem b iuxta media a
transire medium esse tempus. equale enim utrumque
est iuxta unumquodque. Simul autem accidit ipsum
b iuxta omnia c transivisse. Simul enim
erit primum b et primum c in contrariis ultimis

[illegible]

in equali tempore cum unumquodque sit iuxta utrumque
b. quoniam quidem utrorumque et ut ait ipse equale
equale tempus iuxta ipsa a fieri. [illegible]

[illegible]

Ratio quidem est hec. Accidit autem ad eius falsitatem [illegible]

[illegible]

neque est in mutatione in contradictione nullum nobis
erit impossibile ut si ex non albo in album
mutatur et in neutro est. ergo neque album
erit neque non album. non enim si in non toto in neutro
est non dicetur album aut non album. album enim dicimus
aut non album non quod totum sit huius sed quia plures
aut magis partes. non esse autem in hoc et non esse in hoc
et non esse in hoc totum. Similiter autem et in esse et
in non esse et in aliis que sunt secundum contradictionem. Erit
quidem enim ex necessitate in altero oppositorum. in neutro
autem semper totum. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Item in circulo et spera et omnino que in ipso moventur, quia accidit ipsa quiescere. In eodem enim loco in tempore quodam sunt et ipsa et partes; quare quiescunt simul et movebuntur.

[illegible]

Primum quidem enim partes non sunt in eodem nullo tempore, deinde et totum mutatur semper in alium; non enim eadem est que ab a accepta et b et c et aliorum unoquoque signorum, nisi sicut musicus homo et homo, quia accidit. Quare mutatur semper altera in alteram et nequaquam quiescet. Eodem autem modo est et in spera et in aliis que in ipsis moventur.

[illegible]

Ostensis autem hiis dicimus quod impartibile non contingit moveri nisi per accidens, ut corpore moto aut magnitudine in qua est, sicut utique eo quod est in navi moto a navis motu aut parte toto motu.

[illegible]

Impartibile autem dico quod est secundum quantitatem indivisibile.

[illegible]

[illegible]

Et namque partium motus alii sunt secundum se ipsas et ei quod totius motus. Videbit autem in spera aliquis maxime differentiam: non enim eadem erit velocitas earum que iuxta centrum sunt et que extra, sed tamquam non uno motu moto. Sicut diximus sic quidem contingit moveri impartibile, sicut in navi sedens navi currente; per se autem non contingit.

[illegible]

Mutetur enim ex a b in b c, sive ex magnitudine in magnitudinem sive ex specie in speciem sive secundum contradictionem. Tempus autem sit in quo primo mutatur in quo est d. Ergo necesse est ipsum in quo mutatur tempore aut in a b esse aut in b c, aut aliquid quidem huius in hoc, aliquid vero in altero. Omne enim quod mutatur sic se habebat. In utroque quidem igitur non erit aliquid ipsius; partibile enim erit. At vero neque in b c; mutatum enim erit, supponitur autem mutari. Relinquitur igitur ipsum in a b esse in quo mutatur tempore; quiescet ergo. In eodem enim esse per tempus quoddam quiescere erat. Quare non contingit impartibile moveri neque omnino mutari.

[illegible]

Eodem autem sic esset ipsius motus, si tempus esset ex ipsis nunc. Semper enim in ipso nunc

[illegible]

est motum esse et mutari. Quare motum quidem
necessarium est. Motum autem esse semper. Hoc autem est
impossibile. Consequens est neque enim ex quo mutatur
neque linea ex quo puncta neque motus ex mo-
mentis est. Nichil enim aliud facit hoc dicens aut mo-
tum ex indivisibilibus facit sicut tempus ex quo inest ad
magnitudinem ex punctis.

[illegible]

Amplius autem ex hiis manifestum est neque punctum
neque aliud indivisibile nullum contingit moveri. Omne
enim quod movetur impossibile est prius moveri quam
est ante equale aut minus b. et hoc manifestum
quia et punctum minus aut equale movebitur
prius. Quod autem indivisibile est impossibile est minus
moveri prius equali. Quare erit linea ex
punctis. Si enim semper equalem motum omnes lineam
punctum mensurabit b. autem hoc impossibile est et moveri
indivisibile impossibile est.

[illegible]

Amplius autem si omne in tempore movetur in tempore nichil
omne autem tempus divisibile erit et neque aliquod tempus
mutatur quod erit quo movetur in quo minus quod
tamen esse motum est. Hoc quidem enim erit tempus in
quo movetur esse quod movetur esse in tempore.
Tempus autem omne divisibile esse ostensum est prius.
Si ergo punctum movetur erit aliquod tempus minus in
quo ipsum motum est. Si impossibile est. In minori enim
necesse est minus moveri. Quare erit divisibile in minus
indivisibile sicut et tempus in tempus. Solummodo enim
moveri est impossibile et indivisibile si erit in quo non
possibile moveri athomo tempus. Eius enim ratio est in
quo movetur moveri et indivisibile aliquid moveri.

[illegible]

[illegible]

Mutatio autem non est neque una infinita. Omnis
enim erat ex quodam in quoddam et que est
in contradictione et in contrariis. Quare eorum que
sunt in contradictione terminus et negatio ut generationis
quidem esse corruptionis autem non esse. Eorum autem que
sunt in contrariis contraria. Hec enim ultima sunt
mutationis. Quare et alterationis omnis ex contrariis
enim quibusdam alteratio similiter et augmenti
et decrementi augmenti quidem terminus est quod est
in propria natura perfecte magnitudinis. Decre-
menti autem que est ab hac remocio.

[illegible]

Lacio autem mutatio sic quidem non erit finita
non enim omnis in contrariis est. Sed quoniam quod
impossibile decisum esse et ex non contingit decisi
esse. Non enim dicitur impossibile non enim contingit
sic impossibile dici neque omne impossibile secari
esse. Sic neque mutari impossibile contingit neque
mutari quod impossibile est mutari. Si ergo quod
fertur mutatur in aliquid et possibile est mutari.
Quare non infinitus motus neque feretur per
impossibile est enim transire. Quod quidem
igitur sic non est infinita mutatio ut non si
terminis manifestum est.

[illegible]

[illegible]

Sed si sic contingit ut et tempore sit infinitus alium excessus et unius comprehendium est non videtur quod eius finitum aut [illegible] [illegible] per loca invicem alterius sit et per alterum augmentationem sine augmentatione et [illegible] [illegible] quod [illegible] motus [illegible] unus [illegible] quod [illegible] unus ex omnibus [illegible] unus non contingit infinitum esse tempore [illegible] Hic autem [illegible] unus [illegible]

[illegible]

[illegible] autem quod movetur necesse est ab aliquo moveri. Si quidem [illegible] non habet principium motus manifestum quod ab alio movetur aliud enim erit movens [illegible]

[illegible]

Si non in [illegible] a b quod movetur [illegible] [illegible] quod est [illegible] a b a [illegible] [illegible] totum [illegible] et a nullo [illegible] [illegible] quod [illegible] quod est c z a [illegible] [illegible] d c z a [illegible] movetur [illegible] ab utroque movetur [illegible] c ab c z aut c z a d c movetur

[illegible]

[illegible]

Amplius quod a [illegible] nullius [illegible] cum movetur in [illegible] aliquo alterum quod movetur necesse est si aliquid [illegible] quod movetur in [illegible] aliquid alterum hoc ab alio movetur hoc autem manifeste [illegible] necesse est omne quod movetur [illegible] movetur ab alio [illegible] a b quod movetur [illegible] a b in c [illegible] non [illegible] [illegible] movebitur utique b a non [illegible] si a b [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod movetur [illegible] [illegible] ab alio movetur [illegible] quod omne quod movetur ab alio [illegible] et partis [illegible]

[illegible]

Cum autem omne quod movetur ab aliquo movetur necesse
est et quod movetur omne in loco movens movetur ab alio
et movens et ab alio quod et ipsum movetur et iterum
hoc ab alio, non autem in infinitum abibit sed stabit
alicubi et erit aliquid quod primo est causa motus

[illegible]

Si enim non sed in infinitum procedit sit a quod [illegible] quod
ab ipso b moveatur, b vero ab ipso c, c autem ab
ipso d et hoc semper in infinitum ascendat. Cum
[illegible] simul movens et ipsum quod movetur [illegible]
est quod simul [illegible] et a a b [illegible] b
[illegible] a [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Cum quod [illegible] movetur omne est quoddam in quodam
[illegible] enim movetur accidit accidere eundem esse motum a
[illegible] quod est [illegible] eundem motum [illegible]
est eodem [illegible] in tempore eodem movetur [illegible]
[illegible] quod est unum [illegible]
[illegible] quod est unum [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Accipiatur enim quod est motus [illegible] est motus [illegible]
a et sit in quo est e [illegible] est [illegible] b sit
in quo [illegible] est c d in quo [illegible]
[illegible] in quo movetur a sit k [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et si quidem movetur finite in locum a c ex parte
finitum, necesse est tangere aut continuum esse movens
Sed videtur hoc in omnibus contingere. Erit enim ex omnibus
unum quod totum aut continuum. Hoc enim contingere
nihil prohibet. Ampliatur et si magnitudo quidem aut continuum
in quo sunt a b c d, horum autem motus est e f g h.
Differt autem nihil magnitudinem finitam aut infinitam esse.
Omnino enim in finito tempore quidem est movebitur aut finita
aut infinita. Horum autem utrumque impossibile est.

[illegible]

Manifestum igitur est stabit aliquando et non in infinitum
abibit quod est ab alio, sed erit aliquod quod
primum movebit. Nihil autem differat hoc ostendere
hec demonstratio. Contingentem enim ponere nullum inconveniens
accidit.

[illegible]

Primum autem movens non sicut quod cuius causa sed
unde est principium motus est simul cum eo quod movetur.
Dico autem quod nihil ipsorum medium est. Hoc
enim commune in omni quod movetur et movente est.

[illegible]

Cum autem tres sint motus, qui in loco et qui
in qualitate et qui in quantitatem, necesse est et ea
que moventur tria esse: qui quidem est in locum latio,
qui vero in qualitatem alteratio, qui vero
in quantitatem augmentum et decrementum. Primum
igitur de latione dicamus, hic enim primus motuum.

[illegible]

Omne igitur quod fertur aut ipsum a seipso movetur aut
ab alio. Quecumque igitur a seipsis, manifestum est quod in ipsis mo-
vente existente simul movens et quod movetur erit et nihil
horum medium. Quecumque autem ab alio moventur quatuor
differunt modis. Quatuor enim ab alio motus que sunt pul-
sio, tractio, vectio, vertigo. Et namque omnes alii in
hos reducuntur. Pulsionis namque hec quidem est alia impul-
sio, alia expulsio. Impulsio quidem est cum movens
et quod movetur non deserit, expulsio vero cum repellens deserit.
Vectio autem in tribus erit lationibus. Quod enim vehi-
tur non per se movetur sed secundum accidens. In eo enim quod
est in eo quod movetur aut super id quod movetur movetur.
Ipsum vehens autem movetur aut pulsum aut tractum
aut vertigine.

[illegible]

Manifestum ergo quod vectio in tribus motibus erit.
Tractio autem est cum aut ad ipsum aut ad
alterum velocior sit motus trahentis non
separatus ab eo quod trahitur. Et namque ad ipsum
est tractio et ad alterum et reliquas tractiones idem
in hos reducuntur ut inspiratio et expiratio et
sputum et quecumque excretiones aut

aut recipientis sunt et spatio et detrusio aliud

quidem ipsorum congregativum aliud disgregativum

et omnis est motus qui est in locum aggregatio et

disgregatio. Est virgo (?) ad compositionem quidem ex vectatione

et pulsione. Hoc quidem enim pellit movens aliud ab

ipso manifestum est quod simul pellens et

trahens cum eo quod pellitur a trahente. nullum medium

eius quod movetur et moventis est

[illegible]

Hoc autem manifestum ex diffinitionibus. pulsio quidem enim

est a seipso aut ab alio ad aliud motus et

tractio autem ab alio ad ipsum aut ad aliud quod

adhuc autem sinaxis et dyacrisis disgregatio

[illegible]

Proiectio autem quando velocior motus fiat quam

qui secundum naturam lati, facta pulsione et hec

facta tamdiu quamdiu fert quod movetur. Si vero

vis eius quod fert manifestum est quod simul motum

et movens sunt et nullum medium eorum

[illegible]

At vero neque alterati neque alterantis nullum medium.

Hoc autem manifestum ex inductione. In omnibus

enim simul esse contingit ultimum alterans et primum

quod alteratum

[illegible]

Quale enim alteratur eo quod sensibile est. Sensibilia autem

sunt quibus differunt corpora ad invicem ut gra

vitas levitas durities mollities sonus non sonus

albedo nigredo dulcedo amaritudo humiditas sicci

tas densitas raritas et horum media. Similiter autem

et alia que sunt sub sensu sunt, quorum est et calor

et frigus et levitas et asperitas. Hec enim sunt

passiones subiecte qualitatis. His enim differunt sensibilia

corpora aut in aliquo horum magis et

minus et in patiendo aliquid horum. Calefiunt

enim et frigefiunt aut dulcefiunt aut amarificantur

aut in aliquid aliud predictorum. Similiter et anima

ta corporum et inanimata et animatorum quecumque

partes sunt inanimate et ipsi sensus alterantur.

Patiuntur enim, actus enim sensuum motus est per corpus

patiente sensu aliquid. Quecumque quidem igitur inanima

ta alterantur et animata in omnibus his alterantur.

Que vero animata quecumque alterantur non in hiis

alterantur inanimata. Hec enim sensus non alterantur

et latet cum alterantur inanimata. Nichil autem prohibet

et animata latere cum alterantur cum non secundum sensus alterati

ones sunt. Quoniam igitur alteratur quod sensibile est a sensibilibus passiones.

Per hec autem alteratur ex hoc manifestum est quod patiens

et passivum simul et horum nullum medium est

[illegible]

Hinc quidem igitur et aer continuus contingit (?)

autem continuatur corpus et superficies quidem

terminatur ad lumen, lumen autem ad visum, similiter

et auditus et odoratus ad movens primum

[illegible]

Eadem autem modo simul et gustus et saporem est. Similiter autem et inanimatis et in insensibilibus

Et quod augetur et augens. ergo enim quod est augmentum tenetur simul sunt et quod augetur augens et decrescens decrescenti. eius enim est ablatio quedam. manifestum est quod movens ultimum et motum primum nullum est medium intermedium. et in-dumn movens et eius quod movetur.

Quod autem que alterantur alterantur omnia a sensibilibus et solum horum alterationem esse quamque in se dicuntur pati ab hiis ergo hiis considerabimus.

Aliorum enim maxime utique quis existimabit in figuris et configurationibus et habitibus et horum acceptionibus et amissionibus alterationem esse quod alteratio neutrum autem neque in hiis que fiunt. Hec enim quedam alterantur despecta enim aut constricta aut sic fiat calida aut frigida magis.

Alterationem autem non est ex quo quod enim est figura non dicimus formam neque ex quo fit piramidis est aut lectus sed denominantes sunt hoc quod ereum aliud non ereum aliud autem lignum. Hec autem alterantur eo dicimus Et quod enim humidum esse dicimus et

ere calidum et non solum sic sed humidum et calidum eo equivoce dicentes passiones. manifestum est ex quo quod forma et fit et quod fit est non equivoce dicuntur cum figuris quod est alia sunt. que autem alterantur omnium passionibus esse dicere. manifestum est quod in solis sensibilibus alterationem esse.

Amplius et aliter dicere inconueniens est. Dicere enim hominem alteratum esse aut domum accipientem finem edificationis est. si perfectam domum tectum aut laterarum domum alteratam esse. domum aut laterata aut cooperta lateribus. dubium manifestum autem est quod est alterata non est in hiis que fiunt.

Neque in habitibus habitus enim virtutes et malicie sunt virtus aut omnis et malicia ad aliquid sunt. sic sanitas quidem calidorum et frigidorum commensuratio quedam est. aut eorum que intus aut ad continens. Similiter autem et pulcritudo et macies ad aliquid sunt dispositiones enim quedam perfecti ad optimum sunt. Dico autem perfectum quod salvatum est dispositum est secundum naturam. Quoniam igitur virtutes et malicie sunt ad aliquid. Hec enim neque generationes sunt. neque generatio ipsorum neque alteratio omnino. manifestum est quod non est omnino quod est alterationis circa habitus

Neque itaque in animae virtutibus et malitiis. Virtus enim quaedam perfectio est: unumquodque enim tunc maxime perfectum est cum attingit propriam virtutem et tunc est maxime secundum naturam, ut circulus tunc maxime secundum naturam cum maxime circulus fit et melior. Malitia autem corruptio horum et remotio est.

[illegible]

Sicut igitur enim quaedam alteratur et accipit virtutes et removet malitias, alteratio nihil horum autem est. Quare neque alteratur aliquid manifestum est. Virtus quidem impassibilitas quaedam est aut passibile sic, malitia autem passibile aut contraria passio virtuti est.

[illegible]

Et totam moralem virtutem in sensus voluptatibus et tristitiis accidit esse. Aut enim secundum actum quod voluptates aut per memoriam aut a spe. Siquidem ergo in actum per sensum est, ergo a sensu movetur. Quae vero per memoriam aut per spem ab hoc est: aut enim qualia passi sumus reminiscentes delectamur aut qualia patiemur sperantibus.

[illegible]

At vero neque in intellectiva parte animae est alteratio. Scientis enim ad aliquid maxime dicitur. Hoc autem manifestum: secundum enim nullam potentiam motus factum est quod est sciens, sed cum existente quodam. Ex eo enim quod est in parte experimentum accipimus universalem scientiam.

[illegible]

Neque est actus generatio nisi aliquis respectum et tactum generationem dicat. Hoc simpliciter enim actus est. Neque ex principio acceptio scientiae non est generatio neque alteratio.

[illegible]

In residendo et quietando anima sciens fit et prudens. Sicut enim neque cum dormiens excitetur aliquis aut ebrius parumper aut infirmus, ex contrariis efficitur sciens, est sciens quamvis prius non poterat uti, et in statum agitur si inutilitas perturbationem et in statum revenientis mentis potentiae ad scientiae congruentiam. Hoc enim aliquid fit ex prius in scientia existentia.

[illegible]

Neque igitur infantes prius addiscere neque iudicare secundum sensus similiter neque senioribus: multa enim perturbatio circa eos est et motus. Statur autem et quiescit turbatio aliquando quidem a natura, aliquando autem ab aliis. In utrisque autem hoc alteratis aliquid accidit, sicut cum surgit et fiat vigilans ad actum. Manifestum igitur per ipsum alterari in sensibilibus est et in sensibili parte animae; in nullo autem alio nisi secundum accidens.

[illegible]

Dubitabit autem utique aliquis utrum omnis motus omni comparabilis sit aut non. Si enim omnis est comparabilis et aequaliter velox est quod in aequali

tempore equale movetur. Circulare autem alicuius equalis recte. et maius quidem et minus

[illegible gloss lines]

Amplius alteratio et loci mutatio quandoque equales erunt in equali tempore. aliud quidem alteratum aliud vero latum. Erit ergo passio equalis longitudini. Sed hoc impossibile est. Sed ergo cum in equali tempore in equale movetur tunc equevelox est. equalis autem non est passio omni longitudini. quare non est alteratio loci mutationi equalis neque minor. Quare non omnes comparabiles.

[illegible gloss lines]

In circulo autem et recta quid contingit? Inconveniens namque quod non est in circulo similiter aliquid moveri et hoc in recta. Sed mox necesse est aut velocius aut tardius sicut si hoc quidem deorsum hoc autem sursum.

[illegible gloss lines]

Amplius autem nihil differt in ratione si aliquis dicat necessarium esse velocius moveri aut tardius. Erit autem maior et minor circularis recta. quare et equalis. Si enim in A tempore hoc quidem B transit. aliud autem C. maius erit B quam C. sic enim velocius esse dicebatur. Ergo et si in minori equale velocius est. Erit ergo aliqua pars A in qua B circuli equale transibit. et in toto A ipsum C. At vero si sunt comparabiles accidit nunc dictum equalem esse rectam circulo. sed non comparabiles sunt. neque ergo motus.

[illegible gloss lines]

in equali tempore [illegible]

Sed si omnino non univoca omnia comparabilia sunt? puta quare non comparabile utrum acutius stilus aut vinum aut ultima? Quia equivoca non comparantur. sed ultima et que in stilo comparabilis quia idem acutum in utroque. Utrum ergo non idem velox et hic et hic? multo autem minus adhuc in alteratione et loci mutatione.

[illegible gloss lines]

Aut primum quidem hoc non verum est quod si non sunt equivoca comparabilia? multum enim idem significat in aqua et in aere et non sunt comparabilia. Si autem non duplum idem. duo enim ad unum. et non comparabilia sunt. Aut et in his eadem ratio? et namque multum equivocum est. Sed quorundam et rationes equivoce sunt. ut si quis dicat quia multum est tantum et adhuc. et equale equivocum idem. et unum autem si contingit statim equivocum. Si autem et hoc et duo.

[illegible gloss lines]

Quare propter quid comparabilia alia quidem sunt alia vero non. si quidem erit una natura? Aut quia si in alio primo susceptivo. equus quidem et canis comparabiles sunt utrum albius. In quo enim primo idem est susceptivo et magnitudine similiter

Aqua autem et vox non. In aliis namque subito fit

[illegible]

aut manifestum est quod erit omnia sic facta unum

In alio autem unumquodque dici est quod erit equale. et dulce et album. Sed in alio susceptivum. amplius susceptivum erit actum non contingens est

sed unius unum est potentia

[illegible]

Si igitur non solum quod comparabilia non equivoca esse sed non habere differentiam neque quod neque in quo. Dico autem sic color habet divisionem. non igitur comparabile in hoc. ut utrum coloratum magis sit album sed neque. Hoc enim comparantur non in aliquo colore sed in quantum color sed in albedine

[illegible]

Sic et circa motum equevelox quod in equali tempore movetur equale tantum longitudinem in hac. Si igitur huius longitudinis aliud quidem alteratum est. aliud vero ductum equalis igitur hec alteratio et simul velox loci mutationi. sed inconveniens. Causa autem quoniam motus plures sunt. Quare si que in equali tempore alterantur equalem longitudinem equevelocia erunt equale erit rectum et circulare. Utrum igitur causa quoniam loci mutatio genus aut quoniam linea genus. Tempus quidem enim semper athomum specie. aut simul

illa autem specie differunt. et loci mutationis species sunt

[illegible]

aliquando autem in quo. neque pedibus ambulare

Si alas volare autem non. sed figuris loci mutationis alia quare que in equali tempore movetur in eandem magnitudinem equevelocia. sed idem in indivisibili specie et motu indivisibili specie. Considerandum hoc quoniam que differentia motus

[illegible]

Et significat modo hoc quod genus non unum aliquid est sed iuxta hoc latent multa. Sunt quoque equivocationum alie quidem multum distantes. alie vero habentes quandam similitudinem. alie vero proxime aut genere aut similitudine unde non videntur equivocationes esse

[illegible]

Tunc igitur alterum est species. si idem in alio. aut si aliud in alio. aut que terminus. aut que differentia. quoniam idem est album et dulce aut aliud. quoniam in alio videtur alterum. aut quoniam omnino non idem

[illegible]

De alteratione autem quomodo est equalis velox altera alteri. si utrumque est sanari alteratum est aut hoc quidem velociter aliud tarde sanatum esse et simul quedam. quare erit alteratio equalis velox in equali enim tempore alteratum est. equale enim hic non dicitur. sed qualitate in quantitate equalitas. ita hic similitudo. sed sit idem quod mutatur est in equali tempore equalis velox. utrum ergo in qua passio aut passionem oportet comparare hic enim quia est qualitas eadem sit si oportet accipere aut neque magis aut neque minus sed similis. si autem altera passio sit puta albus quod sit album et quod sanatum. his nichil idem neque equale neque simile. unde iam hec species facit alterationis et non est una. sicut neque latio motuum

Oportet considerare quot sunt species alterationis et quot lationis. [illegible] quia est que moventur species differunt. quorum si motus per se et non per accidens. et motus species differunt. Si vero genere [illegible] Si autem unum numero Si vero utrum oportet ad passionem respicere si eadem sit [illegible] et similis aut equalis velox alteratio. [illegible] quod alteratum. utrum hoc quidem hoc tanto albatum sit. hoc autem tantum. aut in utroque et eadem quidem. aut alia passio. utique eadem equalis aut aut inequalis utique illa inequalis

Secunda pars huius capituli in qua [illegible]

Et in generatione autem et corruptione idem considerandum est. quomodo equa velox generatio est si in equali tempore idem et indivisibile ut homo sed non ut velociter aut [illegible] si in equali tempore alterum est non enim habemus aliqua dico in quibus alteritas sicut dissimilitudinis. at si numerus sit maior et minor numerus similis species. Sed innominatum est quod commune et utrumque. sicut que plus passio aut

[illegible]

aut excellens magis. quantum autem magis

[illegible]

Quoniam autem movens movet semper aliquid et in aliquo et usque ad aliquid. Dico autem in aliquo quia in tempore. usque autem ad aliquid. quia quantitatem aliquam longitudinis. semper enim simul movet et motum est. quare quantum aliquid erit quod motum est et in quanto

[illegible]

Sit itaque a quidem est movens. b autem quod motum. quantitatem autem longitudinis mota est [illegible] in tempore in quo est d. In equali utique tempore equalis potentia et in quo est a medietatem ipsius b duplicem ipsius [illegible] ipsius autem c in medietate ipsius d. sic enim erit analogia [illegible] eadem potentia idem in hoc tempore tantum movet. et medietatem in medietate movebit. [illegible] virtus medium movebit in equali tempore [illegible] ut ipsius a potentia sit [illegible] medietas que est ipsius c et ipsius b [illegible] et [illegible] analogiam virtus ad gravitatem [illegible] equale et in equali tempore movebit

[illegible]

[illegible]

Et si est ipsum quod movet in tempore quod tantum est, medietatem non necesse est in equali tempore et in duplo tempore movere medietatem ipsius e. Sit enim a b movebile in tempore d quanta est ipsius e medietas ipsius a, que est in quo est z, et ipsius b non movebit in tempore in quo est d neque in aliquo ipsius d quod ipsius e est in quod est analogum ad totum e sicut est a ad d. Omnino enim si contingit non movebit nihil. Si enim tota virtus totum movet, medietas non movebit nec quantum neque in quantocumque. Unus enim moveret navem, siquidem nautarum dividitur potentia in numerum et longitudinem quam omnes moverunt.

[illegible]

Propter hoc Zenonis ratio non est vera quod sonet milii quaelibet pars. Nihil enim prohibet non movere aerem in nullo tempore tantum quantum movet cadens totus medimnus. Neque utique tantam partem quantamcumque movebit cum totus si per se sit. Hoc non movet neque enim non est nisi potentia in toto.

[illegible]

[illegible]

Si vero duo et utrumque horum a utrumque movet tantum in tanto, et compositum possibile cum utrisque gravibus equalibus movebunt longitudinem et in equali tempore; analogum namque.

[illegible]

Ergo est in alteratione et in augmento. Aliquid quod enim est augens, aliquid autem et quod augetur in quanto autem tempore et quantum aliud quod augetur ab aliquo augente, et alterans quod et quod alteratur similiter aliquid et quantum in magis et minus alteratum sunt et in quanto tempore: in duplo duplum et duplum in duplo, medium autem in medio tempore et in medio medium, aut in equali duplum. Si autem alterans aut augens tantum in tanto tempore auget aut alterat, non necesse est et medium in medio et in medio medium, sed nihil si contingit augmentabit aut alterabit, sicut et in gravi.

[illegible]

[illegible]

Utrum autem factus sit motus aliquando cum non esset prius et iterum corrumpitur sic ut moveatur nichil, aut neque factus est neque corrumpitur sed semper erat et semper erit et hoc immortale et sine quiete est in hiis que sunt ut vita quedam ens natura omnibus subsistentibus.

Esse quidem igitur motum omnes aiunt de natura aliquid dicentes propter hoc quod mundum faciunt et de generatione et corruptione esse considerationem omnibus ipsis quam impossibile est esse non existente motu.

Sed quicumque infinitos mundos dicunt esse et quosdam quidem fieri quosdam autem corrumpi mundorum semper dicunt esse motum. Necesse enim generationes et corruptiones cum motu esse ipsorum. Quicumque autem unum et non semper et de motu supponunt secundum rationem.

Si igitur contingit aliquando nichil moveri dupliciter hoc accidit: aut sicut Anaxagoras dicit, inquit enim ille simul omnibus existentibus et quiescentibus infinito tempore motum facere intellectum et discrevisse; aut sicut Empedocles in parte moveri et iterum quiescere, moveri quidem cum amicitia ex multis faciat unum aut discordia multa ex uno, quiescere autem in mediis temporibus, dicens sic: quidem ex pluribus unum didicit nasci atque iterum ex uno germinante plura perficiuntur. Sic fiunt nos quidem et nullus evum stabile, sic autem permutantur neque simul perficiuntur.

Sic autem sunt immobiles secundum circulum. Hoc enim quod sic permutantur ab hinc inde dicens ipsum accipiendum est.

Considerandum igitur de hoc quomodo se habet, proficuum enim est non solum ad nature considerationem speculari veritatem sed ad scientiam de principio primo.

Incipiemus autem primum ex diffinitis a nobis in physicis prius. Dicimus autem motum esse endelechiam mobilis inquantum mobile.

Necesse ergo existere res possibiles moveri unoquoque motu. Etenim et sine motus diffinitione omnis utique confitebitur necessarium esse moveri possibile moveri unumquodque motum, ut alterari alterabile, ferri autem secundum locum mutabile.

Quare oportet prius esse combustibile quam comburi et combustivum quam comburere. Et hec itaque necesse aut fieri aliquando esse cum non essent aut perpetua esse.

Si igitur factum est mobilium unumquodque necesse est prius accepta alia mutatione factum esse et motu, secundum quam factum est possibile moveri aut movere. Si autem que sunt preerant semper non existente motu, irrationabile quidem videtur et absque scientibus. At vero

Si amplius magis ingredientibus [illegible]
[illegible] Et cum alius quod mobilibus
[illegible] alius motivus aliqui quod erit
aliquot primum movens [illegible] aliqui
quod [illegible] si [illegible] ex hoc mutare primus
erit cum aliquo [illegible] quiescens quod cum primo
motus [illegible] ad [illegible] contrarie [illegible]

[illegible]

alia quod cum movent singularis alia aut
et [illegible] motus in [illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Et igitur quemadmodum sunt [illegible] sunt [illegible]
aut [illegible] aut movens [illegible]

tamen non primus [illegible] sunt. Et per se
[illegible] et [illegible] alicuius sunt [illegible]
omnium [illegible] aliud movet aliud ut
motor omne sunt in [illegible] hec quod continue
aliud ut mobile. Et [illegible] mutationem
[illegible] [illegible]
hec quod movet aliud non movet [illegible]
[illegible] [illegible] in hoc quod
[illegible] ad [illegible] hec [illegible]
[illegible] ad duplum [illegible]
[illegible] alterum erit [illegible] mutare [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Eadem autem ratio est et de eo quod incorruptibilem esse motum. Sicut enim in fieri motum accidit priorem esse quandam mutationem, sic et hic posteriorem; non enim simul quiescit et quod movetur, et quod mobile est et quod combustibile est et quod comburens; contingit enim combustibile esse quod non comburitur, neque motivum et movens, et corruptivum et indigebit corrumpi cum corruperit, et hoc corruptivum iterum postea corrumpi. Corrumpi enim mutatio quaedam est. Si autem haec impossibilia, manifestum est quod est perpetuus motus

[illegible]

Sed non aliquando quidem erat, aliquando autem non, et namque assimilatur sic dicere figmento magis.

[illegible]

Similiter autem et dicere quod aptum natum sic est, et hoc oportet putare principium esse, sicut videtur Empedocles dicere quod regere et movere amicitiam in parte et discordiam necessario rebus inesse, quiescere autem in medio tempore. Sicut etiam qui unum principium faciunt, sicut Anaxagoras dicit.

[illegible]

At vero nihil inordinatum eorum quae natura

et secundum naturam sunt. Natura enim omnibus causa ordinis est. Infinitum autem ad infinitum nullam rationem habet, ordo autem omnis ratio est. Infinito autem tempore quiescere, postea moveri aliquando

[illegible]

Similiter autem neque variam dicere esse: quare nunc magis quam prius? Neque iterum aliquem ordinem habere nullum, aut opus aut etiam simpliciter sic habet quod est natura, et non aliquid quidem sic aliquando vero aliter, ut ignis natura sursum fertur, et non aliquando quidem aliquando vero non. Sed quod non est simplex rationem habet.

[illegible]

Unde melius ut Empedocles, et si quis alter dixerit sic habere in parte quiescere, deinde moveri iterum. Ordinationem enim iam habet quandam huiusmodi.

[illegible]

Sed et oportet hoc dicentem non affirmare solum, sed et causam ipsius dicere, et nihil apponere neque velle dignitatem irrationabilem, sed aut inductionem aut demonstrationem ferre. Haec autem quae supponuntur non sunt causae, neque hoc erat amicitiae et inimicitiae esse,

sed huius quidem congregare, illius vero disgregare. Si vero determinetur quod est in parte, dicendum in quibus sic sunt, sicut quod est aliquid quod congregat homines, amicitia, et fugiunt inimici ab invicem. Hoc enim supponunt et in toto esse; videtur enim in quibusdam esse sic. Quod autem et in aequalibus temporibus indiget aliqua ratione

[illegible]

Omnino enim existimare principium hoc esse
sufficiens, quoniam semper aut est sic aut fit non recte se
habet opinari. In quo Democritus reducit de
natura causas, quod sic et prius factum est,
semper autem sic non putat principium quaerere in quibus-
dam dicit recte. Quod autem in omnibus non recte.
Et triangulus enim semper duobus rectis aequales angu-
los habet, sed tamen est sempiternitatis huius alia causa; prin-
cipiorum autem non est altera causa sempiternorum existen-
tium. Quod quidem igitur nullum tempus erat neque erit quo motus
non erat aut non erit, dicta sint haec.

Contraria autem his non difficile est solvere.
Videbitur autem ex his considerantibus contingere
maxime motum esse aliquando, cum non sit omnino
prius. Primum quidem quod neque una permutatio perpetua est.
Mutatur enim omne aptum natum est ex quodam
in quoddam; quare necesse est omnis mutationis
esse terminos contrarios in quibus fit. Infinitum autem nullum

Amplius videmus quod possibile est moveri neque existens
motum, sed quiescens nullo modo, neque habens in seipso
neque unum motum, ut in inanimatis, quorum neque
pars ulla neque totum movetur, sed quiescens; mo-
veri autem aliquando. Conveniens autem erat aut semper moveri aut nunquam,
si non fit cum non sit motus.
Multo autem magis hoc esse in animatis mani-
festum est; neque enim motu existente in nobis, sed
quiescentibus tamen movemur
aliquando, et fit in nobis ex nobis ipsis principium
motus aliquando, etsi nullum exterius moveat. Hoc enim in
inanimatis esse non videmus similiter, sed semper movet
ipsa aliquid exteriorum alterum aliquando. Animal autem
dicimus ipsum se movere. Quare si quiescit
aliquando penitus, in immobili motus utique fiet ex
ipso et non ab exteriori. Quare si quiescit ali-
quando penitus. Si autem in animali hoc possibile fieri,
quid prohibet idem accidere et in omni? Si enim
in parvo mundo fit, et in mundo magno; et si in
mundo, et in infinito, si quidem contingit moveri infinitum
et quiescere totum.

Horum autem primum quidem dictum est non
eundem semper et unum motum esse, quod est in quan-
tum dicitur. Hoc enim fortasse quidem necesse est
si quidem non semper et continuum esse possibile est eiusdem
et unius motus. Dico autem verbi gratia unius

[illegible]

extra vnus et idem similiter aut semper aliud sit
sit hoc et movente. Sed tamen qualecumque sit
hoc nihil prohibet et quendam eundem esse qui
faciat et continuum esse mansitum semper extra
singula ex hiis que primo in quo

[illegible]

moveri autem quod non movetur nullum movens
est. Sed aliquid quidem sit contrarium moveri, ali-
quando autem non. Hoc tamen quare utique et hiis
accidit dicere autem ut et idem ab eodem motum
est aliquid quod movet aliquid autem non. Vel
etiam aliud dubitat hoc dicens quare principium non sit
aliud quod quiescunt eorum que sunt alia
vero moventur

[illegible]

Maxime autem utique videbitur tamen habere
dubitationem quod sit cum non insit prius motus
quod animatum est in animalibus. Accidens enim secundum
posset hoc vadit movens contrarium nullo sic videtur
hoc autem sicut est. Contingit enim esse aliquid motum
in animalibus naturalibus huius autem utique non esse
eum quod sit continens sed stans ipsum autem dicimus
ipsum movere sed non in omni motum. Sed in locum
nihil prohibet magis autem fortasse necessarium est in
corpore multos fieri motus a natura. Horum autem
quosdam intellectum aut appetitum movere illud
autem totum iam et movere quale contingit extra.
Primo secundum quidem enim omni utique unus
inest motus in quiete tamen aliquis surgunt
alii motum. Sed neque in motibus est a aliquo [illegible]

[illegible]

Principium autem consideravimus est quod quidem
et dicta dubitatione quare quedam entium
que sunt aliquando quidem moventur aliquando autem
quiescunt iterum. Vel autem omnia quiescere
sit aut omnia semper moveri aut alia quidem moveri alia
autem quiescere. Et eorum horum aut que moventur
moveri semper aut que sunt quiescere semper aut omnia
apta nata sunt similiter moveri et quiescere aut
reliquum amplius et tertium. Contingit enim alia
quidem sunt immobilia esse eorum que sunt alia
vero semper moveri alia autem utique utrorumque accipere. Sed
quod nobis dicendum est hoc enim hic solutio omnium
dubitationum et finis nobis est huius negocii.

[illegible]

Omne igitur quiescere et hinc non quiescere
[illegible]
Secunda conclusio [illegible]
[illegible]

Et de toto aliquo [illegible] ex pte [illegible]
[illegible]

Neque solum ad [illegible] ad omnes status
ut e dicere et omnes opiniones [illegible] ad quod motus
obviatur [illegible]
[illegible]

Amplius aut de principiis importunitates
sic in voluntas [illegible] sunt ad ma
thematicum similiter aut in alio sic neque [illegible]
[illegible] ad [illegible] cum [illegible] primum
motus [illegible]
[illegible]

Forte aut [illegible] et omnia dicere [illegible] falsum
quidem minus aut hec [illegible] autem potius
quod [illegible] in physice principium [illegible] motus
et quare [illegible] physicum [illegible] motus
[illegible]

Et dicimus quidam moveri, quorum que [illegible]
alia quod alia [illegible] et [illegible]
hec non [illegible] ad quod etiam quod non [illegible]
[illegible] quidem motum dicunt aut omnes non [illegible]
[illegible] est contradictio [illegible]
[illegible]

[illegible]
Neque enim augere neque minui possibile e [illegible]
[illegible] medium Est aut similis [illegible]
quod e guttam [illegible] et [illegible] et lapide
scindere [illegible] et removere gutte
aut medium in medio tempore primo [illegible]
[illegible] gutte [illegible] moveri paro aut [illegible]
[illegible] nullo tempore [illegible] dividatur quod cum quod
remotum e in plura [illegible] motum [illegible]
[illegible] simul [illegible]
[illegible] aliquid abire [illegible]
[illegible] aliquando abire [illegible]
[illegible]

Similiter aut et in alteratione [illegible]
[illegible] in infinitum est quod alteratur [illegible]
et alterari [illegible] sicut congelari
[illegible]

Amplius enim infirmatur aliquis [illegible]
[illegible] in quo sanabitur et non in [illegible]
[illegible] in puncto
[illegible] aliud nullo [illegible] dicere
[illegible] alterari et multitudinem magis
[illegible] in contrarium cum alterari [illegible]
[illegible]

Lapis [illegible] neque durior [illegible] neque mollior [illegible]
[illegible]

Et [illegible] quod [illegible] mirabile [illegible] lapide
[illegible]

[illegible]

Amplius autem terra et aliorum unumquodque ex necessitate permanent quidem in propriis locis, moventur autem violenter. Ex his siquidem quaedam corporum sunt in propriis locis, necesse est non omnia moveri. Quod quidem igitur impossibile sit aut esse omnia moveri aut esse omnia quiescere, ex his et aliis huiusmodi fiet utique aliquis credulus.

[illegible]

At vero neque alia quidem semper contingit quiescere alia vero semper moveri, aliqua autem quiescere et aliqua moveri nullo modo. Dicendum autem quod impossibile est, sicut et in dictis prius, et in his videmus enim in eisdem secundum eundem mutationem.

[illegible]

Et adhuc quae oppugnant manifestis dicentes neque enim augmentum neque violentus erit motus si non movebitur quod nunc quiescit.

[illegible]

Generationem autem removent et corruptionem.

[illegible]

Amplius autem et moveri fere quoddam generari et corrumpi videtur omnibus. In quod enim mutatur, fit hoc aut in hoc; et ex quo mutatur, corrumpitur hoc aut hinc. Quare manifestum

[illegible]

quod alia quidem moventur, alia vero quiescunt aliquando.

[illegible]

Omnia autem velle quiescere aliquando, aliqua autem moveri, hic iam expetandum ad antiquas rationes. Primum autem unde et incipimus prius: aut enim omnia quiescunt aut omnia moventur, aut haec quidem quiescunt haec autem moventur. Et si alia quidem quiescunt alia vero moventur, aut omnia aliquid quidem quiescere aliquid vero moveri, aut haec quidem semper quiescere, alia vero semper moveri, aut alia aliquando quiescere alia vero moveri. Quod quidem igitur non possibile sit omnia quiescere dictum est prius; dicamus autem et nunc. Si enim secundum veritatem sic se habet sicut quidam dicunt esse ens infinitum et immobile, sed non ad quod videtur in sensu, sed moventur multa entium quae sunt.

[illegible]

Si quidem igitur opinio est falsa aut omnino opinio et motus est et aliqua phantasia, alia quod sic videatur, aliquando autem aliter; phantasia quidem et opinio motus quidam esse videntur. Sed de hoc quidem intendere et quaerere rationem quorum digniores sumus quam ratione indigere, male iudicare est et melius et peius et credibile et non credibile et principium et non principium. Similiter autem et impossibile est et omnia moveri aut alia quidem semper moveri, alia vero semper quiescere. Ad omnia enim haec sufficit una fides; videmus enim quaedam aliquando quiescere aliquando moveri. Quare manifestum est quod impossibile similiter omnia quiescere et omnia moveri continue; et ex quo alia quidem semper moventur alia vero quiescunt semper

[illegible]

[illegible]

Reliquum ergo considerandum est utrum omnia entia possibilia moveri et quiescere aut quaedam sic aliqua vero semper quiescentia aliqua vero semper moventur. Hoc enim demonstrandum est [illegible]

[illegible]

Moventium igitur et eorum quae moventur alia quidem movent et moventur secundum accidens alia autem per se. Secundum accidens quidem ut quaecumque insunt in mobilibus [illegible] et quae sunt in parte, alia autem per se quaecumque non insunt in movente aut in hiis quae moventur neque eo quod aliqua pars movet aut movetur. Horum autem quae [illegible]

[illegible]

Horum autem quae moventur per se alia quidem a seipso alia vero ab alio [illegible]

Et alia quidem natura alia vero violentia et praeter naturam. [illegible]

Quod enim ipsum a seipso movetur natura movetur ut quodlibet animalium. Movetur enim animal a seipso. Quorumcumque autem principium motus in seipsis est haec natura dicimus moveri. Unde animal quidem totum natura [illegible]

[illegible]

quod movetur [illegible] et ex quibus elementis constat. Et eorum quae moventur ab alio alia quidem moventur secundum naturam alia praeter naturam. Praeter naturam quidem ut terrea sursum et ignis deorsum. Amplius autem partes animalium multotiens moventur praeter naturam positiones et modos motus [illegible]

[illegible]

Et maxime manifestum quod movetur in hiis quae praeter naturam moventur a movente, scilicet propter id quod manifestum est ab alio moveri. Post autem quae praeter naturam eorum quae sunt secundum naturam ipsa a seipsis ut animalia. Non enim hoc immanifestum est si ab aliquo movetur, sed quomodo oportet accipere ipsum movens et quod movetur. Videtur enim [illegible] in navibus et in non natura [illegible] sic et in animalibus dividi movens et quod movetur et sic omne quod ipsum movet [illegible]

[illegible]

Maxime autem dubitatur reliquum dicte ultime divisionis. Eorum enim quae ab alio moventur haec quidem praeter naturam posuimus moveri, alia autem relinquuntur contraponi quod natura. Haec autem sunt quae dubitationem afferrent a quo moventur ut gravia et levia. Haec enim in contraria loca violentia moventur, in locum autem levia quidem sursum gravia autem deorsum natura. A quo autem nondum adhuc manifestum sicut cum moventur praeter naturam. Et namque ipsa

[illegible marginal gloss]

a scriptis dicit implicite et virtute cum hec et annumeratum [illegible]

[illegible interlinear gloss]

Et sicut [illegible] posse scripta [illegible] scripto. [illegible] velut [illegible] cum [illegible]

[illegible interlinear gloss]

Quare [illegible] in [illegible] [illegible] ignem [illegible] in [illegible] et [illegible] ad [illegible] in [illegible] plena [illegible] scripto [illegible] scripta [illegible]

[illegible interlinear gloss]

Amplius [illegible] aliquid [illegible] [illegible] in [illegible] in [illegible] sed [illegible]

[illegible interlinear gloss]

[illegible] aliquid [illegible]

[illegible interlinear gloss]

[illegible] et hec [illegible]

[illegible] et in [illegible]

[illegible interlinear gloss]

[illegible marginal glosses]

[illegible] [illegible] quodam [illegible] [illegible] et [illegible] calidum

Et multe cum forme [illegible] potest esse cum [illegible] cum alio et cum habet proprietatem [illegible] in scripto et non in [illegible] et [illegible] et [illegible] alio [illegible] et non in [illegible] et [illegible] ad alia [illegible] quod [illegible] et [illegible]

[illegible interlinear gloss]

Cum autem [illegible] et potentia [illegible] non esse [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] et [illegible] sed aliquid [illegible] in potentia [illegible]

[illegible interlinear gloss]

Hec cum [illegible] non [illegible] cum [illegible] et [illegible] sed [illegible] et [illegible] aliquid [illegible]

[illegible interlinear gloss]

[illegible] aut hec [illegible] et in [illegible] cum potentia [illegible] calidum cum [illegible]

[illegible interlinear gloss]

[illegible] aliquid [illegible] et cum [illegible] et [illegible]

[illegible marginal glosses]

[illegible]

Hec enim potentia primo et aliter leve et calidum unde nisi aliquid prohibeat. actus autem levis et aerem esse sursum, prohibetur autem cum in contrario loco sit. similiter et hoc se habet et in quantitate et quali

[illegible]

Et tamen queritur hoc quare in proprium locum moventur gravia et levia. Causa autem est quia apta nata sunt alicubi et hoc est gravi et levi esse hoc quidem eo quod sursum. illud autem eo quod deorsum determinatum

[illegible]

Potentia autem est leve et grave multipliciter sicut dictum est. Cum enim sit aer aqua potentia quodammodo non est leve. Et tamen aer est adhuc in potentia

[illegible]

Contingit enim impeditum non sursum esse. Et si auferatur impedimentum agit. et semper sursum fit. Similiter autem et quale ad actu esse mutatur. mox enim considerat sciens nisi aliquid prohibeat. Sustinens autem et prohibens movens est sic movet. Est autem sic ut et columnam detrahens aut lapidem removens. aut a vase utrem

[illegible]

[illegible]

Ergo autem eius movet sicut repercussa sphera non a pariete mota est sed a proiciente

[illegible]

Quod quidem igitur nihil horum ipsum movet seipsum manifestum est sed motus habet principium non movendi neque faciendi sed patiendi.

[illegible]

Si igitur omnia que moventur aut natura moventur aut preter naturam et violentia, et que eciam violentia omnia a quodam et ab alio, hiis autem que natura iterum quecumque a seipsis moventur ab aliquo moventur. et que non a seipsis ut gravia et levia aut enim a generante et faciente leve et grave aut ab impediente et prohibente solvente. omnia utique que moventur ab aliquo movebuntur

[illegible]

Hoc autem dupliciter. aut enim non propter seipsum est movens sed propter alterum quod movet movens. aut propter seipsum

[illegible]

Et hoc aut proximum post ultimum aut per plura ut baculus movet lapidem. et movetur a manu mota ab homine. hic autem non amplius eo quod ab alio movetur

[illegible]

Utraque igitur movere dicimus et primum et ultimum movencium, sed magis primum. illud enim movet ultimum sed non hoc primum et sine eo quidem primum

[illegible]

alterum non moveretur. Illud autem si non habet ut ba-
culus non movebit nisi moveatur ab homine

[illegible]

Si ergo necesse est omne quod fertur ab aliquo moveri
et aut ab eo quod movetur aut ab alio aut non,
et si quidem ab eo quod movetur necesse est aliquid esse mo-
vens quod non ab alio primum. Si autem huiusmodi primum
non necesse est esse alterum (impossibile enim est in infinitum
abire moventia et quod movetur ab alio ipsum semper)
infinitorum enim non est aliquid primum. Si igitur omne quod
movetur ab aliquo movetur, primum autem movens movetur quidem
non ab alio autem, necesse est ipsum a seipso moveri.

[illegible]

Amplius autem et sic ipsam hanc eandem rationem
est assignare. Omne enim movens aliquid quidem movet
et aliquo; aut enim a seipso movens movet aut ab
alio, ut homo ipse aut baculo, et ventus deiecit
aut ipse aut lapis quem movit. Impossibile autem est
movere sine ipso movente et agente eo quo movet.
Sed si quidem ipsum seipso movet, non necesse est aliud
esse quo movet. Si vero sit alterum quo movet,
est aliquid quod movebit non quodam
alio sed seipso aut in infinitum abibit.

[illegible]

Si igitur quod motum aliquid movet necesse est stare
et non in infinitum abire. Si enim baculus
movet eo quod movetur a manu, et manus movet

baculum. Si autem et hanc aliud movet, et hanc
alterum aliquid movens. Cum itaque aliquo mo-
vente semper alterum, necesse est prius ipsum seipso mo-
vens. Si igitur movetur quidem hoc, non aliud autem mo-
vens ipsum, necesse est ipsum seipsum movere. Quare et
secundum hanc rationem aut statim quod movetur ab ipso mo-
vente movebitur, aut veniet aliquando in huiusmodi.

[illegible]

Ad dicta autem et intendentibus contingit eadem
hec. Si enim ab eo quod movetur movetur omne quod
movetur, aut hoc inest rebus secundum accidens, ut mo-
veat quidem quod movetur, non tamen propter id quod movetur ipsum,
aut non, sed secundum se. Primum quidem igitur si secundum accidens, non
necesse est moveri quod movet. Si autem hoc est, manifestum
quod contingit aliquando nullum entium moveri. Non
enim necessarium est accidens, sed contingens non esse. Si igitur
ponimus possibile esse, nullum impossibile accidet, falsum
autem fortassis. Motum autem impossibile est non esse; osten-
sum enim prius est hoc, quod necesse est motum semper esse.

[illegible]

Et rationabiliter hoc accidit. Tria enim necesse est
esse: quod movetur et movens et quo movet. Quod
quidem igitur movetur necesse est quidem movere, movens autem non
necesse est, quo autem movet et movere et moveri.
Commutat enim simul hoc et in eodem existens
et quod movetur. Manifestum autem est in moventibus
secundum locum; tangere enim necesse est ad invicem

sicut usque ad aliquid movens aut sit ut sit non
quod movet immobile. Cum autem videamus ultimum
quod movetur quod potest motus habere principium, non tamen
quod movetur quod ab alio autem, sed a seipso ...

[illegible]

Unde et Anaxagoras dicit recte, intellectum impassibilem
inquiens et immixtum esse, quoniam quidem motus principium
ipsum facit esse; sic enim utique solum movebit non
sit immobilis

[illegible]

At vero si non statim sed ex necessitate non movens
movens usque aut movetur ... necesse est non
movens si movetur aut movens secundum eandem speciem motus
aut secundum alteram; dico autem aut calefaciens et ipsum
calefieri, et sanans sanari, et ferens ferri,
aut augens augeri. Sed manifestum quod impossibile est; oportet enim
usque ad individua dividentem dicere, ut si aliquis
docet geometrizare, hoc doceri geometrizare idem,
aut si proicit proici secundum eundem modum proiectionis;
aut sic quidem non, sed aliud ex alio genere, ut quod
fert augeri, hoc autem augens alterari ab alio,
hoc autem alterans secundum quendam moveri motum. Sed necesse
est stare; finiti enim sunt motus. Iterum autem reflectere
et alterans dicere ferri idem facere est ac si dicens
ferens ferri et docens doceri. Manifestum enim quod
movetur et a superiori movente ...
at vero hoc impossibile est;
docentem enim addiscere ... quorum hoc quidem
habere, illud autem non habere scientiam necessarium est.

[illegible]

[illegible]

Amplius autem hoc magis irrationabile, quoniam accidit
esse omne motivum mobile, siquidem ab eo quod movetur
movetur omne quod movetur; erit enim mobile, sicut
si aliquis dicat quod sanativum et sanans sanabile
erit, et edificativum edificabile, aut mox aut per
plura. Dico autem sicut si movetur quidem ab alio
omne motivum, sed non eundem motum mobile
quo movet proximum, sed alium, ut sanativum et
disciplinativum; sed hoc ascendens veniet aliquando
ad eandem speciem, sicut diximus prius. Hoc quidem igitur
horum impossibile, aliud autem figmentum est; inconveniens
enim quod alterativum ex necessitate esse augmentabile.

[illegible]

Non igitur necesse est quod semper movetur ab alio et
ab hoc quod movetur; stabit igitur. Quare aut a quiescente
primo movebitur quod movetur primo, aut ipsum se ipsum
movebit primo. At vero si oportet considerare utrum causa
motus sit et principium ipsum seipsum movens
aut quod ab alio, omnes utique ponent ipsum
quod quidem per se est causa semper prius esse eo quod in
alterum et cum ipsum sit. Quare hoc considerandum
est accipientibus, siquidem aliquid ipsum se movet,
quomodo movet et secundum quem modum.

[illegible]

Necesse est omne quod movetur esse divisibile in
semper divisibilia; hoc enim ostensum est prius in universalibus
de natura, quod omne quod movetur per se continuum est.

[illegible]

[illegible]

Impossibile igitur est ipsum movens se ipsum per totum movere ipsum se ipsum. Totum enim ferretur utique et ferret eandem lationem unum cum sit et indivisibile specie, et alterabitur et alterabit. Quare doceret utique et doceretur simul, et sanabit et sanabitur eandem sanitatem.

[illegible]

Amplius determinatum est quod movetur mobile. Hoc autem est quod potentia movetur, non actu. Quod autem est potentia vadit in actum. Est autem motus actus mobilis imperfectus. Movens autem iam actu est, ut calefacit calidum et omnino generat habens speciem. Quare simul idem et secundum idem calidum erit et non calidum. Similiter autem et aliorum unumquodque quorumcumque movens necesse est habere univocum. Hoc quidem igitur movet, aliud autem movetur ipsius se ipsum moventis.

[illegible]

Quod autem non contingit ipsum se ipsum movere sic ut utrumque ab utroque moveatur, ex his manifestum est. Neque enim erit primum movens nullum, si utrumque utrumque movebit. Quod enim prius magis causa est et moveri quam quod consequenter, et movebit magis. Dupliciter enim movere erat: aliud quidem quod ab alio motum ipsum, aliud autem ex se ipso. Propinquius autem quod longius est ab ultimo eo quod movetur quam quod medium.

[illegible]

Amplius non necesse est movens moveri nisi a se ipso. Tunc autem contingit alterum contrapatiens(?) contingit non moveri. Ergo erit aliud quod quiescit, aliud autem movens immobile.

[illegible]

Amplius non necesse est quod movet moveri, sed aut immobile movet necessario aut ipsum se ipsum movens, si quidem necesse est semper motum esse.

[illegible]

Amplius quidem movet motum et movebitur utique. Quare calefaciens calefiet.

[illegible]

At vero neque primum ipsum se ipsum movens neque una pars neque plures movebuntur ipsum se ipsum unaquaeque. Totum enim si movetur ipsum a se ipso, aut ab aliqua sui parte movebitur aut totum a toto. Si quidem igitur eo quod movendo aliquam partem ipsum a se ipso, haec utique erit primum ipsum se ipsum movens. Separatum enim haec quidem movebit ipsum se ipsum, totum autem non iam. Si vero totum a toto, secundum accidens utique movebuntur hae ipsae se ipsas. Quare si non sunt necesse, accipiatur non motae se ipsis. Totius igitur aliud movebit quidem immobile, aliud autem movebitur. Solum enim sic possibile est aliquid ipsum a se motum esse.

[illegible]

Amplius si movetur totum ipsum se ipsum movebit, hoc quidem movebit ipsum, illud autem movebitur. Ergo a b a se ipso quidem movebitur et alia

[illegible]

[illegible marginal gloss]

[illegible interlinear gloss]

Quoniam autem movet aliud quidem quod movetur ab alio, aliud autem cum sit immobile, et movetur hoc quidem movens, aliud autem nihil movens, ipsum seipsum movens necesse est ex immobili esse movente autem et adhuc ex eo quod movetur, non movente autem ex necessitate, sed quodcumque evenit.

[illegible gloss]

Sit enim A movens quidem immobile, B autem quod movetur ab A et movens quod est in quo est C; hoc autem motum quidem a B, non movens autem nullum. Si quidem enim et per plura veniunt aliquando in C, sit per unum solum. Omne igitur quod ABC ipsum seipsum movet. Si autem auferam C ab B, quod quidem seipsum movebit A, quod autem movens B non, quod autem movetur C autem non movebit, neque ipsum seipsum neque primum movebatur. At vero neque BC movebit ipsum seipsum sine A. B enim movet in eo quod movetur ab alio, non in quantum a seipso parte aliqua. Ergo AB solum ipsum seipsum movet. Necesse igitur ipsum seipsum movens habere movens immobile et quod movetur, nihil autem movens ex necessitate.

[illegible gloss]

Contacta autem utraque aut alterum alteri aut ab altero alterum. Si quidem igitur continuum est movens et quod movetur, manifestum est quod totum ipsum seipsum movet, non eo quod quoddam aliquid huius sit ut ipsum seipsum moveat, sed totum movet ipsum seipsum motum aut movens, et eo quod aliquid est movens et aliquid motum. Non enim totum movet neque totum movetur, sed movet quidem A, movetur autem solum B. C autem ab A nondum, impossibile enim.

[illegible gloss]

Dubitationem autem habet si auferat aliquis aut ab ipso A, si continuum movens quidem immobile, aut ab ipso B quod movetur. Reliquum vero ipsius A movebit, reliquum vero ipsius B movebitur. Si enim hoc, non utique erit quod primo movetur a seipso. Quoniam enim ab AB remoto adhuc movebit seipsum reliquum AB.

[illegible gloss]

Aut potentia quidem nihil prohibet utrumque aut alterum quod movetur divisibile esse, actu autem indivisibile. Si autem dividatur non adhuc esse hanc eandem potentiam. Quare nihil prohibet ex indivisibilibus potentia primum esse.

[illegible gloss]

Manifestum igitur ex his quod est quod primum movet immobile. Sive enim statim stat quod movetur ab aliquo ad immobile primum, sive in quod movetur quidem ipsum autem seipsum movens et stans, utroque accidit primum in omnibus esse movens immobile.

[illegible gloss]

Quoniam autem oportet motum esse et non deficere, necessarium est aliquid esse quod primum movet, sive unum sit sive plura, et primum movens immobile esse. Utrum quidem igitur perpetuum esse unumquodque movens quidem nihil ad eam quae nunc rationem.

[illegible gloss]

Quod autem necessarium est esse aliquid immobile quod ipsum ab omni extrinseco intransmutabile et simpliciter et secundum accidens, motivum autem alterius, manifestum est considerantibus sic.

[illegible gloss]

Sit autem si aliquis velit in quibusdam contingere esse aliquando et non esse sine generatione

133

et corruptione sortitur cum contrarium est si
aliquid incipit aliquid quod est aliquid aut non
sunt contrarie aliquando quod esse aliquid
quod non esse omnino tale. Et primum communi-
ter quod contrarii aut quidam aliquid quod
esse aliquid aut non esse contingit et hec [illegible]
[illegible]

Manifestum autem est et ex causa quadam quia si ipsa
momentibus inest quod est aliquid quod
esse aliquid aut non esse ipsum quod cum sit
movendum necesse omnem magnitudinem hec sunt
moventur incipit movendo autem neque vero quod
illud est ex dictis quod primo est quod est aliud quod
fieri aliud vero corrumpi et hec contingit nulla
causa indivisibilium quod non sit autem eorum
neque corruptionem quod sit hec moveri. Hec at
citra quod cum sit et quiescit neque quocumque
tempore ita neque omnino. Hec cum quidem sic
se habet sit et ex necessitate est omnium ut [illegible]
et non sunt simul omnia [illegible]
[illegible]

Manifestum est et quod quando mutatur per partem
quidem indivisibile quod movetur aut et
motum quia sic prime motuum corrumpuntur

alia vero fiunt et hec quidem immobile per aliud
vero movent. Omnium autem hec sunt motorum est aliorum
quod generari et hec est unumquodque quod est cum
quod est alia esse alia vero non et generare motus
est quam et hec quidem hic quam autem aliqua causa
motus sunt [illegible]
[illegible]

Si quod igitur primum motum est primum est,
et movendi primum sit unum. Si vero plura, plura
et primo unum autem [illegible]
[illegible]

Unum autem magis quam multa et finita quam infinita
oportet existimare. Eisdem enim accidentibus semper finita
magis accipiendum. In hiis enim que sunt natura
oportet finitum et melius, si contingit, esse magis. Sufficit
autem et unum quod primum immobilium perpetuum
cum sit erit principium aliis motus [illegible]
[illegible]

Manifestum autem et ex hoc quod necesse est esse ali-
quid unum et perpetuum primum movens. Ostensum
est enim quod necesse est motum esse semper
esse. Si autem semper, necesse est continuum. Quod autem semper
non est continuum, et vero si continuus unius est.
Unius autem sic ab uno movente et unius est
motus. Si enim quodcumque aliud et aliud movebit
non continuus totus motus sed quidem [illegible] ex hiis
sunt utique aliquis esse aliquid primum mo-
vens immobile [illegible]
[illegible]

Et iterum considerantibus principia moventium
esse quod est quedam entium que sunt quandoque moventur,
aliquando autem quiescunt
manifestum est. Et per hoc manifestum factum est
quod neque omnia moventur neque omnia quies-
cunt, neque alia semper moventur alia semper quiescunt

Quia neque sunt utraque et partim sunt hu-
ius eius quod est aliquid quod movet aliquid
vero quiescit. Determinatum est de hiis. Quia ad huius-
modi manifesta sunt, volumus autem determinare de di-
versis utrisque, manifestum quia sunt alia quidem semper im-
mobilia, alia vero que semper moventur, secundum
autem hec et proprie autem quod movet ab aliquo
movente, et hec esse quod movet immobile, aut quod movetur
et quod movet aut a seipso aut ab alio semper de-
veniemus in hoc tempore quod erit que movent
est principium quod movet quidem quod ipsum seipsum
movet. Omnia autem immobilia videmus etiam manife-
ste esse huiusmodi que movent ipsa seipsa ut animatorum
et animalium genus.

[illegible]

Hec autem et opinionem adducunt ne forte contin-
gat motum fieri cum non sit prius omnino, quod
quia in hiis videmus hoc contingere; immobilia
enim cum sint aliquando moventur, ut videtur.
Hoc autem oportet accipere quod uno motu ipsa mo-
vent et quod hunc non proprie; non enim ex ipso
est causa, sed insunt alii motus naturales animalibus
quibus non moventur per seipsa, ut augmentum et
decrementum et respiracio, quibus movetur animalium
unumquodque quiescens, et non motum a seipso mo-
tum. Horum autem causa continens et multa eorum
que ingrediuntur ut alimentum; cum digeritur
enim dormiunt, cum autem distribuitur expergiscuntur
et movent seipsa, primo principio extra existente.
Unde non semper moventur continue a seipsis; alterum
enim est movens ipsum motum et mutans ad unumquodque
seipsum movencium. In omnibus autem hiis movetur
et primum movens et causa sui ipsius movendi a seipso, secundum accidens
tamen; mutat enim locum corpus. Quare et

et quod in corpore est et in vecte movens
seipsum.

[illegible]

Ex quibus est credere quia si aliquid est immo-
bilium quidem movencium, ipsum autem et motum
per accidens, impossibile est continuum motum
movere. Quare si necesse est continue esse mo-
tum, esse oportet aliquod primum movens immobile
et non secundum accidens, si debet, sicut diximus, in hiis que
sunt esse incessabilis quidam et immortalis motus,
et manere ens ipsum in seipso et in eodem; principio
enim manente necesse est et omne manere quod conti-
nuum est ad principium.

Non est autem idem movere secundum accidens a seipso et
ab alio; ab alio quidem enim inest et quorundam que
sunt in celo quibusdam principiis quecumque
in pluribus feruntur motibus, alterum autem cor-
ruptibilibus solum.

At vero si aliquid est semper movens quod
immobile autem ipsum et perpetuum necesse est et primum
quod movet ad hoc perpetuum esse. [illegible]

Hoc autem est manifestum quia et ex eo quod necesse est
esse aliud generationem et corruptionem et mutationem
aliud. nisi aliquid moveat quod movetur in-
mobile quidem enim eundem semper movebit eodem modo
et unum motum velut nec ipsum mutans ad id quod
[illegible]

Quod autem movens ab eo quod movetur quidem movetur ab al-
immobili iam perpetuo quod aliter et aliter se habet
ad res non eiusdem motus erit causa. sed propter id quod
in contrariis locis aut speciebus sunt quae contrarie
unumquodque alterum et alteri quiescens
quiescens aliquando et movetur [illegible]

Manifestum autem factum est ex dictis et quod in
principio dubitabimus. Quare autem non omnia aut
quiescunt aut moventur. aut alia quidem semper
moventur alia vero semper quiescunt. sed quaedam aliquando
quidem aliquando autem non. huius autem causa manifesta nunc
est. quod alia quidem ab immobili moventur perpetuo
unde semper moventur. alia vero ab eo quod movetur et mu-
tatur quare et haec necesse est mutari. Immobile autem
sicut dictum est cum sit simplex et similiter et in eadem
permanens unum et simplicem movebit motum [illegible]

At vero aliud facientibus principium magis erit
de his manifestum. Considerandum enim est utrum
aliquem motum contingit esse continuum aut non. et
si contingit quis hic. et quis primus est motuum
primus autem hic et continuus quem primum contingit

movens movet ipsum motum. necesse est enim
et eundem esse et continuum et primum
[illegible]

Tribus autem quibusdam motibus. alio in magni-
tudine et alio in passione et quodam in
loco quem vocamus loci mutationem
[illegible]

Hunc necessarium est primum esse. impossibile enim
est augmentum esse alteratione non praeexistente
quod augmentatur est quidem tamquam a simili augmen-
tatur. est autem tamquam a dissimili. contrarium
enim alimentum dicitur contrario. adveniens autem omne
simile simili necesse est. alterationem in contraria esse
mutationem. At vero si alteratur indiget esse
alterans et agens ex potentia calidi actu calidum
manifestum est quod movens non similiter se habet
sed aliquando quidem propinquius aliquando autem longius
ei quod alteratur hoc autem sine loci mutatione
non contingit esse. si igitur necesse est semper motum esse
necesse est et loci mutationem semper esse primam motuum
Et in loci mutatione si alia quidem prior alia
vero posterior prima
[illegible]

Amplius autem omnium passionum principium densi-
tas et raritas. Et grave namque et leve
et molle et durum. et calidum et frigidum
densitates videntur esse et raritates quaedam
densitas quidem et raritas congregatio et disgre-
gatio sunt in quibus generatio et corruptio dicitur substan-

Congregata autem et disgregata necesse est secundum locum mutari. At vero et quod augmentatur et decrescit permutat secundum locum magnitudinem.

[illegible]

Amplius et hinc considerantibus erit manifestum quod loci mutatio prima. Primum enim dicitur sicut et in aliis, sic et in motu dicetur utique multipliciter. Dicitur autem prius quo non existente non erunt alia, illud vero sine aliis, et quod tempore, et secundum substantiam.

[illegible]

Quare quoniam motum quidem necesse est esse continue, erit utique continue aut qui continuus aut qui consequenter, magis autem qui continuus; et dignius est continuum quam consequenter esse; dignius autem semper accipimus in natura esse si possibile; possibile autem continuum esse (monstrabitur autem posterius, nunc autem hoc supponatur), et hunc nullum alium possibile esse quam loci mutationem.

[illegible]

Necesse est loci mutationem esse primam. Neque una enim necessitas est neque augeri neque alterari quod fertur, neque utique fieri aut corrumpi; horum autem nullum contingit sine continuo motu quem movet primum movens.

[illegible]

Adhuc tempore primum: perpetuis enim contingit solum moveri hunc.

[illegible]

Sed in uno quidem aliquo et habentium generationem loci mutationem necesse est posteriorem motuum esse. Post enim generari primum alteratio et augmentum, secundum locum mutatio autem perfectorum motus est. Sed aliud necesse est motum esse secundum loci mutationem prius, quod et generationis causa erit his quae fiunt, non factum ut generans, ut quod genuit. Videtur utique generatio esse prima motuum propter hoc quod oportet esse primum rem. Hoc autem in uno quolibet eorum quae fiunt sic se habet. Sed aliud necesse est prius aliquid moveri his quae fiunt, ens et ipsum non factum esse, et hoc alterum prius. Quoniam autem generationem impossibile est esse primam (omnia enim erunt corruptibilia quae moventur), manifestum est quod neque consequentium motuum nullus prius est. Dico autem quae augmentum, postea alteratio et decrementum et corruptio. Omnes enim posteriores generatione sunt. Quare si neque generatione prior loci mutatione, neque aliarum ullum prius mutationum.

[illegible]

Omnino autem videtur quod fit imperfectum et ad principium ire. Quare quod generatione posterius, natura prius est. Ultimum autem loci mutatio omnibus inest quae sunt in generatione. Unde alia omnino immobilia sunt viventium propter indigentiam organi, ut plantae et multa genera animalium.

[illegible]

Perfectis autem inest. Quare si magis inest loci mutatio magis adeptis naturam, et motus hic primus aliorum utique erit secundum substantiam propter haec.

[illegible]

[illegible]

Et quoniam neque passionum mutatio · quod im-

mobile in eo quod fit [illegible] enim huius plu-

ris mutatione · sed enim quod alterabile

qualitate · enim autem quod augetur et decrementum

parvitatis quantum [illegible]

[illegible]

Maxime autem manentium est quod movetur [illegible]

substantia maxime · [illegible] hunc esse est in

loco · et enim divinus hic esse circa quod in

mentio et mutatio principium · et primum

in his que moventur ipsum proprium motum

Et quod [illegible]

[illegible]

Et quod autem hec mutatio prima sit manifestum

est ex his. Que autem hec mutatio prima sit

manifestum est. Eius autem est quod uno

et plus potens est quod contingit quendam motum

continuum esse et potentia maxime est extra intelligere [illegible]

[illegible]

Aliud quoque est alterius motus continuum neque

unum contingit esse · ex his manifestum est quod enim

ex eis in quibus sunt motus et contrarietas in

quantitate · quam et contrarium · unus et non unus

circum sunt alterationi [illegible] · augmen-

ti et decrementi · aut magnitudinis et parvi-

tatis · aut perfectionis magnitudinis aut imperfecti-

Contraria autem sunt · que sunt in contrariis

[illegible]

[illegible]

Et autem non est monstrare cum hanc mutationem

quando primo movetur est prius quiescere · Manifestum

est quod quiescit in contrario mutationis [illegible]

[illegible]

Similiter autem et in mutationibus opposition-

ibus quam et contrarium simpliciter · et singularibus [illegible]

Manifestum est impossibile est simul mutari idem non

est continua mutatio · sed medium erit aliquod

tempus [illegible]

non enim sunt contrarie autem non contrarias

esse in contradictoriam mutationum · si solum im-

possibile sit eadem simul inesse hec enim nihil

utile est [illegible]

neque si non necesse est quiescere in contradictione

neque est mutatio quieti contrarium non enim fortassis

quiescit · quod non est · corruptio autem in non ens

est · si solum medium sit tempus sic enim non erit

mutatio continua [illegible]

neque enim in prioribus motibus contrarietas

utile sunt · sed non contingere simul esse [illegible]

non oportet autem turbari quod eidem pluribus erit con-

trarium · ut motio et status et motus qui est

in contrarium · sed hoc solum est accipere quod opponitur

quodammodo et motui et quieti motus contrarius

sicut equale et mensurabile · excellenti et ei quod

excellitur · et non contingit simul opposita neque mo-

tus neque mutationes esse [illegible]

Amplius autem in generatione et corruptione et penitus

et ponitur movemus esse videbatur. si sic enim mox necesse est corrumpi et nullo tempore permanere. Amplius autem ex his utique fiet aliud sit. prohibitum enim est quod simul sit hoc et illud

[illegible]

Et quoniam contingit esse quendam motum infinitum unum existentem continuum et hic circularis ut dicetur

Omne quidem enim quod movetur fertur aut circulariter aut in rectitudine aut in mixtum. Amplius si neque illorum alter continuus est neque ex utrisque possibile est continuum esse. Quod autem fertur secundum rectum et finitum non fertur continue manifestum est. reflectitur enim. reflexum autem in recto contrariis movetur motibus. Contrarius enim in locum est qui est sursum ei qui est deorsum. et qui est ante ei qui est retro. et qui est ad sinistram ei qui est ad dextram loci enim contrarietates hec sunt. Amplius autem est unus et continuus motus prius diffinitus est. qui est unius et in uno tempore et in indifferenti specie. Tria enim erant quod movetur ut homo aut deus et quando ut tempus et tertium in quo. hoc autem est locus aut passio aut species aut magnitudo. Contraria enim differunt specie et non unum sunt loci autem

[illegible]

Signum enim ex motu circulari continuus est qui est ab a ad b ei qui est ab ipso b ad a. Et quoniam statim et repausant contrariorum sunt simul fiunt. Et in circulo similiter in quo est ab a in b et qui est ab a in c. Differunt enim contingit continui sunt et non fiunt reflexio propter id quod contraria sunt corrumpunt et prohibent adinvicem. sed non qui est in latus ei qui est sursum

[illegible]

maxime autem manifestum quod impossibile est continuum esse eum qui est in rectitudine motum. quoniam reflexum necesse est stare non solum in recto sed et si circulum feratur. Non enim idem est circulo ferri et circulum. Est enim aliquando quidem continuum quod movetur aliquando autem in idem veniens unde motum est reflecti iterum

[illegible]

Et autem necesse est stare fides est non solum in sensu sed in ratione

[illegible]

Principium autem hoc est. Tribus enim existentibus principio medio et fine. medium ad utrumque est et unum numero ratione autem duo

[illegible]

Amplius aliud est quod est potentia et quod est actu. Quare recte speciei infra sunt terminorum quodlibet si potentia quidem est medium actu autem non est nisi dividat hanc sic et stans iterum incipiat moveri

[illegible]

Sic autem medium principium fit et finis. principium quidem posterius finis autem prius. Dico autem ut si quod fertur ab a in b stet et iterum feratur in c. Cum autem continue feratur neque factum esse neque abesse possibile est a. in b signo. sed solum esse in nunc. In tempore autem nullo preter eius cuius nunc est divisio hoc in toto a b c. Si autem adesse concedat. aliquis et abesse stabit a quod fertur. Impossibile enim est a simul adesse in b et abesse. in alio igitur et in alio signo hoc est temporis utique erit quod in medio tempus erit. Quare quiescet a in b. Similiter autem et in aliis signis. Eadem enim ratio in omnibus. Cum autem utatur a quod fertur ipso b medio et principio et fine necesse est stare propter id quod duo fiat sicut utique si et intelliget. sed ab a quod signo

[illegible]

[illegible — lines 1–21 of the left-hand page, in small, heavily abbreviated script]

Unde et ad dubitationem [illegible] sed cum [illegible]
bitatur hanc [illegible] cum sit ipsum [illegible] quod est 3
3 equale et a sequatur [illegible] ab [illegible]
Similiter autem sit a in b signo et d sequatur [illegible]
a 3 [illegible] regulariter et velocitate simili
tempore a [illegible] in c
primo cum moveris a descendens [illegible]
mota est non ergo simul assunt a in b a absunt
ab eodem unde [illegible] sed b cum simul non [illegible]
est si [illegible]

[illegible — 8 lines in small script]

non ergo [illegible] a assunt in b [illegible]
de simul [illegible] a 3 [illegible] b cum assunt a in
b [illegible] et abesse et non simul sed erat in diversione
temporis et non in tempore hoc quod igitur est impossibile
sic dico [illegible] sed in reflectente [illegible]
sic dico b cum quod est 3 sequatur ad [illegible]
et non reflectens diversum sequatur ab [illegible]
d. et sunt [illegible] et principio [illegible] signo [illegible]
[illegible] unde [illegible] simul assunt
in ipso d et ab [illegible] ab ipso d [illegible] cum sit esse
et non esse ab eodem [illegible]

[illegible — 2 lines in small script]

[illegible — 9 lines of the right-hand page, in small script]

Ad [illegible] solutio [illegible] est non [illegible]
tingit [illegible] ipsum [illegible] in diversione
non assunt [illegible]
[illegible]
[illegible] solutio [illegible]
sum principium aut [illegible] motum ergo simul
mota est ergo sunt reflectens in recto non ergo contingit
continue motum in recto et [illegible] esse [illegible]
[illegible] est ad interrogantem zenonis [illegible]
et valentis [illegible] medium [illegible] infinita
sunt [illegible] aut [illegible] impossibile est aut sunt
[illegible] interrogantem
valentis simul movendo medietatem prius [illegible]
[illegible] infinitum medium [illegible]
Ad [illegible] infinita [illegible]

[illegible — 5 lines in small script]

In primo [illegible] de motu solutionem [illegible] quod
tempus infinita sed in [illegible] non cum moveris
est sed infinito tempore infinitum [illegible] aliquis [illegible]
aut infinitum [illegible] in longitudine et tempore est
Sed haec solutio ad interrogantem quod [illegible] sufficit
[illegible] interrogabat [illegible] si infinito tempore infinitum transire
[illegible] contingit ad [illegible] et ad veritatem
non sufficit. [illegible] aliquis dimittens magnitudinem
et interrogantem si infinito tempore contingit infinita
transire [illegible] in ipso tempore eadem. Sed cum tempus
infinitas divisiones [illegible] sufficiens haec solutio

[illegible — 7 lines in small script]

Sed vero [illegible] est quod quod [illegible]

[illegible — marginal glosses on both pages]

in non [illegible] Si enim aliquod continuum quod
dimisceret in duo media, hoc unum signum utrique
dividentium videtur [illegible] cum ipsum purpureum et finem
Sic autem sit continuum et in medio dividens, sic
autem a dividentibus non erit continuum neque linea
neque motus. Continuum enim motus continui est
In continuo autem sunt infinita media, sed non actu sed potentia
Si vero faciat actu, non faciet continuum sed stabit
Quod quidem in manifesto medio manibus est ipsa acta
De uno enim signum motum est in ipso manente et
duo aliud quod est medium finis album
aut purpureum erit sed non unum motum continuum
sed duas medietates; Quare [illegible] est ad interrogantem
[illegible] si contingit infinita transire aut in tempore aut in
longitudine continua, quod sic est, aut non sic
actu enim non sunt, non contingit, potentia autem contingit
Quod enim continue movetur non actu infinita transivit
Simpliciter autem non, deinde autem lineae infinita media
esse. Una autem altera est et esse plurimum [illegible]
[illegible]

Amplius autem et signum nisi aliquis faciat tempus
dividens signum prius et posterius, est posterius non erit
simul esse et non esse, et deinde esse et non esse; aliquid
sunt non est. Signum quod utrique utrumque commune
est et posterioris et prioris, et utrique et idem numero, ratione autem
non idem. Huius quidem enim finis, illius autem principium
[illegible]

Rei autem est posterioris passionis. Dubitare
[illegible]

141

Quare [illegible]
[illegible]

Sit enim tempus in quo est a b c, res in qua d.
Hoc in a quidem tempore album, in b autem
non album. In c ergo album et non album. Contingit
enim utrumque accipere dicere album, si omni
tempore hoc erat album et b non album, c
autem in utrisque. Non ergo dandum est in omni,
sed praeter ultimum nunc in quo est c; hoc autem
posterius esse fiebat album et corrumpebatur
album in a omni, factum est et corruptum est in
c. Quare album aut et non album verum
in illo primum dicere; aut quando factum non erit
et cum corrumpitur, est erit aut simul album
et non album et omnino esse et non esse necesse est.
[illegible]

Si autem quodcumque fuit prius non ens necesse est
fieri ens et cum sit non ens est non possibile est
in athoma tempora dividi tempus. Si enim in a
tempore d fiebat album, factum autem simul est et
est in altero indivisibili tempore habito autem in b. Si in a
fiebat non erat in b album, generationem enim ex
esse quoddam medium. Quare et tempus erat
in quo fiebat non enim eadem ratio erit et non athoma
dividentibus, sed eiusdem tempus in quo fiebat fa-
ctum est et est in ultimo signo, cuius nihil est
habitum neque quod; sed indivisibilia tempora quae sunt
[illegible] autem est; quare si in a toto tempore fie-
bat, non est plus tempus in quo factum est et fie-
bat eo in quo fiebat solum omne. Quibus
quod est aliquid [illegible]
Hec autem quaedam sunt [illegible]
[illegible]

[illegible]

Amplius autem et [illegible]

[illegible]

aliquod divisibile movetur. et quiescit aliquod

divisibile [illegible] quietum non eadem ejus aliqua

pars esset quod autem non sit [illegible] in tempore moveri

[illegible] autem [illegible] sicut aliqua pars et non sit aliqua pars

et vero [illegible] et prius quiescere in [illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius autem [illegible]

[illegible]

Amplius non [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Dicemus tamen [illegible] cum pluribus [illegible] aut
quia [illegible] in eandem [illegible]
Philosophus [illegible] et nullo [illegible]

[illegible]

Circularis [illegible] cum motus [illegible] ab [illegible]
Rectus autem ab [illegible] in aliud [illegible]
[illegible] in eodem [illegible]
[illegible] in eodem [illegible]
in [illegible]
[illegible] in eodem [illegible]

[illegible]

[illegible]

Manifestum autem est ex hac [illegible]

[illegible]

[illegible]

Manifestum est ex his quod neque [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

Cum autem [illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius possibile est quem contingit perpetuum esse
non continue. Circularem quidem contingit
perpetuum esse, alterum autem neque latio motuum
neque aliorum neque unum contingit esse perpetuum. Sta-
tionem enim oportet fieri. Si autem status, corruptus
est motus.

[illegible]

Rationabiliter autem accidit circularem unum esse et
continuum et non rectum. Eius enim quae in recta
determinatum et principium et finis et medium
et omnia haec habet in seipsa. Quare est unde in-
cipiet quod movetur et ubi finiet. Apud finem enim
quiescit omne aut unde aut ubi. Circularis autem
indeterminata sunt. Quid enim magis quodlibet terminus
earum quae sunt in circulari linea? Similiter enim
unumquodque principium et medium et finis, ut
et semper esse quidem sunt in principio et fine et numquam. Qua-
re et quiescit quodammodo spera. Eius enim
eundem locum tenet. Causa autem quod omnia haec accidi-
erunt principium enim et medium magnitudinis
et finis est. Quare extra est et extra circulatorem
... non est ubi, quod finietur quiescet. Semper enim
fertur circa medium, sed non ad ultimum. Propter
hoc autem manet. Et semper quiescit quodammodo totum
et movetur continue.

[illegible]

Accidit autem conversim et ulterius quod motus

[illegible]

sunt motuum circulares, primum necesse et ipsam
esse primum: eam enim mensurare. Sunt et quia
primum, mensura aliorum.

[illegible]

Amplius autem et regularem contingit eam
solam esse. Quae enim in recta, irregulariter a
principio ad finem feruntur. Omnia enim
quanto distant plus a quiescente, feruntur velocius.
Circulari autem soli neque principium neque finis
in ipsa aptum natum est esse.

[illegible]

Quod autem in loco mutatio prima mo-
tuum est, testantur omnes quicumque de mo-
tu faciunt mentionem. Principia enim motus
tribuunt moventibus talibus. Dis-
gregatio autem et congregatio motus in loco
sunt. Sic enim movent amicitia et discor-
dia. Haec quidem enim congregat, illa disgregat.

[illegible]

Ipsorum autem ait intellectum Anaxagoras
disgregare moventem primum.

[illegible]

Similiter autem et quicumque huius quidem nihil

Una enim dicunt [illegible] varium aut minus [illegible]
[illegible] licet [illegible]
in loco [illegible] ad [illegible] in esse primo cor-
poribus [illegible] que sunt ex hiis [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] Dicunt

[illegible]

[illegible]

Necessario ergo est a sumere quod infinitam cum habet magnitudinem potuit pertransire aliquod parvum et plus quam ab alio plus erit infinita potentia et tempus non contingit esse nullum. Sit enim a in quo et tempus in quo infinita vis movebit aut appellat in quo aut a b similiter quedam ad hanc moveat esse accipiendo similiter tantam aliquam ad id quod in a tempore movetur erat ad sumendum cum esse addendo excellendo omnem determinatam et infinitam deficiet semper. In equali ergo tempore movebit finita tempore in finita hoc autem est impossibile. Nulla ergo infinita contingit infinitam potentiam habere neque infinitam finitam et tamen contingit in minori magnitudine ampliorem potentiam esse sed adhuc magis in hiis plurimis.

Consequenter [illegible]

Sit enim in quo est a b infinitum et b c habens potentiam quandam que in aliquo tempore movet ipsum d in tempore in quo est e z. Si vero b c duplum accipiatur in medio movebit tempore quo est e z. Sit enim hoc proportionaliter accipere in z et c movebit. Sic ergo accipientes semper a b quidem [illegible] Tempus enim datum semper minus accipiam infinitam ergo potentia erit. Excellit enim finitam potentiam omnis enim finitas potentia necesse et finitas esse et tempus. Sit enim in quodam tanta movet in minori. quod determinat aut movebit tempus

a b c d

[S]ecundum [illegible] convertitur [illegible] infinita cum omnis potentia sit multitudinis et magnitudinis excellens omnem finitam [illegible]

[illegible]

Est autem hoc dubitare et sic accipiendum [illegible] quandam partem eandem semper [illegible] in finita magnitudine in finita magnitudine excedentem quae mensurabit eam quae est in infinita magnitudine finita potentia [illegible] [illegible] non contingit infinitam esse potentiam in finita magnitudine neque finitam in finita [illegible] his [illegible]

[illegible]

De his autem quae feruntur bene se habet dubitare quandam dubitationem primo. Si omne quod movetur ab aliquo movetur quae non ipsa se ipsa movent, quomodo moventur aliqua continue non tangente [illegible] ut projecta?

[illegible]

Si autem simul movet et aliud aliquid quod movens ut aerem qui motus movet [illegible] impossibile primo non tangente neque movente moveri, sed simul omnia moveri et

[illegible]

quiescit cum primum movens quiescit et sic sicut sunt lapis in motu quod movet aliud

[illegible]

non autem hoc quod dicit quod primum movens sit [illegible] et movens aut aerem [illegible] aut aquam aut aliud aliquid tale quod aptum natum est moveri et movere. Sed non simul pausat movens et quod movetur. Sed quod movet quod simul ad movens quiescit movens adhuc [illegible] cum alio [illegible] et in hoc eadem ratione pausat [illegible] minor fiat [illegible] movendi in [illegible] aut quiescit [illegible] movens [illegible] hec autem movet simul pausat [illegible] quod movens [illegible] aut motum [illegible]

[illegible]

Commune autem in his que sunt motu [illegible] sed motum esse continuum. [illegible] aut unus [illegible] aut unius magnitudinis alicuius [illegible] motus impulsus et unus ab uno [illegible] continuus sed habitus alter alteri [illegible] Movens [illegible] aut motum movet aut immobile [illegible]

[illegible]

Si quod [illegible] motum [illegible] et [illegible] ipsum [illegible] ab aliquo [illegible] [illegible] hoc autem non [illegible] simul [illegible] primum movens infatigabile [illegible]

[illegible]

[illegible]

Habet autem dubitationem si contingit aliquid quod movetur movere continue, sed non sicut impellens iterum et iterum movens consequenter esse continue. Aut enim ipsum oportet impellere aut trahere aut utrumque, aut aliquid aliud suscipiens aliud ab alio, sicut olim dictum est in his que proiciuntur. Si autem cum divisibilis sit aer et aqua movent, sed semper aliud et aliud, utrumque autem non possibile est unum motum esse, sed habitum plus consequenter. Continuus autem solus est quem movet immobile semper enim similiter se habebit et continue.

[illegible]

Determinatis autem his manifestum est quod impossibile est primum movens et immobile habere aliquam magnitudinem. Si enim magnitudinem habet movens, aut finitam oportet esse hanc aut infinitam. Infinitam quidem igitur quod non contingit magnitudinem esse ostensum est prius in physicis. Quod autem impossibile est finitam habere infinitam potentiam, et quod impossibile est a finito aliquid moveri in infinito tempore demonstratum est nunc. Primum autem movens perpetuum movet motum et in infinito tempore. Manifestum igitur quod indivisibile est et impartibile et nullam habens magnitudinem.

[illegible]

88 [illegible]

[illegible]

nisi solum sint penetrare quod est contra primo
magnitudinis quam est de potentia quantitate videtur
Et sicut nullum habet unam magnitudinem ut
Nunc autem primo motor sit indivisibilis et incorpo

[illegible]

Assit principio virgo Maria meo

In nomine domini amen

[illegible]

Prima propositio seu theorema

Omnis causa primaria plus est influens super causatum suum quam causa secunda universalis

Cum ergo removet causa secunda universalis virtutem suam a re causa universalis prima non aufert virtutem suam ab ea

Quod est quia causa universalis prima agit in causatum causae secundae antequam agat in ipsum causa secunda universalis quae sequitur ipsam

Cum ergo agit causa secunda in causatum quod sequitur non excusatur ipsius actio a causa prima quae est super ipsam. Et cum separatur causa secunda a causato quod sequitur ipsam non separatur ab eo causa prima quae

que est supra ipsam quando est ei causa.

[illegible]

Et nos quidem exemplificamus hoc per esse et vivum
et hominem: quod est quia oportet ut sit res esse primum,
deinde vivum, postea homo. Vivum ergo est causa
hominis propinqua et esse causa eius longinqua.
Esse ergo vehementius est causa homini quam vivum,
quia est causa vivi, quod est causa hominis. Et similiter
cum ponis rationalitatem esse causam hominis, esse est
vehementius causa homini quam rationalitas, quia est causa eius.

[illegible]

Et illius quidem signum quod, cum removes virtutem rationalem
ab eo, non remanet rationale, scilicet ab homine,
non remanet homo, sed remanet vivum, spirans, sensibile.
Cum autem removes ab eo vivum, non remanet
vivum, sed remanet esse, quia esse non removetur ab eo,
sed removetur vivum; quia causa non removetur per remotionem
causati sui. Remanet ergo esse. Cum ergo non est
vivum, homo non est et animal; et si non est animal, rema-
net esse tantum.

[illegible]

Iam ergo manifestum est et planum quod causa

Causa ergo prima longinqua est plus comprehendens
et vehementius causa rei quam causa propinqua.
Et propter illud fit eius operatio vehementioris adhe-
rentie cum re quam operatio cause propinque. Et hoc quidem
non fit ita nisi quia res non patitur
patitur nisi a virtute longinqua; deinde patitur
secundo a virtute que est sub prima.

[illegible]

Et causa prima adiuvat causam secundam super operationem
suam, quoniam omnem operationem quam causa efficit secunda,
prima etiam causa efficit, verumtamen efficit eam per modum altiorem
et superiorem.

[illegible]

Et quando removetur causa secunda a causato suo, non removetur
causa prima ab eo, quoniam causa prima est maioris et
vehementioris adherentie cum re quam causa propinqua.

[illegible]

Et non figitur causatum cause secunde nisi per virtutem
cause prime; quod est quia causa secunda, cum facit rem, influit
causa prima que est supra eam super illam rem de virtute
sua; quare adheret ei adhesione vehementi
et conservat eam.

[illegible]

Iam ergo manifestum est et planum quod causa longinqua

ē vehementius est rei quam causa secunda quae sequitur eam et ipsa influit virtutem suam super causatum et quod continet ipsam et non separatur ab eo separatione sua causae secundae immo ipsa remanet in eo et adheret ei adhaerentia vehementi sicut ostendimus et exposuimus

[illegible]

Secunda propositio

Omne esse superius aut est superius eternitate et ante ipsam aut est cum eternitate aut post eternitatem et super tempus

[illegible]

Esse vero quod est ante evitatem est causa prima quia est causa ei. Sed esse quod est cum evitate est intelligentia quia est esse in habitudine una. Unde non patitur neque destruitur. Esse vero quod est post evitatem et supra tempus est anima, quia est in orizonte evitatis ad inferius et supra tempus.

Et significatio quod causa prima est ante evitatem ipsam est quod esse in evitate acquisitum est primo ab ipsa et acquisitum. Et dico quod omnis evitas est esse sed non omne esse est evitas. Ergo esse est plus quam evitas.

Et intelligentia parificatur evitati quia extenditur cum ea et non alteratur neque destruitur.

Et anima annexa est cum evitate inferius quia est susceptibilior impressionis quam intelligentia et est superior tempore quoniam est causa temporis.

Tercia propositio

Omnis anima nobilis tres habet operationes. Nam ex operationibus eius est operatio animalis, operatio intellectualis, operatio divina.

Operatio quidem divina est quoniam ipsa praeparat naturam cum virtute quae est in ea a causa prima

[illegible]

Eius autem operatio intelligibilis est quoniam ipsa scit res per virtutem intelligentiae quae est in ipsa

[illegible]

Operatio autem animalis est quoniam ipsa movet corpus primum et omnia corpora naturalia quoniam ipsa est causa motus corporum et causa operationis naturae

[illegible]

Et non efficit anima operationes has nisi quia ipsa est exemplum superioris virtutis

[illegible]

Et hoc est quia causa prima creavit esse animae mediante intelligentia et propter hoc facta est anima efficiens operationem divinam. Postquam ergo creavit causa prima esse animae posuit eam sicut stratum intelligentiae in quod efficiat operationes suas propter illud ergo anima intelligens efficit operationes

[illegible]

Et quia anima suscipit impressionem intelligentiae facta est operationis inferioris quam ipsa impressione sua in eo quod est sub ipsa quoniam non imprimit in rebus nisi per motum scilicet quoniam quod est sub ea non recipit impressionem eius nisi ipsa moveat ipsum propter hanc ergo causam fit quod anima movet corpora

[illegible]

Manifestum est ergo quod anima habet tres operationes secundum virtutem divinam et virtutem intellectualem et virtutem essentiae eius sicut narravimus et ostendimus

[illegible]

Quarta propositio

Prima rerum creatarum est esse et non est ante ipsum creatum aliud

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et unde est quia esse est super sensum et supra animam et supra intelligentiam

[illegible]

Et non est post causam primam latius neque prius creatum ipso. ergo id est factum superius creaturis et omnibus vehementius unitum

[illegible]

Et non est factum ita nisi propter suam propinquitatem enti puro et uni et vero in quo non est multitudo modorum aliquorum

[illegible]

Et esse creatum quamvis sit unum, tamen multiplicatur quoniam ipsum recipit multiplicitatem

[illegible]

Et ipsum quidem non est factum multum nisi quia ipsum, licet sit simplex et non sit in creatis simplicius, tamen est compositum ex infinito et finito

[illegible]

[illegible]

Unde quod primum esse quod est quod sequitur causam primam
est intelligentia completa [illegible] in potentia et reliquis bonitatibus

[illegible]

Et forme intelligibiles sunt in eo [illegible]
latiores et vehementius unite

[illegible]

Et quod est inferius ex eo est intelligentia [illegible]
sub illa intelligentia et explanatio et virtus et bonitas

[illegible]

Et non sunt forme intelligibiles in illa [illegible] unitate
sicut est earum latitudo in illa intelligentia

[illegible]

Et esse quod creatum primum est intelligentia tota
verum tamen intelligentia ipsa est diversa in modum
quem diximus

[illegible]

Et quia diversificatur ipsa intelligentia, fit illa forma
intelligibilis diversa

[illegible]

Et sicut ex forma una [illegible] que diversificatur
in mundo inferiori provenit individuorum infinita
multitudo, similiter ex esse creato primo [illegible]
diversificatur apparent forme intelligibiles infinite

[illegible]

[illegible]

Verumtamen quamvis diversificentur, tamen non separantur
ab invicem sicut separantur individua, quia
quia ipse uniuntur absque corruptione et separantur
absque continuatione, quare sunt unum habens multitudinem
et multitudo in unitate

[illegible]

Et intelligentie prime influunt super intelligentias
secundas bonitates quas recipiunt a causa prima
et influunt bonitates eis usque perveniant ad ultimam earum

[illegible]

Intelligentie superiores prime que sequuntur
causam primam imprimunt formas stantes stabiles
que non destruuntur ita ut sit iteratio earum
Intelligentie vero inferiores secunde imprimunt
formas declives et separabiles sicut animam

[illegible]

[illegible]

Sicut anima que est natura est ex impressione intelligentie que sequitur esse creatum infinitum. et non multiplicantur anime nisi per medium quod multiplicatur inferius. quod est quia esse anime dividitur [illegible] et infinitum et anime que sequuntur inferiora sunt completi [illegible] perfectionis declinantes et separantes. anime vero que sequuntur esse infinitum [illegible] declinantes minoris sub animabus superioribus et anime superiores influunt bonitates quas recipiunt ab intelligentia super animas inferiores. Et omnis anima recipiens ab intelligentia [illegible] plus est super impressionem fortior quia et quod impressum est ab eo est fixum et stans et est motus eius equalis continuus et illa in qua [illegible] est vilis inclinatio minus est impressioni sub animabus primis et quod est sub ea impressum est debile [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Iam ergo ostensum est quare facte sunt forme intelligibiles multe et non est nisi unum simplex et quare facte sunt anime quarum que sunt fortiores quibusdam et quare esse causam sit unum simplex ~~et quare fac~~ in quo non est diversitas

[illegible]

Quinta propositio

Causa prima superior est omni narratione. et non deficiunt lingue a narratione eius. nisi propter narrationem esse ipsius quoniam ipsa est super omnem causam et non narratur nisi per causas secundas que illuminantur a lumine cause prime

[illegible]

Et n(on) e(st) ita m(ihi)s. q(uia) sup(er) p(r)imu(m) n(on) e(st) a(liqu)a per quam cognoscatur. Et similit(er) quia n(on) n(on) cognoscatur et narratur m(ihi)s ex q(uo) p(ri)ma ca(usa) cu(m) sit ita aliqua sit ca(usa) p(ri)ma (est) causatiua et non est causatum n(on) sunt . . . causa p(ri)ma . . . narratur. q(uia) e(st) superior narratione . . . loquela

Et (est) quia narratio fit m(ihi)s p(er) loquelam et loquela p(er) intelligentiam et intelligentia p(er) cogitationem et cogitatio p(er) meditationem et meditatio p(er) sensum. Causa aut(em) p(ri)ma (est) sup(er) n(on) o(mn)ia . . . quia n(on) cadit sub sensu et meditatione et cogitatione et intelligentia et loquela n(on) (est) narrabilis.

Et dico i(ta)m (quod) n(on) . . . sensibilis et cadit sub sensu et meditabilis et cadit sub meditatione et cogitatione et intelligentia et loquela n(on) e(st) . . . . . . cum e(st) supra . . . . . . in . . . . . . intelligibilis cum e(st) . . . in . . . et . . . cadens sub . . . et . . . e(st) cadens sub cogitatione . . . superior n(on) . . . et sup(er) . . . n(on) cadant sup(er) eam neq(ue) meditatio neq(ue) sensus nec cogitatio neq(ue) intelligentia

Et causa prima ipsa quidem non [illegible] nisi
et causa secunda quae est intelligentia est [illegible]
per nomen causae sive primi nisi per modum melioris
et altioris. Cum quidem causatum est causae primae per
modum altiorem unum est per modum sublimius
et pulchrius et nobilius sicut ostendimus

[illegible]

Sexta propositio

Intelligentia est substantia quae non dividitur

[illegible]

Quod est quia si non est cum magnitudine neque corpus
neque movetur tunc procul dubio non dividitur. Et iterum
omne divisibile non dividitur nisi aut in multitudinem
aut in magnitudinem aut in motum.

[illegible]

Cum ergo res est secundum hanc dispositionem tunc est sub tempore
quoniam non recipit divisionem nisi in tempore. Et intelligentia
quidem non est in tempore immo est cum aeternitate quapropter
facta est altior et superior omni corpore et omni
multitudine. Quod si invenitur in ea multitudo non invenitur
nisi quasi res una existens. Cum ergo intelligentia sit secundum
hunc modum divisionem penitus non recipit

[illegible]

Et significatio quidem illius est redditio sua super essentiam suam
scilicet quia non extenditur cum re extensa ita ut sit una
suarum extremitatum separata ab alia. Quod est quia cum
vult scientiam rei corporalis non extenditur cum ea sed ipsa
stat fixa secundum suam dispositionem quoniam est forma a qua non
pertransit aliquid corporalium et corpora quidem non sunt ita

[illegible]

[illegible]

Et corpora quidem non sunt ita. Et significat quod intelligentia non est corpus neque dividitur cum sit et corpora sunt quia utrumque est res una

[illegible]

Et intelligentia quidem est res multa per bonitates que adveniunt ei a causa prima. Et ipsa quamvis multiplicetur per hunc modum tamen quia appropinquat uni fit una et non dividitur

[illegible]

Et intelligentia quidem non recipit divisionem quia est primum causatum quod causatum est a causa prima et unitas est dignior quam divisio

[illegible]

Tamen ergo verificatum est quod intelligentia est substantia que non est cum magnitudine neque corpus neque movetur aliquo modorum motus erit ergo ecciam supra tempus et cum eternitate

[illegible]

Septima propositio

Omnis intelligentia scit id quod est supra se et quod est sub se. Verumtamen scit quod est sub se quia est causa ei et scit quod est supra se quia acquirit bonitates ab eo

[illegible]

[illegible]

Et intelligentia quidem est substantia intellectualis; ergo scit res quas adquirit desuper et res quibus est causa. Quia ipsa discernit quod est supra eam et quod est sub ea, et scit illud quod est supra eam et est causa ei, et scit quod sub ea est causatum ab ea. Et cognoscit causam suam et causatum suum per modum qui est esse eius, scilicet per modum sue substantie.

[illegible]

Et similiter omnis sciens non scit rem meliorem et rem inferiorem et rem deteriorem nisi secundum modum sue substantie et sui esse, et non secundum modum in quo res sunt.

[illegible]

Et si ita est, tunc procul dubio bonitates que descendunt per intelligentias a causa prima sunt in ea intellectuales, et similiter res corporee sunt in intelligentia intellectuales. Et hoc quia res que sunt in intelligentia non sunt nisi cause impressionum.

[illegible]

Et scilicet quoniam intelligentia ipsa est cui res que sunt sub ea sunt, propter hoc ergo est intelligentia ipsa; et quoniam intelligentia est causa rerum propter hoc quod est intelligentia, tunc procul dubio cause rerum in intelligentia sunt intellectuales.

[illegible]

[illegible]

Iam ergo manifestum est quod res supra intelligentiam et sub ea sunt in intelligentia per virtutem intellectualem. Et similiter sunt res corporee in intelligentia intellectuales et res intellectuales in intelligentia sunt intellectuales, quia est ipsa causa esse earum. Et quia ipsa non apprehendit res nisi per modum sui esse, et quia est intelligentia, apprehendit res apprehensione intellectuali, sive intellectuales sint res aut corporee.

Octava propositio

Omnis intelligentie fixio et essentia eius est per bonitatem puram que est causa prima.

[illegible]

[illegible]

Et virtus quidem intelligentie est vehementioris unitatis quam virtutes secunde que sunt post eam quoniam ipse non accipiunt cognitiones eius. Et non est facta ita nisi quia est causa eius quod est sub ea

[illegible]

Et significatio illius est illud quod memoravimus: intelligentia est regens omnes res que sunt sub ea per virtutem divinam que est in ea et per eam retinet res quoniam per eam est causa rerum. Et ipsa retinet omnes res que sunt sub ea et comprehendit eas.

[illegible]

[illegible]

Et hoc est quia omne quod est primum rebus et causa eis est retinens illas res et regens eas et non cadit ab eo aliquid ex ipsis propter virtutem suam altissimam. Ergo intelligentia est princeps rerum que sunt sub ea et retinens eas et regens eas sicut natura regit res que sunt sub ea per virtutem intelligentie. Et similiter intelligentia regit naturam et animam per virtutem divinam.

[illegible]

Et intelligentia quidem non est facta retinens res que sunt post eam et regens eas et suspendens virtutem super eas nisi quia ipse res non sunt virtus substantialis eis, immo ipsa est virtus virtutum intellectibilium quia est causa eis.

[illegible]

Et intelligentia quidem comprehendit generationem et naturam et orizontem nature scilicet animam, nam ipsa est supra naturam. Quod est quia natura continet generationem et anima continet naturam et intelligentia continet animam. Ergo intelligentia continet omnes res. Et non est facta intelligentia ita nisi propter causam primam que superest omnibus rebus quia est causa intelligentie et anime et nature et reliquis rebus.

[illegible]

Et causa quidem prima non est intelligentia neque
anima neque natura, immo est supra intelligentiam et animam
et naturam, quia est creans omnes res. Verumtamen est
creans intelligentiam absque medio et creans
animam et naturam et reliquas res mediante intelligentia.

[illegible]

Et scientia quidem divina non est sicut scientia intelligentiae, neque
sicut scientia animae, immo est super scientiam intelligentiae
et super scientiam animae, quia est creans scientias.

[illegible]

Et virtus quidem divina est super omnem virtutem
intellectibilem et naturalem et animalem, quia est causa omnis virtutis.

[illegible]

Et intelligentia est habens yliathim, quia est esse
et forma. Et similiter anima habens yliathim et
natura est habens yliathim. Et causa quidem prima non est
ei yliathim, quoniam ipsa est esse tantum.

[illegible]

Et si dixerit aliquis necesse est ut sit ei yliathim,
yliathim dicemus eius est suum esse et infinitum,
quia individuum suum est bonitas pura et
influens super intelligentiam omnes bonitates et
super reliquas res mediante intelligentia.

[illegible]

[illegible]

Nona propositio

Omnis intelligentia plena est formis. verumtamen ex eis sunt que continent formas minus universales et ex eis sunt que continent formas plus universales

[illegible]

Et hoc est quia forme que sunt in intelligentiis secundis inferioribus per modum particularem, sunt in intelligentiis primis per modum universalem. Et forme que sunt in intelligentiis primis per modum universalem sunt in intelligentiis secundis per modum particularem

[illegible]

In primis intelligentiis est virtus magna quoniam sunt vehementioris unitatis quam intelligentie secunde inferiores. Et in intelligentiis secundis inferioribus sunt virtutes debiles quoniam sunt minoris unitatis et pluris multiplicationis

[illegible]

Et hoc est quia intelligentie propinque uni vero puro sunt minoris quantitatis et maioris virtutis. Et intelligentie que sunt longinquiores ab uno puro vero sunt pluris quantitatis et debilioris virtutis. Et quia intelligentie propinque uni puro vero sunt minoris quantitatis, accidit inde ut forme que procedunt ex intelligentiis primis procedant processione universali unita.

[illegible]

Et nos quidem abbreviamus et dicimus quod forme que adveniunt ex intelligentiis primis secundis sunt debilioris adventus et vehementioris separationis

[illegible]

[illegible]

Quapropter fit quod intelligentie secunde recipiunt formas que est in inferioris ... et dividant eam et separant eam quia ipsa non potest recipere illas formas per veritatem suam et ... nisi per modum rei que potest recipere eas per separationem et divisionem.

[illegible]

Et similiter anima ... non recipit quod supra eam nisi per modum esse sui que recipit ipsum non per modum secundum quem est.

[illegible]

Decima propositio

Omnis intelligentia intelligit res sempiternas que non destruuntur neque cadunt sub tempore.

[illegible]

[illegible]

Quod est quia si intelligentia est semper que non movetur, ipsa est causa rebus sempiternis que non destruuntur neque permutantur neque cadunt sub generatione et corruptione.

[illegible]

quod non corrumpuntur. Cum ergo hoc sit ita, dicimus quod non destructibiles sunt ex corporeitate sed ex causa sua prima non ex ea [illegible]

Undecima propositio

Primorum omnium quaedam sunt in quibusdam per modum quo licet ut sit unum eorum in alio.

Et esse quia in esse sunt vita et intelligentia et in vita sunt esse et intelligentia. Et in intelligentia sunt esse et vita, verumtamen esse et vita sunt duo intelligentiae in intelligentia. Et esse et intelligentia in vita sunt duo vitalia, et intelligentia et vita in esse sunt duo esse.

Et illud quidem ideo est, quia unumquodque primorum aut est causa aut causatum. Causatum quidem in causa est per modum causae, et causa in causato per modum causati.

Et nos quidem abbreviamus et dicimus quod res agens in rem per modum causae non est in ea nisi per modum qui est causa eius [illegible] per modum animalem, et anima [illegible] per modum [illegible] complexus in intelligentia per modum intelligibilem [illegible] in esse per modum essentialem [illegible]

[illegible]

Et videamus ... [illegible] ... intelligentia in causa prima ... [illegible]

Duodecima propositio

Omnis intelligentia intelligit essentiam suam

[illegible]

Et quia intelligens et intellectum sunt simul in intelligentia ... [illegible] ... simul tunc procul dubio videt essentiam

[illegible]

Et quando videt intelligens essentiam suam scit quod intelligit per intelligentiam quam scit quod intelligit per intelligentiam ... [illegible] ... scit quia intelligit per intelligentiam essentiam suam

[illegible]

Et quia scit essentiam suam scit reliquas
res que sunt sub ea, quoniam sunt ex ea

determinantur in ea sunt secundum modum intelligentie,
intelligentia et res intellecte sunt in intelligentia unum.

Cum ergo quoniam sciat res intellectas et intelligentia sit unum
et intelligentia scit essentiam suam, tunc procul dubio quando
scit essentiam suam scit reliquas res

Et quia scit reliquas res scit essentiam, et quia
scit res, tamen ipsa non scit eas nisi per modum quod
sunt intellecte. Ergo intelligentia scit essentiam suam et scit
res intellectas simul sicut ostendimus

Tredecimum theorema

In omni anima res sensibiles
sunt per hoc quod sunt exemplum ei,
et res intellectibiles sunt in ea quia scit eas

[illegible]

Res igitur que inferiores sunt anima sunt in anima per modum [illegible] et res vero que cadunt super animam sunt in anima per modum acquisitionis. Cum ergo hoc sit ita, redeamus et dicamus quod res sensibiles [illegible]

[illegible]

Czitum d'omni [illegible]

[illegible]

Omnis sciens qui scit essentiam suam est rediens ad essentiam suam reditione completa

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Omnes virtutes quibus non est finis pendentes sunt per infinitum primum quod est virtus virtutum non quia ipse sunt adquisite fixe stantes in entibus [illegible] immo sunt virtus rebus entibus habentibus fixitudinem

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et si aliquis dicat quod primum creatum [illegible]

[illegible] creatum [illegible] quedam

[illegible]

Est enim quod [illegible] infinite [illegible]

[illegible]

Et [illegible]

[illegible]

Esse autem primum creatum [illegible] primum post

quod est quasi [illegible] per

[illegible] primum [illegible]

[illegible]

[illegible]

Esse autem primum creatum est [illegible] primum post

[illegible] quod est

[illegible]

[illegible] creatum [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Redeamus ergo et dicamus quod ens primum quietum
est supra infinitum. Sed ens secundum creatum est infinitum
et quod est inter ens primum creans et ens primum causatum
est non finitum

[illegible]

Et reliquae bonitates simplices sunt vita et lumen et quae
sunt eis similia sunt causae rerum omnium habentium bonitates
sed quod infinitum est a causa prima et causatum
primum est causa omnis vitae et similiter reliquae bonitates
sunt dependentes a causa prima super causatum primum
imprimunt et quod intelligentia

[illegible]

Sextumdecimum theorema

Omnis virtus unita plus est infinita quam virtus multiplicata

[illegible]

[illegible]

Et hoc quia infinitum primum quod virtus est, est principium virium primo; et illud ergo fecit quod in omni virtute propinqua principio virium est infinitum plus quam in virtute longinqua ab eo.

[illegible]

Et ideo est quia virtus que magis unitur, fiunt consimiles virtutis entis; et quando diminuitur unitas eius, diminuitur eius infinitas; et non diminuitur unitas eius nisi quia dividitur.

[illegible]

Et illud quod significat est virtus divisa; et quia, cum congregatur, est maior(?) et vehementior fit, et efficit operationes mirabiles; et quando magis partitur et dividitur, minoratur et debilitatur, et efficit operationes viles.

[illegible]

Iam ergo manifestum est et planum quod virtus quanto plus approximatur virtuti pure et uni, fit vehementior eius unitas; et quanto magis vehementior fit unitas, est infinitas in ea magis apparens et manifestior, et fiunt operationes eius operationes magne, mirabiles et nobiles.

[illegible]

Decimum septimum theorema

Res omnes sunt essentia per ens primum, et res vive omnes sunt mote per essentiam suam per vitam primam, et res intellectuales omnes sunt scientes per intelligentiam primam.

[illegible]

[illegible]

Decimus octavus theorema

Et intelligentia est que est intelligentia divina quia ipsa recipit ex bonitatibus primis que procedunt ex causa prima receptionem multam. et causa eius quod est in ea tum quia non recipit ex bonitatibus primis nisi mediante intelligentia. Et ex animabus

[illegible]

est que est anima intelligibilis quia est sequens intelligentiam. et ex eis est que est anima tantum. et ex corporibus naturalibus est cuius est anima regens ipsum et faciens durare super ipsum. et ex eis sunt que sunt corpora naturalia tantum quibus non est anima

[illegible]

Decimum nonum theorema

Causa prima regit res creatas omnes preterquam quod commisceatur cum eis

[illegible]

Et ideo quia causa prima est fixa stans cum unitate sua pura semper

[illegible]

Et ipsa regit res creatas omnes et influit super eas virtutem vite et bonitatem in modum virtutis earum et possibilitatis earum. Prima enim bonitas influit bonitates super omnes res influxione una, verumtamen unaquaeque earum recipit ex illa influxione secundum modum sue virtutis et sui esse.

[illegible]

Et bonitas prima non influit bonitates super res omnes nisi per modum unum, quoniam non est bonitas nisi per suum esse et suum ens et suam virtutem, ita quod bonitas et ens et bonitas sunt res una. Sic ergo ipsa influit bonitates super res influxione una.

[illegible]

[illegible]

Et diversificantur bonitates et dona ex concursu recipientis. Quod est quia recipientia bonitatem non recipiunt equaliter, immo quedam eorum recipiunt plus quam quedam. Hoc quidem est propter magnitudinem sue largitatis.

[illegible]

Redeamus ergo et dicamus quod inter omne agens quod agit per esse suum tantum et inter factum suum non est continuator neque res alia media. Neque continuator inter agens et factum nisi additum super esse, scilicet quando agens et factum sunt per instrumentum, et non facit per esse suum et sunt composita. Quapropter recipiens recipit per continuationem inter ipsum et factorem suum, et tunc est agens separatum a facto suo. Agens vero sine continuatore inter ipsum et factum eius est agens verum et regens verum, faciens res cum pulchritudine ultima super quam non potest esse alia, et regit factum suum regimine ultimo. Quoniam regit res per modum quo agit, et agit per esse suum, ergo esse eius erit regimen eius. Propter hoc ergo regit et agit per actionem et regimen in quo non est diversitas neque tortuositas. Et non diversificantur operationes et regimina prime cause nisi per meritum recipientis.

[illegible]

Vigesimum theorema. Primum est dives per se ipsum et ditius omnibus aliis

[illegible]

Et significatio eius est unitas eius, non quia unitas eius sit sparsa, immo est unitas eius pura quoniam est simplex in fine simplicitatis.

[illegible]

Si ergo aliquis vult scire quod causa prima est dives, intendat mentem suam super res compositas et inquirat de eis inquisitione perscrutante. Inveniet enim omne compositum diminutum, indigens quod aut alio aut rebus ex quibus componitur. Res autem simplex, videlicet bonitas una, est unum, et unitas eius est bonitas, et bonitas est una.

[illegible]

Illa ergo res est dives maxime que influit, et non fit influxio super eam per aliquem modorum.

[illegible]

Relique autem res que intellectuales sunt aut corporee non sunt divites per se ipsas, immo indigent vero uno influente super eas bonitates et omnes gratias.

[illegible]

Vigesimum primum theorema

Causa prima est super omne nomen quo nominatur quoniam non pertinet ei diminucio neque complementum solum immo est super omne complementum

Tam ergo manifestum est et declaratum quod causa prima est super omne nomen quo nominatur ...

Vigesimum secundum theorema

Omnis intelligentia divina scit res per hoc quod ipsa est intelligentia et regit eas per hoc quod ipsa est divina

[illegible]

Vigesimum unum theorema

Causa prima existit in omnibus rebus secundum vna dispositionem. Sed res omnes non existunt in causa prima secundum vna dispositionem

[illegible]

[illegible]

Et causa prima quoniam prima existit in rebus omnibus secundum unam dispositionem, res omnes recipiunt eam secundum suae potentiae modum

[illegible]

Et ex rebus sunt quae recipiunt recipere unitum eamdem primam, et ex eis sunt quae recipiunt recipere eam multiplicatam. Et ex eis sunt quae recipiunt eam recipere aeternum. Et ex eis quaedam sunt quae recipiunt eam recipere temporale. Et ex eis sunt quae recipiunt recipere spirituale, et ex eis sunt quae recipiunt recipere corporale.

[illegible]

Et diversitas quidem receptionis non fit ex prima causa sed propter recipientem, quod est quia suscipiens diversificatur, propter illud fit susceptum diversum. Influens vero est unum non diversum, influit super omnes res bonitates equaliter. Bonitas namque influit super res ex causa prima equaliter. Res ergo sunt causa diversitatis influxionis bonitatis super res. Proculdubio ergo non inveniuntur omnes res in prima per modum unum.

[illegible]

Iam ergo ostensum est quod causa prima invenitur in omnibus rebus per unum modum et non inveniuntur omnes res per modum unum. Ergo secundum modum appropinquationis causae primae et secundum modum quo res recipiunt causam primam, secundum quantitatem illius possunt recipere ex ea et delectantur per eam. Causa enim prima non recipit res ex causa prima et non delectatur ipsa ea nisi per modum esse sui et non nisi per esse ac cognitionem. Nam in modo quo cognoscunt res causam primam secundum quantitatem illam recipiunt ex ea et delectantur ipsa ea sicut diximus.

[illegible]

Vigesimum octavum theorema

Substantiae unitae intelligibiles non sunt generatae ex re alia et de sola parte per partem suam non est generata de re alia

[illegible]

[illegible]

185

[illegible]

Et si aliquis dixerit possibile esse ut sit generata ex re alia, dicemus quod possibile est ut substantia stans per essentiam suam sit generata ex re alia, substantia ergo illa diminuta indigens ut compleat eam id ex quo generatur.

[illegible]

Et significatio illius est generatio ipsa, quod est quoniam generatio non est nisi via ex diminutione ad complementum. Nam si inveniretur res non indigens in generatione sua ... in sua forma ex sua formatione, res alia nisi ... ipsa esset formatrix sui et completa integra semper.

[illegible]

Et non sed causa primaria sit et sui complementum [illegible]

[illegible]

Iam ergo manifestum est [illegible] omnis substantia stans per seipsam sit [illegible] non est generata ex re alia ut ostendimus [illegible]

Vigesimum quintum theorema

Omnis substantia stans per seipsam est non cadens sub corruptione

[illegible]

Et [illegible] substantia stans per seipsam [illegible] sub corruptione [illegible]

[illegible]

[illegible]

Omnis autem res cadens sub corruptione [illegible]

[illegible]

Iam ergo manifestum est quod substantia stans per seipsam [illegible] destruitur neque corrumpitur [illegible]

Vigesimum sextum theorema

Omnis substantia destructibilis non sempiterna aut est composita aut est delata super aliam rem

[illegible]

[illegible]

Propter veritatem quod substantia autem est indigens rebus extra se ... generatio autem indigens est ... separationis suae ... a sensu ... ... essentia sua ... separatur ab eis ... ... et ... ... neque ... ... et non ... neque diminuitur omnino

[illegible]

Vigesimum septimum theorema

Omnis substantia stans per essentiam suam est simplex et non dividitur

[illegible]

Et si dixerit aliquis possibile est ut dividatur, dicemus si possibile est ... ... dividatur et est ... simplex possibile est ut essentia partis eius sit per essentiam eius ... sit ... ... Ergo possibile est ... redire partem super seipsam ut eius ... redire ... et super se ipsam ... ... redire ... super ... ... hoc est impossibile. Si ergo est impossibile substantia stans per se ipsam est ... non ... et est simplex

[illegible]

[illegible]

Si autem non esset simplex, sed compositum, esset quaedam pars eius melior parte et pars vilior parte. Quod ergo melius est ex viliore et vilius ex meliore, cum sit omnis pars eius separata ab altera parte eius

[illegible]

Iam ergo manifestum est quod omnis substantia stans per essentiam suam est simplex et non dividitur. Et si non recipit divisionem et est simplex non recipit corruptionem neque destruitur

[illegible]

Vigesimum octavum theorema

Omnis substantia simplex est stans per seipsam

[illegible]

[illegible]

Nam ipsa est creata sub tempore [illegible] superior

[illegible]

Vigesimum nonum theorema

Omnis substantia creata in tempore cuius esse est semper in tempore et tempus non superfluit ab ea quoniam est creata et tempus equatur aut superfluit super tempus et tempus superfluit ab ea quoniam est causata in horis temporis quibusdam

[illegible]

[illegible]

[illegible] quibusdam horis temporis

[illegible]

[illegible]

Trecesimum theorema

Inter rem cuius sba et actio sunt in momento etinitatis et inter rem cuius sba et actio sunt in momento temporis est medium et est id cuius sba est ex momento etinitatis et operatio ex momento temporis

[illegible]

[illegible]

Declaratio est quoniam res cuius substantia cadit sub tempore secundum quod tempus continet eam est in omnibus dispositionibus suis cadens sub tempore quare et esse eius cadit sub tempore quando substantia rei cadit sub tempore procul dubio esse eius sub tempore cadat

[illegible]

Res autem cadens sub tempore in omnibus dispositionibus suis separata est a re cadente sub aeternitate in omnibus dispositionibus suis. Continuatio autem non est nisi inter res similes

[illegible]

Impossibile namque est ut sit res cuius substantia cadat sub tempore et esse eius sub aeternitate

[illegible]

unita et rationi

Trigesimumprimum theorema

Omnis substantia cadens in quibusdam dispositionibus suis sub aeternitate et cadens in quibusdam dispositionibus suis sub tempore est ens et generatio simul :-

[illegible]

190

[illegible]

Omnis enim res cadens sub aeternitate est ens vere et res cadens sub tempore est generatio vere

[illegible]

Iam ergo manifestum est ex eo quod diximus quod generatum cadens per suam substantiam sub tempore habens substantiam suam pendentem per esse [illegible]

[illegible]

[illegible]

Si igitur est ex alio est quod uni primo adquisita unitas. Procedit igitur ut sint prius verum et unius sit unitas eterna. Et non sit unitas nisi post unum verum quod est causa unitatis.

[illegible]

Iam igitur manifestum est et planum quod omnis unitas post unum verum est adquisita causata veniens ab uno vero primo quod est causans unitates sine acquisitione sicut ostendimus.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Circa huius libri principium [illegible]

[illegible]

De ordine doctrine [illegible]

[illegible]

De titulo doctrine. Liber Methaphisice Aristotelis Stagirite Nicomachi filii [illegible]

[illegible]

Omnes homines natura scire desiderant.

[illegible]

Signum autem est sensuum dilectio; preter enim et utilitatem propter seipsos diliguntur,

[illegible]

et maxime aliorum qui est per oculos. Non enim solum ut agamus, sed et nichil agere debentes ipsum videre pre omnibus ut dicam[?] aliis eligimus.

[illegible]

Causa autem [illegible] est quia hic maxime sensuum cognoscere nos facit et multas rerum differentias ostendit.

[illegible]

Animalia quidem igitur preter hominem natura sensum habentia fiunt. Ex sensibus autem quibusdam quidem eorum memoria non fit, quibusdam vero fit. Et propter hoc alia quidem prudentia sunt, alia quidem disciplinabiliora non potentibus memorari. Prudentia quidem sunt sine addiscere quecumque sonos audire non potencia sunt ut apes, et utique si aliquod aliud genus animalium huiusmodi est. Discunt autem quecumque cum memoria et hunc habent sensum.

Alia quidem igitur imaginacionibus et memoriis vivunt, experimenti autem parum participant. Hominum autem genus arte et racionibus.

~~Fit autem ars cum ex multis experimentalibus~~

Fit autem ex memoria hominibus experimentum. Eiusdem namque rei multe memorie unius experimenti potenciam faciunt. Et videtur fere scientie et arti simile esse experimentum.

Fit aut ex memoria

Hominibus autem scientia et ars per experimentum evenit. Experientia quidem enim artem fecit, ut Polus vere dicens, sed inexperientia casum. Fit autem ars cum ex multis experimentalibus conceptionibus una fit universalis velut de similibus acceptio. Acceptionem enim quidem habere quod Callie et Socrati hac egritudine laborantibus hoc contulit et ita multis singularium, experimenti est; quod autem omnibus huiusmodi secundum unam speciem determinatis hac egritudine laborantibus contulit, ut flegmaticis aut colericis aut febre estuantibus ardenti, artis.

Ad agere quidem igitur experientia nihil ab arte differre videtur, sed expertos magis proficere videmus sine experientia rationem habentibus. Causa autem est quia experientia quidem singularium est cognitio, ars vero universalium; actus autem et omnes generationes circa singulare sunt. Non enim hominem medicans sanat nisi secundum accidens, sed Calliam aut Socratem aut aliquem sic dictorum, cui esse hominem accidit. Si igitur sine experimento quis rationem habeat, et universale quidem cognoscat, in hoc autem singulare ignoret, multotiens quidem curatione peccabit; curabile namque magis singulare est.

Sed tamen scire et intelligere magis arte quam experimento esse arbitramur, et artifices expertis sapientiores esse opinamur, tamquam magis secundum scire sapientia omnia sequente. Hoc autem quia hii quidem causam sciunt, illi vero non. Experti quidem enim quia sciunt, sed propter quid nesciunt; illi autem propter quid et causam cognoscunt. Unde et architectores circa quodlibet honorabiliores et magis scire manu artificibus putamus et sapientiores, quia factorum causas sciunt; illi vero sicut et inanimatorum quedam faciunt quidem, non scientes autem faciunt que faciunt, ut ignis quod exurit; inanimata quidem natura quadam horum quodque facere, manu artifices vero per consuetudinem; tamquam non practicos esse sapientiores sint, sed in quantum rationem habent ipsi et causas cognoscunt.

Et omnino scientis signum est posse docere; et ob hoc autem magis experimento artem scientiam existimamus; possunt enim hi, hii autem docere non possunt.

Amplius autem sensuum neque unum sapientiam esse ponimus quamvis hi singularium cognitiones maxime sint propriae, sed non dicunt propter quid de nullo, ut quare ignis calidus, sed quia calidus solum.

Primum quidem igitur convenientius quamlibet artem invenientem ultra communes sensus ab hominibus admirari, non solum propter aliquam inventorum utilitatem, sed tamquam sapientem et ab aliis differentem.

Pluribus autem inventis artibus et aliis quidem ad necessaria, aliis vero ad introductionem existentibus, tales illis sapientiores semper arbitrandum est, quia scientiae illorum non sunt ad usum. Unde iam omnibus talibus constitutis quae non ad voluptatem neque ad necessitatem scientiarum inventae sunt, et primum in his locis ubi vacaverunt. Unde circa Aegyptum mathematicae artes primum constitutae sunt, ibi namque gens sacerdotum vacare dimissa est.

In moralibus quidem igitur dictum est quae sit differentia artis et scientiae et similium aliorum generum.

Cuius autem gratia nunc facimus sermonem hoc est, quia nominatam sapientiam circa primas causas et principia existimant omnes.

Quare sicut dictum est prius, expertus quidem quibuscumque habentibus sensum sapientior esse videtur, artifex vero expertis, manu artifice vero architecton, speculativae autem magis activis. Quod quidem igitur sapientia circa quasdam causas et principia sit scientia manifestum.

Quoniam autem scientiam hanc quaerimus, et circa quales causas et circa qualia principia scientia sapientia sit, hoc utique considerandum. Si itaque accipiat aliquis existimationes quas de sapiente habemus, fortassis ex hoc manifestum fiet.

[illegible]

Itaque primum existimamus sapientem omnia
maxime scire ut contingit, non enim sin-
gularem scientiam eorum habentem.

[illegible]

Postea difficilia cognoscentem et non levia ho-
minibus scire, hunc dicimus sapientem. Sentire enim omnium
est commune, quare facile et non sophon.

[illegible]

Adhuc certiorem [...]

[illegible]

Et magis causam doctivum sapientem circa omnem
scientiam esse.

[illegible]

Et scientiarum autem eam que sui ipsius causa et scien-
di causa eligibilis est magis esse sapientiam quam que
eventuum causa gratia.

[illegible]

Et principaliorem subservienti magis esse sapien-
tiam. Non enim ordinari sed ordinare oportet sapientem,
nec hunc ab altero sed ab hoc minus sapientem
suaderi. Tales quidem existimationes et tot de
sapientia et sapientibus habemus.

[illegible]

Sapiens est qui scit omnia [illegible] difficilia [illegible] et certius [illegible] et alios docendo et respondendo [illegible] Sapiens est qui omnia novit sicut decet [illegible] et [illegible] petere alios et non ordinari.

Existimamus autem hec quidem omnia scire maxime universalem scientiam habenti necesse est inesse. Hic enim novit omnia aliqualiter subiecta.

Probat dictum suum [illegible] est qui considerat communia et universalia communissima et maxime [illegible] Et dicendum in [illegible] quod dictas conditiones probat tale [illegible] Et ponit ordinem quo posuit eas supra primo quia [illegible] ei qui considerat communia et universalia [illegible] primam conditionem sapientis que est [illegible] omnia [illegible] Cum sit maxime universalis [illegible] quodammodo omnia [illegible] subiecta [illegible] omnibus universalibus omnia subiciuntur [illegible] maxime universale et primum competit [illegible] omnia in [illegible]

Fere autem et difficillima sunt hominibus ad cognoscendum que maxime sunt universalia; nam a sensibus sunt remotissima.

Probat [illegible] conditionem [illegible] difficilia et intendit tale [illegible] a sensibus [illegible] difficilius [illegible] Sed maxime universalia sunt huius [illegible] a sensibus [illegible] difficillimum ad cognoscendum [illegible] maxime universale [illegible] difficillima

Certissime vero scientiarum sunt que maxime primorum sunt.

Nam que sunt ex paucioribus certiores sunt hiis que ex additione dicuntur, ut arismetica geometria.

Probat tertiam conditionem [illegible] sapientie [illegible] Et [illegible] sunt [illegible] tamen [illegible] Sed [illegible] maxime universalis sunt [illegible] et [illegible] que sunt ex paucioribus certiores sunt ex additione dictis [illegible] [illegible] Ideo [illegible] sicut [illegible] que [illegible] et [illegible] certior [illegible] Secundo [illegible]

At vero et doctrinalis que causarum est speculativa magis; nam hi docent qui causas de singulis dicunt.

Probat [illegible] conditionem [illegible] docere et reddere causam de [illegible] [illegible] Sed [illegible] maxime [illegible] Illa [illegible] que maxime considerat causas [illegible] et [illegible] que causas novit [illegible]

Et [illegible] et scire sui gratia maxime inest ei que maxime scibilis scientie. Nam qui scire propter se desiderat ipsam maxime scientiam desiderabit. Talis autem est que maxime scibilis scientie. Maxime autem scibilia prima et cause. Nam propter hec et ex hiis alia dinoscuntur, sed non hec per subiecta.

Maxime vero principalis scientiarum et magis principalis subserviente que cognoscit cuius causa sunt agenda singula. Hoc autem est bonum uniuscuiusque, totaliter autem optimum in natura omni.

Ex omnibus ergo que dicta sunt in eandem cadit scientiam quesitum nomen. Oportet enim hanc primorum principiorum et causarum esse speculativam. Etenim bonum et quod cuius gratia una causarum est.

Quia vero non activa palam ex primis philosophantibus. Nam propter admirari homines et nunc et primum inceperunt philosophari, a principio quidem pauciora dubitabilium mirantes, deinde paulatim procedentes et de maioribus dubitantes, ut de lune

passionibus et de hiis que circa solem et astra et de universi generatione. Qui vero dubitat et admiratur ignorare videtur. Quare et philomithes aliqualiter philosophus est. Fabula namque ex miris constituitur. Quare si ad ignorantiam fugiendam philosophati sunt, palam quia propter scire studere persecuti sunt et non usus alicuius causa.

Testatur autem ipsum quod accidit. Nam fere omnibus existentibus que sunt necessaria et ad voluptatem et conductionem talis prudentia queri cepit. Palam igitur quia propter nullam ipsam querimus alteram necessitatem.

Sed ut dicimus homo liber qui sui et non alterius causa est, sic et hec sola libera est scientiarum; sola namque hec sui causa est.

Propter quod et iuste non humana putetur eius possessio; multipliciter enim hominum natura serva est.

Quare secundum Simonidem solus deus hunc habet honorem, virum vero non dignum

[illegible]

querere que non sunt secundum se ipsum.

[illegible gloss]

Si autem dicunt aliquid poete et aptum natum est invidere divinum, hic contingere maxime verisimile et infortunatos omnes superfluos esse.

[illegible gloss]

Sed nec divinum invidum esse contingit, sed secundum proverbium multa mentiuntur poete.

[illegible gloss]

Nec tali aliam honorabiliorem oportet existimare. Nam et maxime divina et maxime honoranda. Talis autem duplex utique erit sola. Quam enim maxime deus habet, divina scientiarum est, et utique si qua divinorum aliqua sola autem ista ambo hec sortita est. Deus enim videtur omnibus causarum esse et principium quoddam, et talem aut solus aut maxime deus habet. Necessariores quidem igitur omnes ipsa, dignior vero nulla.

[illegible commentary]

Oportet autem aliqualiter constituere ordinem ipsius ad contrarium nobis eius que a principio inquisitionum. Incipiunt quidem enim sicut diximus omnes ab admirari si ita habent, quemadmodum automata mirabilium nondum speculantibus causam, aut circa solis conversiones aut diametri incommensurabilitatem. Mirabile enim esse videtur omnibus si aliquid minimo non mensuratur. Oportet autem in contrarium et dignius secundum proverbium finire, quemadmodum et in hiis cum addiscunt. Nichil enim utique sic admirabitur vir geometricus sicut si diameter commensurabilis fiat. Que igitur natura scientie quesite dicta est, et que intentio quam oportet adipisci querere et totam methodum.

[illegible commentary]

Causarum autem manifestum quia earum que a principio accipere oportet scientiam; tunc enim scire dicimus unumquodque cum primam causam cognoscere putamus. Cause vero quadrupliciter dicuntur, quarum unam quidem causam esse dicimus substantiam et quod quid erat esse. Reducitur enim ipsum propter quid ad rationem ultimam.

[illegible commentary]

De veritate autem theoria sic quidem difficilis est, sic vero facilis est.

Iste est secundus liber in quo ... [illegible]

Signum autem est neque digne nullum adipisci ipsam posse, nec omnes exterminare, sed unumquemque aliquid dicere de natura; et secundum unum quidem aut nihil aut parum ei immittere, ex omnibus autem coarticulatis fieri magnitudinem aliquam.

[illegible]

Quare si videtur habere sicut dicentes proverbialiter, in foribus quis delinquet? sic quidem utique erit facilis.

[illegible]

Habere autem totum et partem non posse, difficultatem ipsius ostendit.

[illegible]

Forsan autem et difficultate existente secundum duos modos, non in rebus, sed in nobis est eius causa. Sicut enim nicticoracum oculi ad lucem diei se habent, sic et anime nostre intellectus ad ea que sunt omnium nature manifestissima.

[illegible]

[illegible]

Non solum autem his dicere gratiam iustum est quorum opinionibus aliquis communicaverit, sed et his qui adhuc superficialiter enunciaverunt; etenim hii conferunt aliquid. Etenim habitum nostrum preexercitaverunt. Nam si Thimotheus non fuisset, multam melodiam non haberemus. Si autem non Phrinis, Thimotheus non fuisset. Eodem autem modo et de enunciantibus veritatem. A quibusdam enim opiniones quasdam accepimus, sed alii ut hii fierent causa fuerunt.

[illegible]

Recte vero se habet philosophiam vocari scientiam veritatis. Nam theorice finis est veritas, practice vero opus. Etenim si quomodo se habet intendunt, non causam secundum se, sed ad aliquid et nunc speculantur practici.

[illegible]

Habere aut totum ...

[illegible]

nescimus autem verum sine causa. Unumquodque
vero maxime ipsum aliorum dicitur, secundum quod
et aliis inest univocatio, puta ignis
calidissimus; etenim est et aliis huius caloris causa.
Quare et verissimum quod posterioribus est causa ut sint vera.

Quapropter semper existentium principia semper esse ve-
rissima necesse est. Non enim quandoque sunt vera, neque ip-
sis

nec illis causa aliquid est verum sunt, sed illa
aliis. Quare unumquodque sicut se habet ut sit, sic et
ad veritatem.

At vero quod sit principium quoddam et non infinite
cause existentium, nec in directum nec secundum speciem,
palam. Nec enim ut ex materia hoc ex hoc in infinitum
progredi possibile est, velut carnem quidem ex terra,
terram autem ex aere, aerem ex igne, et hoc non stare; nec unde principium
motus, velut hominem ab aere moveri, hunc a sole, so-
lem vero a lite, et huius nullum esse finem. Similiter
autem nec cuius causa in infinitum ire possibile est, velut
ambulationem quidem sanitatis causa, illam vero felicitatis, felicitatem alius,
et ita semper aliud alius causa esse. Et in quod quid
erat esse similiter.

Mediorum enim quorum est aliquid ultimum et
prius, necesse est quod prius causam esse posteriorum.
Nam si dicere nos oporteat quid trium causa,
quod primum dicemus; non enim ultimum;
nullius enim quod finale causa; at vero nec medium,
nam unius. Nihil autem differt unum aut plura esse,
nec infinita aut finita. Infinitorum enim secundum hunc modum
et omnino infiniti partes omnes media sunt similiter usque ad nunc. Quare si nullum est primum, omnino causa nulla est.

At vero neque in deorsum possibile est ire in infinitum,
sursum principium habente, ut ex igne
quidem aquam, ex hac vero terram, et ita semper aliquod
fieri aliud genus.

Dupliciter enim fit hoc ex hoc, non ut hoc dicitur post
hoc, ut ex isthmiis olympia, sed aut

[illegible]

Fit autem ex puero mutato vir, ex aqua aer
corrupta. quid [illegible] ex puero fit vir [illegible]
conversim: quia non est quod fit, et quod factum est.
autem [illegible] quod [illegible] [illegible] Est enim
[illegible] medium inter esse et non esse generatio, et
ita quod fit [illegible] et non [illegible]. Est autem
addiscens qui fit sciens, et hoc est quod dicitur quod
fit ex addiscente sciens. Ex aqua vero ut aer
corrupto altero. Propter quod illa quidem non reflectuntur
[illegible] ad invicem, nec fit ex viro puer, non enim
fit ex generatione quod fit, sed post generationem
Hec autem [illegible] ad invicem, quia per hanc
[illegible] quod [illegible] [illegible] reflectuntur

[illegible]

Iterum autem non impossibile est in infinitum ire
[illegible] intermediorum [illegible] est [illegible]
[illegible] ad [illegible] reflectuntur, [illegible]
corruptio [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

Simul autem impossibile est primum sempiternum existens
corrumpi. [illegible] non est infinita generatio in
[illegible] [illegible] est quod corrupto primo
aliquid factum est, non sempiternum esse.

[illegible]

Amplius autem et quod est cuius causa finis est, tale
vero quod non alterius causa, sed alia illius. Quare
si quidem fuerit tale ultimum, non erit infinitum

[illegible]

Sed qui infinitum faciunt latent auferentes
boni naturam, et nullus conabitur aliquid
facere ad terminum non futurus venire.

[illegible]

Neque utique erit intellectus existens in talibus
nam cum ratione semper propter aliquid agit hic enim
est terminus finis enim terminus est

Sed nec quod quid erat esse contingit reduci ad
aliam diffinitionem multiplicatam ratione

Semper enim quae ante diffinitio magis est et quae posterior
non est cuius autem primum non est nec habitum est

Amplius scire destruunt sic dicentes non
enim possibile scire antequam ad individua perveniatur

Et cognoscere non est nam quae sic sunt infinita
quomodo contingit intelligere non enim simile in linea
quae secundum divisiones quidem non stat intelligere vero
non est non statuentem propter quod non enumerabit
sectiones qui per infinitam procedit

Sed materiam in moto (?) quod non intelligere necesse est
et infinito nulli est esse aut non si vero non est
infinitum quod est infinito esse

Sed si infinite essent pluralitate species causarum
nec esset ita cognoscere tunc enim scire putamus
cum causas agnoverimus infinitum vero
secundum additionem non est pertransire in finito tempore

Contingunt autem auditiones secundum consuetudines
ut enim consuevimus ita
dignamur dici et quae praeter haec non similia
videntur sed propter inconsuetudinem magis ignota
et magis extranea nam consuetum notius

Quantam vero vim habeat quod consuetum est leges ostendunt in quibus fabularia et puerilia magis quam valent cognitione de eis propter consuetudinem.

Alii autem si non mathematice quis dicat non recipiunt dicentem, alii si non exemplariter, alii testem inducere dignantur poetam, et alii quidem omnia certe, alios vero contristat certitudo aut propter impotentiam complectendi aut propter micrologiam; habet enim aliquid quod certum est tale, sic quemadmodum in symbolis et ratiocinationibus non liberale quibusdam esse videtur.

Propter quod oportet erudiri quomodo singula sunt recipienda, quia absurdum est simul quaerere scientiam et modum sciendi; est autem neutrum facile accipere.

Acribologiam vero mathematicam non in omnibus est expetenda, sed in non habentibus materiam. Propter quod non naturalis est modus; omnis enim forsan natura materiam habet. Unde perscrutandum primum quid est natura; ita namque et de quibus est physica manifestum erit, et si unius scientiae an plurium est causas et principia considerare.

Necesse est autem ad quaesitam scientiam nos aggredi primum de quibus dubitare primum oportet. Haec autem sunt quaecumque de his sunt, ipsorum aliter susceperunt quidam

est quod si hoc praetermissum est.

Est autem investigare volentibus prae opere bene dubitare; posterior enim investigatio solutio est priorum dubitatorum. Solvere vero non est ignorantes vinculum, sed mentis dubitatio hoc de re demonstrat. In quantum enim dubitat intantum simile ligatis est passus; impossibile enim utrisque procedere ad id quod est ante. Propter quod oportet difficultates speculari omnes prius et harum causas, et quia quaerentes sine dubitatione primo similes sunt hiis qui quo oportet ire ignorantibus; et adhuc neque si quaesitum invenit aut non cognoscere; finis enim huic non est manifestus, praedubitanti vero manifestus. Amplius melius est enim habere ad iudicandum omnia quae audivit velut adversariorum et dubitantium omnium rationes.

Est autem dubitatio prima quidem de quibus

proemialiter dictis dubitavimus utrum unius
aut multarum est scientiarum causas speculari.
Et utrum scientie principia prima est scire huius scientie solum
aut etiam de principiis ex quibus ostendunt omnes.
Et utrum contingit unum et idem simul dicere et negare
aut non. et de aliis talibus [illegible] et si circa substantiam utrum
una circa omnes aut plures. et si plures utrum omnes
cognate. aut earum hec quidem sapientie ille vero
aliquid aliud dicende sunt. et hec quidem [illegible]
necessarium est dicere querentibus utrum sensibiles substantie so-
lum sunt dicende. aut preter has alie. Et utrum unius
sunt aut plura genera substantiarum. ut facientes species
et mathematica media inter has et sensibilia. de his ergo ut
diximus perscrutandum est. et utrum circa substantias solum est
speculatio. aut et circa que accidunt per se substantiis.
Adhuc autem de eodem et diverso simili et dissimili
et contrarietate et de priore et posteriore. et de aliis omnibus
talibus et de quibuscumque dyalectici intendere
temptant ex probabilibus solum perscrutantes sicut
quorum theorica est de omnibus amplius autem
his ipsis quecumque per se accidunt. et non so-
lum quid est horum unumquodque sed utrum uni est uni
contrarium

[illegible]

[illegible]

Et utrum principia et elementa genera sunt. aut in que di-
viduntur existentia singula. et si genera utrum que generalissi-
ma dicuntur an individua specialissima aut prima in ultra
hec aut ad partem et magis que sunt. maxime
vero querendum est et tractandum utrum est aliquid preter
materiam causa per se aut non. et hec separabile aut non.
et utrum unum aut plura numero. et utrum sit aliquid preter si-
nolon. dico autem sinolon quando predicatur aliquid de
materia aut nil. aut horum quidem. horum vero non. amplius
autem utrum principia numero aut specie determinata et que
in rationibus et que in subiecto. et utrum corruptibilium et
incorruptibilium eadem aut diversa. et utrum incorruptibilia omnia
aut corruptibilium corruptibilia. amplius autem quod omnium
difficillimum est et plurimam habens dubitationem utrum unum
aut ens quemadmodum pithagorici et plato di-
cebant non alterum aliquid est sed entium substantia.
aut non. sed aliquid alterum subiectum sicut empe-
docles amicitiam dicit. alius vero ignem alius aquam
aut aerem. Et utrum principia sunt universalia aut sicut singularia
et potentia aut actu. amplius aut utrum aliter aut
secundum motum. hec enim dubitationem prestant ma-
gnam. adhuc autem utrum numeri et longitudines et figure
et puncta substantie quedam sunt aut non. et si substantie
utrum separata a sensibilibus aut in eis. de his enim
omnibus non solum difficile veritatem reperire inquirere

[illegible]

Sed neque dubitare rationem facile bene

[illegible]

Primum quidem de quibus in primis dubitavimus utrum unius aut plurium scientiarum sit speculari omnia genera causarum

[illegible]

Unius enim scientie quomodo erit non contraria principia existentia cognoscere

[illegible]

Amplius autem multis existentium non insunt omnes. Quo namque modo possibile est principium motus esse in immobilibus aut boni naturam, siquidem omne quod est bonum per se et propter suam naturam finis est et ita causa quia illius causa et fiunt et sunt alia, finis autem et cuius causa alicuius actus est finis, sed actus omnes cum motu; quare in immobilibus non contingit hoc esse principium neque esse aliquod autoagathon. Propter quod et in mathematicis nihil ostenditur per hanc causam, nec est demonstratio nulla quia melius aut deterius, sed neque omnino nullius talium aliquis reminiscitur. Quapropter et sophistarum quidam ut Aristippus ipsas

[illegible]

ipsas proterizabat. In aliis enim artibus et in sordidis ut tectonica et coriaria dici propter melius aut deterius omnia, mathematicas vero nullam de bonis et malis facere rationem

[illegible]

At vero si scientie causarum sunt plures et altera alterius principii, quam harum dicendum quesitam aut quem maxime rem quesitam scientem earum

[illegible]

Contingit enim eidem omnes modos causarum inesse, ut domus unde quidem motus ars et edificator, cuius vero causa opus, materia terra et lapides, species ratio

[illegible]

Igitur ex dudum determinatis quam oportet vocare scientiarum sapientiam habet rationem quamlibet appellare. Inquantum namque principalissima quidem et prior, cui veluti servientes non contradicere scientias alias iustum, que finis est et boni talis est; finis enim huius causa alia

[illegible]

dignissima et ad finem omnia alia ordinantur [illegible] talis scientia prior et dignior et alie erunt subsequentes [illegible] et propter hoc ipsa meretur magis nomen sapientie

Amplius autem superiorum vero primarum causarum et maxime scibilis diffinitum est esse que substantie utique erit talis. Nam cum multis modis idem sciant, magis quidem scire dicimus eum qui novit in esse esse quid res est quam in non esse, et horum eorumque alium alio magis, et maxime qui quid est, et non quantum aut quale aut quid facere aut pati aptum natum est.

Secunda ratio [illegible] mereatur nomen sapientie [illegible] primas causas [illegible] magis meretur magis nomen sapientie [illegible]

[illegible] ita ipsa meretur nomen sapientie

Amplius autem et in aliis fuit singula et quorum demonstrationes sunt tunc putamus existere quando sciamus quid est, ut tetragonizare quid est, quia medie inventio. Similiter autem et in aliis.

[illegible]

Circa generationes vero et actiones et circa omnem transmutationem putamus nos scire cum cognoscimus principium motus. Hoc autem aliud et oppositum fini.

Tertia ratio [illegible] maxime [illegible] nomen sapientie [illegible]

[illegible]

Habere [illegible] ut [illegible] cognoscendo [illegible] cognoscendi.

Utrum vero alicuius esse scientie causarum habere singulas speculari.

[illegible]

At vero de principiis demonstrativis utrum unius scientie est aut plurium dubitabile. Dico autem demonstrativas communes opiniones ex quibus omnes demonstrant, ut quia omne necessarium est aut dicere aut negare et impossibile simul esse et non esse, et quecumque alie tales propositiones; utrum harum una scientia et substantie aut alia; et si non una est, quam oportet appellare quam nunc querimus.

[illegible]

Unius quidem esse non est rationale. Quid enim magis geometrie quam qualiscumque de his proprium est intelligere? Si itaque similiter quidem cuiuslibet est, omnium vero non contingit, sicut nec aliarum, nec propria substantias cognoscentis proprium est et de ipsis cognoscere.

[illegible]

gr' no' e' eiusdem scie' consideratio a scia' et puerus pdicti

Secundum autem et quod erit separum scia · quid

quid eni et vnumquodque horum exigit eius

et mat' nominis · vtimur gr' eis ut notis

aliis alie [illegible] aut demonstratiue de eis e' ex aliquit

e' esse sedentium · et hec quid pacto · illa ex digitis

rerum · nam de omnibus esse demonstratiuam

impossibile e' · necesse est enim ex aliquibus esse et circa

aliquid · et aliquorum demonstrationes · quare accidit

omnium esse genus vnum aut demonstratiuarum · omnes enim

demonstratiue dignitatibus vtuntur

Secunda ratio · Omnis consideratio speculatiua ut [illegible] diffinitiua vel per demonstrationem [illegible] principia demonstrationis pdicta [illegible] cognosci per diffinitionem quia statim cognoscuntur quando [illegible] termini [illegible] per demonstrationem quia [illegible] in demonstrationibus sunt [illegible] rerum pacto [illegible] principia [illegible] ex quibus [illegible] demonstratio aliud esse [illegible] processus in infinitum et [illegible] non esset de [illegible] sine [illegible] cum [illegible] sit [illegible] subiecti [illegible] dignitatibus [illegible] omnes [illegible] quid [illegible] aliquid esse [illegible] demonstrationum

At vero si alia que scie · et que de hiis [illegible] circa

principaliter et per [illegible] ista enim maxime omni principia

sunt dignitates · [illegible] non [illegible] cuius · erit aliud

de eis speculari veritatem et falsitatem

Arguit ad [illegible] affirmatiue [illegible] alia [illegible] de [illegible] dignitatibus [illegible] principaliter et dignior [illegible] vna [illegible] dignitatibus esse [illegible] dignitates [illegible]

[illegible]

Totaliter que separum v' vna omni e' ea plures

scientie

Disputat questiones ut consideratio huius scie' reperit [illegible] que sunt [illegible] et circa [illegible] quod [illegible] Duas questiones Et primo [illegible] vel sit vna scia' omnium separum aut plures [illegible] considerent separabiliter

Siquid go non vna omnis scie' ponenda e' substantie

arguit ad questionem primo ad vnam partem [illegible] scie' [illegible] omnes substantias consideraret [illegible] non [illegible] vna [illegible] omnium separum [illegible] assignare [illegible] scia' [illegible] de vna scie' [illegible] de alia

Vna vero omnis non e' rationabile · etenim demonstratiua

vna de omnibus erit vtique per se accidentibus · Siquidem

omnis demonstratiua circa aliquid subiectum speculatur

per se accidentia siquidem communis ex quibus opinionibus

et circa idem e' genus accidentia per se eiusdem e' specu

lari · ex eisdem opinionibus · nam circa quid quia

vnius · et ex quibus vnius scie' alius siue eiusdem

quare et circa sunt hec speculabuntur [illegible] ex hiis vna

[illegible]

Amplius autem v' circa scias solum e' [illegible] a'

et circa [illegible] accidentia Dico autem vtique solidis quedam

scia' e' et lineis et [illegible] vel et eiusdem scie' e' ea

cognoscere et accidentia circa vnumquodque genus de quo

mathematice ostendunt aut alius

[illegible]

Nam si demonstratiua quedam eiusdem erit e' q'

e' scie' · non autem vero erit quodquid est ex demonstrationibus

[illegible]

208

[illegible]

Si vero dicunt que erit speculativa circa substantiam circa ... hoc enim credere est valde difficile

[illegible]

Amplius autem neque sensibilium substantias esse possibile sunt dicte, quoniam preter eas alie et hec unius aut plura genera substantiarum sunt, ut dicentes species et intermedia que mathematica dicunt esse scientias

[illegible]

Quod quidem igitur dicimus species causas esse et substantias ipsas per se dictum est in prioribus de ipsis sermonibus

[illegible]

Multis autem modis hiis habentibus difficultatem nullo minus absurdum dicere quidem aliquas esse naturas preter eas que sunt in celo, has autem easdem dicere sensibilibus nisi quia hec quidem sempiterna, illa vero corruptibilia. nam ipsum dicunt hominem esse et equum et sanitatem. aliud autem nil, simile facientes deos

esse dicentibus et humane speciei esse. nil enim aliud fecerunt illi quam deos sempiternos, nec hii species nisi sensibiles sempiternas

[illegible]

Amplius si quis preter species et sensibilia intermedia ponat, multas habebit dubitationes; palam enim quia similiter linee preter ipsas et sensibiles erunt et unumquodque aliorum generum; quare quoniam astrologia harum una est, erit quoddam celum preter sensibile celum et sol et luna et alia similiter celestia. et quomodo oportet credere? neque enim immobile rationabile esse, mobile vero omnino impossibile

[illegible]

Similiter autem et de quibus perspectiva tractat et in mathematicis armonica; et enim hec impossibile preter sensibilia esse propter easdem causas; nam si sunt sensibilia intermedia et sensus, palam quia et animalia erunt intermedia ipsorumque et corruptibilium

[illegible]

Dubitabit autem aliquis et circa que existentium querere oportet has scientias. nam si in hoc differt geometria a geodesia solum quia hec quidem horum est que sentimus, alia vero non sensibilium, palam quia et preter medicinalem erit alia scientia et preter unamquamque aliarum, intermediam preter ipsam medicinalem et hanc medicinalem

sed quid hec preter celum solem vero quedam utique
erunt preter sensibilia et astrologiam

[illegible]

Simul autem nec hec verum quia geodesia
sensibilium est magnitudinum et corruptibilium. corrumpe-
retur enim et ipsa corruptis

[illegible]

At vero nec sensibilium erit magnitudinum et circa celum
nec circa celum hec astrologia. nec enim sensibiles linee
tales sunt quales dicit geometra. nichil enim rectum
sensibilium sic ut rectum. tangit enim regulam
non secundum punctum circulus sed ut pitagoras ait
geometras redarguens. nec motus nec revolu-
tiones celi similes de quibus astrologia facit
sermones nec astra puncta naturam habent eandem

[illegible]

Sunt autem aliqui qui dicunt esse quidem inter-
media hec inter species et sensibilia non tamen sine sensibilibus
sed in hiis quibus omnia impossibilia omnia quidem
plurimis est orationis pertransire. sufficit autem et
talia speculari.

Arguit contra aliam opinionem que ponebat mathematica
intermedia esse in sensibilibus et non separata [illegible]

[illegible]

Non enim in talibus congruum est hec solum sed
palam quia et species contingit in sen-
sibilibus esse. eiusdem enim rationis utraque hec sunt

[illegible]

Amplius autem duo solida in eodem necesse esse loco

[illegible]

Et non esse immobilia in motis existentibus
sensibilibus

[illegible]

Totaliter autem cuius causa quis ponet utique esse quidem
ipsa. esse autem in sensibilibus. eadem enim contingent
inconvenientia eis que predicta sunt. erit enim
aliquod celum preter celum. tamen non separatum sed in eodem
loco. quod magis est impossibile. De hiis quidem dubitatio
multa quomodo oportet ponentem habere veritatem

[illegible]

Et de principiis utrum oportet genera elementa et principia
suscipere. aut magis ex quibus insunt
ens unumquodque primo

Disputatis questionibus de principiis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Ut vero principia et elementa videntur esse ea ex quibus componuntur entia primis sed non commune ut vocis elementa et principia videntur esse ex quibus componuntur voces primis sed non commune vox. Et diagrammatum ea dicimus elementa quorum demonstrationes insunt in aliorum demonstrationibus aut omnium aut plurium.

[illegible]

Amplius autem corporum qui dicunt esse plura elementa et qui unum ex quibus componuntur et constant principia esse dicunt ut Empedocles ignem et aquam et que cum his elementa dicit esse ex quibus sunt entia existentibus sed non ut genera dicit ea entium.

[illegible]

Et adhuc autem et aliorum siquis vult naturam speculari ut lectum ex quibus partibus et quo compositus tunc cognoscit eius naturam. Ex his quidem rationibus non utique erunt principia genera entium.

[illegible]

Inquantum enim cognoscimus unumquodque per diffinitiones principia autem diffinitionum sunt genera necesse est diffinitorum principia genera esse.

[illegible]

Et si est entium accipere scientiam speciem accipere secundum quas dicuntur entia specierum principia genera sunt.

[illegible]

Videntur autem quidam dicentium elementa entium unum aut ens aut magnum aut parvum ut generibus eis uti.

[illegible]

At vero neque utroque possibile dicere principia. Ratio namque substantie una diversa vero erit que est per genera diffinitio et que dicit ex quibus est inexistentibus.

[illegible]

Adhuc autem si quam maxime principia genera sunt utrum existimare oportet prima generum principia aut ultima predicata de individuis.

[illegible]

Nam si semper universalia sunt magis principia palam quia suprema generum. Hec namque dicuntur de omnibus. Tot ergo erunt entium principia quot genera prima; quare erunt ens et unum principia et substantie. Hec namque de omnibus maxime dicuntur existentibus. Non est autem possibile entium unum esse genus neque unum neque ens. Nam necesse differentias cuiuslibet generis

[illegible]

[illegible]

esse videtur esse qualitatem impossibile aut predicari aut specierum genus de propriis dicitur aut genus sine suis speciebus. quare si est unum genus aut ens nulla differentia nec unum nec ens erit. At vero si neque ens et unum genera nec principia erunt si principia genera.

[illegible]

Amplius autem media et accepta cum differentiis erunt genera usque ad individua. nunc autem hec quidem videntur illa vero non videntur.

[illegible]

Adhuc autem magis differentie principia quam genera. Si autem et hec principia infinita ut ita dicatur erunt principia. aliter et si quis primum genus principium ponat.

[illegible]

At vero et si magis principium species unum est. unum autem indivisibile est. divisibile vero omne aut in quantitate aut in specie. prius autem quod in specie. genera vero divisibilia in species magis utique unum ultimum erit predicatum. non enim est genus hoc aliquorum hominum

[illegible]

Amplius in quibus est prius et posterius non est possibile in hiis aliquid preter hec esse. puta si prima numerorum est dualitas non erit numerus aliquis preter species numerorum. similiter autem nec figura aliqua preter species figurarum. si autem nec horum genera preter species erunt. horum enim maxime genera esse videntur. in individuis vero non est hoc prius et illud posterius.

[illegible]

Amplius ubi hoc quidem melius illud vero deterius semper quod est melius prius. quare neque horum erit utique genus. Ex hiis quidem igitur magis videntur que de individuis sunt predicata esse principia quam genera.

[illegible]

Iterum autem quomodo oportet hec existimare principia non facile dicere. principium enim et causam oportet esse preter res quarum principium est et posse ab eis separatum esse. tale vero aliquid preter singularia esse quis utique aliquis suscipiet nisi quia universaliter et de omnibus predicatur. At vero si propter hoc magis universalia magis ponenda sunt principia. quare principia prima erunt genera.

[illegible]

[illegible]

Est autem habitus quo dubitatur et cum difficultate et ad consultandum maxime necessaria, de qua vero nunc extiterit

[illegible]

Nam si non est aliquid preter singularia, singularia vero infinita, quomodo contingit accipere scientiam? Nam inquantum unum aliquid et idem et inquantum vel aliquid est universale cognoscimus

[illegible]

At vero si hoc necesse est et est aliquid esse preter singularia, necesse utique erit genera esse preter singularia, aut ultima aut prima. Hoc autem quia impossibile modo dubitavimus.

[illegible]

Amplius autem si quam maxime est aliquid preter sinolon quando predicatur aliquid de materia, utrum si est aliquid preter omnia, an aliquid esse, aut preter

quedam esse et quedam non, aut preter nullum.

[illegible]

Siquidem igitur nihil est preter singularia, nihil utique erit intelligibile sed omnia sensibilia et nullius scientia, nisi quis dicat esse sensum scientiam.

[illegible]

Amplius autem nec sempiternum est aliquid nec immobile, nam sensibilia omnia corrumpuntur et in motu.

[illegible]

Amplius autem et si nihil est sempiternum, nec generationem esse possibile. Necesse enim esse aliquid quod fit et ex quo fit, et horum ultimum ingenitum, siquidem statur et ex non ente generari impossibile.

[illegible]

Amplius autem cum sit generatio et motus, finem esse necesse. Neque enim nullus est infinitus motus, sed omnis est finis. Generari autem non possibile impossibile factum esse. Quod autem est generatum necesse

[illegible]

est esse quando pertium factum est

[illegible]

Amplius autem si materia esset quia ingenita et multo rationabilius est esse substantiam quam illa fit esse. nam si hec non erit nec illa nihil erit omnino. si si hec est impossibile necesse est aliquid esse preter sinolon scilicet formam et speciem

[illegible]

Sed si hoc est impossibile hec dicentium quidem ponit dubitationem est in quibus hec ponet et in quibus non

Non quia in omnibus non possibile sit manifestum est. non enim utique poneremus domum aliquam preter domos aliquas

[illegible]

Adhuc autem utrum substantia una erit omnium ut hominum

[illegible]

Sed inconveniens est non enim unum omnia quorum substantia una sed multa et diversa sed hec extra rationem

[illegible]

unum esse sunt multa et diversa

Simul autem et quomodo fit materia horum singulum et est sinolon ambo hec

[illegible]

Amplius autem et de principiis et hoc dubitabit aliquis. nam si specie sunt unum, nil numero erit unum

[illegible]

nec etiam unum ipsum et ens

[illegible]

Et scire quomodo erit si non aliquid erit unum in omnibus

[illegible]

At vero si unum numero et unum quodlibet principiorum est non quemadmodum in sensibilibus alia aliorum ut in hac sillaba specie eadem existente et principia specie eadem

[illegible]

Etenim hec sunt numero diversa. Si autem non ita, sed que sunt principiorum numero sunt unum, non erit preter elementa nil aliud, nam numero unum aut singulare dicere nil differt. sic enim dicimus singulare numero unum

Universale vero quod in hiis est. Sicut si que vere unum numero essent elementa eiusdem vocis omnes litteras esse necesse esset quot elementa, non existentibus quidem duobus eisdem vel pluribus

[illegible]

[illegible commentary]

Non enim minor dubitatio modernis et prioribus relinquitur utrum eadem corruptibilium et incorruptibilium sunt principia aut diversa

[illegible commentary]

Nam si eadem sunt quomodo haec quidem incorruptibilia illa vero corruptibilia et propter quam causam

[illegible commentary]

Qui quidem igitur circa Hesiodum et omnes quicumque theologi solum quod ad ipsos persuasibile curaverunt nos autem neglexerunt. Deos enim facientes principia et ex diis dicunt esse facta quae vero non gustaverunt nectar et manna mortalia facta esse dicunt

[illegible commentary]

Palam quia haec nomina sibi nota dicentes quamquam et allationem harum causarum super nos dixerunt. Nam si gratia voluptatis ipsa tangunt nequaquam causae existendi nectar et manna. Si vero existendi quomodo erunt sempiterna cibo egentia

[illegible commentary]

Sed de fabulose sophisticantibus non est dignum cum studio intendere

[illegible commentary]

A dicentibus vero per demonstrationem oportet sciscitari interrogantes quare ex eisdem existentia haec quidem sempiterna sunt illa vero corrumpuntur existentium quam autem nec causam dicunt nec rationabile est sic habere palam quia nec eadem principia nec causae eorum erunt

[illegible commentary]

Etenim quem existimabit utique aliquis maxime dicere sibi consone Empedocles et hic idem passus est ponit enim principium quoddam causam corruptionis odium

[illegible commentary]

[illegible]

Ubi lucem inhabitamus et ex quo hec quidem

omnia et hec alia sunt secundum eundem deum ex quibus

omnia et quecumque erant et quecumque erunt et arbores

pullulaverunt et viri et femine bestieque et

volucres et aqua nutriti pisces et dii longevi

Et preter hec palam quia si non esset in rebus discordia

unum omnia essent ut ait nam quando conveniunt tunc ultimum

stabat odium

[illegible]

Propter quod et accidit ipsi felicissimum deum minus

prudentem esse aliis non enim cognoscit elementa

omnia nam odium non habet notitia vero similis

similis terram namque ait terra cognoscimus

et aqua aquam et aethere aethera

et ad huc odium odio tristi [illegible]

Et etiam palam quia accidit et odium non magis

corruptionis esse causam

[illegible]

Similiter autem et amorem esse causam collegit enim

in unum corrumpit alia

[illegible]

Simul autem ipsius transmutationis causam nullam

dicit nisi quia sic aptum natum sunt alio utique

magnum odium in membris nutritum est et

ad honorem intendebat perfecto tempore qui

mutabilis dependet sacramentum quasi necessarium

esse transmutationem causam vero necessitatis nullam dicit

[illegible]

Attamen hec palam dicit consistere non enim corrumpi

hec quidem corruptibilia illa vero incorruptibilia sed

omnia corruptibilia preter elementa dicta vero nunc

est dubitatio est autem hec quidem illa vero non sed

eadem sunt quorum inesse principium aliud

principium esse priora hec autem incorruptibilia et

principium quidem utique non est

eadem preter tunc dicta sunt

[illegible]

Si vero dixerit principia unum quidem dicitur

utrum et incorruptibilia hec erunt aut corruptibilia

nam si corruptibilia manifestum quia necessarium

et ex aliquibus esse omnia enim corrumpuntur

in ea ex quibus sunt. quare contingit priorum
alia principia esse priora. hec autem impossibile sive
stet sive in infinitum vadat. Amplius autem
quomodo erunt ipsa corruptibilia si destruentia principia.
Si vero incorruptibilia, cur ex his quidem incorruptibilibus
existentibus corruptibilia erunt, ex aliis vero incorruptibilia.
hoc enim non rationabile est sed aut impossibile aut multa
ratione eget

[illegible]

Amplius autem nec conatus est aliquis di-
versa dicere sed eadem omnium principia dicunt
verum primum dubitatum concedunt tamquam
hoc parvum aliquid accipientes

[illegible]

Omnium autem difficillimum ad considerandum et
ad cognoscendum veritatem maxime necessarium
utrum unum et ens substantie sunt entium et utrum ipsorum
non alterum aliquid ens hoc unum quidem

hoc autem ens est, aut oportet querere quid est ipsum
ens et unum quasi subiecta alia natura

[illegible]

Hi namque illo modo, illi hoc modo putant habere.
Plato namque et pythagorici non aliud
aliquid ens nec unum sed hoc eorum naturam esse
tamquam existente substantia ipsum unum esse et ens. Al-
ii vero de natura ut Empedocles ut ad no-
tius reducens dicit quid unum ens est. Vide-
bitur enim utique dicere hoc amicitiam esse. causa
namque est hec omnibus unum esse. alii vero
ignem alii aerem dicunt esse unum hoc et ens
ex quo entia esse et facta esse. Similiter autem et
qui plura ponunt elementa. necesse namque et hos
tot dicere ens et unum quot principia dicunt esse

[illegible]

Accidit autem si quidem quis non ponat esse
quandam substantiam unum et ens, nec aliorum esse
universalium nullum. hec namque universalia sunt ma-
xime omnium. si vero non est aliquid unum ipsum
nec ipsum ens, vix aliorum aliquid
preter que dicuntur singularia

[illegible]

[illegible]

Amplius autem nisi contingat unius esse palam
quia nec unum esset quam non alias ab existentibus
separata. Nunc enim unitatis unitas vel quod
vere unum aliquid est B. ab aliquid est ipsum
unum et ens. Neque est separatum ipsum quod
sit ens et ipsum unum. Nec enim aliquid aliud
predicatur quam hec ipsa

[illegible]

At vero si erit aliquid ens ipsum et ipsum unum
multa erit dubitatio quomodo erit diversum aliquid
preter hec. Dico autem quomodo erunt plura uno. Quod
enim diversum est ab ente non est. Quare secundum parmenidis
rationem accidere necesse omnia unum esse
et hoc esse ens

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius si indivisibile est unum ipsum secundum Zenonis
dignitatem nichil utique erit. Quod enim nec additum
nec ablatum facit maius nec minus non ait hoc esse
existentium, tamquam palam quia existentis magnitudinis
existentis. Et si magnitudo corporalis. Hoc enim ens
omnino. Aliquid quod additum faciet maius, aliud
autem nichil ut superficies et linea. Punctus vero et uni-
tas nullatenus

[illegible]

Et quid ex unius tali aut pluribus erit magnitudo

[illegible]

At vero si quis putat ita ut factus sit
ut quidam dicunt ex uno ipso et alio non
uno aliquo numerum nichilominus est querendum quare
et quomodo quandoque quidem numerus quandoque autem

[illegible]

magnitudo erit quod factum est, si non erunt

inequalitas, et eiusdem non erat, ut eius qui

ex uno et hac, ut qui ex multis aliquibus et hac

sicut utique magnitudines palam

[illegible]

Hiis autem habitis dubitatur utrum numeri et corpora et superficies

et puncta substantie aliquedam sunt aut non

[illegible]

Nam si non sunt, diffugit aliquid quid ens et

quedam entium substantie. Passiones enim et motus et ad aliquid

et dispositiones et rationes nullius videntur substantiam signi-

ficare; dicuntur enim omnia de subiecto aliquo et nullum hoc aliquid.

Que vero maxime substantiam significare videntur, aqua et

ignis et terra, ex quibus composita corpora constant, horum calor

quidem et frigiditas et similes passiones non substantie;

corpus vero hec patiens solum remanet ut ens aliquid

et substantia aliqua existens.

[illegible]

At vero corpus est minus substantia superficie, et hec

[illegible]

unitate et puncto; hiis enim diffinitur corpus,

et hec quidem sine corpore contingere videntur esse,

corpus vero sine hiis esse impossibile.

[illegible]

Propter quod multi quidem et priores substantiam et ens pu-

tabant corpus, alia vero huius passiones, quare et principia

corporum entium et principia; posteriores vero et sapientiores

hiis esse existimati numeros. Quemadmodum ergo diximus,

si non est substantia hec, omnino nulla substantia est, neque ens

nullum; non enim horum accidentia dignum est entia vocare.

[illegible]

At vero si hoc quidem confessum est, quod magis sunt

substantia longitudines corporibus et puncta, hec autem

non videmus qualium utique erunt corporum, quia

in sensibilibus impossibile esse, non utique erit substantia nulla.

[illegible]

Amplius hec omnia videntur divisiones esse

corporis, hec quidem ad latitudinem, hec vero ad profun-

ditatem, illud ad longitudinem.

[illegible]

Adhuc autem similiter inest in solido quelibet figura,

quare si nec in lapide Mercurius, nec medietas

[illegible]

[illegible]
cubi in aere sit ut [illegible] ne sensus
nam si contingit et utique hec est [illegible]
[illegible] eadem autem [illegible] est et in linea
et in puncto et unitate · quare si [illegible] quod
[illegible] est corporis hec autem magis hec ut si autem
hec ut [illegible] aliquid distinguit quod [illegible] et quod
[illegible]

[illegible]

Nam cum dictis et [illegible] generationem et corruptionem
accidunt irrationabilia [illegible] cum [illegible] non [illegible]
[illegible] esse [illegible] [illegible] tamen
non [illegible] et corruptio · hec [illegible] puncta [illegible]
et lineas et [illegible] non [illegible] neque [illegible] neque [illegible]
quemadmodum quod [illegible] non [illegible]
non quod copulantur aut dividuntur [illegible]
quod quod una copulatur · quod vero duo [illegible]
[illegible] non [illegible] et [illegible]
et dispersum · [illegible] sunt [illegible] non [illegible] non
[illegible] puncta [illegible] et in duo [illegible]
et corrumpuntur [illegible] aliquid generantur

[illegible]

Simul autem [illegible] unum in [illegible] non [illegible] hec
[illegible] et corruptio · alterum [illegible]
quod [illegible] esse non [illegible] aliquid [illegible]
palam quia [illegible] et [illegible] puncta et lineas et
[illegible] eadem [illegible] nam [illegible] similiter
aut terminum aut divisiones sunt

[illegible]

[illegible]

Erunt vero dubitabit aliquis quare et [illegible]
ad [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible]

[illegible]

Nam si [illegible] quia [illegible] et [illegible] in aliquo
quodam [illegible] in esse [illegible] plura [illegible]
[illegible] non [illegible] [illegible] [illegible] quemad-
modum ut [illegible] non quod [illegible] non
[illegible] [illegible] · si [illegible] huius quod [illegible]
aut huius [illegible] · [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] · [illegible] et [illegible]
[illegible] · quare si non [illegible] et [illegible]
alia quedam qualis [illegible] [illegible] quidam
non erit una [illegible] et [illegible] ut [illegible]
[illegible] [illegible] aliquid [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible] hec esse [illegible]
si non [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] · et hec [illegible] dicere quia [illegible]
quedam [illegible] et [illegible]

[illegible]

[illegible]

At vero si principia infinita esse et multitudine et specie dicimus quod contingit necesse est impossibile

[illegible]

Hoc autem a fine quidem ultime partes sunt elementa aut aliud aliquid

[illegible]

Nam si abstracta aqua prius erit aliquid prius quod per eius partes distincta illa, partes autem non minimum est ille modus fractionis

[illegible]

Si vero partes sunt elementa non erunt esse, nam partes est esse quod nondum est, ens. Sed autem nondum, sed autem sit impossibile esse habe dubitacio inter eorum est dubitare de principiis

[illegible]

[illegible]

Et ultima sunt autem ut diximus finita

[illegible]

Nec si ultima non erunt sed erit semper hoc aliquid ... hoc aliquid est ... hoc aliquid et partem quod quidem permaneat multum erit alia secundum ... hoc aliquid et omne ... ultima sunt principia hec contingunt

[illegible]

Hoc autem non ultimum sed quantitate finita non erit possibilis. Ultimum enim si omnium sit quantitate erit plurima, dupla, plura prius ultimum prima sed finita esse erit finita

[illegible]

Iste est quartus liber Metha[physice] in quo philosophus modo determinato ... [illegible]

[illegible]

Est autem scientia quedam que speculatur ens inquantum ens et que huic insunt secundum se.

[illegible]

Hec autem nulli in parte dictarum eadem est. aliarum enim nulla intendit universaliter de ente inquantum est ens, verum partem eius abscindentes aliquam circa hanc speculantur accidens, velut scientie mathematice.

[illegible]

Quoniam autem principia et extremas causas querimus, palam quia nature cuiusdam eas per se esse necesse est. Si igitur et entium elementa querentes hec querebant, necesse et entis elementa esse non secundum accidens sed inquantum entia. Quare et nobis entis inquantum est ens primas causas accipiendum.

[illegible]

Ens autem multis quidem modis dicitur, sed ad unum et ad unam aliquam naturam et non equivoce.

[illegible]

Sed quemadmodum salubre omne ad sanitatem, hoc quidem in conservando, aliud vero in faciendo, aliud vero quia signum sanitatis, hoc autem quia illius est susceptibile. et medicabile ad medicinam: hoc enim in habendo medicinam dicitur medicabile, illud vero in existendo bene natum ad ipsam, et aliud per actum medicine. Similiter autem et alia sumemus his dicta. Sic vero et ens multis quidem modis, sed omne ad unum principium. Hec quidem enim quia substantie, entia dicuntur; alia vero quia passiones substantie; alia vero quia via ad substantiam, aut corruptiones aut privationes aut qualitates substantie aut factiva aut generativa substantie, aut ad substantiam dictorum, aut horum alicuius negationes aut substantie; quapropter et non ens esse non ens dicimus.

[illegible]

[illegible]

Quemadmodum igitur et salubrium omnium una est scientia, ita hoc et in aliis. Non enim solum circa ea que secundum unum dicuntur unius est speculari scientie, sed dicuntur ad unam naturam. Etenim hec modo quodam dicuntur secundum unum.

[illegible]

Palam igitur quia et entia unius est speculari in quantum entia.

[illegible]

Ubique vero proprie primi est scientia, et ex quo alia pendent et per quod dicuntur. Si igitur hoc est substantia, substantiarum oportet principia et causas habere philosophum.

[illegible]

Omnis autem generis et sensus unius una est scientia, ut grammatica una ens omnes speculatur voces. Quare et entis in quantum ens species quotcumque speculari unius est scientie genere, et species specierum.

[illegible]

Si igitur ens et unum idem et una natura, eo quod se adinvicem consequuntur sicut principium et causa, sed non ut una ratione ostensa (nihil autem differt nec si similiter suscipiamus, sed et pro opere magis).

[illegible]

Idem enim est unus homo et homo, et ens homo et homo, et non alterum aliquid ostendit secundum dictionem replicatum, quod est unus homo et ens homo; palam autem quia non separantur nec in generatione nec in corruptione. Similiter autem et in uno. Quare palam quia additio in his idem ostendit, et nihil aliud unum preter ens.

[illegible]

Amplius autem cuiusque substantia unum est non secundum accidens; similiter autem et quod quidem ens aliquid. Quare quecumque unius sunt species, tot et entis. De quibus quod quid est eiusdem scientie genere speculari.

[illegible]

Speculata sunt autem fere omnia contraria

[illegible]

Notandum quod ... unitas in substantia: similitudo est unitas in qualitate: equalitas est unitas in quantitate; ideo ... [illegible]

Karissimus ... [illegible]

[illegible commentary]

Et tot partes sunt philosophie quot substantie, quare necesse

est aliquam primam et habitam ipsarum esse. Existunt enim

statim genera habentia ens et unum, propter quod et scientie

hec sequentur. Est enim philosophus ut mathematicus dictus; etenim

hec partes habet, et prima quedam et secunda est

et alie habite in mathematicis.

[illegible commentary]

Quoniam autem unius est opposita speculari, uni autem opponitur

pluralitas, negationem autem et privationem unius est

speculari, propter utraque enim speculari unum, cuius

negatio aut privatio; aut simpliciter dicta quia non

inest illi, aut alicui generi; hic quidem ergo unum differentia

adest preter quod in negatione; illud enim absentia

negatio est, in privatione vero subiecta quedam fit natura

a qua privatio dicitur.

[illegible commentary]

Uni autem pluralitas opponitur, quare et opposita dictis,

diversum et dissimile et inequale et

contingit alia dicuntur aut secundum eadem aut secundum

pluralitatem et unum est dicte cognoscere scientie, quorum

unum quidem aliquid contrarietas est; differentia enim

quedam contrarietas est; differentia autem diversitas.

[illegible commentary]

Quare quoniam multipliciter dicitur unum, et hec multipliciter quidem

dicentur, attamen omnia unius cognoscere est; non enim

si multipliciter, alterius, sed si neque secundum unum neque ad unum rationes

referuntur, alterius. Quoniam autem omnia ad primum re-

feruntur, ut quecumque unum dicuntur ad primum unum, similiter

dicendum est et de eodem et de diverso et contrariis. Quare

[illegible commentary]

Ergo divisum quot modis dicitur singulum, sic reddenda

dicentur ad primum in singulis predicamentis, quomodo

ad illud dicitur; hec enim in habendo illud, illa vero in fa-

ciendo, alia vero secundum alios dicentur tales modos.

[illegible commentary]

Palam ergo quod in dubitationibus dictum est

quia unius est de hiis et de substantia ratione habere

Sic autem erat unum eorum que in dubitationibus

[illegible]

Et philosophi est de omnibus posse speculari. nam si non philosophi quis erit qui investigabit si idem Socrates et Socrates sedens. aut si unum uni contrarium. aut quid est contrarium aut quotiens dicitur. Similiter autem et de aliis talibus

[illegible]

Quoniam ergo unius in quantum est unum et entis in quantum ens hec per se passiones sunt. sed non in quantum numeri aut linee aut ignis. palam quia illius scientie est et quid sunt cognoscere et accidentia ipsis. et non peccant qui de ipsis intendebant ut non philosophantes. sed quia prius est substantia de qua nichil intelligunt. quare sicut et numeri in quantum numerus proprie passiones ut imparitas paritas commensuratio equalitas excessus et defectus et hec et secundum se et ad invicem insunt numeris. Similiter autem et solido et immobili et mobili et levi et gravi sunt alie proprie. sic et enti in quantum ens sunt quedam propria. et hec sunt de quibus est philosophi perscrutari veritatem

[illegible]

Signum autem dialectici namque et sophiste eandem subinduunt figuram philosopho. nam sophistica apparens solum sapientia est. et dialectici disputant de omnibus. omnibus autem ens commune est. disputant autem de his palam quia propter hoc quod philosophie sunt ipsa propria. circa idem namque genus versatur sophistica et dialectica philosophie. sed differt ab hac quidem modo potestatis. ab illa vero vite prohiresi. est autem dialectica temptativa de quibus philosophia est cognitiva. sophistica vero apparens ens autem non

[illegible]

Amplius autem contrariorum altera coelementaris privatio. et omnia referuntur ad ens et non ens et ad unum et pluralitatem. ut status unius et motus pluralitatis. entia vero et substantiam confitentur ex contrariis fere omnes componi. omnes enim principia dicunt contraria. hi quidem par et impar. illi calidum et frigidum. alii finitum et infinitum. alii amorem et odium. omnia vero et alia videntur reducta ad unum et pluralitatem. sumatur enim ipsa reductio nobis. principia vero et omnia que ab aliis et in genera hec cadunt

[illegible]

Palam igitur et ex his quia unius est scientie ens in quantum ens speculari. omnia namque aut contraria aut ex contrariis. principia vero contrariorum unum et pluralitas. hec autem unius scientie sive secundum unum dicuntur sive non ut forsan habet veritatem. attamen et si multipliciter dicitur unum ad primum alia dicentur et contraria similiter

[illegible]

Et si hoc est non est ens aut unum universale et idem in omnibus aut separabile ut forsan non est. sed hec quidem ad unum illa vero consequentia. et ideo non est geometrie speculari quid contrarium aut perfectum aut unum aut ens aut idem aut diversum. sed aut ex suppositione

[illegible]

Quod quidem igitur unius scientie est ens inquantum ens speculari et que insunt ei inquantum est ens, manifestum. Et quia non solum substantiarum sed et accidentium eadem est theoria, et de diverso et simili et pari et impari et genere et specie et toto et parte et aliis talibus.

[illegible]

Dicendum autem utrum unius aut diverse scientie de vocatis in mathematicis dignitatibus et de substantia.

[illegible]

Palam autem quia unius et eius que est philosophi et que de hiis perscrutatio.

[illegible]

Omnibus enim insunt existentibus sed non generi alicui seorsum separatim ab aliis. Et utuntur omnes quia entis inquantum ens, unumquodque autem genus ens. Intantum vero utuntur inquantum eis sufficiens est, hoc autem est quantum continet genus de quo ferunt demonstrationes. Quare quoniam manifestum quia inquantum entia insunt omnibus, hoc enim commune, eius qui de ente inquantum est ens cognoscit et de eis est speculatio.

[illegible]

Unde nullus particulariter intendentium intendit dicere aliquid de eis si vera aut non, nec geometra nec arismetricus. Physicorum quidam hoc facientes soli namque putabant de tota natura

[illegible]

[illegible]

Sed quia adhuc physico aliquis est superior, unum enim aliquod genus entis natura, et eius qui est universalis et circa primam substantiam theoricum et de hiis erit perscrutatio. Est autem sophia quedam physica sed non prima.

[illegible]

Quecumque vero conantur dicentium quidam de veritate quo oportet recipere propter ignorantiam analyticorum hoc faciunt. Oportet enim de hiis prescientes venire sed non audientes querere.

[illegible]

Quod quidem igitur est philosophi et de omni substantia speculantis inquantum congruit et de omnibus syllogisticis principiis est perscrutari palam.

[illegible]

Convenit autem maxime cognoscentem circa unumquodque genus habere dicere firmissima rei principia, quare et de entibus inquantum entia sunt omnium firmissima. Est autem hic philosophus.

[illegible]

[illegible]

Firmissimum autem principium omnium est circa quod impossibile est mentiri; notissimum enim esse tale necesse est natura, nam circa que ignorant decipiuntur omnes, et non conditionale. Quod enim necessarium habere quodcumque entium intelligentem, hoc non suppositio. Quod autem cognoscere necessarium quodcumque cognoscentem et venire ad habentem necesse.

[illegible]

Tenet quidem et tale principium omnium esse firmissimum palam; quod vero sit illud post hec dicamus.

Idem enim simul esse et non inesse eidem et secundum idem impossibile, et quecumque alia determinaverimus ultra propter logicas difficultates. Hoc autem omnium firmissimum est principiorum; habet enim dictam determinationem.

[illegible]

Impossibile namque quemcumque idem existimare esse et non esse, quemadmodum quidam putant dicere Heraclitum. Non est enim necessarium que aliquis dicit hec et existimare. Si vero non contingit simul inesse contraria eidem, ... contraria vero est opinio opinioni que contradictionis, palam quia impossibile simul existimare eundem esse et non esse idem; simul enim habebit contrarias opiniones qui de hoc est mentitus.

[illegible]

Contra ipsas omnes demonstrantes in hanc reducunt ultimam opinionem.

[illegible]

Natura namque principium et aliarum dignitatum hoc omnium.

[illegible]

Sunt autem quidam qui ut diximus dicunt contingere idem esse et non esse et existimare ita. Utuntur autem hac ratione multi eorum qui de natura. Nos autem nunc accepimus quia impossibile existente simul esse et non esse, et per hoc ostendimus quia firmissimum hoc principiorum omnium.

[illegible]

Volunt enim et hoc demonstrare quidam propter ineruditionem. Est enim ineruditio non cognoscere quorum oportet querere demonstrationem et quorum non oportet; omnino quidem enim impossibile omnium esse demonstrationem, in infinitum enim procederet, ut nec ita sit demonstratio. Si vero quorundam non oportet querere demonstrationem, quod dignum magis esse tale principium non habent dicere.

[illegible]

[illegible]

Est autem denuntiare clientem et dicere hec esse impossibile si ponitur aliquid dicit quod dubitat. Si vero inde deceptio est quoniam usque ad nulla hunc nomen inquisitionis non habemus simulis cum plurali talia inquisitionem talis tamen est

[illegible]

Clientem autem denuntiare nunquam videbitur parvum differre et denuntiare quia denuntiantes quidem in principio sed non tali opinione est clientem nunquam esse et non denuntiare

[illegible]

Principium vero ad omnia talia non velle aut esse aliquid dicere aut non esse. hec enim forsan utique quis opinabitur quod ea quod potest. sed significare quidem aliquid et ipsa et alii hec enim necesse est si dicat aliquid. Si enim non, non utique erit talis sermo nec ipsi ad se ipsum nec ad alium. si quis autem hoc dederit erit demonstratio. erit enim aliquid diffinitum. sed non demonstrans sed sustinens causa. interimens enim rationem sustinet rationem

[illegible]

[illegible]

Primum quidem igitur manifestum quod hoc ipsum verum est quod significat nomen esse aut non esse hoc. quare non utique omne sic et non sic se habebit

[illegible]

Amplius si hoc significat unum sit hic animal bipes. dico autem significare hic si hic est homo si sit aliquid homo hic erit hominem esse. nil autem differt nec si plura quidem dicat significare solum autem diffinita ponitur enim utique significare unicuique rationi alterum nomen. Dico autem utique non dicere hominem unum significare sed multa quorum unius una ratio animal bipes. sunt autem et alie plures sed diffinite ponitur enim proprium nomen cum unaquaque ratione. Si autem non ponatur sed infinita significare dicat palam quia non utique erit ratio. nam non unum significare nil significare est. non significantibus autem nominibus aufertur ad invicem disputare in veritate autem et ad se ipsum. nil enim contingit intelligere non intelligentem unum. Si autem contingit ponatur huic rei nomen unum

[illegible]

Amplius si homo [illegible]

[illegible]

Sit utrumque sicut a primo dictum est scilicet aliquid non et sicut verum, non utrumque contingit hominem esse sicut, quod quod non esse hominem sit homo sit non solum de uno

sed et unum non cum hic significaret unum sicut quod de uno, quoniam sic utique omnia unum et album et homo unum

sicut, quare unum omnia erunt, similiter utique et non erunt esse et non esse idem, neque alii opinionem

neque propter non hominem contrariam aliis non homines erit

Dubitatur vero hic nunc est sicut contingit idem esse et non esse homines in unum sicut [illegible]

[illegible]

Sed amplius non sicut alterum hoc et non hoc palam quia non esse hominem, aut esse hominem non de albo quidem aut hominem esse non hominem esse. Verum eius et hic cum sit esse unum in verificando et [illegible]

sed ratio una. Sed vero erit unum et unum sicut hominem esse et non hominem, sed conveniunt cum alterum significent

[illegible]

Necesse utique sed verum quod dicere quia homo animal esse bipes, hoc enim erat quod significat homo, sed sicut hoc necesse non contingit non esse hoc ipsum animal bipes. Hoc enim sicut necesse esse impossibile non esse hominem non contingit simul verum esse dicere idem hominem esse et non esse

hominem [illegible]

[illegible]

Nam esse et non hominem esse alterum significat, si quidem album esse et hominem esse alterum multo enim oppositum magis quare significat contrarium sed amplius et album dicit id sicut et unum erit et hoc et lapidem idem dicimus quod et prius dictum est quia unum omnia sicut et non solum contraria

Sed amplius hoc non contingit continget quod dictum est

[illegible]

Si redeatur ad interrogationem sed amplius apponatur interrogantem simpliciter et negationem non reddet ad interrogatum, non enim proloqui esse idem et hominem et album et alia mille alia pluralitates alternationem interrogante sed utrum est dicere hominem hoc esse aut non reddendum

est unum significans et non addendum quoniam et album et magnum etiam impossibile infinita entia enumerare pertransire. aut igitur omnia pertranseat aut nullum. Similiter autem et si milliens est idem homo et non homo non est

[illegible]

Consequenter interrogatur si homo est et est et non homo si non et alia huiusmodi accidunt sunt contradictoria [illegible] contraria sunt et non sunt. Si autem hoc non fiet non disputabit

[illegible]

Omnia vero contingit simul haec dicentem significare [illegible] omnia namque dicit animal esse verum, et quod verum homo esse aut animal esse necesse

In secunda particula [illegible]

[illegible]

Nam si erit quod verum homo esse aut animal esse non esse, hoc non erat non homo esse aut non esse homo, quoniam haec negatio huius [illegible] erat quod significat [illegible] hoc [illegible] sic non significat quia non aliquid aliud esse [illegible] quod vere homo esse, quod vere non homo esse aut quod vere non esse homo [illegible] erat quare dicere eos est necesse quia nullius erit [illegible] sed omnia in accidente; hoc enim [illegible] accidens alterius [illegible] homo quod alterum sed non quod verum alterius

[illegible]

Si vero omnia secundum accidens dicuntur, nullum primum erit universale [illegible] accidens [illegible] partem in infinitum [illegible] impossibile

[illegible]

neque enim plura duobus complectuntur. Accidens enim non accidenti accidit nisi quia ambo eidem accidunt. Dico autem ut album musicum et hoc albo quia ambo homini accidunt, sed non Socrates musicus ita quod ambo accidunt alicui alteri. Quoniam [illegible] ista, illa vero illo non dicuntur accidentia huiusmodi sic dicuntur ut album Socrati non contingit infinitum esse in superius, ut Socrati albo alterum aliquod accidens, nec enim fit aliquid unum ex omnibus, nec albo alterum aliquod erit accidens ut musicum; nihil enim magis illud huic accidit quam illud illi [illegible] simul quia [illegible] accidens [illegible] musicum Socrati huiusmodi sic non accidentia accidunt accidens [illegible] huiusmodi illa non

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius si contradictiones simul de eodem vere sunt omnes, palam quod omnia erunt unum. Erit enim idem triremis et murus et homo si de omni aliquid aut affirmare aut negare contingit

[illegible]

Quemadmodum est necesse dicentibus verbum pithagore. nam alicui si videtur non esse triremis homo palam quia non est triremis. quare et est si contradictio vera

[illegible]

Et fit utique quod anaxagore simul omnes esse ut nil vere unum sit. indefinitum igitur videntur dicere et putantes ens dicere de non ente dicunt. nam potestate ens et non endelechia indefinitum est

[illegible]

At vero dicendum est ipsis de omni affirmationem aut negationem. inconveniens enim si unicuique negatio quidem inerit, que vero alterius quod non inest ei non inerit. Dico autem ut si verum est dicere hominem quia non homo, palam quia et non triremis. Si quidem igitur affirmatio, necesse et negationem. Si vero non existit affirmatio, negatio inerit magis quam que sua. Si igitur et illa inest, inerit et que triremis. Si autem hec et affirmatio. Hec quidem igitur contingunt hanc dicentibus rationem

[illegible]

[illegible]

Et quia nec necesse aut dicere aut negare. Nam si verum quia homo et non homo, palam quia et neque homo erit neque non homo. nam duorum due negationes. Si autem una ex utrisque illa, et hec una utique

[illegible]

Amplius aut in omnibus ita se habet et est album et non album et ens et non ens et in aliis dictionibus et negationibus similiter aut non, sed in quibusdam quidem et quibusdam non

[illegible]

Et si quidem non circa omnia hec utique erunt confesse

[illegible]

[illegible]

Iterum vero omnes verum aut de quibuscumque dicere et negare et de quibuscumque negare et dicere, aut de quibus quidem dicere et negare, de quibusdam vero non. Et si de quibuscumque non, et de omnibus dicere [illegible] erit aliquid firmiter non ens et hoc erit firma opinio, et quod non esse firmum aliquid sit et notum, magis utique erit notior affirmatio opposita [illegible]

[illegible]

Si vero negandi similiter et quaecumque negare dicere, necesse de his aut vere dividentem dicere ut quod album et iterum quod non album, aut non. Et si quidem non verum dividentem dicere, non dicit haec, et non est nihil. Non entia autem quomodo utique pronuntiabunt aut ambulabunt? Et omnia utique erunt unum, ut prius dictum est, et idem erit et homo et deus et trireme et contradictiones eorum. Si enim similiter de unoquoque, nihil differet aliud ab alio; nam si differt, hoc erit verum et proprium [illegible]

[illegible]

Similiter autem et si dividentem contingit verum esse, accidit quod dictum est, et adhuc quod omnes vera dicerent et omnes mentirentur, et ipse semetipsum fatetur dicere falsum. Simul autem palam est de nullo est ad hunc perscrutatio; nihil enim dicit. Nec enim ita neque non ita dicit, sed ita et non ita. Et iterum haec negat ambo, quia neque ita neque non ita [illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius si quando affirmatio vera, negatio falsa, et quando haec vera, affirmatio falsa, non erit utique simul idem dicere et negare vere.

[illegible]

Sed forsan dicet utique hoc esse quod a principio positum est.

[illegible]

Amplius utrum qui aut ita existimant habere aliquo modo, aut non habere, mentiuntur, qui autem ambo verum dicunt. Nam si vere dicunt, quid utique erit quod dicitur quia talis est entium natura? Si vero non vere, sed magis vere quam ille qui sic existimant, iam aliqualiter se habebunt entia, et hoc verum utique erit, et non simul et non verum. Si autem similiter et omnes mentiuntur et vera dicunt

[illegible]

nec praemeditandum nec dicendum esse. Simul enim
hoc et non hoc dicit. Si autem nihil suscipit, sed similiter existimat
et non existimat, quid utique differenter habebit a planta?

[illegible]

Unde et maxime manifestum est quod nullus ita dispositus est
nec aliorum nec dicentium hanc rationem. Quare namque vadit
Megaram et non quiescit putans vadere? Neque statim mane
deambulando vadit in puteum aut in praecipitium si contingit,
sed videtur timens tamquam non similiter putans non bonum esse incidere
et bonum. Palam ergo quia hoc quidem melius existimat,
hoc autem non melius. Si autem hoc, et hoc quidem hominem, hoc autem non
hominem necesse est existimare, et hoc quidem dulce, illud autem non dulce. Putare necesse est:
non enim ex aequo omnia quaerit et existimat, quando putans
melius aquam bibere et hominem videre deinde ea quaerit. Quamvis oportebat,
si idem erat similiter homo et non homo. Sed quod dictum est,
nullus est qui non videtur haec quidem timens, illa vero non. Quare
ut videtur, omnes existimant habere simpliciter, si non de omnibus,
sed de meliore et deteriore.

[illegible]

Si autem non scientes sed opinantes, multo magis curandum
utique erit de veritate, quemadmodum infirmo quam
sano de sanitate. Etenim opinans ad scientem non
salubriter disponitur ad veritatem.

[illegible]

Amplius si quam maxime sic omnia se habent et non sic,
sed magis et minus verum, non enim utique plura
similiter dicimus duo esse paria et tria, nec similiter
mentitur qui quattuor putat opinatus quinque et qui mille.
Si ergo non similiter, palam quia alter minus, ergo magis
verum dicit. Si ergo quod magis est propinquius, erit utique
aliquod verum cuius propinquius quod magis verum. Et utique
si non est, sed iam aliquid est firmius et veridicum, et a
sermone erimus utique exempti immixto et prohibente
aliquid mente determinare.

[illegible]

Est autem et ab eadem opinione Protagorae sermo, et necesse
similiter ipsos ambos aut esse aut non esse. Nam si quae videntur
omnia sunt vera et apparentia, necesse omnia simul vera
et falsa esse. Multi namque contraria invicem opinantur
et non eadem opinantes falsos putant.
Quare necesse idem esse et non esse.

[illegible]

[illegible]

Et ex hoc necesse positis omnia vera esse. contraria namque invicem opinantur mentientes et veraces dicentes. Ergo entia si sic se habent veraces dicunt omnes. quod et alii eorum sunt intellectu carentes palam.

[illegible]

Est autem non idem modus occurrendi ad omnes hos, namque persuasione egent. illi vero violentia. Quicumque enim ex dubitare sic existimaverunt horum bene sanabilis ignorantia. non enim ad orationem sed ad mentem obviatio eorum. Quicumque vero orationis causa dicunt horum argumenti curatio et eius que in voce orationis et eius que in nominibus.

[illegible]

Venit autem dubitantibus hec opinio ex sensibilibus. que quidem eius quod simul contradictiones et contraria existere videntibus ex eodem fieri contraria. Si ergo non contingit fieri non ens preexistit similiter res ambo ens. quemadmodum et Anaxagoras mixtum omne in omni ait et Democritus etenim vacuum et plenum similiter in quocumque existere parte, quamvis hoc quidem ens illud vero non ens.

[illegible]

Ad eos quidem igitur qui ex his existimant dicendum quia modo quodam recte dicunt et modo quodam ignorant.

Ens enim dupliciter dicitur. Est ergo quodammodo contingit fieri aliquid ex non ente. est autem quomodo non. et simul esse idem ens et non ens. sed non secundum idem ens. potentia namque contingit simul idem esse contraria. actu vero non.

[illegible]

Amplius autem dignificabimus ipsos existimare et aliam substantiam esse entium cui nec motus inest nec corruptio nec generatio omnino.

[illegible]

Similiter autem et que circa apparentia veritas quibusdam ex sensibilibus venit. Verum enim non pluralitate iudicari putant oportere nec paucitate. idem vero hoc quidem dulce gustantibus esse videtur. aliis vero amarum. quare si omnes laborarent aut omnes desiperent. duo autem aut tres sani sint aut intellectum haberent. hos quidem videri laborare et desipere alios vero non.

[illegible]

[illegible]

Amplius autem multis aliorum animalium contraria nobis videri

et nobis ipsis autem unicuique ad sensum non eadem

semper sensus videri. quia igitur horum vera aut falsa non

manifestum. nichil enim magis haec quam illa vera sed

similiter. propter quod democritus ait. aut nichil esse

verum. aut nobis non manifestum

[illegible]

Omnino vero propter existimare prudentiam quidem sensum

et hunc autem esse alterationem quod videtur secundum sensum ex necessitate

verum esse dicunt

[illegible]

Ex hiis enim empedocles et democritus et aliorum

ut est dicere unusquisque talibus opinionibus

facti sunt rei. etenim empedocles permutantes ha-

bitum permutare dicit prudentiam. ad presens enim

consilium augetur in hominibus. et in aliis dicit quia

quantum alteri transmutati sunt tantum ipsis et

sapere alterum fiunt

[illegible]

[illegible]

Parmenides vero enunciat eodem modo. ut enim quisque

habuit membrorum complexionem multa flexorum

et ita mens hominibus adest. idem enim est quod quidem

sapit membrorum natura hominibus et omnibus et

omni. quod enim plus est intelligentia

[illegible]

Anaxagore quoque pronunciatur recordatum ad

quosdam sociorum eius quod talia ipsis erunt

entia qualia utique existimaverint ipsa

[illegible]

Dicunt autem et homerum videri hanc habentem

opinionem quia fecit hectorem tamquam in extasi

fuit a plaga iacere aliud sapientem tamquam

sapientes quidem et desipientes sed non eadem

[illegible]

Palam igitur quia si utrique prudentie et entia

simul sunt et non sunt sic habent

[illegible]

Unde et gravissimum accidit. nam si qui

maxime contingens verum viderunt. hii autem

sunt maxime querentes ipsum et amantes

hii tales habent opiniones et hec enunciant de veritate

quomodo non est dignum aggredientes philosophari desperare.

nam volantia persequi est veritatem utique inquirere

[illegible]

de [illegible]

[illegible]

Causa autem opinionis causa est quia de entibus quidem veritatem intendebant entia autem putaverunt esse sensibilia solum. In his vero multa quae indeterminati natura existit et quae entis sicut diximus. Propter quod decenter quidem dicunt, non vera autem dicunt. Sic enim congruit magis dicere quam sicut Epicharmus ad Zenophanem.

[illegible]

Amplius autem omnem videntes hanc motam naturam, de permutante autem nihil verum dicimus, circa vero omnino permutans non contingere verum dicere. Ex hac enim opinione pullulavit opinio dictorum summa quae est dicentium heraclitizare, et qualem Cratylus habuit, qui tandem nihil opinatus est oportere dicere sed digitum movebat solum, et Heraclitum increpuit dicentem bis in eodem flumine

non est intrare; ipse enim existimavit nec semel.

[illegible]

Nos autem ad hanc quidem rationem dicimus quod permutans

quod permutat [illegible]

[illegible]

Est igitur dubitabilissimum: abiciens enim secundum aliquid eius quod abicitur et eius quod fit iam necesse aliquid esse, et omnino quod corrumpitur existit aliquid ens, et si fit ex quo fit et a quo generatur necesse esse, et hoc non esse infinitum.

[illegible]

Sed haec permittentes illa dicamus quod non est idem permutare secundum quantitatem et secundum qualitatem; secundum quantitatem quidem sit utique non manens, sed secundum speciem omnia cognoscimus.

[illegible]

Amplius autem dignum est increpare existimantes quod sensibilium in minoribus numero sicut se habentem et de toto caelo similiter enuntiantes; nam circa nos sensibilis locus in generatione et corruptione solum ens. Sed hic ut dicatur nulla pars est omnis, quare iustius utique propter illa hos absolvere quam propter haec illa condemnare

[illegible]

[illegible]

Amplius autem palam quia et ad hos eadem dicta dicimus. Quia enim est immobilis natura quaedam ostendendum ipsis et credendum eis.

[illegible]

Eundem contingit simul dicentibus esse et non esse quiescere magis dicere omnia quam moveri. Non enim est aliquid in quod permutabuntur, nam omnia insunt omnibus.

[illegible]

De veritate autem quod non omne apparens verum, primum quidem quia nec sensus falsus proprii est sed fantasia non est idem sensui.

[illegible]

Amplius dignum mirari si hoc dubitant utrum tante sunt magnitudines et colores tales quales a remotis videntur aut quales de prope. Et utrum quales sanis aut quales laborantibus. Et graviora utrum qualia debilibus aut qualia validis. Et vera utrum qualia dormientibus aut qualia vigilantibus. Quod quidem enim non putant palam. Nullus igitur si supponit de nocte Athenis esse cum in Libia vadit ad Odeum.

[illegible]

Amplius autem de futuro ut et Plato dicit nequaquam similiter propria medici opinio et ignorantis velut de futuro sano fore aut non de futuro.

[illegible]

Amplius autem et in sensibus non similiter propria alieni et propria autem proximi et eius quod proprium est, de coloribus quidem visus non gustus, de saporibus gustus non visus.

[illegible]

Quorum unusquisque in eodem tempore circa idem numquam dicit simul sic et non sic habere. Sed neque in alio tempore circa passionem dubitavit, sed circa id cui accidit passio. Dico autem puta idem quidem vinum videbitur utique aut mutatum aut corpore mutato quandoque quidem esse dulce quandoque autem non esse dulce. Sed quod dulce quale est cum sit numquam mutavit, sed semper de ipso verum dicit et est ex necessitate futurum tale dulce.

[illegible]

[illegible]

Amplius et hec hec vero quod desipientes quedam a sanis non esse nullus. ita nec ex contrariis nihil necessarium cum non conveniat alio et alio hec. esse accipiendum est ex necessitate non habet ita et non ita totum

[illegible commentary]

Totaliter quod si est solum sensibile nihil utique erit solum non existentibus animatis. sensus enim non erit. neque sensibilia esse neque sensationes forsan verum. passio enim sentientis hec est. subiecta vero non esse que faciunt sensum impossibile. non enim sensus sui ipsius est sed est aliquod alterum preter sensum quod prius est sensu. nam movens eo quod movetur prius est natura. et utique si dicantur ad invicem hec nihil minus

[illegible commentary]

Sunt autem quidam qui dubitant hec persuasorum et hec verba solum dicentium. querunt enim quis est qui iudicat sanum et omnino circa singula recte iudicantem. tales vero dubitationes similes sunt dubitare utrum dormimus nunc aut vigilamus

[illegible commentary]

Possunt autem dubitationes omnes tales idem. omnium enim rationem hi dignificant. principium enim querunt et hoc per demonstrationem accipere. quoniam non persuasi sunt manifestum est in actibus. sed quod diximus hec passio est. non enim querunt quorum non est demonstratio

principium non est demonstratio. Hi quidem igitur facile hoc crederent. est enim non difficile sumere. In sermone autem vim solum querentes impossibile querunt. contraria namque dicere dignificant statim contraria dicentes. Si autem non omnia sunt ad aliquid sed quedam sunt et ipsa secundum se non utique erit

[illegible commentary]

Si autem non omnia sunt ad aliquid sed quedam sunt et ipsa secundum se non utique omne quod apparet verum. nam quod apparet alicui apparet. quare qui dicit omnia que apparent esse vera. omnia que sunt facit ad aliquid.

[illegible commentary]

Propter quod et observandum vim in sermone querentibus simul autem et sustinere sermonem dignificantibus quod non apparet est. sed quod apparet cui apparet et quando apparet et qua et sic. si autem sustineant sermonem sed non sic accidet ipsis contraria dicere cito. contingit enim idem secundum visum mel apparere gustui vero non. et oculis duobus existentibus non eadem utique visum si sint dissimiles quia ad dicentes propter olim dictas causas quod apparens verum est. et propter hoc omnia similiter esse falsa et vera. neque enim omnibus eadem apparere contingit. neque semper eidem sed multotiens contraria in eodem tempore. tactus enim duo dicit in digitorum variatione visus autem unum. sed non eidem et secundum idem sensui et similiter et in eodem tempore. quare hoc utique erit verum. sed forsan propter hoc necesse dicere hiis qui non propter dubitationem sed orationis causa dicunt quod hoc non est verum sed huic verum

[illegible commentary]

Et sicut prius dictum est necesse adinvicem facere omnia
et ad opinionem et sensum. quare nec factum est nec erit
nil nullo preopinante. Si vero factum est aut erit palam
quia non erunt omnia ad opinionem

[illegible]

Amplius si unum ad unum aut ad determinatum et si idem est
dimidium et equale. sed non ad duplum equale. ad opinans
itaque si idem homo et opinatum non erit homo opinans sed
opinatum. Si vero unumquodque erit ad opinans ad infinita
erit specie opinans.

[illegible]

Quod quidem igitur firmissima opinio omnium non simul esse veras
dictiones et que accidunt sic dicentibus et propter quid sic
dicunt tanta sint dicta

[illegible]

Quoniam autem impossibile est contradictionem simul verificari
de eodem palam quia nec contraria simul inesse eidem
contingit. contrariorum enim alterum privatio est non minus
substantie autem privatio negatio est ab aliquo determinato genere.
Si igitur impossibile est simul affirmare et negare vere impossibile et
contraria simul inesse. sed aut quo ambo aut alterum quo
alterum vero simpliciter

[illegible]

[illegible]

At vero nec contradictionis medium esse contingit
sed necesse aut dicere aut negare unum de uno quocumque
palam autem primum diffinientibus quid verum et quid falsum
dicere namque ens non esse aut non ens esse falsum. ens autem esse
et non ens non esse verum. quare et qui dicit esse aut non esse
verum dicet aut mentietur. sed neque ens dicitur non esse
aut esse neque non ens

[illegible]

Amplius aut medium erit contradictionis quemadmodum pallidum
album et nigri. aut quemadmodum neutrum hominis
et equi. Si quidem igitur sic non permutabitur. ex non bono enim
in bonum permutatur aut ex bono in non bonum. Nunc
autem videtur semper. non est enim permutatio nisi in opposita
et media. Si autem est medium et sic erit aliqua
in album non ex non albo generatio. nunc autem non videtur

[illegible]

Amplius omne intellectuale et intelligibile
mens aut dicit aut negat. hoc autem ex diffinitione palam
quando verum dicit aut mentitur. quando quidem sic componit
dicens aut negans verum dicit. quando vero sic mentitur

[illegible]

Amplius pr omnes erit contradictionis medium nisi ut
causa dicatur quamvis et ut verum dicit aliquis aut
non verum dicit. et praeter ens et non ens erit quare et praeter
generationem et corruptionem transmutatio quaedam erit

[illegible]

Amplius in quibuscumque generibus negatio contrarium
infert et in his erit. ut in numeris neque impar neque
non impar numerus erit. sed impossibile ex diffinitione vero palam

[illegible]

Amplius in infinitum vadit et non solum emiolia quae sunt
erunt sed plura. iterum enim erit hoc negare ad dictionem
et negationem et hoc erit aliquid non substantia enim quaedam est ipsius alia

[illegible]

Amplius interrogantes si est album dicit quia non nihil
aliud negavit quam ipsum esse. non vero esse negatio

[illegible]

Venit autem haec opinio quibusdam sicut et aliae inopinabilium
non solventes quia enim solvere non possunt orationes contentiosas
annuentes orationi consentiunt verum esse quod est syllogizatum

Hi quidem igitur propter talem causam dicunt. Illi vero propter
omnium rationem inquirere

[illegible]

Principium autem ad hos omnes ex diffinitione. diffinitio
vero fit ex ipso significare ad necessitatem esse. ratio namque
cuius nomen est signum diffinitio fit

[illegible]

Videtur autem Heracliti quidem ratio dicens omnia esse et non esse
omnia vera facere

[illegible]

Anaxagorae vero esse aliquid medium contradictionis
quare omnia falsa. nam quando miscentur nec bonum neque
bonum est mixtum quare nihil dicere verum

[illegible]

Determinatis autem his palam quia et unice dicta
et de omnibus impossibile est esse sicut quidam dicunt
hi quidem nihil dicentes verum esse. nihil enim prohibere
dicunt sic omnia esse sicut diametrum commensurabilem esse. illi vero omnia vera. fere namque
ipsi rationes eaedem Heracliti. nam qui dicit quia omnia
sunt vera et omnia falsa. et seorsum dicit utrumque
quare si sunt impossibilia illa et haec impossibile est

[illegible]

[illegible]

Amplius aut evidens contradictiones sunt quas non c[on]t[ingit] simul esse veras ut neque falsas omnes et hec quid prohibiliu[m] magis c[on]ti[n]git ex dictis

[illegible]

Ergo ad omnes tales orationes ex querere quemadmodum in superioribus sermonibus dictum est aut esse aliquid aut non esse sed significare aliquid quare ex diffinitione disputandum accipientes quid significat esse verum aut falsum

[illegible]

Si aut nil aliud verum dicere quam negare falsum impossibile omnia falsa esse est enim necesse contradictionis alteram partem

[illegible]

Amplius si omne aut dicere aut negare est necesse utraque falsa esse impossibile est alteram namque partem contradictionis est falsa

[illegible]

Accidit itaque et quod famatum est de omnibus talibus orationibus ipsas seipsas destruere nam qui omnia vera dicit orationem sui contrariam veram facit quare et suam non veram contrariam enim non dicit ipsam esse veram qui vero omnia falsa et ipse seipsum

[illegible]

omnia esse vera dicit quam contrariam sui esse veram dicit aliter omnia esse falsa verum dicit se falsum

Si aut excipiunt quod contrariam quidem non sola veram ille vero suam propriam quod non falsam infinitas accidit ipsis petere orationes veras et falsas nam qui dicit veram orationem veram est hec aut in infinitum vadit

[illegible]

palam aut hec quia nec qui omnia quiescere dicunt vere dicunt nec qui omnia moveri

[illegible]

Nam si quiescunt omnia semper eadem vera et falsa erunt videtur aut hec transmutabilis nam qui dicit aliquando ipse non erat et iterum non erit

[illegible]

Si vero omnia moventur nil erit verum omnia ergo falsa sed hec ostensum est quia impossibile est

[illegible]

Amplius ens permutari est necesse nam ex aliquo in aliquid est permutatio

[illegible]

At vero nec omnia quiescunt aut moventur aliquando semper aut nil eternum est aliquid quod semper movet que moventur et primum movens immobile ipsum

[illegible]

[illegible]

Principium dicitur aliud quidem unde utique aliquid rei movebitur primum ut longitudinis et vie hinc quidem hoc principium ex opposito autem alterum

[illegible]

Aliud unde utique optime fiet unumquodque ut doctrine non a primo et rei principio aliquando inchoandum sed unde facillime addiscet

[illegible]

[illegible]

Aliud vero primum generatum inexistente ut navis prode et domus fundamentum et animalium alii cor alii cerebrum alii quodcumque [illegible] tale putant

34 [illegible]

Aliud unde fit primum non inexistente et unde primum motus natus inchoare et permutatio ut puer ex patre et matre et bellum ex convicio

[illegible]

Aliud cuius secundum voluntatem moventur que moventur et mutantur que mutantur ut in civitatibus principatus et potestates et regna et tyrannides principia dicuntur et artes et harum architectonice maxime

[illegible]

Amplius unde cognoscibilis res primum et hoc dicitur principium rei ut demonstrationum suppositiones

[illegible]

Totiens autem et cause dicuntur omnes enim cause principia

[illegible]

Omnium igitur principiorum commune est primum esse unde aut est aut fit aut cognoscitur. Horum autem hec quidem inexistentia sunt illa vero extra. Quapropter natura principium et elementum et mens et voluntas

[illegible]

[illegible]

Tempus vero dicit quod non ex tempore fit aliquid [illegible] ut eo stante et augmentum [illegible]

[illegible]

[illegible]

Amplius [illegible]

[illegible]

Amplius [illegible] ambulando [illegible] quod ambulat [illegible]

[illegible]

[illegible]

Et [illegible]

[illegible]

Amplius [illegible]

causa salutis usque vero ut pictura et huiusmodi cause sunt in movendo

[illegible]

Omnes vero cause dicte in quatuor cadunt modos manifestissimos. Nam elementa quidem sillabarum et materia factorum et ignis et terra et talia omnia corporum et partes totius et suppositiones conclusionis ut ex quo cause sunt.

[illegible]

Horum autem hec quidem quasi subiectum ut partes, illa vero ut quod quid erat esse et totum et compositio et species. Sperma vero et medicus et consiliator et omnino efficiens, omne unde principium permutationis aut status. Alia vero ut finis et bonum aliorum. Nam quod cuius causa optimum et finis aliorum vult esse. Nichil autem differt dicere ipsum bonum aut apparens bonum. Cause quidem igitur hee et tot sunt specie.

[illegible]

Modi vero causarum numero quidem multi sunt, capitulatim vero et hi pauciores. Dicuntur autem cause multe.

[illegible]

Dicuntur quidem cum cause multe et ipsarum specie eiusdem prius et posterius alia quam alia, ut sanitatis medicus et artifex, et eius quod est diapason duplum et numerus, et semper continentia quecumque singularium.

[illegible]

Amplius autem ut accidens et horum genera, velut statue aliter Policletus et aliter statuefactor, quoniam accidit statuefactori Policletum esse; et continentia accidens, ut si homo causa statue aut et totaliter animal. Sunt autem et accidentium alia aliis remotius et propinquius, ut si albus et musicus causa dicatur statue. Et non solum ...

[illegible]

Preter omnia autem et proprie dicta et ut accidentia, hec quidem ut potentia dicuntur, illa vero ut agentia, ut edificandi edificator aut edificans edificator.

[illegible]

[illegible]

Similiter autem dicuntur et in quibus esse sunt cause
dicto, ut homines statue aut statue et omnino ima-
ginis aut ex[illegible] aut ex[illegible] aut [illegible]
et in accidentibus similiter

[illegible]

Amplius autem complexa hec et illa dicuntur ut non
Polycletus neque statuificator sed Polycletus statuificator

[illegible]

Attamen omnia hec sunt pluraliter sex dupliciter dicta
aut enim ut singulare aut ut genus et ut per
se, aut ut accidens ut genus accidentis aut ut complexa
hec aut ut simpliciter dicta

[illegible]

Amplius ut agentia aut secundum potentiam

[illegible]

Differunt autem intantum quia agentia quidem et singularia
simul sunt et non sunt, et ipsa et quorum cause ut
hic medicans cum hoc convalescente et hic edificator
cum hoc edificato, que autem secundum potentiam non semper. Cor-
rumpuntur enim non simul domus et edificator

[illegible]

Elementum dicitur ex quo componitur primo inexistente
indivisibili specie in aliam speciem

[illegible]

[illegible]

Ut vocis elementa ex quibus vox componitur et in
que dividitur ultima, illa vero non adhuc in alias
voces ab eis specie diversas; sed et si dividantur, particule
sunt eiusdem speciei ut aque particula aqua, sed non sillabe

[illegible]

Similiter autem et corporum dicunt elementa dicentes in
que dividuntur corpora ultima, illa autem non adhuc
in alia specie differentia, et sive unum sive plura
talia hec elementa dicunt

[illegible]

[illegible]

Similiter autem et que diagrammatum dicuntur elementa et omnino que demonstrationum. nam prime demonstrationes et in pluribus demonstrationibus existentes hee elementa demonstrationum dicuntur. Sunt autem tales sillogismi primi ex tribus per medium unum.

[illegible]

Et transferentes autem elementum vocant hinc quodcumque unum ens et parvum ad multa sit utile. quapropter et parvum et simplex et indivisibile dicitur elementum.

[illegible]

Unde veniunt maxime universalia elementa esse. quia unumquodque eorum unum ens et simplex in multis inest aut omnibus aut quam plurimis. et unum et punctum principia quibusdam videntur esse.

[illegible]

Cum que vocata genera universalia et indivisibilia. unum enim est eorum ratio. elementa quidam dicunt aliquid et magis quam differentiam quia universalius genus. nam cui differentia inest et genus sequitur, sed cui genus non omni differentia.

[illegible]

Omnium autem commune esse elementum uniuscuiusque quod primum inest cuique.

[illegible]

Natura vero dicitur una quidem nascentium generatio ut si quis extendens dicat ly y.

[illegible]

Una vero ex quo generatur primum quod nascitur inexistente.

[illegible]

Amplius unde motus primus in quolibet natura entium in ipso inquantum ipsum existit.

[illegible]

Nasci vero dicitur quecumque augmentum habent per alterum in
tangendo et connasci aut adnasci ut embria. Differt
autem connascentia a tactu. Hic enim non oportet preter tactum
alterum aliquid esse, in connatis autem est aliquid
unum idem in ambobus quod facit pro tactu simul nasci
et unum esse secundum continuum et quantum, sed non secundum quale.

[illegible]

Amplius ex quo existit aut fit primo aliquid
existentium, informi existente et immutabili a sua
ipsius potentia, ut statue et vasorum ereorum es dicitur natura,
et ligneorum lignum. Similiter autem et in aliis.
Ex his enim unumquodque salvata prima materia. Hoc enim
modo et existentium naturae elementa dicunt esse naturam,
alii ignem, alii terram, alii aquam, alii aerem, alii
aliquid aliud tale dicentes, alii quedam horum, alii omnia hec.

[illegible]

Amplius autem alio modo dicitur natura existentium substantia,
ut dicentes naturam primam compositionem esse, ut
Empedocles dicit quia natura nullius est existentium, sed solum
mixtio et permutatio mixtorum est, natura vero in
hominibus nominatur. Quapropter et quecumque natura sunt
aut fiunt, iam existente ex quo nata sunt fieri aut esse,
nondum dicimus naturam habere si non habent speciem et formam.

[illegible]

Natura quidem igitur quod ex utrisque est, ut animalia et
partes eorum.

[illegible]

Natura autem et prima materia, et hec dupliciter, aut que ad ipsum
prima aut omnino prima, ut operum ereorum
ad ipsum quidem prima es, omnino vero forsan aqua,
si omnia liquabilia aqua.

[illegible]

Et species et substantia. Hec autem est finis generationis. Metaphorice
vero iam et omnino omnis substantia natura dicitur propter hanc, quia
et natura substantia quedam est.

[illegible]

Ex dictis ergo prima natura et proprie dicta est substantia que
habet motus principium in ipsis inquantum ipsa. Materia
namque eo quod huius est susceptiva dicitur natura, et generationes
et crescere eo quod ab hac motus sunt. Et principium motus
existentium secundum naturam hoc est, inexistens aut potentia aut actu.

[illegible]

[illegible]

Necessarium dicitur sine quo non contingit esse aut vivere quasi concausali, ut respirare et cibus animali necessarium; impossibile enim sine hiis esse.

[illegible]

Et sine quibus bonum non contingit aut esse aut fieri aut aliquid malum expellere aut privari, velut bibere farmacum necessarium ut non laboret, et ad Eginam navigare ut pecuniam recipiat.

[illegible]

Amplius vim faciens et vis. Hoc autem est quod preter impetum et preter voluntatem impediens et prohibens. Violentum enim necessarium dicitur.

[illegible]

Unde et triste, sicut et Evenus (et Eveninus) ait: Omnis enim res necessaria tristis est. Et vis necessitas quedam est, ut Sophocles dicit: Sed vis me cogit hec agere.

[illegible]

Et videtur necessitas aliquid impersuasibile esse recte; contrarium enim motui qui secundum voluntatem et qui secundum rationem.

[illegible]

Amplius quod non contingit aliter habere necessarium dicimus sic se habere.

[illegible]

Et secundum hoc necessarium et alia dicuntur aliqualiter omnia necessaria; violentum namque necessarium dicitur aut facere aut pati tunc quando non contingit secundum impetum propter cogens, tamquam hanc necessitatem existentem per quam non contingit aliter. Et in concausalibus vivendi et bono similiter; nam quando non contingit hic quidem bonum, illic vero vivere et esse sine aliquibus, necessaria hec, et causa necessitas quedam est hec.

[illegible]

Amplius demonstratio necessariorum, quoniam non contingit aliter se habere si demonstratum est simpliciter. Huius autem causa que prima si impossibile aliter se habere ex quibus est syllogismus.

[illegible]

[illegible]

Horum quod utrique alteri contingit esse ut necessaria

horum autem nulla. Sed quia hec etiam sunt ex necessitate

[illegible]

Quare primum et necessarium proprie quod simplex est

hoc enim non contingit pluribus modis habere

quare nec aliter et aliter. ut iam pluribus modis namque hoc

[illegible]

Ergo quedam sunt perpetua et immobilia nichil

illis est violentum. nec etiam preter naturam

[illegible]

Unum autem dicitur aliud quidem secundum accidens aliud vero secundum se

[illegible]

Secundum accidens quidem. ut Coriscus et musicum

et Coriscus musicus idem enim est dicere Coriscus et

musicum. et Coriscus musicus. et musicum et iustum

et musicus et iustus Coriscus. hec enim omnia unum dicuntur

secundum accidens. iustum quidem et musicum quia uni substantie

accidunt. musicum vero et Coriscus quia alterum alteri accidit

[illegible]

Similiter autem et modo quodam musicus Coriscus

cum Corisco unum quia altera particula alteri accidit

eorum que sunt in oratione. ut musicum Corisco

et musicus Coriscus iusto Corisco. quia utriusque

pars eidem uni accidit. nichil enim differt hoc Corisco

musicum accidere

[illegible]

Similiter autem sive in genere sive in ullis universalibus

nominibus dicatur accidens. ut quia homo idem et cum

sit homo. aut enim quia homini uni existenti

substantie accidit musicum esse. aut quia ambo

singularium alicui accidunt ut Corisco. tamen

non eodem modo ambo insunt. sed hoc quidem forsan ut

genus et in substantia. illud vero ut habitus aut passio substantie

Ergo quecumque secundum accidens dicuntur unum hoc modo dicuntur

[illegible]

Secundum se vero unum dicuntur alia dicuntur

eo quod continua sunt ut unum [illegible] et lignum

unum [illegible] implexa sit [illegible]

[illegible]

unum dicitur sicut et partium singule tibia et brachium

eorum autem magis unum continuum natura quam arte

[illegible]

Continuum vero dicitur cuius motus unus per se et

non possibile aliter. unus autem cuius indivisibilis,

indivisibilis autem secundum tempus

[illegible]

Secundum se autem continua quecumque non tactu se-

unum. Nam si posueris se tangentia ligna non dices

hec unum esse, nec lignum nec corpus nec aliquod

continuum aliud. Que itaque omnino sunt continua

unum dicuntur quamvis reflexionem habeant, et adhuc

magis que reflexionem non habent, ut tibia aut crus

quam subiectum, quia contingit non unum esse motum tibie.

Et recta quam reflexa magis unum. Reflexam vero et

angulum habentem unum et non unum dicimus, quia

contingit non simul esse motum eius et simul. Recte

vero simul semper, et nulla pars habens magnitudinem, hec

quidem quiescit, illa autem movetur, quemadmodum reflexe

[illegible]

[illegible]

Amplius aliud dicitur eo quod subiectum sit specie indifferens;

indifferens vero quorum indivisibilis species secundum sensum;

subiectum autem aut primum aut ultimum ad finem; et

vinum enim unum dicitur et aqua una in quantum indivisibile

secundum speciem; et liquores omnes dicuntur unum, ut oleum

vinum et liquabilia, quia omnium ultimum subiectum idem;

nam aqua aut aer omnia hec sunt.

[illegible]

Dicuntur autem unum et quorum genus unum

differens oppositis differentiis. Et hec dicuntur omnia unum

quia genus unum quod subiectum differentiis, ut equus

homo canis unum quid, quia omnia animalia. Et modo

itaque simili sicut materia una.

[illegible]

Hec autem quandoque quidem sic unum dicuntur, quandoque

[illegible]

Item genus subiectum quod quidem dicitur si sunt ultime

species genus superius hiis in speciebus et supremis

sunt una et eadem figura quare ambo triangula

et triangula non eadem

[illegible]

Amplius autem unum dicuntur quorumcumque ratio

que quod quid erat esse dicit indivisibilis est ad aliam

significantem quod quid erat esse ipsa enim in se est

ratio divisibilis sic vero augmentum et diminutum

unum sunt quia ratio una sicut in planis species una

[illegible]

Omnino vero quorum intelligentia indivisibilis

intelligens quod quid erat esse et non potest separari neque

neque tempore neque loco neque ratione maxime hec unum et horum

quecumque substantie

[illegible]

[illegible]

Universaliter enim quecumque non habent divisionem in quantum non habent

non habent sic unum dicuntur ut si in quantum homo non

habet divisionem unus homo si vero in quantum animal unum animal

si autem in quantum magnitudo magnitudo una

[illegible]

Plura quidem igitur unum dicuntur per aliud aliquid

facere aut pati aut habere aut ad aliquid esse unum

que vero primo dicuntur esse unum quorum substantia una

una vero aut continuitate aut specie aut ratione etenim

ut plura aut que non continua aut quorum non species una

aut quorum ratio non una

[illegible]

Amplius autem ut quandoque unum quodcumque dicimus

esse si sit quantum et continuum est autem ut non si

non aliquod totum sit hoc autem est si non speciem habet

unam velut non utique dicimus similiter unum quodlibet

aspicientes partes calciamenti compositas qualitercumque nisi propter

continuitatem si sit ut calciamentum et speciem habeat aliquam iam unam. Quapropter et quae circuli maxime una linearum quia tota et perfecta est.

[illegible]

Uni vero esse principium est alicui numero esse. Prima namque mensura principium alicui est. Et quo primo cognoscimus primo hoc est prima mensura cuiuslibet generis. Principium ergo cognoscibilis circa singula unum. Non idem autem in omnibus generibus unum. Hic enim est diesis, illic autem vocalis aut consonans. Gravitatis autem alium et motus aliud. Ubique vero unum aut quantitate aut specie indivisibile. In quantitate quidem et inquantum quantitas indivisibile, quod quidem omnino et sine positione dicitur unitas, quod autem omnino et positionem habens punctus, quod autem secundum unum linea, quod vero in duo superficies, omnino vero et tripliciter divisibile in quantitate corpus est. Et convertenti vero dualiter quidem divisibile superficies, uniformiter autem linea, nullatenus divisibile in quantitate punctus et unitas. Haec autem non habens positionem unitas, illud vero habens positionem punctus.

[illegible]

Amplius autem alia sunt unum numero, alia specie,

alia sunt genere, alia secundum analogiam. Numero quidem quorum materia una, specie vero quorum ratio una, genere quorum eadem figura praedicationis, secundum proportionem vero quaecumque se habent ut aliud ad aliud.

[illegible]

Semper itaque posteriora praecedentia sequuntur, ut quaecumque numero specie unum, sed quaecumque specie non omnia numero, sed genere omnia unum quaecumque et specie, quaecumque vero genere non omnia specie sed proportione, et quaecumque proportione non omnia genere.

[illegible]

Palam autem et quod multa opposite dicentur uni: nam alia non ex eo quod continua, alia in habendo materiam indivisibilem secundum speciem aut primam aut ultimam, alia in habendo rationes plures quod quid erat esse dicentes.

[illegible]

Ens dicitur hoc quidem secundum accidens, aliud vero secundum se.

[illegible]

Secundum accidens quidem ut iustum musicum esse
dicimus et hominem musicum et musicum hominem
Similiter dicentes ut musicum edificare quia accidit
edificatori musicum esse aut musico edificatorem
hoc enim esse hoc significat accidere huic. Sic autem et
in dictis quando hominem musicum dicimus et musicum
hominem aut album musicum aut hunc album musicum
hoc quidem quia ambo eidem accidunt, illud autem quia enti
accidit. Hoc autem musicum hominem quia huic accidit musicum.
Sic autem dicitur et esse album quia cui accidit ille est.
Que quidem igitur secundum accidens esse dicuntur sic dicuntur
aut quia eidem enti ambo insunt, aut quia enti
inest aut quia ipsum est cui inest de quo ipsum predicatur.

Secundum se vero dicuntur esse quecumque significant figuras
predicationis. Quotiens enim dicitur totiens esse significat.
Quoniam ergo predicatorum alia quid est significant alia quale

alia quantum alia ad aliquid alia facere alia
pati alia ubi alia quando. Horum unicuique idem esse significat.

Nichil enim differt homo convalescens est aut homo
convalescit nec vadens est aut secans aut vadit
aut secat, similiter autem et in aliis.

21

Amplius autem et esse significat quia verum, non esse quia
non verum sed falsum, similiter in affirmatione et negatione, ut
quia est Socrates musicus quia verum est hoc, aut quia est Socrates non
albus quia verum. Hoc autem non est diameter commensurabilis quia falsum.

Amplius esse significat et ens hoc quidem potentia dicibile
illud vero actu horum dictorum. Videntem enim dicimus
esse et quod potentia dicibile est videns et quod
actu, et scire similiter et potens uti scientia et utentem,
et quiescens et cui iam inest quies et potens quiescere.
Similiter autem et in substantiis: etenim mercurium in lapide
dicimus esse et medietatem linee et frumentum
nondum perfectum quod est potens et quod nondum in actu dictum

[illegible]

Vocantur autem substantia simplicia corpora ut terra et ignis et aqua et quecumque talia et universaliter corpora et ex hiis consistentia et animalia et demonia et partes horum. Hec autem dicuntur omnia substantia quia non de subiecto dicuntur sed de hiis alia.

[illegible]

Alio vero modo quodcumque fuerit causa existendi inexistens in talibus quecumque non dicuntur de subiecto, ut anima animalis.

[illegible]

Amplius quecumque particule inexistentes sunt in talibus terminantes et hoc aliquid significantes quibus destructis destruitur totum, ut superficie corpus, ut quidam dicunt, et superficies linea, et totaliter numerus videtur esse quibusdam talis, nam destructo nichil esse et terminare omnia.

[illegible]

Amplius quod quid erat esse cuius ratio est diffinitio et hec substantia dicitur uniuscuiusque.

[illegible]

[illegible]

Accidit itaque secundum duos modos substantiam dici: subiectum ultimum quod non adhuc de alio dicitur, et quodcumque hoc aliquid ens et separabile fuerit. Tale vero uniuscuiusque forma et species.

[illegible]

Eadem vero dicuntur hec quidem secundum accidens ut album et musicum idem quia eidem accidunt, et homo et musicum quia alterum alteri accidit, et musicum homini quia homini accidit. Utrumque vero horum et horum utrumque illi ut ipsi homini musico et homo et musicum idem dicuntur et hiis illud.

[illegible]

Quapropter et omnia hec universaliter non dicuntur. Non enim est verum dicere quod omnis homo et musicum idem. Universalia namque secundum se existunt, accidentia vero non secundum se sed in singularibus simpliciter dicuntur. Idem enim videntur esse Sortes et Sortes musicus, sed Sortes non in multis. Quapropter non omnis Sortes dicitur quemadmodum omnis homo. Et hec quidem sic dicuntur eadem.

[illegible]

[illegible]

Alia vero sicut quemadmodum et unum dicuntur: quorum materia una aut specie aut numero eadem dicuntur et quorum substantia una

[illegible]

Quare palam quia identitas unitas quedam est aut plurium essendi aut quando utitur ut pluribus velut quando dicit ipsum idem eidem; ut duobus enim utitur eodem

[illegible]

Diversa vero dicuntur quorum aut species plures aut materia aut ratio substantie diversa

[illegible]

Differentia vero dicuntur quecumque diversa sunt idem aliquid entia et non solum numero sed aut specie aut genere aut proportione

[illegible]

Amplius quorum diversum genus et contraria et quecumque habent in substantia diversitatem

[illegible]

Similia dicuntur quecumque idem passa sunt et plura eadem passa quam diversa et quorum qualitas una

[illegible]

Et secundum quecumque alterari contingit contrariorum horum quae plura aut magis propria hoc simile

Opposite vero similibus dissimilia

[illegible]

Opposita dicuntur contradictio contraria et ad aliquid et privatio et habitus

[illegible]

Et ex quibus et ad que ultima generationes et corruptiones

[illegible]

[illegible]

Et quecumque vero non contingit simul adesse eidem susceptibili hec opposita dicuntur aut ipsa aut ex quibus sunt nam pallidum et album sunt eiusdem non insit hec quidem ex quibus sunt opponuntur hic

[illegible]

Contraria dicuntur quecumque non possunt simul adesse eidem differentium in genere

[illegible]

Et que plurimum distant eorum que sunt in eodem genere et que plurimum distant eorum que sunt in eodem susceptibili et que plurimum distant eorum que sunt sub eadem potestate

[illegible]

Et quorum distantia maxima aut in genere aut simpliciter aut in specie

[illegible]

[illegible]

Alia vero contingit dicuntur hec quidem in alia hic alia vero in talium susceptibilia esse alia in actu alia in passiva esse talium aut agentia aut patientia aut abiectiones aut acceptiones aut privationes esse talium

[illegible]

Idem autem uno et uno multis dicitur secundum que est contra et alia quecumque in hec dicuntur qualiter et diversum et genere aut diversum in unaquaque kathegoriam

[illegible]

Diversa vero specie dicuntur quecumque cum sint genere eadem non sibi sub invicem sunt

[illegible]

Et quecumque in eodem genere existentia differentiam habent

[illegible]

Et quecumque habent contrarietatem et genere diversa specie sunt aut omnia aut dicta primo

[illegible]

Et quecumque in finali generis specie non diversa in hoc et quorum individua genere et non eadem diversa

[illegible]

Et quecumque in eadem specie contrarietatem habent eadem vero specie hec opposita dicuntur

[illegible]

Priora et posteriora dicuntur quedam quasi
existente aliquo primo et principio in unoquoque genere
quod propinquius principio alicui determinato aut simpliciter
aut natura aut ad aliud aut ubi aut ab aliquibus

[illegible]

ut hec quidem secundum locum in existendo propinquius aut
natura alicui loco determinato aut medio aut ultimo aut ad
contingens quod vero remotius posterius

[illegible]

Alia secundum tempus hec quidem enim eo quod remotiora
a nunc ut in factis prius enim troiana bella medicis quia remotiora
nunc. hec autem eo quod propinquius ipsi nunc ut in futuris prius
enim nemea pythiis quia propinquius nunc et eo
nunc ut principio et primo uso

[illegible]

Alia vero secundum motum propinquius enim primo movente
prius ut puer viro principium autem et hoc quoddam simpliciter

Alia secundum potentiam excedens enim potentia prius
et quod potentius. tale vero est cuius secundum prohaeresim
sequi est necesse alterum et posterius ut non movente
illo non moveatur et movente moveatur. et est prohae-
resis principium

[illegible]

Alia secundum ordinem hec autem sunt quecumque ad aliquid
unum determinatum distant secundum rationem ut parastata tritostate
et paranete nete. hic enim corypheus ibi autem
media principium. hec quidem igitur priora hoc modo

[illegible]

Alio vero modo quod cognitione prius et simpliciter
prius horum autem aliter que secundum rationem et que secundum
sensum nam secundum rationem universalia priora secundum autem sensum
singularia

[illegible]

Et secundum rationem accidens toto prius ut musicum musico
homine. non enim erit tota ratio sine parte. et
non contingit musicum esse non existente aliquo musico

[illegible]

[illegible]

Amplius prius dicuntur priorum passiones, ut rectitudo levitate; hoc enim linee in se passio est, illud vero superficiei. Et quemadmodum sicut dicitur prius et posterius

[illegible]

alia vero non secundum extremum contingit esse simul, alius et alia non sunt illis, quare diversorum ipsorum est. Plato autem ait ex inde de primo quod eodem prius esse quod est primo prius

[illegible]

Aliud aliter que non priora et non actum nam eam non perfectam priora sunt, alia non actum, ut non perfectum quod duo dicitur unitate et prius unitate et duo sunt

[illegible]

Cum actum vero prius nam dispositum sunt latere aut

[illegible]

Modo utrumque quedam omnino prius et posterius dicta sunt dicuntur, quedam enim non generatione que sunt alius esse contingit, ut totum pluribus, hec autem non eorum ut pro toto, similiter autem et alia

[illegible]

Prius vero hoc quod priorum motum aut mutationum aliam in alterum, aut ingenitum aliorum, ut eo ea ratione prius est que non respicit in eo quod ratione, scilicet autem medicinam prius eius scit utrumque in parte scilicet non ingenitum

[illegible]

[illegible]

Sanationem est, ut totum principium mutationis aut levitas de prius, in alterum aut ingenitum alterius

[illegible]

Hec autem ad aliam ingenitam differentiam non quod enim parti patiatur aliquid quidem quod, scilicet quemadmodum pars est pars dicuntur esse ante partem, quorum autem non secundum in omnem passionem, sed scilicet ad melius

[illegible]

Adhuc autem ut bene hoc consideretur, quod non voluntate quemadmodum enim plures utrumque ambulatio aut levitatis non bene aut eam non ut vellent, non dicimus posse loqui quod ambulare similiter autem et impotentem

[illegible]

Amplius quiescere habens non quod impossibile, non autem immutabilia aut non facile in primo mobilia prius dicuntur, scilicet genitum autem et corrumpitur et eam vadunt et omnino corrumpuntur, non scilicet possibile scilicet passionem posse et desine in aliquo impossibile vel bene vel vere aut et ineffectum permutari, esse primum et posse aliquid scilicet hoc

[illegible]

Dicta vero potentia virtutes et potentia vero, quod non dico ipsi hoc motus principium aut mutationis ex in seipsum potentia vero in aliud secundum quod aliud, vero vero separo

[illegible]

et ipsum aliud potentiam habet talem

[illegible]

Que autem secundum hanc permutationem in quibus potentiam sive in peius sive in melius, etenim corruptibile videtur esse possibile corrumpi, aut utique non corrumpi erat impossibile.

[illegible]

Nunc autem dispositionem quandam habet et causam et principium talis passionis. Aliquando quidem quia habet aliquid videtur, aliquando quia privatur tale esse. Si autem privatio est habitus aliquis, omnia utique erunt habendo aliquid, [si non est] equivocum; quare in habendo habitum quendam et principium est possibile, et habendo huius privationem si contingit habere privationem.

[illegible]

Sive vero in non habendo ipsius potentiam aut principium in alio inquantum est aliud corruptivum.

[illegible]

Amplius autem hec omnia aut in solum accidere sic aut non fieri, aut in bene. Nam in inanimatis inest talis potentia, ut in organis: aliam enim dicunt posse sonare liram, aliam vero nequaquam si non est bene sonans.

[illegible]

[illegible]

Impotentia autem est privatio potentie et talis principii sublatio quedam qualis dicta est, aut omnino aut in apto nato habere, aut quando aptum natum est iam habere. Non enim dicimus similiter impossibile generare puerum et virum et eunuchum.

[illegible]

Amplius autem in utrisque potentiis est impotentia opposita, et ei quod solum movet et ei quod bene movet.

[illegible]

Et impossibilia vero hec quidem secundum impotentiam hanc dicuntur.

[illegible]

Alia autem alio modo ut puta possibile et impossibile. Impossibile quidem cuius contrarium ex necessitate verum, ut diametrum commensurabilem esse impossibile, quia falsum quod tale cuius contrarium non solum verum sed et necesse non commensurabile esse. Ergo commensurabile non solum falsum sed ex necessitate falsum.

[illegible]

Contrarium vero huic possibile quando non necesse contrarium falsum esse, ut sedere hominem possibile est: non enim

ex necessitate non sit est falsum. Ergo quod possibile vere sit dictum et quod non ex necessitate falsum significat. Alio vero verum esse, alio contingens verum esse autem

[illegible]

Secundum metaphoram autem quae in geometria dicitur potentia. Haec quidem igitur possibilia non secundum potentiam (quae vero secundum potentiam omnes dicuntur ad primam unam. Haec autem est principium mutationis in alio inquantum aliud)

[illegible]

Alia vero secundum potentiam omnia dicuntur ad primam unam. Haec autem est principium mutationis in alio inquantum aliud. Alia namque dicuntur possibilia, haec quidem eorum in habendo aliquid aliud talem potentiam, illa vero in non habendo, haec alia in se habendo. Similiter autem et impossibilia. Quare propria diffinitio primae potentiae utique erit principium permutativum in alio inquantum aliud

[illegible]

Quantum vero dicitur quod divisibile est in ea quae insunt, quorum utrumque aut singulum unum aliquid et hoc aliquid natum est esse

[illegible]

[illegible]

Multitudo ergo quantum aliquid si fuerit numerabilis, magnitudo autem si mensurabilis fuerit

[illegible]

Dicitur autem multitudo quod divisibile potentia in non continua, magnitudo autem si mensurabilis fuerit quod in continua. Magnitudinis vero quae quidem ad unum continua longitudo, quae autem ad duo latitudo, quae autem ad tria profunditas. Horum autem pluralitas quidem finita numerus, longitudo linea, latitudo superficies, profunditas corpus

[illegible]

Amplius alia dicuntur secundum se quanta, quaedam alia secundum accidens, ut linea quantum aliquid secundum se, musicum vero secundum accidens

[illegible]

Eorum vero quae secundum se sunt alia secundum substantiam sunt, ut linea quantum quid, ratio enim dicens quid est quantum aliquid existit, alia passiones et habitus talis sunt substantiae, ut multum et paucum, et longum et breve, et latum et strictum, et profundum et humile, et grave et leve, et alia talia. Sunt autem et magnum et parvum et maius et minus et ad se invicem dicta quanti passiones per se. Transferuntur etiam et ad alia haec nomina

[illegible]

[illegible]

Secundum accidens vero dicuntur ut musicum quantum

[illegible]

et quod sic dicitur sicut dictum est, quia insunt quantum, et
album esse quantum quod cui insunt. Hec autem ut motus et tempus
etenim hec quanta quedam dicuntur et continua, et quia
illa dividua sunt quorum sunt hec passiones. Dico autem non
quod movetur sed quod motum est; nam quia est quantum
illud et motus est quantus, tempus vero quia eius motus.

[illegible]

Quale dicitur uno quidem modo differentia substantie, ut quale quid
homo animal quia bipes, sed et equus quadrupes, et
circulus quid quale quia quedam figura quia non angulosa,
quasi differentia secundum substantiam qualitate existente. Uno quidem
utique modo hoc dicitur qualitas differentia substantie.

[illegible]

Alio autem ut immobilia et mathematica, sicut numeri qualia
quedam sunt, quemadmodum compositi et non secundum unum entes
sed quorum imitatio est planum et solidum. hi vero sunt quotiens
quanti aut quotiens quanti quanti.

[illegible]

Et totaliter preter quantitatem existit in substantia. nam substantia est
quod semel ut senarium sex, non quod bis aut ter sunt,
sed quod semel; sex enim semel.

[illegible]

Amplius quecumque passiones substantiarum que moventur substantie
ut calor et frigiditas, albedo et nigredo, gravitas et
levitas et quecumque talia, secundum que dicuntur mutata alterari permutatis.

[illegible]

Amplius secundum virtutem et vitium et omnino bonum et malum.

[illegible]

Fere namque secundum duos modos dicetur quale, et horum
unus principalissimus. Prima namque qualitas substantie differentia.
Huius autem quedam pars et que in numeris qualitas; nam
differentia quedam substantiarum, sed aut non motarum aut non in quantum
mota sunt.

[illegible]

Hec autem passiones motorum inquantum sunt mota et motuum
differentie. Virtus autem et vitium passionum pars quedam est;
differentias enim ostendunt motus et actus, secundum quas faciunt
aut patiuntur bene aut prave que sunt in motu;
possibile namque sic moveri aut agere bene, quod autem sic et contrarie prave.

[illegible]

[illegible]

maxime autem bonum et malum secundum quale in animatis
et horum maxime in habentibus prohaeresim

[illegible]

Ad aliquid dicuntur alia ut duplum ad dimidium
et triplum ad tertiam partem, et totaliter multiplex
ad multiplicis partem, et continens ad contentum

[illegible]

Alia ut calefactivum ad calefactibile et sectivum ad se-
ctibile et omnino activum ad passivum

[illegible]

Alia vero ut mensurabile ad mensuram et scibile ad
scientiam et sensibile ad sensum

[illegible]

Dicuntur autem prima quidem secundum numerum aut simpliciter aut
determinate ad ipsos aut ad unum ut duplum quidem ad unum
numerus determinatus, multiplex vero secundum numerum ad unum, non de-
terminatum autem ut hunc aut hunc

[illegible]

[illegible]

Emiolium autem ad subemiolium in numero ad numerum
determinatum, superparticulare autem ad subsuperparticulare
secundum indeterminatum, ut multiplex ad numerum

[illegible]

Continens autem ad contentum omnino indeterminatum in
numero; numerus enim commensurabilis, in non commensurabili
autem numerus dicitur. Continens enim ad contentum tantumque
et adhuc. Hoc autem indeterminatum; quodcumque enim
evenit est aut equale aut non equale. Hec igitur
ad aliquid omnia in numero dicuntur et numeri passiones

[illegible]

[illegible]

Et amplius equale et simile et idem non aliquo modo. non enim unum dicuntur omnia. eadem namque quorum una est substantia. similia vero quorum qualitas est una. equalia quorum quantitas est una. unum autem numeri principium est et mensura. quare et omnia ad aliquid dicuntur non tamen eodem modo aut eodem modo

[illegible]

Activa vero et passiva secundum potentiam activam et passivam sunt et actiones potentiarum ut calefactivum ad calefactibile quia potest. et iterum calefaciens ad id quod calefit et secans ad id quod secatur tamquam agentia

[illegible]

Eorum vero que secundum numerum non sunt actiones nisi quo in alio dictum est. quod autem secundum motum actiones non existunt

[illegible]

Eorum autem que secundum potentiam et secundum tempus iam dicuntur ad aliquid ut quod fecit ad factum et futurum ad futurum sic enim pater dicitur filii. hoc quidem enim fecit illud autem passum quiddam est

[illegible]

Amplius quedam secundum privationem potentie ut impossibile et quecumque sic dicuntur ut invisibile

[illegible]

Secundum numerum igitur quidem et potentiam dicta ad aliquid omnia sunt ad aliquid. et quod ipsum quod est alius dicitur ipsum quod est sed non quod aliud ad id. mensurabile vero et scibile et intellectuale quia aliud ad ipsum dicitur ad aliquid dici. namque intellectuale aliquid significat quod ipsius intellectus est

[illegible]

Non est autem intellectus ad hoc cuius est intellectus. dicetur enim idem bis. similiter autem et visus alicuius visus est non cuius est visus. quamvis hoc verum sit dicere. sed ad colorem aut ad aliquid aliud tale. illo vero modo bis idem dicetur quia est visus cuius est visus

[illegible]

[illegible]

Ipsa vero secundum proportionem que sunt talia ut medietas eorum que ad aliquid quia propter genus sunt relativa eorum que ad aliquid

[illegible]

Amplius iam quecumque huiusmodi dicuntur ad aliquid ut equalitas quia equale et similitudo quia simile

[illegible]

Alia vero iam accidit ut homo dicatur ad aliquid quia accidit ei duplum esse hec autem sunt eorum que ad aliquid, ut album per accidens cum album et duplum

[illegible]

Cum sit quod igitur dicitur ad aliquid secundum quod per se dicitur

[illegible]

Perfectum vero dicitur unum quod extra non est aliquid accipere nullam particulam, ut tempus perfectum uniuscuiusque hoc est quod non est accipere tempore aliquid quod sit huius temporis pars

[illegible]

Et quod iam virtute et quod unum est bene non habet excellentiam ad genus, ut perfectus medicus, et perfectus fistulator, quando iam secundum speciem proprie virtutis in nullo deficiunt

[illegible]

Sic autem transferentes et ad mala dicimus calumniatorem perfectum et latronem perfectum, quando et bonos dicimus eos, ut latronem bonum et calumniatorem bonum. Et virtus quedam perfectio: unumquodque enim tunc perfectum et substantia omnis tunc perfecta, quando secundum speciem proprie virtutis nulla deficit pars eius que secundum naturam magnitudinis

[illegible]

Amplius quibus inest finis studiosus hec dicuntur perfecta, secundum habere enim finem perfecta

[illegible]

Quare quoniam finis ultimorum aliquid est et ad prava transferentes dicimus perfecte perditum esse et perfecte corruptum esse quando nil deest corruptioni

et mutato sed in ultimo est; quapropter et motus non inc-
hoatam dicitur finis . quia ambo ultima . sed
aut et nunc ... sit ultimum

[illegible]

Secundum ... dicta quod sit primum in quo desinet
alia quid . quia prius erit in nullo deficiet . ... hoc
... aliquid est accipere

[illegible]

Alia vero in quo coepit ... huius ... in
quocumque ... aliquid est extra

[illegible]

Alia vero ... in simul aliquid tale
ad huius aliud ... aut in aliqua
dici ad primum dictum primum

[illegible]

Tertium dicit quod est minimum ultimum et primum
... aut ... primum . et minimum ... primum .

[illegible]

Et quodcumque sunt secundum magnitudinem et huius
magnitudinem

[illegible]

Et finito contingit . tale ... ad quod motus et actus
et non a quo et quodcumque ambo . et a quo . et in quo

[illegible]

Et tempus eius

[illegible]

Et similiter . et quodcumque erat esse eius et
quando erat hoc tempus . sed erat aliquid et in

[illegible]

Manifestum palam quia neque primum dicere
... . et adhuc amplius . primum ... est
quidam . sed ... non omnis ...

[illegible]

Secundum dicit quod ad similiter ... quod ... primum
et similiter ... in quo ...

[illegible]

[illegible]

Aliud vero in quo primum et aptum natum est fieri ut album in superficie

[illegible]

Primo quidem igitur dicimus secundum quod (species et substantia) nam secundum quod venit, ad meum (?) ... et secundum quod paralogizatur aut syllogizatur)

[illegible]

Omnino vero ipsum secundum quod locus est et causa et substantia nam secundum quod venit aut cuius causa venit dicitur et secundum quod paralogizatur aut syllogizatur et causa causa syllogismi aut paralogismi

[illegible]

Amplius autem secundum quod situm secundum positionem dicitur ut secundum quod stat aut secundum quod vadit. Haec namque omnia positionem significant et locum

[illegible]

Quare et secundum se multipliciter dici est necesse unum quidem enim quod quid erat esse unumquodque ut Callias et quod quid erat esse Calliam

[illegible]

Aliud vero quaecumque in eo quod quid est existunt ut animal Callias secundum se; nam in ratione inest animal, animal enim quoddam est Callias

[illegible]

Amplius autem si in ipso susceptum est primo aut in partium aliquo ut superficies alba secundum se et vivit homo secundum se; anima namque pars quaedam est hominis

in qua primo est ipsum vivere

[illegible]

Amplius cuius non aliqua alia causa est. Hominis enim multae sunt causae: animal bipes, attamen secundum se homo homo est

[illegible]

Amplius quaecumque insunt soli et inquantum solum, quare separatum secundum se

[illegible]

Dispositio dicitur habentis partes ordo

[illegible]

aut secundum locum [illegible]

aut secundum potentiam [illegible]

aut secundum speciem [illegible]

Positionem enim oportet quandam esse sicut et ipsum hoc nomen ostendit dispositio

[illegible]

Habitus vero dicitur uno quidem modo ut actus quidam habentis et habiti ut quaedam actio aut motus

[illegible]

nam quod hoc quidem facit illud vero fit et factio intermedia sic et habentis vestem et habite vestis est intermedius habitus

[illegible]

Hunc quidem igitur manifestum quod non contingit habere habitum; in infinitum enim vadit si habiti fuerit habere habitum

[illegible]

Alio vero modo habitus dispositio dicitur secundum quam bene vel male disponitur dispositum, et aut secundum se aut ad aliud, ut sanitas habitus quidam; dispositio enim talis

[illegible]

Amplius habitus dicitur si est pars dispositionis talis; quapropter et partium virtus habitus quidam est

[illegible]

Passio dicitur uno quidem modo qualitas secundum quam alterari contingit, ut album et nigrum, dulce et amarum, et gravitas et levitas et quecumque alia talia

[illegible]

Alia vero horum actus et alterationes iam

[illegible]

Amplius horum magis nocive alterationes et motus et maxime tristes lesiones

[illegible]

Nocive; amplius magnitudines calamitatum et tristium passiones dicuntur

[illegible]

Privatio vero dicitur uno modo si non habeat aliquid naturaliter habitorum et si non ipsum natum sit habere, velut oculis privari

de planta

[illegible]

Alio vero si aptum habere aut ipsum aut genus et non habeat, ut aliter homo cecus visu privatur et talpa; hoc quidem secundum genus, illud vero secundum se

[illegible]

Amplius si aptum natum et quando aptum natum habere et non habeat; cecitas enim privatio quedam est, sed cecus non est secundum omnem etatem, sed in qua natum est habere, si non habeat. Similiter autem et in quocumque sit et secundum quod et ad quod et ut si non habeat aptum natum

[illegible]

Amplius omnis per vim ablatio privatio dicitur

[illegible]

Et quotiens ab eo quod a privationes dicuntur, totiens et privationes dicuntur; inequale namque quia non habet equalitatem aptum natum dicitur

[illegible]

Invisibile vero et carens eo quod non habet
colorem et ex quo invisibile et sine pede et ex
eo quod non habeat omnino pedes, et ex quod parvum pedem

[illegible]

Amplius et ex eo quod parvum habet, ut non granatum
habere autem est privare aliquid non habere

[illegible]

Amplius quod infactibile aut non bene ut impera-
bile non solum quia non secatur, sed quia non
facile aut quia non bene

[illegible]

Amplius omnino non habens carens non dicitur
monoculus, sed qui in ambobus non habet visum
propter quod non omnis bonus aut malus aut
iustus aut iniustus sed et medium

[illegible]

Habere multis dicitur uno quidem modo ducere secundum suam
naturam aut secundum suum impetum, propter quod sic
dicitur febris habere hominem et tyranni civitates
et vestimentum induti

[illegible]

Alio in quo utique aliquid existit ut in
susceptibili ut es habet speciem statue et infirmitatem corpus

[illegible]

Alio ut continens contenta, nam in quo est
continens haec habere dicitur ab hoc, ut lagenam habere humidum
dicimus et civitatem homines et navem nautas, sic
autem et totum habere partes

[illegible]

Amplius et prohibens secundum suum impetum aliquid
moveri aut operari habere dicitur hoc ipsum ut columne
ponderosa superposita et ut poete faciunt Athlantem celum
habere tamquam casurum super terram quemadmodum physiologorum dicunt

[illegible]

Hoc autem modo continens dicitur que continet habere que separata
utique secundum suum impetum singula

[illegible]

Et in aliquo autem esse similiter modis dicitur et consequenter ipsi habere

[illegible]

Ex aliquo esse dicitur uno quidem modo ex quo est ut ex materia
et hoc dupliciter aut secundum primum genus aut secundum ultimam speciem
puta sic quidem ut omnia liquabilia ex aqua est
aut velut ex ere statua

[illegible]

[illegible]

Aliud vero ex primo movente principio ut ex quo pugna ex convicio. Hec enim principium pugne.

[illegible]

Aliud ex composito ex materia et forma ut ex toto partes et ex Iliade versus et ex domo lapides. Finis enim est forma, perfectum autem quod finem.

[illegible]

Hec autem ut ex parte species species ut homo ex bipede et sillaba ex elemento.

[illegible]

Aliter enim hoc ut statua ex ere. Nam ex sensibili materia est composita substantia, sed et species ex speciei materia. Hec quidem igitur sic dicuntur.

[illegible]

Alia vero si in partem aliquam horum aliquis contingit modorum ut ex patre et matre puer, et ex terra plante quia ex aliqua parte eorum.

[illegible]

Alia vero post quod tempore ut ex die nox et ex serenitate hiemis quia hec post hec.

[illegible]

Horum autem hec quidem quia habent transmutationem ad invicem ita dicuntur ut et que nunc sunt dicta. Hec autem et quia in tempore consequentia solum, ut ex equinoctio facta est navigatio quia post equinoctium facta est, et ex dionysiis thargelia quia post dionysia.

[illegible]

[illegible]

Pars dicitur quidem uno modo in quam dividitur utcumque quantum. Semper enim ablatum a quanto in quantum pars illius dicitur.

[illegible]

Alio vero modo que talium mensurant solum, propter quod duo trium sunt quidem ut dicitur pars, sunt autem ut non.

[illegible]

Amplius in que dividitur utcumque species sine quantitate et hec partes huius dicuntur. Quapropter species generis dicunt esse partes.

[illegible]

Amplius in que dividitur aliquid aut ex quibus componitur totum aut species aut habens speciem ut spere eree aut cubi eris et es pars. Hoc autem est materia in qua species et angulus pars.

[illegible]

Amplius que sunt in ratione unumquodque ostendente et hec partes totius. Propter quod genus speciei et pars dicitur. Aliter autem species generis pars.

[illegible]

Totum dicitur et cuius nulla pars abest ex quibus dicitur totum natura, et continens contenta ita ut unum aliquid sint illa.

[illegible]

Hoc autem dupliciter aut ut unumquodque unum, aut ut ex hiis unum.

Universale enim quidem et quod totaliter dicitur ut totum aliquod ens sic est universale quasi continens multa in predicando de unoquoque et unum omnia esse et unumquodque, puta hominem equum deum quia omnia animalia.

Continuum vero et finitum quando unum aliquid ex pluribus et que insunt, maxime quidem potentia, si autem non actu. Horum vero eadem magis que sunt natura quam arte talia, quemadmodum et in uno diximus, tamquam existente totalitate unitate aliqua.

Amplius quanto habente principium et medium et ultimum quorum quidem non facit positio differentiam omne dicitur, quorum vero facit totum, que autem utraque possibilia et omnia. Hec autem sunt quorum quidem natura manet transpositione, figura vero non, ut cera et vestis; et enim omne dicuntur et totum, habent enim ambo. Aqua vero et quecumque humida et numerus omne quidem dicuntur, totus vero numerus et tota aqua non dicitur nisi metaphorice. Omnia vero dicuntur in quibus omne ut in uno, in hiis omnia ut in divisis: omnis hic numerus, omnes he unitates.

Colobon vero dicitur quantorum non quodcumque, sed partibile oportet illud esse et totum. Nam duo non sunt colobon altero ablato uno, nec enim equale colobonia et reliquum umquam est, nec totaliter numerus nullus. Et enim substantiam oportet manere: si calix colobos adhuc oportet esse calicem; numerus autem adhuc non idem. Adhuc autem et si partium dissimilium sint, nec hec omnia: numerus enim est ut dissimiles habens partes ut dualitatem et ternarium. Sed totaliter quorum non facit positio nullum est colobon, ut aqua aut ignis, sed oportet talia esse que in substantia positionem habent. Amplius continua; nam armonia est ex dissimilibus quidem et positionem habens, coloba autem non fit.

[illegible]

Adhuc autem nec quolibet tota, nec hec contingunt per accidens primarum colorum, cum non sit in ipsis que sola sensibilia, ut que utrumque curant, nec per se accidunt colores non albi nisi sit aliquid alio ... non ... contrarium aut speculum ... sic non omnis ... generatione albedinis tota quasi ... non sunt colores

[illegible]

Genus est hic quod ... generatio specierum ... et ... genus ... est genus contrarium

[illegible]

Aliud vero a quo sunt ... dicere ... albedo ... a ... ad ... ut a ... et a ...

[illegible]

Amplius autem ut ... figurarum genus ... a ... colorum ... quod ... hec autem ... hec autem est quod ... differentias

[illegible]

Amplius ut in ... quod ... hec genus ... dicere ... contrario

[illegible]

Genus ... aliud quod non ... aliud quod non ... aliud ... est

hic est ... quod ... nomen

[illegible]

Amplius ... quod dicuntur ... divisi primum ... et ... aliud in aliud ... in alium ... materia diversum genus

[illegible]

Et ... diversum ... cathegorie entis dicuntur alia namque quod est ... ad ... quod alia in diversum est ... ut ... hec ... neque ... neque in unum ...

[illegible]

Falsum dicere verum ... et ... hic quod per ... a ... prim. ... dicere ... commensurabile ... hoc ... quod ... illud ... sic ... in ... hec

[illegible]

[illegible]

Alia vero que sunt quidem entia et apta nata sunt videri aut non qualia sunt aut que non sunt ut sciagraphia et sompnia. Hec namque sunt aliquid quidem sed non quorum faciunt phantasiam. Res igitur false sic dicuntur aut quia non sunt ipse aut quia que ab eis fantasia non entis est.

[illegible]

Ratio vero falsa que est non entium inquantum falsa. Unde omnis ratio falsa alterius quam cuius est vera ut que circuli falsa trigoni. Cuiuslibet autem ratio est quidem ut una que quid erat esse. Est autem ut multe quoniam idem aliqualiter ipsum et ipsum passum ut Socrates et Socrates musicus. Falsa vero ratio simpliciter nullius est ratio.

[illegible]

Unde Antistenes opinabatur fatue nihil dignum dici preter propria ratione unum in uno. Ex quibus accidit non esse contradicere fere autem nec mentiri.

[illegible]

[illegible]

Est autem unumquodque dicere non solum sua ratione sed et ea que alterius. False quidem et omnino. Est autem ut et vere sicut et octo dupla dualitatis ratione.

Hec quidem ita dicuntur falsa.

[illegible]

Homo autem falsus qui promptus et electivus talium rationum non propter aliud aliquid sed propter ipsum.

[illegible]

Et qui aliis talium factor rationum sicut et res dicimus esse falsas quecumque falsam faciunt fantasiam.

[illegible]

Unde et in Ippia oratio refutatur ut eadem verax et falsus. Potentem enim mentiri accipit falsum. Hic autem sciens et prudens.

[illegible]

Amplius volentem pravum meliorem. Hoc autem accipit falsum per inductionem. Nam voluntarie claudicans non voluntarie melior claudicare imitari. Quia si claudus voluntarie deterior forsan sic in more et hoc.

[illegible]

[illegible]

Accidens dicitur quod inest alicui et verum est dicere, non tamen neque ex necessitate neque ut in magis, puta si aliquis fodiens plante foveam thesaurum invenit. Hoc igitur accidens fodienti foveam invenire thesaurum; nec enim ex necessitate hoc ex hoc aut post hoc, nec ut in magis si quis plantat thesaurum invenit.

[illegible]

Et si quis musicus erit albus; sed quoniam nec ex necessitate nec ut in magis hoc fit, accidens ipsum dicimus.

[illegible]

Quare quoniam est existens aliquid et alicui, et horum quedam et ubi et quando, quodcumque quidem extiterit quidem, sed non quia hoc erat aut nunc aut hic, accidens erit.

[illegible]

Nec est causa ulla determinata accidentis sed quecumque contigit; hoc autem indeterminata. Accidit enim alicui in Eginam venire, si non propter hoc advenit ut illuc veniret sed ab hieme expulsus aut a latronibus captus. Factum quidem est et est accidens, sed non inquantum ipsum sed inquantum alterum; hiems enim causa fuit non quo navigabat veniendi, hoc autem erat Egina.

[illegible]

Dicitur et aliter accidens, ut quecumque existunt unicuique secundum se non in substantia ens, velut triangulo duos rectos habere. Et hec quidem contingit sempiterna esse, illorum vero nullum. Huius autem ratio in aliis.

[illegible]

Principia et cause queruntur entium, palam autem quod inquantum sunt entia. Est enim aliqua causa sanitatis et convalescentie. Sunt autem et mathematicorum principia elementa et cause, et totaliter omnis scientia intellectualis aut participans aliquid intellectus circa causas et principia est aut certiores aut simpliciores.

[illegible]

Sed omnes iste circa unum quid et genus aliquod circumscripte de hoc tractant, sed non de ente simpliciter nec inquantum est ens.

[illegible]

Nec de ipso quid est nullam rationem faciunt, sed ex hoc alie quidem sensui facientes ipsum manifestum

Alii vero supposicionem accipientes quod quid est sic que
per se insunt generi circa quod sunt demonstrant aut
magis necessarie aut infirmius

[illegible]

Quapropter palam quia non est demonstratio substantie neque eius
quod quid est ex tali inductione sed alius aliquis modus ostensionis

[illegible]

Similiter autem nec si est aut non est genus circa quod
versantur nichil dicunt propter eiusdem esse discursus
ipsum quod quid est manifestum facere et si est

[illegible]

Cum vero phisica scientia est circa genus quoddam
entis est circa talem enim substantiam in qua est principium
motus et status in ea palam quia nec activa
nec factiva est factivorum enim in faciente principium
aut intellectus aut ars aut potentia quedam activorum
vero in agente prohaeresis idem enim agi-
bile et eligibile quare si omnis aut activa aut
factiva aut theorica phisica theorica quedam erit

[illegible]

[illegible]

Sed theorica circa tale ens quod est possibile
moveri et circa substantiam que secundum rationem ut in
pluribus non separabilem solum

[illegible]

Oportet autem quod quid erat esse et rationem quomodo
est non latere tamquam sine hoc querere nichil
facere est diffinitorum autem et ipsorum quod
quid est hec quidem sic sunt ut simum hec vero ut concavum

[illegible]

Differunt autem hec quia simum conceptum
est cum materia est autem simum concavus nasus
concavitas vero sine materia sensibili

[illegible]

[illegible]

Si ergo omnia physica similiter dicuntur, ut nasus, oculus, facies, caro, os, totum animal; folium, radix, cortex, totaliter planta. Nullius enim eorum sine motu ratio, sed semper habet materiam, palam quomodo oportet in physicis ipsum quod quid est quaerere et definire.

[illegible]

Ideo quidem et de anima quandam est speculari physici, quaecumque non sine materia est. Quod quidem igitur physica theorica est, manifestum est ex his.

[illegible]

Sed est et mathematica theorica; sed si immobilium et separabilium est, nunc non palam; quod tamen quaedam mathematica inquantum immobilia et inquantum separabilia speculatur, palam.

[illegible]

Si vero est aliquid immobile et sempiternum et separabile, palam quia est theoricae cognoscere, non tamen physicae, nam de mobilibus quibusdam physica, neque mathematicae, sed prioris ambabus. Physica namque circa inseparabilia quidem sed non immobilia; mathematicae autem quaedam circa immobilia quidem, sed inseparabilia forsan vero, sed ut in materia; prima vero et circa separabilia et immobilia.

[illegible]

Necesse vero omnes causas sempiternas esse, maxime vero has: hae namque causae manifestis divinorum.

[illegible]

Quare tres erunt philosophiae theoricae: mathematica, physica, theologica.

[illegible]

Non enim immanifestum quia si alicubi divinum existit, in tali natura existit.

[illegible]

Et honorabilissimam oportet circa honorabilissimum genus esse. Hae quidem igitur theoricae aliis desiderabiliores sunt, haec autem theoricarum.

[illegible]

Dubitabit enim utique aliquis utrum prima philosophia sit universalis aut circa aliquod genus et naturam unam.

vnam. non enim idem modus est in mathematicis, sed
quin geometria et astrologia circa aliquam naturam
sunt, illa vero universalis est omnium communis

[illegible]

Si quidem ergo non est aliqua altera substantia preter
naturales consistentes, physica utique erit prima
scientia; si vero est aliqua substantia immobilis, hec prior
et philosophia prima et universalis sic quia prima et
de ente inquantum ens huius utique erit speculari
tum et quid est et que insunt inquantum ens

[illegible]

Sed quoniam ens dictum simpliciter dicitur multipliciter, quorum
unum quidem est quod secundum accidens, et aliud quod
ut verum, et non ens quod ut falsum; preter hec autem
sunt figure cathegorie, ut quid, quale, quantum,
ubi, quando, et si quid aliud significat hoc modo; amplius
preter hec omnia quod potestate et actu

[illegible]

[illegible]

Quoniam itaque multipliciter dicitur ens, primum dicendum de eo quod
secundum accidens est dicendum, quia nulla est circa
illud speculatio

[illegible]

Signum autem: nulli enim scientie neque activa neque
factiva studiosum est de eo neque theorice. Nec
enim faciens domum facit quecumque accidunt simul
domui fieri; infinita enim sunt. Hos quidem enim
voluptuosam, illis nocivam, aliis autem utilem
nichil prohibet esse factam, et alteram ut est dicere
ab omnibus entibus quorum nullius est edificativa

[illegible]

Eodem autem modo nec geometria speculatur sic
accidentia figuris, nec si aliud est trigonum et
trigonum duos rectos habens

[illegible]

Et hoc rationabiliter accidit: quemadmodum
enim solum nomen accidens est

[illegible]

[illegible]

Unde plato modo quodam non male sophisticam circa non ens ordinavit. sunt enim sophistarum rationes circa accidens. ut est dicere maxime omnium, utrum aliud aut diversum musicum et grammaticum. et musicus coriscus et coriscus. et si omne quod est et non semper factum est. quare si musicus ens grammaticus est factus. et grammaticus ens musicus. et quecumque alie tales rationes sunt. videtur enim accidens propinquum quiddam non enti.

[illegible]

palam autem et ex huiusmodi rationibus. nam aliorum quidem generatio est et corruptio, eorum vero que sunt secundum accidens non est.

[illegible]

Attamen dicendum est amplius de accidente inquantum contingit que eius natura et propter quam

contrarium est. simul enim forsan palam erit et quare eius non est scientia.

[illegible]

Quoniam igitur sunt in entibus hec quidem semper similiter se habentia et ex necessitate, non que secundum violentiam dicta, sed quam dicimus in non contingere aliter. alia vero ex necessitate quidem non sunt neque semper, sed ut in magis, hoc principium et hec causa est eius quod est accidens esse.

[illegible]

Quod enim non semper neque ut in magis, hoc dicimus accidens esse. ut si sub cane fiat hiems et frigus, hoc accidere dicimus, sed non si estus et calor. quia hoc quidem semper aut ut in magis. illud vero non. et hominem esse album accidit. nec enim semper nec ut in magis. animal vero non secundum accidens. et edificatorem sanitatem facere accidens, quia non est hoc natus facere edificator sed medicus, sed accidit medicum edificatorem esse. et coquinus voluptatem coniectans faciet utique aliquid salubre, sed non secundum coquinativam. quapropter accidit dicimus, et est ubi facit, simpliciter autem non. aliorum namque alie quandoque potentie factive sunt. horum vero nulla ars nec potentia determinata. nam eorum que sunt aut fiunt secundum accidens, causa est secundum accidens.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Quare hic motum infinitum a ve . si erit
hec . aut si fiat . si hec si aliud a [illegible] ipsi
ad unum est . aut in finitum aliquid impossibile
hec quod si contingit medietatem [illegible] hec a est
aut non . quare [illegible] necesse moveri a non movente

[illegible]

Similiter autem est sufficiens signum ad fidem facere
non unum esse hec in aliquo . Dico autem fidem
quod necessitate . Que omnia que sunt facientia
in movimentum sive [illegible] unum esse sunt
est aliquid in contraria in eodem [illegible] si in
[illegible] aut in [illegible] hec facere fiunt

[illegible]

palam hec . quoniam impossibile ad aliquid velut primum
hec quod non ad hoc ad aliud [illegible]
[illegible] cum [illegible] nullam

[illegible]

Sed ad principium quale . et cum qualem eadem
generi tale v . ut ad magnum . aut ad quod erit
gra . aut ut ad extremum magis contrarium
Ergo et ente in actu plurimum aliorum
est cum sufficientia

[illegible]

Quod autem neque rectum esse et motum ut plures
cum in sursum et deorsum . talis vero cum [illegible]
non contradicit . verum quod cum assignatur
in composito hoc . motum vel in deorsum . si [illegible]
habet particularis contradictionem

[illegible]

Quod autem quod stetit . aut quod spatium
intelligere accidit . aliud sive dico [illegible] sunt
et quod spatium . ut videtur quod [illegible] si in
unum aliquid fieri .

[illegible]

[illegible]

non enim est verum et falsum in rebus, ut quod quidem verum bonum, quod autem malum falsum statim, sed in mente. Circa vero simplicia et quod quid est nec in mente. Quecumque ergo oportet speculari circa sic ens et non ens, posterius perscrutandum.

[illegible]

Quoniam autem complexio et divisio est in mente et non in rebus, quod autem ita ens alterum ens a proprie. Aut enim quid est aut quia quale aut quia quantum aut si quid aliud copulat aut dividit mens.

[illegible]

Quod quidem ut accidens et quod ut verum ens dimittendum. Causa namque huius quidem indeterminata, illius vero mentis aliqua passio. Et utraque circa reliquum genus entis et non ostendunt extra aliquam naturam entis. Quapropter ea quidem dimittantur, perscrutandum vero sunt ipsius entis cause et principia inquantum ens. Palam autem in quibus determinavimus quotiens dicitur unumquodque, quod multipliciter dicitur ens.

[illegible]

Ens multipliciter dicitur, sicut divisimus prius in hiis que de quotiens. Significat enim hoc quidem quid est et hoc aliquid, illud vero quale aut quantum aut aliorum unumquodque sic predicatorum. Tot autem ente dicto modis, palam quod horum primum ens quod quid est, quod significat substantiam.

[illegible]

Nam quando dicimus quale quid hoc, aut bonum dicimus aut malum, sed non tricubitum aut hominem. Quando vero quid est, nec album nec calidum nec tricubitum, sed hominem aut deum.

[illegible]

Alia vero dicuntur entia eo quod entis huius quedam qualitates esse, illa vero quantitates, alia passiones, alia aliud quid tale.

[illegible]

Unde et dubitabit aliquis utrum vadere et sanare et sedere unumquodque eorum sit ens aut non ens, similiter autem et in aliis talibus. Nihil enim eorum ...

[illegible]

est, nec unum sit aptum natum nec separari possibile a substantia, sed magis si quidem aliquid vadens entium aliquid est et sedens et sanans. Haec autem magis apparent entia, quia est aliquid subiectum ipsis determinatum. Hoc autem est substantia et singulare, quod quidem in cathegoria tali apparet. Bonum enim aut sedens non sine hoc dicitur. Palam ergo quia propter eam et illorum singula sunt. Quare primum ens et non aliquod ens, sed ens simpliciter substantia utique erit.

[illegible]

Multis quidem igitur dicitur primum. Sed tamen omnino substantia primum, ratione et notitia et tempore.

[illegible]

Aliorum enim cathegorematum nullum est separabile, haec autem sola.

[illegible]

Et ratione hoc primum, necesse enim in uniuscuiusque rationem substantie esse.

[illegible]

Scire quoque tunc singula maxime putamus, quando quid est homo cognoscimus aut ignem, magis quam quale aut quantum aut ubi, quoniam et horum eorundem singula scimus, quando quid est scimus, quale aut quantum.

[illegible]

Et quod olim et quod nunc et quod semper quaesitum et semper dubitatum est, quid est ens, hoc est quae substantia. Hoc enim hi quidem unum esse dicunt, illi vero plura quam unum, et hi quidem finita, illi vero infinita.

[illegible]

Quapropter et nobis maxime et primum et solum ut est dicere de sic ente speculandum quid est.

[illegible]

Videtur autem substantia existere manifestissime quidem in corporibus. Unde et animalia et plantas et partes ipsorum substantias esse dicimus, et naturalia corpora ut ignem et aquam et terram et singula talium, et quaecumque aut horum sunt partes aut ex his sunt, aut ex partibus aut ex omnibus, ut caelum et partes eius, astra et lunam et solem.

[illegible]

Utrum vero hae solae substantiae sunt aut aliae, aut horum quaedam et aliae, aut quaedam, perscrutandum.

[illegible]

[illegible]

videtur autem quibusdam corporis unum ut superficies a linea et punctus et unitas esse, sic magis quam aera et solidum

[illegible]

Amplius palam quod non contingit esse aliis talibus. illa vero plura et magis omnia componunt. ut plures species et materias dicunt semper. iterum vero simplicium corporum substantiam

[illegible]

Si licet plures semper ab uno inchoans et primi magis semper aliud quod inferius aut magnitudinis. Deinde autem et hoc modo praetendet substantias

[illegible]

Eandem vero semper et modo eandem dicunt habere naturam. aliter vero quam lineas et superficies ipsas ad partes celi substantiam et sensibilia

[illegible]

Et hoc quidem igitur de linea. aut non linea. et si sit semper et utrum aliqua sint prima simplicia. aut non sunt. et quae quidem sunt. et utrum est aliquid semper separabile et quare. et quod autem nulla periret sensibilis

[illegible]

De uno quidem semper si non multiplicemus, de quo magis certum quod quidem est esse. et utrum et genera semper videtur esse omnino. et quantum horum semper

[illegible]

Subiectum vero est de quo alia dicuntur et de ipsum non adhuc de alio. quod primum de hoc determinandum est. magis namque videtur esse sic aliquid primum

[illegible]

Tale vero modo quidem materia dicitur. et alio forma. Tertio vero quod ex hiis dico autem materiam quidem ut es. formam autem figuram speciei. quod autem ex hiis statuam totam

[illegible]

Quare si species materia est prior. et magis ens et quod quod ex utrisque prior erit propter eandem rationem

[illegible]

Nunc quidem igitur figura dictum est quid est substantia quia non de subiecto. sed de quo alia. oportet autem non solum sic. non enim sufficiens. ipsum enim hoc immanifestum

[illegible]

Et adhuc non solum sic; ablatis enim aliis non apparet remanens nihil. Alia enim quaedam corporum sunt passiones et facta et potentiae, longitudo vero et latitudo et profunditas quantitates quaedam sunt, sed non substantiae; quantitas enim non substantia, sed magis cui insunt haec ipsa primum, illud est substantia. At vero ablata longitudine, latitudine et profunditate, nihil videmus remanens, nisi si quid est determinatum ab his; quare materiam necesse videri solam substantiam sic intendentibus.

[illegible]

Dico autem materiam quae secundum se nec quid nec quantitas neque aliquid aliud dicitur quibus ens determinatum.

[illegible]

Est enim quoddam de quo praedicatur horum quodlibet, cui esse alterum et categoriarum unicuique; alia namque de substantia praedicantur, haec vero de materia. Quare quod ultimum per se nec quid nec quantitas neque aliud aliquid est; neque negationes, etenim hae insunt secundum accidens. Ex his ergo speculantibus accidit substantiam esse materiam.

[illegible]

[illegible]

Impossibile etenim separabile et hoc aliquid inesse videtur maxime substantiae; quapropter species et quod ex ambobus substantia videbitur esse magis quam materia.

[illegible]

Attamen eam quae materiae ex ambobus substantiam, dico autem eam quae ex materia et forma, dimittendum; posterior enim et aperta. Manifesta autem quodammodo et materia. De tertia autem perscrutandum; haec namque maxime dubitabilis. Confitentur autem substantias esse sensibilium quasdam.

[illegible]

Confitentur autem substantias esse sensibilium quasdam, quare in his quaerendum primum.

[illegible]

Quoniam autem in principio divisimus quibus determinamus substantiam, et horum unum videtur esse quod quid erat esse, speculandum est de ipso.

[illegible]

Prae opere enim transponendum ad quod notius est. Disciplina enim ita fit omnibus per minus nota natura ad magis nota; et hoc opus est quemadmodum

[illegible]

in accidens sicud ex universaliter bonis totum
bonum singularis bonum sic ex ipsis inventis quod non
quod nota ipse nota [illegible] aut simplex nota a
prima nominis libello nota a parvum ante nisi
esse hec albedo ex malo quod inseparabiliter
ipsi aut inseparabiliter quia omne in subiecto in ipso
[illegible] [illegible] sed dicitur est [illegible]

[illegible]

Et [illegible] diceremus quendam de ipso legere quidquid
quodcumquedicatur esse unumquodque quod de in se

[illegible]

Non est tale esse universalium nomen in recipiunt
et universalis

[illegible]

Quod [illegible] dicitur in recipiunt ut [illegible]
quod [illegible] et [illegible] album quod [illegible]
subiectum esse album

[illegible]

[illegible]

At vero neque quidquid [illegible] in [illegible] alle [illegible]
quod [illegible] et hec

[illegible]

In quantum et [illegible] incipit [illegible] [illegible] dicitur [illegible]
hec [illegible] quodcumquedicat singularis quam
[illegible] alle esse et [illegible] esse semper alle
[illegible] esse [illegible] esse et [illegible]

[illegible]

Cum vero simul et in aliquibus cathegoricis
est enim aliud subiectum [illegible] ut qualitate
et quantitate et [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] est [illegible] quod quodcumquedicat esse [illegible]
[illegible] esse et [illegible] hec [illegible] quodcumquedicat
esse ut aliquis homo quodcumquedicat aliquis homo
sit nunquam [illegible] esse [illegible] quod est [illegible] esse

[illegible]

[illegible]

At vero neque sic dictum [illegible] ipsum non in se dicitur dupliciter, et huius hoc quidem ex additione, illud vero non. Hoc quidem enim ex eo quod ipsum alii adiacet quod definitur, ut si albo esse definiens dicat albi hominis rationem; hoc autem ex eo quod aliud ipsi [illegible] definiat [illegible] in albo.

[illegible]

Albus itaque homo est quod album, non tamen quod quid erat esse albo esse. Ergo quod quid erat esse aliquid aut totaliter non? quod quid erat esse est ipsum aliquid erat esse; quando vero aliud de alio dicitur, non est quod vere hoc aliquid, ut albus homo non est quod vere hoc aliquid.

[illegible]

Ergo quod hoc substantiis inest solum. Amplius quod quid erat esse est quorumcumque ratio est definitio.

[illegible]

Definitio vero est non si nomen rationi idem significet; omnis enim ratio erit terminus, cum nomen quodlibet [illegible] definitio erit.

[illegible]

[illegible]

Sed si sunt [illegible] et secundum alias categorias [illegible] ex aliquo et alio dicuntur [illegible] quod quid erat esse [illegible] Hoc namque videntur non in primis dici et passionem [illegible] quod erat [illegible] quod facit [illegible] Quia hoc [illegible] non videtur [illegible] quod quid erat esse.

[illegible]

Aut et definitio sicut et quod quid est multipliciter dicitur. Etenim quod quid est uno quidem modo significat substantiam et hoc aliquid, alio vero unumquodque praedicamentorum, quantitatem, qualitatem et alia quaecumque talia.

[illegible]

Sicut enim et ipsum est inest omnibus, sed non similiter, sed huic quidem primo, illis vero sequenter, sic et quod quid est simpliciter quidem substantiae, aliter vero aliis.

[illegible]

Etenim qualitatem dicimus utique quod quid est, quare et qualitas est eorum quae quid est.

[illegible]

Sed non ut simpliciter, sed hinc quod primum. Aliud vero consequenter. ita et quodquiderat esse simpliciter quidem substantie, aliis vero ut aliis etenim qualitatem dicimus utique quidest. Etenim et qualitas est entium quare quidest sed non simpliciter, sed sicut de non ente logice dicunt quidam esse non ens non simpliciter sed non ens sic et qualitatem.

Oportet quidem igitur intendere et quomodo oportet dicere circa unumquodque non tamen magis quam quomodo se habet. quapropter et nunc quoniam quod dicitur manifestum et quodquiderat esse similiter inerit primo quidem et simpliciter substantie, deinde aliis quemadmodum et quidest non simpliciter quodquiderat esse sed quali aut quanto quodquiderat esse.

Oportet enim aut equivoce hec esse dicere entia aut addentes et auferentes quemadmodum et non scibile scibile. quoniam rectum neque equivoce dicere neque ut idem.

Sed quemadmodum medicinale ad idem quidem et unum, non idem autem et unum, neque equivoce. non enim medicinale corpus et opus

et vas dicitur nec equivoce nec secundum unum sed ad unum. hec quidem quocumque modo quis velit dicere differt nihil.

Illud autem palam quia prima et simpliciter diffinitio et quodquiderat esse substantiarum est. non solum sed et aliorum similiter est, verum non primo.

Non enim est necesse si hoc ponimus huius diffinitionem esse quod utique rationi idem significat, sed certe rationi. hoc autem si unius sit, non continuitate ut Ilias aut quecumque colligatione, sed si multipliciter dicitur unum. unum vero dicitur sicut ens. ens autem hoc quidem hoc aliquid, aliud vero quantum, aliud quale significat. quapropter erit albi hominis ratio et diffinitio. alio modo et albi et substantie.

Habet autem dubitationem si quis non dicat diffinitionem esse ex additione rationem, cuius erit diffinitio non simplicium sed copulatorum.

[illegible]

ex additione enim necesse palam facere. Dico autem ut est nasus et concavitas et simitas ex duobus dictum eo quod hoc in hoc est, et non secundum accidens neque concavitas neque simitas passio nasi sed secundum se, neque ut album Callie aut homini, quia Callias albus cui accidit homini esse, sed ut masculinum animali et equale quantitati et omnia quecumque secundum se dicuntur inesse. Hec autem sunt in quibuscumque existit aut ratio aut nomen cuius est hec passio, et non contingit ostendere separatim, sicut album sine homine contingit, sed non femininum sine animali.

[illegible]

Quare horum quod quid erat esse et diffinitio aut non est alicuius, aut si est aliter quemadmodum diximus.

[illegible]

Est autem et alia dubitatio de eis. Si enim idem est simus nasus et concavus nasus, idem erit simum et concavum.

[illegible]

Si vero non, quia impossibile est dicere simum sine re cuius est passio secundum se, et est simum concavitas in naso, nasum simum dicere aut non est aut bis idem erit dictum, nasus nasus concavus.

[illegible]

[illegible]

Propter quod inconveniens est inesse talibus quod quid erat esse. Si autem non, in infinitum ibit. Nasi namque nasi simi adhuc aliquid inerit.

[illegible]

Palam itaque quia solius substantie est diffinitio. Nam si et aliarum kathegoriarum, necesse est ex additione esse, ut qualis et imparis; non enim sine numero, nec quod femininum est sine animali. Ex additione vero dico in quibus accidit bis idem dicere sicut in his.

Si vero hoc verum, nec copulationis erit ut numeri imparis.

[illegible]

Sed latet quia non certe dicuntur rationes. Si vero sunt et horum termini, aut aliter modo sunt, aut quemadmodum dictum est multipliciter dicendum esse diffinitionem et quod quid erat esse. Quare sic quidem nullius erit diffinitio nec quod quid erat esse inesse nisi substantiis, sic autem erit.

[illegible]

Quod quidem igitur est diffinitio que quod quid erat esse ratio, et quod quid erat esse aut solum substantiarum est aut maxime et primum et simpliciter, palam.

[illegible]

Utrum autem idem est aut alterum quod quid erat esse et unumquodque perscrutandum est. Est enim aliquid pre opere de substantia ad perscrutationem.

[illegible]

[illegible]

Singulum enim nihil aliud videtur esse a substantia sua, et quod quid erat esse dicitur singuli substantia.

[illegible]

In dictis vero secundum accidens videbitur utique diversum esse, ut albus homo et albo homini esse.

[illegible]

Si enim idem homini esse et albo homini etc.

[illegible]

Idem enim homo et albus homo ut dicunt, quare et albo homini et homini.

[illegible]

Aut non necesse est quaecumque secundum accidens esse eadem; non enim similiter extrema fiunt eadem. Sed forsan videbitur accidere extrema fieri eadem secundum accidens, ut albo esse et musico; videtur autem non.

[illegible]

In dictis vero secundum se semper necesse idem esse, ut si quae sunt substantiae quibus aliae non sunt substantiae neque naturae priores, quales dicunt ideas esse quidam.

[illegible]

Si enim erit alterum ipsum bonum et quod bono esse, et animal et quod animali, et enti et quod enti, aliae substantiae et naturae et ideae erunt praeter dictas, et priores substantiae illae, si quod quid erat esse substantia est.

[illegible]

Et si quidem absolutae ab invicem, harum quidem non erit scientia, haec autem non erunt entia. Dico autem absolvi si neque bono ipsi inest esse bono, neque huic esse bonum.

[illegible]

[illegible]

Sed adhuc contingit per hoc quod quid erat illi esse et in bono et in aliis similiter. Quare si nec bono esse bonum, nec quod enti ens, nec quod uni unum. Similiter autem omnia sunt aut nullum quod quid erat esse.

[illegible]

Quare si neque est enti ens nec alterorum nullum.

[illegible]

Amplius cui non inest bonum esse non bonum.

[illegible]

Necesse ergo unum esse bonum et bono esse, et bonum esse et bono esse, et quecumque non secundum aliud dicuntur sed prima et secundum se. Et enim hoc sufficit si existit, quamvis non sint species, magis autem forsan et si sint species.

[illegible]

Simul autem palam quia si sunt idee quales quidam dicunt, non erit subiectum substancia. Has enim substantias esse quidem necesse, non de subiecto autem: erunt enim secundum participationem.

[illegible]

Ex his itaque rationibus unum et idem non secundum accidens ipsum unumquodque et quod quid erat esse. Et quia scire unumquodque hoc est quod quid erat esse scire, quare et secundum expositionem necesse est unum aliquid esse ambo.

[illegible]

Quod autem secundum accidens dicitur ut musicum aut album, propter duplex significare non est verum dicere quod idem quod quid erat esse et ipsum. Etenim cui accidit album et accidens, quare est quidem ut idem est, aut non idem quod quid erat esse et ipsum. Nam homini et albo homini non idem, sed passioni autem idem.

[illegible]

Absurdum autem apparebit et si quis unicuique nomen imposuerit quod quid erat esse; erit enim et preter illud aliud et quod quid erat esse, ut equi quod quid erat esse equi esse alterum. Et quid prohibet et nunc esse quedam statim quod quid erat esse, si quidem substantia est quod quid erat esse.

[illegible]

At vero non solum unum, sed et ratio eorum eadem, sicut palam est ex dictis: non enim secundum accidens unum est unum esse et unum.

[illegible]

Amplius si aliud erit in infinitum fient. hoc quidem
quod quid erat esse unius esse illud vero unius. quare
et in illis erit eadem ratio. quod quidem igitur in primis
et secundum se dictis unumquodque esse et unumquodque esse
idem et unum palam

[illegible]

Sophisticos autem elenchos ad positionem hanc palam
quod eadem solutione solvuntur. nisi idem Socrates
et Socrati esse. nihil enim differt nec ex quibus interrogabit
utique aliquis nec ex quibus solutionem faciet. quomodo quidem igitur
quod quid erat esse idem et quomodo non idem uni-
cuique dictum est

[illegible]

Eorum autem que fiunt hec quidem natura fiunt hec
autem arte illa autem a casu

[illegible]

Omnia vero que fiunt ab aliquo fiunt et ex ali-
quo et aliquid. aliquid autem dico secundum unamquamque
cathegoriam. aut enim hoc aut quantum aut quale aut
ubi aut que

[illegible]

Et generationes autem naturales hee sunt quarum genera-
tio ex natura est

[illegible]

Ex quo autem fit quam dicimus materiam. A quo
autem eorum que natura aliquid sunt. Hoc
autem aliquid. homo et planta et aliquid aliud
talium que maxime substantias dicimus esse

[illegible]

Omnia vero que fiunt aut natura aut arte habent materiam.
possibile enim et esse et non esse eorum unumquodque. Hoc autem
est que in unoquoque materia

[illegible]

Universaliter vero et ex quo natura et secundum quod natura. quod enim fit
habet naturam ut planta aut animal. Et a quo secundum
speciem dicta natura que conspecifica. Hec autem
in alio. Homo namque hominem generat. Sic quidem igitur fiunt
que fiunt propter naturam

[illegible]

Generationes vero alie dicuntur factiones. Omnes autem
factiones sunt ab arte aut a potentia aut a mente.
Harum autem quedam fiunt et a casu et a fortuna
similiter sicut in hiis que a natura. quedam enim et illic eadem
et ex seminae fiunt et sine seminae. De hiis
quidem igitur posterius perscrutandum

[illegible]

[illegible]

Ab extra vero fieri quemadmodumque sperma est in anima
speciem aut dicere quidquid erat esse animam et primo
[illegible] quoddam eadem sperma
[illegible] ut sensitiva infu-
[illegible]
[illegible] autem que est in anima [illegible] est in sp[illegible]

[illegible]

Est itaque sensitiva intelligentie [illegible]
[illegible] hoc [illegible] regulari
[illegible] calorem [illegible]
addunt in hoc quod ipsa valet [illegible]
iam ab hoc motus [illegible] ad [illegible]

[illegible]

Anime quidem [illegible] accidit [illegible]
[illegible] sine [illegible]
[illegible] spermatis
[illegible] dicere [illegible] sine [illegible] ex

[illegible]

Generantur vero et moventur et quod intellectiva
virtute illa vero factio que quod a principio [illegible]
intelligentia. que vero ab ultimo [illegible] factio

[illegible]

Semini autem et in aliis animalibus [illegible]
fit dicere [illegible] complexio et adequat.
quod autem est adequare hoc [illegible] calefa-
[illegible] hoc vero quod est hoc [illegible]
hoc autem iam in ipso [illegible]
[illegible] motus [illegible] ab extra [illegible]
que in animalibus

[illegible]

Si vero et corpus ab hoc quod [illegible] et prius
[illegible] ab [illegible] in quod in madore [illegible]
a calefactione principium hoc autem [illegible]

[illegible]

Calor itaque in corpore omni pars est seminalis
cum spermate cum aliquid exit quod est pars
seminis [illegible] hoc autem [illegible]
et quod est ibi pars est seminalis et [illegible]
in capitulo et alteram

[illegible]

Quare sunt impossibile de factum [illegible] [illegible] [illegible] circa quod [illegible] pars [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pars [illegible] [illegible] et [illegible] hoc [illegible] et [illegible] quae in [illegible] [illegible] [illegible] divinum circa [illegible] quod [illegible] [illegible] dictus [illegible] est et [illegible] quae [illegible] et hoc est [illegible] quod [illegible] [illegible] circa [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible]

Ex quo vero [illegible] sit [illegible] divinum [illegible] [illegible] [illegible] illud sed illius [illegible] ut [illegible] non lignum sed lapidea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illud [illegible]

[illegible]

Causa vero quia sit ex prioribus et [illegible] divinum [illegible] ut et [illegible] et laborans [illegible] [illegible] magis [illegible] ex [illegible] divinum ut ex laborante [illegible] [illegible] ex hoc [illegible] laborans [illegible] [illegible] non [illegible] sed homo et homo [illegible]

[illegible]

Eorum vero primorum non manifeste et [illegible] nominabilis ut in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] et ligno domus [illegible] [illegible] videtur sicut ut [illegible] ex [illegible] [illegible] quod sicut [illegible] ille [illegible] quae [illegible] illud non dicitur ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] lignea non lignum et [illegible] non [illegible] lapidem sed non lapis et domus laterea sed non lapidis. [illegible] neque ex ligno [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] domus [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] simpliciter dicitur quia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] hoc quod [illegible] [illegible]

[illegible]

Cum vero ab aliquo sit quod sit hoc [illegible] [illegible] unde principium [illegible] est ex aliquo [illegible] [illegible] non [illegible] hoc sed [illegible] non cum differentiis [illegible] [illegible] hoc [illegible] et [illegible] sit hoc [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

aut circulus, aut quodcumque evenit genere, quemadmodum nec subiectum facit es, sic nec speram nisi secundum accidens, quia erea spera est et illam facit. nam hoc aliquid facere est ex totaliter subiecto hoc facere est. Dico autem quia es rotundum facere non est rotundum aut speram facere sed alterum aliquid, aut speciem hanc in alio

[illegible]

Nam si facit ex aliquo faciet aliud. hoc enim subiacebat ut faciat eream speram. hoc autem ita quia ex hoc quod est es hoc facit quod est spera. Si igitur et hoc facit ipsum palam quia similiter faciet et ibunt generationes in infinitum.

[illegible]

Palam ergo quia nec species aut quodcumque oportet vocare in sensibili formam fit, nec est eius generatio nec quod quid erat esse. hoc enim est quod in alio fit aut ab arte aut a natura aut potestate.

[illegible]

Eream vero speram esse facit. facit enim ex ere et spera. nam in hoc facit speciem et hoc est spera erea. huius autem quod est spere esse omnino si est generatio ex aliquo aliquid erit.

[illegible]

oportebit enim divisibile esse semper quod fit et esse hoc quidem hoc et hoc hoc. Dico autem hoc quidem materiam illud vero speciem. Si itaque est spera ex medio figura equalis, huius hoc quidem est in quo erit quod facit, hoc autem in illo, hoc autem omne quod factum est, ut erea spera.

[illegible]

Palam igitur ex dictis quia quod quidem ut species aut substantia dicitur non fit, synolon vero quod secundum hanc dicitur fit, et quia in omni genito materia inest, et est hoc quidem hoc, hoc vero hoc.

[illegible]

Utrum igitur est quedam spera preter has aut domus preter lateres aut numquam factum esset.

[illegible]

Si ergo erat hoc aliquid sic, quia tale significat, hoc autem et determinatum non est, sed facit et generat ex hoc tale, et quando genitum est, est hoc tale. hoc autem omne hoc Callias aut Socrates est quemadmodum spera erea hec, homo vero et animal quemadmodum spera erea omnino.

[illegible]

Manifestum igitur quia specierum causa ut consueverunt dicere quidam species si sunt quedam preter

singularia ad quartum et sextum nisi velles neque utique erit propter hoc substantie unum

[illegible]

In quibusdam vero palam quia generans quidem tale quidem quale generatum, non tamen idem neque unum numero sed specie, ut in physicis. homo namque hominem generat, nisi quid praeter naturam fiat, ut equus mulum. et haec quoque similiter; quod enim commune est super equum et asinum non est nominatum proximum genus; sunt autem utique ambo forsan velut mulus.

[illegible]

Quare palam quia nihil oportet tamquam exemplar speciem probare, maxime enim in his quaesivissent; nam substantiae maxime hae. Sed sufficiens est generans facere et speciei causam esse in materia. Omne vero iam tale species in his carnibus et ossibus Callias et Socrates; et diversa quidem propter materiam, diversa namque, eadem vero specie; individua enim species.

[illegible]

Dubitabit autem aliquis quare alia fiunt arte et a casu ut sanitas, alia non ut domus.

[illegible]

Causa vero est quia horum quidem materia principium generationis in faciendo et fieri aliquid eorum que ab arte, in qua existit aliqua rei pars, haec quidem talis est qualis moveri a se, illa vero non.

[illegible]

[illegible]

Et horum quod potens, hoc autem est impotens; multa namque possunt quidem ab ipsis moveri, sed non sic, puta saltare.

[illegible]

Quorumcumque talis est materia, ut lapides, impossibile moveri nisi ab alio, sic tamen utique et ignis. propter hoc quaedam non erunt sine habente artem, haec autem erunt; ab his enim movebuntur non habentibus artem, quae autem moveri possunt ab aliis non habentibus artem aut ex parte.

[illegible]

Palam vero ex dictis quia modo quodam omnia fiunt ex univoco, quemadmodum naturalia, aut ex parte univoco, ut domus ex domo, aut ab intellectu, ars enim species, aut ex parte, aut habente aliquam partem, nisi secundum accidens fiat.

[illegible]

[illegible]

Corpus namque secundo prima cum sit parvo. calor enim et motu calorem in corpore facit. hoc vero est aut similis. cum parvo. aut sit cum parvo aliud simile. aut similitudo [illegible] quod et ad faciendum est illud fit [illegible] cui [illegible] et accidit calor

[illegible]

Sanat quemadmodum in scientiis omnium principium est scientia. nam corpus quod est scientia sive et hec generatio. similiter est hic et que sunt non [illegible] sit hec. nam forma fit sicut que ab arte. sed enim principalis principium. et a quo forma est aliqua [illegible] non enim omnia fit ex eorum, ut ex hoc hec. etenim forma est [illegible] unum modum non est multe. si sive arbitrio fuerit

[illegible]

Oportet autem a casu [illegible] generationem nature principium movens [illegible] quemadmodum et non ex [illegible] aliud est est ipso

[illegible]

[illegible]

Non solum autem a substantia ostendit [illegible] principium sed et omnibus similiter primis genus necessarium in quantitate et qualitate et aliis kathegoriis. fit enim [illegible] non [illegible] sed in [illegible] fit [illegible] ex [illegible] materiam et principium et in qualitate et in quantitate et in aliis singulis kathegoriis. non enim fit quale. sed quale lignum non quantum sed quantum lignum aut animal

[illegible]

Sed proprium sive ex hiis accipere est quia necesse preexistere [illegible] alteram substantiam actu [illegible] que facit ut quale vel quantum non necessarium [illegible]

[illegible]

Eam autem differentia [illegible] est. et omnino [illegible] sed ut autem [illegible] ad [illegible] ad [illegible] similiter [illegible] habet

[illegible]

Dubitabitur utique an oportet [illegible] tunc an non. in quibusdam enim videtur esse in quibusdam non. nam [illegible] sed cum

que indivisibilium quae autem syllabae habent eam quod elementorum · et tamen dividuntur in universo ut syllaba in elementa

[illegible]

Amplius autem si species sunt praeter tota et universalis est pars et digitus hominis videbitur autem illa esse prior in ratione namque dicuntur ex illis et inesse sunt intentionem priora

[illegible]

Amplius autem si species sunt praeter tota autem multae ex parte quorum unius quod ut [illegible] est mensurat in quantum · sed quod similiter ex quibus est [illegible] ut pluribus [illegible] ex [illegible] quod similiter [illegible] [illegible] ut [illegible] quod [illegible] aliud [illegible] aliud ex [illegible] et [illegible] est [illegible]

[illegible]

Et quod ex [illegible] quod ut [illegible] partes aliquas [illegible] est autem ut [illegible] si ex quibus [illegible] ut [illegible] ut est pars · [illegible] namque [illegible] est in [illegible] sit · [illegible] ex pars aliqua [illegible] [illegible] quod statim pars [illegible] · [illegible] autem [illegible] et [illegible] statim non

[illegible]

[illegible]

Dicendum enim speciem et materiam secundum speciem unum quoddam · sed [illegible] numquam non se est dicendum

[illegible]

Numquam [illegible] non secundum speciem quae [illegible] · sed quae syllabae cum quae est elementum [illegible] elementa [illegible] pars [illegible] [illegible] et non [illegible] [illegible] sit ut [illegible] in [illegible] in quibus sunt [illegible] [illegible] est [illegible] in ex se [illegible]

[illegible]

Est autem ut [illegible] elementa [illegible] syllabae in [illegible] · ut [illegible] · [illegible] [illegible] ut ex · et [illegible] pars syllabae [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] non [illegible] [illegible] autem [illegible] in [illegible] autem [illegible] quod et sunt ex [illegible] · ut [illegible] · sed ut [illegible] · [illegible] quod ex [illegible] [illegible] · [illegible] [illegible] non [illegible]

[illegible]

[illegible]

Horum quidem enim materia talium pororum vero. Horum vero non oportet inesse sed non facere sed sentire nam ipsi hic quidam quod ex hiis in poris sunt in que corrumpuntur. quaedam vero non sed

[illegible]

Omnino enim solidum simile species et materia sed ut si materia aut eiusmodi continuus. Hic quidem corrumpi et hic a paris quorundam materia. omnino vero non impossibile materia sed sive ut ex uno specie plus hec non corrumpuntur. aut omnino. aut tale non

[illegible]

Quare illorum puta quidem et partes que sunt sub ipsis species vero ut partes ut puta hec ex eo corrumpuntur licet statim in lumine et specie in eo et tollitur in sursum et esse amplius aut continuus in inesse est cum aliquo quod concipitur eius materia. Quare namque de continuis que simpliciter dicuntur et singula est non est ponimus nomina singularia

[illegible]

[illegible]

Divisum est quidem igitur et non ipsius verum et tamen amplius et manifestius determinemus repetentes. nam omnino sunt varie partes. et in quas dividitur variis hec sunt partes

[illegible]

Recte vero utique non dividitur in anima verum sed est ac in quo et anima recte. videtur enim differens aut actu vero. nunc enim recte animalis similis et continuus et proximus sed hoc. proximis enim differentie continue et digitis recte ideo enim hec per digitis

[illegible]

Quare omnino sunt partes ut materia et in quas dividitur ut in materia sunt puta. Omnino ut unum et sed non unum puta aut omnia aut que

[illegible]

Cum vero et anima. sed enim sola est animalis que non unum sola. et species et quodquidérat esse tale enim omnino enim pars si differentiam bene non sine opere differentia quod non competit sine sensu. Quare hec partes potius aut omnino enim quedam simul tota animalia et unumquodque ut sola. Corpus vero et utique partes pars subiecta hec et quod dividitur in hec ut in materia non sunt sed tota

[illegible]

[illegible]

Eo quod et sic simul totum [illegible] hec est [illegible] est aut ut non nec est [illegible] separata neque est [illegible] [illegible] digitis animalis [illegible] [illegible] [illegible] et simul [illegible] [illegible] et in quo [illegible] [illegible] hec [illegible] aut [illegible] [illegible] talis

[illegible]

Hec autem aut [illegible] et que [illegible] in sensibus [illegible] autem non sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et hec [illegible] et [illegible] sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et in [illegible] sensibus [illegible] quod est et [illegible] [illegible] autem dico quod [illegible] esse et sunt [illegible] [illegible] quod ex [illegible] et [illegible] [illegible] esse

[illegible]

Secundum vero partes que [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] esse et [illegible] et anime esse et anima idem [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] aut [illegible] aut intellectualis [illegible] autem dico ut mathematica et [illegible] ut [illegible] et [illegible] [illegible] autem non est [illegible] [illegible] intelligentia aut [illegible] cognoscit [illegible] est [illegible] videntur [illegible] [illegible] quod [illegible] non sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intellectualis [illegible] quod ut [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Unde et hiis de toto et parte et potentia et privatione dicendum est

[illegible]

Interrogationem vero aliquis dicet [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] [illegible] aut in quo dividitur aut [illegible] [illegible] sunt [illegible] [illegible] non simplex

[illegible]

Signum [illegible] et anima [illegible] aut [illegible] aut [illegible] quod [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] esse et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non [illegible] anima [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hec autem non [illegible] [illegible] [illegible] est

[illegible]

Dubitatur autem utrum que species sunt plures a genere

si simul sunt. hoc enim non manifestum [illegible]

non est differre unumquodque. univocalis enim et species

est differentie que non sunt plures [illegible] et que non

[illegible]

[illegible]

Amplius quod [illegible] in diviso specie [illegible]

in ere a lapide a ligno. [illegible] videntur

[illegible] lapidis [illegible]

[illegible]

[illegible]

Cum vero non videntur [illegible] simul

[illegible] vel [illegible]

[illegible] hoc autem [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] hoc [illegible]

[illegible] non possumus [illegible]

[illegible]

[illegible]

Utrum autem hoc vel comparabile innatum [illegible]

Dubitatur quidem utrum et in circulo et in recto

[illegible] non sit comparabilis linea differentia

a genere. si hoc omnis similiter dicere [illegible]

non et esse [illegible] et [illegible] a lapide [illegible]

[illegible] ad medium. et linea [illegible]

[illegible] esse [illegible]

[illegible]

Et ideo dicunt hoc quod equalem lineam duarum

[illegible]. hoc autem [illegible] quidam [illegible]

[illegible] et omnis [illegible] in dualitatem [illegible]

in linea vero non adhuc

[illegible]

Amplius utrum [illegible] multum esse [illegible]

spec[ies] videantur esse aliam quam et pythagorus
Amodo

[illegible]

Et quicunque unum omnia faciunt [illegible]

[illegible]

Anaximenes sed unum omnia esse

[illegible]

Unde quod [illegible] dubitationum quandam que

sunt [illegible] esse [illegible] dictum est

[illegible]

Anaxi[illegible] omnia [illegible] et [illegible]

[illegible] quedam [illegible] hec in hoc

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Sed hec [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Cum mathematica autem [illegible]

in [illegible] non [illegible]

[illegible]

Hec autem non dicit [illegible]

et non [illegible] et omnis [illegible] quod quid

erat esse et [illegible] aliquid

[illegible] quod [illegible]

[illegible]

hec autem [illegible] hec autem [illegible]

[illegible]

palam autem [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] et [illegible]

[illegible] in quod [illegible]

[illegible]

D[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Si ergo genus simpliciter non est praeter eas quae ut generis species, aut si est quidem, ut materia est, vox enim genus et materia, differentiae autem species et elementa ex hac faciunt, palam quod diffinitio est ex differentiis ratio.

[illegible]

At vero et oportet dividere differentiae differentiam, ut animalis differentia est pedalitas, iterum animalis habentis pedes differentiam oportet scire in quantum habens pedes. Quare non dicendum habentis pedes aliud alatum, aliud non alatum, si quidem bene dicitur, sed propter non posse facit hoc, sed aliud habens scissos pedes, aliud non scissos pedes. Hae namque sunt differentiae pedis, nam scissipedalitas pedalitas quaedam est.

[illegible]

[illegible]

Et sic vult procedere donec veniat ad non differentia; tunc autem erunt tot species pedis quot differentiae, et pedes habentia animalia aequalia differentiis.

[illegible]

Si itaque haec sic se habent, palam quia finalis differentia substantia rei erit et diffinitio, si non oportet multotiens eadem dicere in terminis; superfluum enim accidit. Accidit autem hoc: nam quando dicit animal habens pedes bipes, nihil aliud dixit quam animal pedes habens duos pedes habens. Et si hoc dividat propria divisione, multotiens dicet et aequalis differentiis.

Si quidem differentiae differentia fiat, una erit quae finalis species et substantia.

[illegible]

Si vero secundum accidens utique dividat habentis pedes aliud album aliud nigrum, totidem erunt quot sectiones fuerint.

[illegible]

Quare palam quod diffinitio ratio est quae est ex differentiis, et harum ex finali secundum rectum. Palam autem erit si quis transponat tales

differunt . nec etiam quod sint hec duo ab ipso
predicta [illegible] . suppositum enim [illegible] parte dicto [illegible]
et . si erit non est in subiecto quid [illegible] [illegible]
hec quod . proprie illud non [illegible] . et differentia [illegible]
et non [illegible] hoc dicimus primum quod est sunt

[illegible]

Cum vero et subiecta presentatur est . [illegible] videamus
Dico autem subiecta [illegible] subiecta esse . et quodquiderat esse
et est hec et ut . et dicitur quod dicitur [illegible]
Dicitur quodquiderat esse . et de subiecto . quod dicitur subiecta
non hec aliquando . ut ab ipso [illegible]

[illegible]

Ut autem et ut tempus quibus [illegible] esse [illegible]
et esse primum [illegible] . unde et de hoc tractemus

[illegible]

Videtur enim impossibile esse [illegible] esse quodammodo
[illegible] dicitur . primum enim subiecto quae [illegible]
[illegible] quae non [illegible] [illegible] ut non quae
est . dico enim hec ut quod [illegible] necesse [illegible]
est . [illegible] subiecto hec erit . autem enim [illegible]

et nullus . omnis autem impossibile . unum autem [illegible]
et alia [illegible] . [illegible] enim una subiecta et
quodquiderat unum et ipsum unum

[illegible]

Amplius subiecta dico quae non et actu et ut et actu
aliquando dicuntur tempora

[illegible]

Si autem sic quod non contingit ut quodquiderat
in ipso autem [illegible] . ut et in hoc et [illegible]
ergo palam quod quaedam et [illegible] dicitur
autem ut . ut si non omnis vero est [illegible] quae si in subiecto
ut enim unum subiecta erit hec [illegible] ut hoc hoc
[illegible] [illegible] quare et [illegible] . unum erit unum
subiecta in [illegible] subiecta . ut et in quo et [illegible] ut
[illegible]

[illegible]

Amplius autem impossibile et inconveniens hec et [illegible]
si est ex aliquibus non ex [illegible] esse . ut [illegible]
ex hec aliquid si ex [illegible] . primum enim erit non [illegible]
et [illegible] non subiecta et ipso hec quod est impossibile
ut enim non ut ipso ut [illegible] passio [illegible]

prioris esse substantiam eorum enim separatas

[illegible]

Amplius [illegible] sic substantia [illegible]

[illegible]

Totum est accidere sic est species hoc et [illegible]

in eorum que in [illegible] esse nullius speciem neque sine

[illegible] ut in alio dico autem in [illegible] quoddam et

per aliqua ut aliud eorum que in [illegible] nullius

[illegible]

Ex hiis magis speculantibus palam quoniam [illegible]

[illegible] est species et quoniam nullum [illegible] predicatum

[illegible]

Cum autem alia quoque multa accidere [illegible]

[illegible]

Amplius autem est [illegible] impossibile [illegible]

[illegible] esse [illegible] sic [illegible]

sic [illegible] sunt [illegible]

[illegible]

nam [illegible] separare [illegible]

[illegible] substantias in [illegible]

[illegible]

Et [illegible] quedam [illegible]

impossibile [illegible] esse [illegible]

[illegible] eius [illegible] sunt [illegible]

[illegible]

[illegible] autem [illegible] in [illegible]

[illegible]

[illegible] autem quod accidit dubitationem [illegible]

[illegible] esse [illegible] aliquid

[illegible] aliquid [illegible] esse

[illegible]

[illegible] diversum [illegible] esse [illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible] in [illegible]

[illegible]

[illegible] autem [illegible]

[illegible] substantias et separatas esse et [illegible]

generis [illegible] et differentias

[illegible]

Et [illegible] sunt [illegible] et in hoc et [illegible]

et eodem modo [illegible] autem alia

[illegible]

[illegible]

Rome namque palam. quia unum quodque cum dicitur in utroque. ergo si est aliquo hoc quod unum sit hoc aliquid et separatum. neque est ex quibus ut est a b. per hoc aliquid fixe et esse separabilia a stratis quae est

[illegible]

Et quod est unum et in corpore. sicut tu in corpore. quod in separabilem experientiis unum erat et esse ad et sine pede et animal hoc

[illegible]

Amplius si quod ... bipedes et multipedes impossibile ... contraria namque simul inesse ipsi et hunc esse

[illegible]

Et aut quod indivisibile quod dicitur aliquo namque est a corpore aut ... quod si sensum compositi et ...

[illegible]

Et si alterum in utroque ... quod est unum ... et animale hominis

[illegible]

[illegible]

Amplius intellexerunt quod est. sed ... in utroque est. non enim de altero dicitur. sed ... ad hoc et genus quod aliud

[illegible]

Et amplius ... quod aliud erat ... aliud ... impossibile ... ipsum est esse ...

[illegible]

Amplius ... quod est et quod ... ipsum ...

[illegible]

Amplius autem in sensibilibus ... et hoc ... impossibile ... palam ... quidam dicunt

[illegible]

Et ... alteras et ... simul ... quod ... nunc ... in ... esse

[illegible]

[illegible] quidem igitur [illegible] dicuntur horum quod
est corruptio [illegible] hominis [illegible] non est [illegible]
ut corrumpatur [illegible] generis non [illegible] demum [illegible]
[illegible] horum demum [illegible] genus et [illegible]
et non [illegible] quare nullus [illegible]

[illegible]

Unde et [illegible] [illegible] sunt ut differentiam
demonstrat [illegible] quia [illegible] [illegible] nec [illegible]
[illegible] et esse et non esse [illegible] omnem [illegible]
[illegible] differentiam [illegible]
et non [illegible] sed ut [illegible] quare [illegible]
[illegible] opinio [illegible] quod est ut demonstratum ut differentia
[illegible] opinio [illegible] [illegible] habere

[illegible]

palam, quia non utique erit [illegible] ut differentiam ut
[illegible]

[illegible]

non enim sine [illegible] corruptio [illegible]
et cum a [illegible] [illegible], et [illegible] in [illegible]
eandem. non erit ut differentia amplius amplius [illegible]
quod [illegible] [illegible] [illegible] prudentem cum aliquis differentiam
aliquid [illegible] non ignorare. quare [illegible] [illegible]
enim [illegible] differentiam

[illegible]

ne utique [illegible] nullam [illegible] differentiam [illegible]
enim [illegible] ut demum [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] vero ex nominibus hoc esse [illegible] nomen
autem non faciat differentiam si nomen non faciat
differentiam cognitionem [illegible] erit. posita autem quia
omnibus [illegible] [illegible] inesse et aliis hoc [illegible]
differentia [illegible] dicit [illegible] aut album, aut aliquid
aliud; quod in alio sit

[illegible]

Et quo autem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod
omnia multa, simul vero [illegible] [illegible] inesse

[illegible]

primum quidem quia et ambulans et [illegible] bipes
animal et bipes et hoc in superioribus quidem

[illegible]

Et necesse esse posita [illegible] et [illegible] [illegible]

ab homine

humanitate et separatur si homo separatur. aut enim nihil aut ambo. sequitur igitur nihil neque esse genus praeter species

si neque esse et differentiam

[illegible]

Deinde quoniam priora ipsa esse. hec vero non simul auferunt

[illegible]

Deinde autem si ex aliis alia magis manifesta sunt

[illegible]

Amplius et multis congruunt et aliam plerumque ex quibus utrum ut et bipes. sed autem quod cognoscitur esse ideam quandam quam impossibile est pluribus praedicari de uno. non videntur autem si omnis idea est separabilis

[illegible]

Quemadmodum his dictum est locare et impossibile figuras in superficiebus magnitudine vel quecumque vera ut sit a bene. et

[illegible]

Non solum enim peremptione rationis quibus ablatis adhuc erit sed putas iam priores a nece absolutum. si enim potest aut apparuit non adhuc erit sed si absolutum. si non plus enim substantiam quandam significat

[illegible]

[illegible]

Amplius homines in alio genere. nisi alia sint tales palam quoniam sed erit. quod per nomen sicut sunt sed in divinis a pedibus

[illegible]

Etiam est quod nullus aponitur differentias clare sed utique manifestum continuatis. quod non quod non dictum est

[illegible]

Manifestum autem est speciem esse ex ponendis plurium partibus sed in se ipso amatum. ut etiam putamus autem que non separata sunt. ut enim sicut non omnes ut aqua et aer. ut enim speciem vinum ex aqua et chylus digeritur a sunt alia quod ex ipsis vinum

[illegible]

[illegible]

Maxime autem utique aliquis animatorum suspicabitur partes et animae quae propinque utrasque fieri entes et actu et potentia, eo quod principia habent motus ab aliquo in [illegible], quare quaedam animalia divisa vivunt. Sed tamen potentia omnia erunt quando fuerint unum et continuum natura, sed non vi aut complantatione. Tale namque est orbatio.

[illegible]

Quoniam vero unum dicitur sicut et ens et substantia unius una et quorum una numero unum numero, palam quia nec unum nec ens contingit substantiam esse rerum, sed neque elemento esse aut principio, sed quaerimus quid principium ut ad notius reducamus.

[illegible]

[illegible]

Magis autem horum substantia quod ens et unum quam principium et elementum et causa. Sed nec ista si nec aliud commune nichil substantia. Nulli namque inest substantia sed ipsi et habenti ipsam cuius est substantia.

[illegible]

Amplius quod unum apud multos non erit simul, quod autem commune simul apud multos existit.

[illegible]

Quare palam quod nullum universalium existit extra singularia separatum.

[illegible]

Sed species dicentes hoc quidem recte dicunt separantes eas si substantiae sunt. Illud autem non recte quia unum in multis dicunt speciem.

[illegible]

Causa autem quia non habent dicere quae huiusmodi sunt substantiae incorruptibiles praeter singulares et sensibiles. Faciunt ergo easdem specie corruptibilibus. Has enim scimus autohominem et autoequum addentes sensibilibus verbum ipsum.

[illegible]

Quamvis et si non videremus astra, nihilominus essent utique substantiae sempiternae praeter eas quas nos videmus. Quare et nunc si non habemus quae sunt, sed esse quasdam forsan est necessarium.

[illegible]

Quod quidem igitur nullum universaliter dictorum substantia, neque una est ex substantiis, manifestum est.

[illegible]

Quid autem oportet dicere et quale quid substantiam, iterum aliud velut principium facientes dicamus. Forsan enim ex his erit palam et de illa substantia quae est separata a sensibilibus substantiis.

[illegible]

[illegible]

Quoniam ergo substantia principium et causa quaedam est, hinc est procedendum.

[illegible]

Quaeritur autem ipsum propter quid semper sic, propter quid aliud alicui cuidam inest. Nam quaerere propter quid musicus homo, musicus homo est, aut quod dictum est quaerere propter quid homo musicus est, aut aliud. Nam quodquidem propter quid ipsum est ipsum nihil est quaerere.

[illegible]

Oportet enim quia et esse existere manifesta. Dico autem ut quia luna patitur eclipsim. Ipsum autem quia ipsum una ratio et una causa in omnibus propter quid homo homo et musicus musicus, nisi quis dicat quia indivisibile ad se ipsum unumquodque. Hoc autem erat unum esse. Sed hoc commune quidem de omnibus et ipsum breve.

[illegible]

[illegible]

Accidit autem aliquid esse quod hic est ad tale. sic
quod et palam quia non quiescit. quare quia est homo
homo est aliquid [illegible] quia esse quod [illegible]
quia non [illegible] ex manifestis esse. nec [illegible]
[illegible] quod tenet. quia primus sit in [illegible]
aliud enim [illegible] et alio est quod quietum. et esse quod
[illegible]

[illegible]

Palam igitur quia contingit. sic autem est quodquam [illegible]
in est dici locum esse in quibusdam quorum corpus
in superficie est in domo et in [illegible]. in quibus [illegible]
[illegible]. Nam et hic sic tale quod corpus in
[illegible] et [illegible] alterius [illegible] et in esse

[illegible]

Habet autem maxime [illegible] quae non [illegible]
[illegible] in hoc quodcumque [illegible] quod simpliciter dici
sed non differre quia hic aut hic

[illegible]

[illegible]

Sed ex contingentibus quaeritur. si autem non contingit
eius quod in quaeritur. et eius quod [illegible] aliquid
sit. Cum vero ex [illegible] quia et [illegible] esse
palam utique quia [illegible] materia. [illegible] est in [illegible]
hoc. quare quia [illegible] quod erat [illegible]
esse. et hoc hic. aut [illegible] hic tale [illegible]. quare
[illegible] materia. hic autem est quidditas quia aliquid
est hoc autem substantia

[illegible]

Palam igitur quia et simul non est [illegible] nec
[illegible] sed alter modus [illegible] talis

[illegible]

Cum vero [illegible] aliquid sit in [illegible]
omne. sed non in [illegible] sed in [illegible]
[illegible]

[illegible]

Et sillaba autem non est elementa, ut ba non idem b et a, nec caro ignis et terra. Dissoluta quidem enim hec non adhuc sunt, ut caro et sillaba; elementa vero sunt, et ignis et terra. Est igitur aliquid sillaba non solum elementa vocalis et consonans, sed et alterum aliquid; et caro non solum ignis et terra aut calidum aut frigidum, sed et alterum aliquid.

[illegible]

Si igitur necesse et illud aut elementum aut ex elementis esse, si quidem elementum iterum idem erit ratio; ex hoc enim et igne et terra erit caro et adhuc alio, quare in infinitum vadet.

[illegible]

Si vero ex elemento, palam quia non unius sed pluribus aut illud ipsum erit, quare iterum in hoc eandem dicemus rationem et in carne et sillaba.

[illegible]

[illegible]

Videbitur autem utique esse aliquid hoc et non elementum, et causa essendi hoc quidem carnem, hoc vero sillabam. Similiter autem et in aliis. Substantia vero uniuscuiusque hoc; hoc enim causa prima essendi.

[illegible]

Quoniam vero quedam non sunt substantie rerum, sed quecumque substantie secundum naturam et natura consistunt, palam utique quibusdam hec natura substantia que est non elementum sed principium; elementum vero est in quod dividitur inexistens ut materiam, puta sillabe a et b.

[illegible]

Ex dictis itaque sillogizare oportet et colligentes capitulum finem imponere.

[illegible]

Dictum est utique que componuntur corpora ex primis elementis

[illegible]

Sic vero hoc quod confesse sunt ab omnibus, sed de quibusdam singulares quidam enuntiaverunt. Confesse quidem physice ut ignis terra et aqua et aer simul et cetera corpora simplicia, deinde plante et partes earum et animalia et partes animalium et tandem celum et partes celi. Singulares vero quidam species dicunt esse et mathematica

[illegible]

Alias vero accidit ex rationibus substantias esse quodquid erat esse et quod subiectum. Adhuc aliud genus magis substantia et universale magis singularibus. Universali vero et generi et idee copulantur ...

[illegible]

Quia autem quodquid erat esse substantia est, huius autem ratio diffinitio, propter hoc de diffinitione et de eo quod secundum se diffinitum est ... Quia autem diffinitio ratio est, ratio autem partes habet, necesse et de parte erat considerare que substantie partes et que non, et si hee diffinitionis eedem sunt. Amplius autem nec universale substantia nec genus. De ideis vero et mathematicis posterius perscrutandum est. Nam preter sensibiles substantias quidam dicunt eas esse.

[illegible]

Nunc autem de confessis substantiis tractabimus. Hee vero sensibiles

[illegible]

Sensibiles autem substantie omnes materiam habent. Est autem substantia quod subiectum, aliter quidem ut materia. Materiam vero dico que non hoc aliquid ens actu potentia est hoc aliquid. Aliter vero ratio et forma que hoc aliquid ens ratione separabile est. Tertium vero quod ex his, cuius solius generatio et corruptio est, et separabile simpliciter. Nam earum que secundum rationem substantiarum, hee quidem separabiles, ille vero non.

[illegible]

Quod vero et materia est substantia palam. Nam in omnibus oppositis mutationibus inest aliquod subiectum mutationibus, ut secundum locum quod nunc hic, iterum alibi; et secundum augmentum quod nunc quidem tantum, iterum minus aut maius; et secundum alterationem quod nunc quidem sanum, iterum laborans. Similiter autem et secundum substantiam, quod nunc quidem in generatione, iterum in corruptione, et nunc quidem subiectum ut hoc aliquid, tunc autem ut subiectum secundum privationem.

[illegible]

Et hanc sequuntur alie mutationes, aliarum vero vel unam aut duas hec non sequitur. Non enim necesse si quid materiam habet localem, hanc et generabilem et corruptibilem habere. Que quidem differentia simpliciter fiat et non simpliciter in physicis dictum est.

[illegible]

[illegible]

Nunc quidem ut subiecta et ut materia substantia confessa
est haec, quae potestate. reliquum eam quae
ut actum sensibilium substantiam dicere quid est.

[illegible]

Democritus quidem tres differentias similiter esse
opinatus esse. nam subiectum corpus unum
materiam unum et idem, differre autem aut rhysmo quod
est figura, aut trope quod est conversio, aut diathige
quod est ordo.

[illegible]

Videntur autem multae differentiae esse. ut alia
quidem compositione dicuntur materie, sicut quecumque mixtione
quemadmodum mellicratum. alia autem ligamento
ut fascis, alia vero glutino ut liber, alia
clavo ut archa, alia in pluribus horum, alia
positione ut limen et superliminare, haec enim
in positione aliqualiter differunt; alia vero tempore ut cena
et prandium, alia loco ut spiritus, alia sensibilium
passionibus ut duritie et mollitie et spissitudine

[illegible]

et raritate et siccitate et humiditate; et haec
quidem horum in quibusdam, alia vero omnibus his
et universaliter alia superabundantia alia defectu.

[illegible]

Quare palam quia et esse totiens dicitur. limen
enim est quia sic ponitur, et esse sic ipsum
poni significat, et cristallum esse sic ipsum inspissari.
Quorundam vero esse et omnibus his diffinietur, quia
alia quidem misceri, alia commisceri, alia ligari, alia
inspissari, alia aliis differentiis utuntur, ut manus
et pes.

[illegible]

Sumenda igitur genera differentiarum; haec namque erunt
principia ipsius esse. quae in magis et minus aut spisso et
raro et aliis talibus; omnia namque haec superabundantia
et defectus sunt. Si quid vero figura aut levitate
aut asperitate, aut recto aut curvo. His autem esse
misceri, opposite vero non esse.

[illegible]

Palam itaque ex his, quia si substantia causa ipsius esse unum
quodque, quia in his querendum quid causa ipsius esse
horum unumquodque.

[illegible]

Substantia quidem igitur nullum horum nec copulatum, attamen
proportionale in quolibet.

[illegible]

Et ut in substantiis quod de materia predicatur ipse actus, et
in aliis diffinitionibus maxime.

misturam ceterum differentie ligni aut lapidis
ubi parvum diversum, et domus lateres et ligna
sic posita, aut adhuc et quedam omnibus his in quibusdam
est, sicut crystallum aquam congelatam, aut impositione
sicut symphonia, aut autem et genus quemadmodum
talis eodem quoque modo et in aliis

[illegible]

Palam itaque ex hiis quia actus alius alius
materie et ratio. aliorum enim compositio, aliorum mixtio,
aliorum aliud quid dictorum

[illegible]

Propter quod diffinientium hii quidem dicentes quid est
domus quia lateres et ligna potentia domum dicunt;
materia namque hec. illi vero vas protectivum pecuniarum
et corporum aut aliquid aliud tale addentes
actum dicunt. alii namque ex ambobus componentes
tertiam et eam que ex hiis substantiam. videtur enim que quidem
per differentias ratio speciei et actus esse, que vero ex inexistentibus
materie magis

[illegible]

Similiter autem et quales Archytas acceptabat terminos;
simul enim utriusque sunt. ut quid est serenitas?
quies in aeris pluralitate. aer quidem materia, actus et
substantia quies. quid est tranquillitas maris? equalitas maris.
subiectum quidem ut materia mare, actus vero et forma equalitas

[illegible]

palam itaque ex dictis que sit sensibilis substantia et
quomodo. hec quidem enim ut materia, illa vero ut forma et actus,
tertia autem que ex hiis

Concludit omnia que dicta sunt in precedentibus

Oportet autem non ignorare quia aliquando latet utrum significet
nomen substantiam compositam aut actum et formam, ut domus
utrum signum communis quia tegumentum ex lateribus
et lapidibus sic compositis, aut actus et species quia
tegumentum; et linea utrum dualitas in longitudine
aut quia dualitas; et animal utrum anima
in corpore aut anima; hec namque substantia et actus corporis alicuius

[illegible]

Erit autem animal et in utroque, non ut una ratione
dictum sed quasi ad unum

[illegible]

Sed hoc ad aliquid aliud quidem utile, ad querere vero
substantiam sensibilem nichil. nam quod quid erat esse forme et actui
existit. nam anima et anime esse idem; homini vero
esse et homo non idem, nisi et anima homo dicatur. sic autem
alicui quidem, alicui vero non

[illegible]

non videtur itaque querentibus syllaba ex elementis

[illegible]

Quare dubitatio quam antistenii et indocti dubi-
tabant habet tempus quoddam quod non est quod quid
est diffinire, terminum enim vult esse longum, sed quale
quid est contingit docere sicut argentum quod quidem
non quid sed quale stagnum

[illegible]

Quare substantie est quidem ut contingit esse terminum et rationem
ut composite sive sensibilis sive intellectualis. primarum
autem ex quibus hec non est, siquidem aliquid de aliquo significat
ratio diffinitiva et oportet hoc quidem ut materiam esse illud vero ut formam

[illegible]

Palam autem et quia si sunt aliqualiter numeri substantie sic sunt
et non sunt ut quidam dicunt unitatum. nam diffi-
nitio quidam numerus, divisibilis quia et in indivisibilia, non enim
infinite rationes, numerus autem tale

[illegible]

Et quemadmodum neque a numero ablato aliquo aut addi-
to ex quibus numerus est, non adhuc idem numerus est sed
alter quamvis minimum auferatur aut addatur, sic nec
diffinitio nec quod quid erat esse, nec adhuc erit ablato
aliquo aut addito

[illegible]

et compositione ut domus lateribus et compositione, et hec
vero. non enim compositio commixtio ex his quorum est
compositio et mixtio. similiter autem nec aliorum nihil
ut limen positione. non ex limine positio sed magis hoc
ex illo. nec utique homo est animal et bipes, sed aliquid ex esse
quod preter hec est si hec materia. neque autem elementum neque
ex elemento sed substantia quod auferentes materiam dicunt

[illegible]

Si igitur hec causa essendi et substantia hanc ipsam utique
substantiam non dicunt

[illegible]

necesse igitur hanc aut sempiternam esse aut corruptibilem
sine corrumpi aut factam esse sine fieri. monstratum autem
est et declaratum in aliis quia speciem nullus facit nec
generat, sed facit hoc, fit autem quod ex his

[illegible]

Si autem sunt corruptibilium substantie separabiles nondum palam

[illegible]

attamen quia quarundam non contingit palam quecumque
non possibile preter quedam aliqua esse ut domum aut vas

[illegible]

forsan quidem igitur nec substantie sunt nec aliud quid horum, nec
aliquid aliorum quecumque non natura consistunt. naturam
enim solam utique ponet aliquis eam que in corruptibilibus substantiam

[illegible]

Et numerum oportet esse aliquid quo unus, quod nunc non habent
dicere quo unus, si quidem est unus. aut enim non est, sed ut
acervus. aut si quidem est, dicendum quid quod est faciens unum
ex multis. et diffinitio una est. similiter autem neque hanc
habent dicere. et hoc merito accidit. eadem enim ratio et substantia
una ita, sed non ut dicunt quidam ut unitas quaedam
existens aut punctum, sed endelechia et natura una quaedam.

[illegible]

Et quemadmodum nec numerus habet magis et minus, nec quae
secundum speciem substantia, sed si quidem quae cum materia.

[illegible]

De generatione quidem igitur et corruptione dictarum substantiarum
quomodo contingit et quomodo impossibile, et de ad numerum
reductione sit usque ad hoc determinatum.

[illegible]

De materiali autem substantia oportet non latere quia et si ex eodem
omnia primo aut eisdem ut primis, et eadem materia
ut principium factis, tamen est aliqua propria cuiusque,
ut phlegmatis prima materia dulcia aut pinguia, cholerae vero
amara aut alia quaedam. forsan autem haec ex eodem.

[illegible]

Fiunt autem plures materiae eiusdem quando alterum alterius
fuit, ut phlegma ex pingui et dulci si pingue ex dulci;

ex cholera vero per resolutionem choleram in primam materiam.
Dupliciter enim hoc ex hoc, aut quia processus erit, aut quia
ex resolutione in principium.

[illegible]

Contingit autem una materia existente fieri diversa propter mo-
ventem causam, ut ex ligno et arca et lectus.
Quorundam vero altera materia ex necessitate alterorum existentibus,
ut serra non utique fiet ex ligno, nec in movente
causa hoc. non enim faciet serram ex lana aut ligno.
Si vero contingit idem ex alia materia facere, palam quia ars
et principium quasi movens idem est. nam si
materia altera et movens, et quod factum est.

[illegible]

Cum itaque aliquis quaerit quae causa, quoniam multipliciter
causae dicuntur, omnes oportet dicere contingentes causas,
ut hominis quae causa ut materia? an menstrua. quid
autem ut movens? an sperma. quid ut species? quod
quid erat esse. quid ut cuius causa? finis. forsan
autem haec ambo eadem.

[illegible]

Oportet autem causas proximas dicere. quae materia? non ignem
aut terram, sed propriam.

[illegible]

Circa naturales quidem substantias et generabiles necesse sic procedere si quis procedet recte, siquidem cause quidem sunt he et tot, et oportet causas cognoscere

Epilogus [illegible]

In naturalibus vero perpetuis aliter ratio. Forsan enim quedam non habent materiam, aut non talem sed solum secundum locum mobilem

[illegible]

Nec quibus utique natura quidem, non substantia vero, non est hec materia, sed quod subiectum substantia. Puta que causa eclipsis, que materia? non enim est, sed luna quod patitur. Que autem ut movens et corrumpens lumen? terra. Cuius autem gratia forsan non est. Quod vero ut species, ratio; sed non manifesta, si non cum causa fuerit ratio. Ut quid eclipsis? privatio luminis. Si vero addatur a terra in medio facta, cum causa ratio hec. Sompni vero non manifestum quid primum patiens. Sed quid est animal? Primum vero hoc? Sed in quo et quid primum? cor aut aliquid aliud. Deinde ab quo; deinde que passio que illius et non totius, quia immobilitas talis utique. Sed hec per aliquid pati primum

[illegible]

[illegible]

Quoniam vero quedam sine generatione et corruptione sunt et non sunt, ut puncta, siquidem sunt, et totaliter species et forme, non enim album fit, sed lignum album, aut ex aliquo et aliquid quod fit, fit, non omnia utique contraria fiunt ex invicem, sed aliter album homo ex nigro homine et album ex nigro, aut omnium materia est, sed quorum generatio est et transmutatio ad invicem. Quecumque autem sine transmutari sunt aut non, non est horum materia

[illegible]

Habet autem dubitationem quomodo ad contraria materia uniuscuiusque se habet. Ut si corpus potentia sanum, contrarium vero infirmitas sanitati, utrum ambo potentia? et aqua potentia et vinum et acetum?

[illegible]

An huius quidem secundum habitum et secundum speciem materia, illius vero secundum privationem et corruptionem preter naturam

[illegible]

Dubitatio autem quedam est et quare vinum non materia aceti nec potentia acetum, quamvis fiat ex ipso acetum, et vivens potentia mortuus

[illegible]

Aut non, sed secundum accidens corruptiones alie, ipsa vero animalis materia secundum corruptionem mortui potentia et materia, et aqua aceti. Fiunt enim ex his ut ex die nox

[illegible]

Et quecumque itaque sic transmutantur ad invicem ad materiam oportet redire. ut si ex mortuo animal in materiam primo deinde sic animal. et acetum in aquam deinde sic vinum

[illegible]

De dubitatione vero dicta circa diffinitiones et numeros que causa essendi unum

[illegible]

Omnium enim quecumque plures partes habent et non est velut acervus totum, sed est aliquid totum preter partes est aliqua causa. quoniam in corporibus his quidem tactus causa est essendi unum, aliis vero viscositas aut alia aliqua passio talis. Diffinitio vero ratio est una non coniunctione quemadmodum Ilias, sed per unius esse. quid igitur est quod facit unum hominem et propter quid unum sed non multa, puta animal et bipes

poema sive tractatus facta de historia troyana

[illegible]

aliterque si est ut quidam dicunt aliquid ipsum animal et ipsum bipes. quare namque non illa ipsa homo est. et erunt per participationem homines non hominis neque unius sed duorum, scilicet animalis et bipedis. et totaliter utique non erit homo unum sed plura animal et bipes

[illegible]

palam itaque quia sic accedentibus ut consueverunt diffinire et dicere non contingit reddere et solvere dubitationem. Si autem ut dicimus hoc quidem materia, illud vero forma. et hoc quidem potentia, illud vero actu. non adhuc dubitatio utique videbitur esse quod queritur

[illegible]

Est enim hec dubitatio eadem et si tunice diffinitio sit rotundum es. sit enim nomen signum huius rationis. quare quod nunc queritur quid est causa essendi unum rotundum et es. non adhuc itaque dubitatio videtur quia hoc quidem materia, illud vero forma. quid igitur huius causa est scilicet quod potentia ens actu sit preter faciens in quibuscumque generatio. nulla namque est causa altera eius quod potentia speram actu esse speram. sed hoc erat quod quid erat esse utrique

[illegible]

Est autem materie alia intellectualis, alia sensibilis. et semper rationis hoc quidem materia, illud vero actus est, ut circulus figura superficialis

[illegible]

Quecumque vero non habent materiam nec intellectualem nec sensibilem, statim quod quidem unum aliquid est et unumquodque

[illegible]

quemadmodum et quod ens aliquid hoc quod quale et quod quantum. et non inest in diffinitionibus nec ens nec unum. et quod quid erat esse statim unum aliquid est sicut et ens aliquid

[illegible]

[illegible]

Quapropter nec est aliqua alia causa unum esse nulli horum neque essendi ens aliquid. Statim enim unumquodque ens est aliquid et unum aliquid, non ut in genere ente et uno, nec ut separabilibus existentibus praeter singularia.

[illegible]

Hanc vero dubitationem hi quidem participationem dicunt et causam aliquam participationis et quid est participare dubitant. Hi autem coexistentiam animae sicut Lycophron ait esse scientiam eius quod est scire et animae, alii vero compositionem aut coniunctionem animae cum corpore vivere.

[illegible]

Et idem ratio in aliis: etenim sanum esse erit aut coexistentiam aut alligationem aut compositionem animae et sanitatis, et aes esse trigonum compositionem aeris et trigoni, et album esse compositionem superficiei et albedinis.

[illegible]

Causa vero quia potentiae et actus quaerunt unificativam rationem et differentiam. Est autem ut dictum est et ultima materia et forma idem et unum, hoc quidem potentia, illud vero actu. Quare simile est quaerere unius quae causa et unum esse. Unum enim aliquid unumquodque, et quod potentia et quod actu unum aliqualiter est. Quare causa nulla alia nisi ut quod movens ex potentia ad actum. Quaecumque vero non habent materiam, omnia simpliciter sunt quod vere unum aliquid.

[illegible]

De primo quidem igitur ente et ad quod omnes aliae cathegoriae entis referuntur dictum est, et de substantia. Nam per

substantiae rationem dicuntur alia entia, quantitas, qualitas et alia sic dicta. Omnia namque habebunt rationem substantiae, ut diximus in primis sermonibus.

[illegible]

Quoniam vero dicitur ens hoc quidem quid aut quale aut quantum, aliud vero secundum potentiam et actum et secundum opus, determinemus et de potentia et actu.

[illegible]

Et primum de potentia quae quidem dicitur maxime proprie, non tamen utilis est ad quod volumus nunc. In pluribus enim est potentia et actus quam in solis dictis secundum motum. Sed dicentes de hac in determinationibus de actu ostendemus et de aliis.

[illegible]

Quoniam quidem igitur multipliciter dicitur potentia et posse determinatum est a nobis in aliis. Harum autem quaecumque quidem aequivoce dicuntur potentiae praetermittantur. Quaedam enim similitudine quadam dicuntur, quemadmodum in geometria et possibilia et impossibilia dicimus eo quod aliquo modo sunt aut non sunt.

[illegible]

Quaecumque autem ad eandem speciem omnes principia quaedam sunt et ad primam unam dicuntur quae est principium transmutationis

in alio inquantum aliud est

[illegible]

Nam hec quidem patientis est potentia que in ipso patiente principium mutationis ab alio inquantum aliud est. Hec autem habitus impassibilitatis eius que in deterius et corruptionis ab alio inquantum aliud a principio transmutativo.

[illegible]

In hiis enim omnibus inest ratio prime potentie. Iterum autem hee potentie dicuntur aut solum faciendi aut patiendi aut ipsius bene, quare in harum rationibus insunt aliqualiter priorum potentiarum.

[illegible]

Palam ergo quia est quidem ut una potentia faciendi et patiendi. Nam possibile est et eo quod habet ipsum potentiam patiendi et quod aliud ab ipso. Est autem ut alia. Hec quidem enim in patiente. Propter enim habere quoddam principium et esse et materiam quoddam principium patitur patiens et aliud ab alio. Unctuosum enim combustibile est et cedens sic impressibile. Similiter autem et in aliis. Hec autem in faciente, ut calidum et edificativa; hec quidem in calefactivo, hec autem in edificativo.

[illegible]

Unde inquantum simul natum est non patitur ipsum a se ipso; unum enim et non aliud est. Et impotentia et impossibile est que tali potentie contraria est privatio; quare eiusdem et in idem omnis potentia et impotentia.

[illegible]

[illegible]

Privatio autem dicitur multis; etenim non habens et aptum natum si non habeat aut omnino aut quando aptum natum est, et aut sic puta perfecte aut palam quocumque. In quibusdam vero si apta nata habere non habeant vi privata esse hec dicimus.

[illegible]

Quoniam autem hec quidem in inanimatis insunt principia talia, alia vero in animatis et in anima et anime in rationem habente, palam quia et potentiarum alie erunt irrationales, alie cum ratione.

[illegible]

Quapropter omnes artes et factive scientie potentie sunt. Principia namque permutativa in alio aut inquantum aliud.

[illegible]

Et que quidem cum ratione omnes eedem sunt contrariorum, que vero irrationales una unius, ut calidum calefaciendi solum, medicativa autem infirmitatis et sanitatis.

[illegible]

Causa autem quia ratio est scientia. Ratio autem eadem ostendit rem et privationem, non tamen similiter, et est ut amborum, est autem ut existentis magis. Quare necesse et tales scientias esse quidem contrariorum, esse vero huius quidem secundum se, illius vero non secundum se. Etenim ratio huius quidem secundum se, illius vero quodammodo secundum accidens; negatione namque et ablatione ostendit contrarium. Privatio namque prima contrarium. Hec autem ablatio alterius.

[illegible]

Quoniam autem contraria non fiunt in eodem, scientia autem potentia in habendo rationem, et anima motus habet principium, salubre quidem sanitatem solum facit et calefactivum caliditatem et frigefactivum frigiditatem, sciens vero ambo. Est enim ratio amborum, non tamen similiter, et in anima que habet motus principium. Quare ambo ab eodem principio movebit ad idem copulans. Propter quod secundum rationem potentia sine ratione potentibus faciunt contraria; uno enim principio continentur ratione.

[illegible]

Palam autem quia ipsius bene potentia sequitur solum faciendi aut patiendi potentia. Haec vero illam non semper. Necesse enim benefacientem facere, sed solum facientem non necesse bene facere.

[illegible]

Sunt autem quidam qui dicunt ut Megarici quando operatur solum posse, et quando non operatur non posse, ut non aedificantem non posse aedificare, sed aedificantem quando aedificat. Similiter autem et in aliis.

[illegible]

Quibus accidentia inconvenientia non est difficile videre. Palam enim quia nec aedificator erit si non aedificet. Aedificatori enim est esse potentem aedificare. Similiter et in aliis artibus.

[illegible]

Si igitur impossibile tales habere artes non addiscentem aliquando et accipientem, et non habere non abicientem aliquando aut enim oblivione aut passione aliqua aut tempore; non enim utique re corrupta, semper enim est. Quando cessaverit non habebit artem, iterum autem mox aedificabit aliqualiter accipiens.

[illegible]

Et inanimata utique similiter. Neque enim calidum neque frigidum neque dulce neque omnino sensibile nihil erit non sentientibus

quare Protagorae rationem eis dicere continget.

[illegible]

At vero nec sensum habebit nihil si non sentiat nec operetur. Si igitur caecum quod non habens visum aptum vero natum et quando aptum natum est et adhuc ens, iidem caeci erunt saepe die et surdi.

[illegible]

Amplius si impossibile quod privatum potentia est, non factum impossibile erit factum esse. Sed quod impossibile est factum esse dicens aut esse aut futurum esse mentietur. Nam impossibile hoc significabat. Quare hae rationes auferunt motum et generationem. Semper enim stans stabit et sedens sedebit. Non enim surget si sedet. Impossibile namque erit surgere quod non potest surgere.

[illegible]

Si igitur haec non contingit dicere, palam quia potentia et actus altera sunt. Illae vero rationes potentiam et actum idem faciunt. Propter quod et non parvum aliquid quaerunt destruere.

[illegible]

Quare contingit possibile quid esse et non esse, et possibile non esse esse. Similiter autem et in aliis categoriis possibile esse vadens esse et non vadere, et non vadens possibile esse vadere.

[illegible]

Est autem possibile hoc cui si extiterit actus cuius dicitur habere potentiam nihil erit impossibile. Dico autem puta si possibile sedere et contingit sedere, huic si inest sedere nihil erit impossibile. Et si moveri aut movere aut stare aut statuere aut esse aut fieri aut non esse aut non fieri similiter.

[illegible]

Venit autem actus nomen quod ad endelechiam compositum et ad alia ex motibus maxime; videtur enim actus maxime motus esse; quapropter et non existentibus non assignant moveri, aliis autem quasdam kathegorias, puta intellectualia et concupiscibilia esse non existentia, moveri vero non. Hoc autem quia non existentia actu erunt actu. Non entium enim quedam potentia sunt; non sunt autem, quia non endelechia sunt.

[illegible]

Si autem est quod dictum est possibile inquantum sequitur, palam quia non contingit verum esse aliquid dicere, quia possibile hoc, non erit autem, ut et impossibilia esse sic effugiant. Dico autem puta si dicat possibile diametrum commensurari, non tamen commensurabitur, non considerans impossibile esse, quia nihil prohibet possibile aliquid existens esse aut fieri non esse neque futurum esse. Sed illud necesse ex positis, et si supponamus esse aut factum esse quod non est quidem possibile autem, quia nihil erit impossibile; accidet autem; nam commensurari impossibile.

[illegible]

Simul autem palam quia si a ente necesse b esse et possibile ente a et b necesse esse possibile. Si enim non necesse est possibile, nihil prohibet non esse possibile esse. Sit autem possibile. Ergo quando possibile erat a esse, si ponatur a, nihil impossibile esse accidit; b autem necesse esse. Sed erat impossibile. Sit itaque impossibile. Si itaque impossibile necesse esse b, et a necesse esse. Sed erat primum impossibile; ergo et secundum. Si ergo a possibile et b erit possibile, siquidem se habebant sic ut ente a necesse b esse. Si itaque sic se habentibus a et b non est possibile b sic, nec a et b se habebunt ut positum est. Et si a possibile ente necesse b esse, si a possibile est et b possibile esse; ... et illud esse et illud esse necesse.

[illegible]

Omnibus autem potentiis his quidem congenitis ut sensibus, his autem consuetudine ut que est fistulandi, aliis autem disciplina ut que est artium, has quidem necesse preexercitantes habere quecumque consuetudine et ratione; non tales autem et eas que sunt in pati non necesse.

[illegible]

Quoniam autem possibile aliquid possibile et quid et quando et quomodo et quecumque alia necesse adesse in diffinitione, et hec quidem secundum rationem possunt movere et potentie eorum cum ratione, hec autem irrationales, et illas quidem necesse in animato esse, has vero in ambobus.

[illegible]

Tales quidem potentias necesse quando ut possunt activum et passivum appropinquant hoc quidem facere, illud vero pati, illas vero non necesse.

[illegible]

Hec quidem enim omnes unius factiva, ille autem contrariorum, quare simul facient contraria; hoc autem impossibile.

[illegible]

Necesse est alium aliquid esse quod principale est. Dico autem hoc appetitum aut prohaeresim. Quodcumque enim desiderabit principaliter, hoc faciet quando ut potest existit et approximat passivo. Quare potens secundum rationem omne necesse est, quando desiderat cuius habet potentiam et ut habet, hoc facere. Habet autem praesente passivo et ita se habente facere; si autem non, facere non poterit.

[illegible]

Nullo namque exteriorum prohibente adiungere non adhuc oportet. Potentiam enim habet ut est potentia faciendi. Est autem non omnino, sed habentium aliqualiter, in quibus excludentur quae extrinsecus prohibent. Removentur enim haec eorum quae in determinatione apponuntur quaedam.

[illegible]

Propter quod nec si simul voluerit aut concupierit facere duo aut contraria, non faciet. Non enim ita sunt habens eorum potentiam, nec est simul faciendi potentia, quoniam eorum est sic faciet.

[illegible]

Circa autem eam potentiam quae secundum motum dicitur dictum est. De actu determinemus quid est actus et quale quid.

[illegible]

Etenim possibile simul manifestum erit dividentibus, quia non solum hoc dicimus possibile quod aptum natum est movere aliud aut moveri ab alio aut simpliciter aut modo quodam, sed et aliter, quapropter quaerentes et de his supervenimus.

[illegible]

[illegible]

Est autem actus existere rem non ita sicut potentia dicimus; dicimus autem potentia ut in ligno Mercurium et in toto medietatem, quia auferri utique potest, et scientem et non speculantem si potens sit speculari. Hoc autem actu.

[illegible]

Palam autem in singularibus per inductionem quod dicere volumus, et non oportet omnis terminum quaerere, sed et proportionale conspicere, quia ut aedificans ad aedificabile, et vigilans ad dormiens, et videns ad claudens quidem visum habens autem, et segregatum ex materia ad materiam, et elaboratum ad inelaboratum. Huius autem differentiae altera pars sit actus, altera autem possibile.

[illegible]

Dicuntur autem actu non omnia similiter, sed aut proportionaliter, ut hoc in hoc aut ad hoc, hoc in hoc aut ad hoc. Haec quidem enim ut motus ad potentiam, illa vero ut substantia ad aliquam materiam.

[illegible]

Aliter autem et infinitum et vacuum et quaecumque talia dicuntur potentia et actu multis entium, ut videnti et vadenti et visibili. Haec quidem enim contingit et simpliciter verificari aliquando; hoc enim visibile quia videtur, illud vero quia videri possibile. Sed infinitum non ita potentia est tamquam actu futurum separabile, sed notitia. Eo enim quod non deficit divisio reddit esse potentia hunc actum, separari vero non. Quod quidem igitur actu et quid est et quale ex his et similibus manifestum est nobis.

[illegible]

[illegible]

Etiā autē pars ē unūquodque et quē nō determinanda videntur quecunque. ut una quedam est pars homo aut non. sed magis cum iam sit sperma. sed neque hoc simpliciter

[illegible]

Quemadmodum et ut a medicina cum magis sanat et a firmitate sed ē aliquid quod possibile ē et hoc ē simpliciter potentia

[illegible]

Amplius autem cum quod ab initio actu fit et potentia ente quando voluntate fit nullo exteriorum prohibente. ibi autem in eo quod sanatur quando nihil prohibet eorum que in ipso. Similiter autem potentia et domus si nihil prohibeat eorum que in hoc et materia sit domus. neque est quod oportet addi aut removeri aut permutari. hec domus potentia et in aliis similiter quorumcumque extrinsecum principium generationis et quorumcumque etiam in ipso habente quecumque nullo exteriorum impediente erunt per ipsum

[illegible]

Ut sperma nondum. Oportet enim in alio et permutari. quando vero iam per proprium principium tale erit. iam hoc est potentia illa non aliud egeret principio. ut terra nondum est statua potentia transmutata enim erit es

[illegible]

Videtur autem quod dicimus esse non hoc sed illinum ut arca non lignum sed lignea. et lignum non terra sed terrea. rursum

terra si sic non aliud sed illinum. et semper illud potentia simpliciter posterius est. ut arca non terrea neque terra sed lignea. hoc enim potentia arca et materia arce hoc simpliciter quidem huius simpliciter. huius vero hoc lignum

[illegible]

Si vero aliquid ē primum quod nondum de alio dicitur illinum hoc prima materia est. ut si terra aerea et aer non ignis sed igneus. ignis est prima materia hoc aliquid quidem in hoc enim differt universale et subiectum et per se hoc aliquid aut non

[illegible]

Ut passionibus subiectum homo et corpus et anima passio autem musicum et album. Dicitur autem musica adveniente illud non musica sed musicum. et non albedo homo sed album. neque ambulatio aut motus sed ambulans aut motum ut illinum

[illegible]

Quecumque quidem ergo sic ultimum substantia. quecumque vero non sic sed species quedam et hoc aliquid quod primum illinum materia et substantia materialis

[illegible]

Et recte accidit illinum dici in materia et passionibus ambe namque indeterminate

[illegible]

Quando quidem dicendum potentia et quando non determinatum est. Quoniam autem que dicuntur actu multipliciter palam quia prius est actus potentia. Dico autem potentia non solum determinatam quam dicimus principium permutabile in alio in quantum aliud. sed totaliter omne principium motivum aut immobilitativum. Etenim natura fit in idem enim genere potentie. principium enim motivum sed non

in alio. sed in eadem magnitudine eadem. cum namque tale

pr. est actus vni et sibi. quod vero est quod viro est

[illegible]

[illegible]

Respondeo quod est per prius potentia. non quae congregata actu

esse post est quae prius passio. postea dicit differentiam per

[illegible] differentiam. et preedicatorum predicato. et [illegible]

potens [illegible]. eadem autem non et in alio. quare

neque aliquam parte et naturam naturae.

[illegible]

Ipse vero prius [illegible] agens prius. sed non [illegible]

aut hoc. quia hoc quod [illegible] cum actum

et [illegible] et videre prius est tempore non et [illegible]

et visum quae prius sunt hoc et [illegible] et videns

nondum autem [illegible] sed hoc ipse prius [illegible]

[illegible] quae sunt. [illegible] cum est prius esse

actu [illegible] non hoc est hoc. [illegible]

per [illegible] aliquo prius. [illegible]

[illegible] in [illegible] quia et quod fit

fit ex aliquo et ab aliquo et hoc [illegible]

[illegible]

[illegible] et in magnitudine esse. [illegible]

non differentiam [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Unde [illegible] sicut est. quia non [illegible]

quod [illegible] est [illegible]

[illegible]

Sed quia eius quod fit factum est aliquid. et totaliter

eius quod movetur est aliquid. palam autem in hoc

quae et motu hoc [illegible] aliquid sicut [illegible]

[illegible] palam quia et actus sit prior potentia

secundum generationem et tempus

[illegible]

At vero et substantia prius quod quia quae generatione posteriora

specie et substantia sunt priora. ut vir pueri et homo spermate

hoc quod enim iam habet speciem. illud vero non

[illegible]

Et quia omne ad principium vadit quod fit et finis.

principium enim cuius causa. [illegible] vero causa generatio. finis

autem actus et huius gratia potentia sumitur. non enim ut vi-

sum habeant vident animalia. sed ut videant visum habent

[illegible] et [illegible] ut [illegible] et specu-

lativam ut speculentur. sed non speculantur ut specu-

lativam habeant nisi meditantes hi autem non speculantur

sed [illegible] quia non [illegible] speculari.

[illegible]

amplius materia potentia est quia veniat ad speciem; quando vero actu est, tunc in specie. Similiter autem et in aliis et quorum motus est finis.

[illegible]

Propter quod sicut docentes operantem ostendentes putant finem reddidisse, et natura similiter. Nam si non sic fit, Pausonis erit Mercurius; immanifesta enim scientia si intus aut extra, quemadmodum ille. Opus enim finis, actus autem opus. Propter quod et nomen dicitur actus secundum opus, et tendit ad endelechiam.

[illegible]

Cum vero est horum quidem ultimum usus, ut visus visio, et praeter hanc nullum fit aliud a visu opus, ab aliquibus vero fit aliquid, ut ab aedificativa domus praeter aedificationem, tamen nihil minus hic quidem finis, hic autem magis finis potentiae est. Nam aedificatio in aedificato, et simul fit et est cum domo.

[illegible]

Quorumcumque quidem aliquid aliud est quod fit praeter usum, horum actus in factis est, ut aedificatio in aedificato et contextio in contexto. Similiter autem et in aliis, et totaliter motus in eo quod movetur. Quorum vero non est aliquod aliud opus praeter actionem, in ipsis existit actus, ut visio in vidente et speculatio in speculante et vita in anima. Quare et felicitas: vita namque qualis quaedam est.

[illegible]

Quare manifestum quia substantia et species actus quidem est. Secundum hanc autem rationem palam quia prior substantia actus potentia, et ut diximus quia semper tempore alter actus ante alterum, usque ad eum qui est semper moventis primum.

[illegible]

At vero et magis proprie: nam sempiterna priora substantia corruptibilibus sunt; est autem nihil potentia sempiternum.

[illegible]

Ratio vero haec. Omnis potentia simul contradictionis est; quod enim non possibile existere, non utique existeret in aliquo; possibile autem omne contingit non actu esse. Idem ergo possibile esse et non esse. Possibile autem non esse contingit non esse; contingens autem non esse corruptibile, aut simpliciter aut hoc ipsum quod dicitur contingere non esse, aut secundum locum aut secundum quantum aut quale; simpliciter autem quod secundum substantiam.

[illegible]

Nihil ergo incorruptibilium simpliciter potentia est ens simpliciter. Aliquid autem nihil prohibet, aut quale aut ubi. Actu ergo omnia. Nec eorum quae ex necessitate sunt; et quidem prima sunt: nam si haec non essent, nihil utique esset.

[illegible]

Neque motus utique si quis est sempiternus; nec si quid motum sempiternum, non est secundum potentiam motum, nisi unde quo. Hoc autem nihil prohibet existere materiam.

[illegible]

Propter quod semper agit sol et astra et totum caelum, et non est timendum ne quando stent, quod timent qui de natura. Neque laborant hoc agentia; non enim est eis potentia contradictionis, ut corruptibilibus, motus, ut laboriosa sit continuatio motus; nam substantia materia et potentia, non actus, causa huius.

[illegible]

[illegible]

Imitantur autem mirabilia a quibus in tibiis [illegible] facta ita quod [illegible] agitur [illegible] habent motum

[illegible]

ponit vero alia ex differentiis [illegible] quod [illegible] non [illegible]

[illegible]

Et [illegible] aliquis [illegible] circulus [illegible] multo magis [illegible] aliquid [illegible] palam

[illegible]

Quod autem a maiori a centro [illegible] potentia [illegible] ex hiis est palam [illegible] in [illegible] quod [illegible] longius [illegible] levando [illegible] movendo [illegible] palam [illegible] velocius [illegible]

[illegible]

[illegible] autem et in maiori [illegible] quod [illegible] potentia [illegible] palam [illegible] quod maiori [illegible] potentia [illegible] a [illegible] neque [illegible]

[illegible]

quod [illegible]

Inveniunt autem et diagramata [illegible] in [illegible]

[illegible]

Et quod duo [illegible] quia [illegible] anguli equales duabus rectis [illegible] palam

[illegible]

Et quod in [illegible] quia [illegible] equales [illegible] palam [illegible]

[illegible]

Ex palam quia potentia [illegible] velocius movetur

Causa vero quia intelligentia est actus. quare
et ex actu potentia et propter hoc facientes cognoscunt
posterius enim generatione qui secundum numerum actus

[illegible]

Quoniam autem ens dicitur et non ens hoc quidem secundum figuras
cathegoriarum. illud vero secundum potentiam aut actum. horum
aut contraria. hoc autem maxime proprie
aut verum aut falsum

[illegible]

Hoc autem in rebus est componi aut dividi. quare verum
est divisum putans dividi et compositum componi
mentitur autem contrarie se habens quam res. quando
est quando quidem verum dicitur aut falsum hoc perscrutandum
quid dicimus. non enim propter nos existimare vere te
album esse. es tu albus. sed propter te esse album nos
hoc dicentes verum dicimus

[illegible]

Si igitur hec quidem semper componuntur et impossibile dividi
hec vero semper divisa et impossibile componi. hec autem
contingunt contraria esse quidem est componi et unum
esse. et non esse non componi sed plura esse

[illegible]

Circa contingentia quidem eadem fit falsa et vera
opinio et oratio eadem et contingit quandoque vera esse
et quandoque esse falsam. circa impossibilia vero
aliter se habere non fit aliquando quidem vera aliquando falsa
sed semper hec vera et hec falsa

[illegible]

Circa incomposita vero quid esse aut non esse et verum
et falsum. non enim est compositum ut sit quando quidem com-
ponitur. non sit autem si dividitur ut album lignum aut incommensurabilem
dyametrum. neque verum et falsum similiter existit

adhuc et in aliis. aut sicut nec verum in hiis
idem sic nec esse

[illegible]

Sed est hoc quidem verum aut falsum attingere quidem et dicere
verum. non enim idem affirmatio et dictio. ignorare
autem non attingere

[illegible]

Decipi enim circa quod quid est non est nisi secundum accidens
similiter autem et circa non compositas substantias. non enim est decipi

[illegible]

Et omnes sunt actu non potentia. generarentur enim utique
et corrumperentur. nunc autem ens ipsum non genera-
tur nec corrumpitur. ex aliquo enim utique generaretur.
Quecumque itaque sunt quod quidem esse et actu. circa hec
non est decipi. sed aut intelligere aut non.
Sed quod quid est queritur de ipsis si talia sunt aut non

[illegible]

Esse vero ut verum et non esse ut falsum unum quidem

quidem est si componimus verum hoc aut si non componimus semper. unum autem si est eius sic est. G

ed non in infinitum. in aut intelligentia spatia. semper vel non

que non decipit si ignorantia. in qualis veritas

veritas enim est in neque si intellectuum. unum non habet

aliquis

[illegible]

Palam etiam et quia de immobilibus non est decepti

in quando supponis immobilia. ut trigonum si non ponit

mutari putabit non opinabitur quandoque quidem duos rectos

habere. quandoque non. permutaretur enim utique. sed aliquid

quidem non vero aliquid. ut parem nullum primum esse. aut

quosdam aliquos quidem. aliquos autem non. numero vero enim

unum nec hoc. non enim aliquem quidem aliquem vero

non putabit. sed verum dicet. aut mentietur ut semper

Sic se habente

[illegible]

unum quia nullus numerus dicitur in de

[interlinear: in quantum]

misit de quorum dicimus ipsius. nulla

[interlinear: vero] [interlinear: privatio]

vero dicta impositas unum ipse quam

primorum et tam si determinare unum sed non mathematicus

[illegible]

Communiter enim aut simplex aut maxime ipse in et

non tamen in figuratum. et habent magis unum et quod

corporis indemonstrabilem universo est et magis simplex

[illegible]

amplius tale et magis terminum et habent aliquam

[interlinear: primum]

formam et speciem. maxime aut sequitur universale tale

et non ve. in quantum ipsum aut divinum quia genere

si habet in se quod est est aliquo ut sit genere tale

non et ipse immediate unum esse. et indemonstrabilem locum et quod

[illegible]

Unum palam sic quod ipsum natura media sic primum

primum primum. nequaquam dico habens continuitatem

quia si proprie magnitudine unia. hoc quidem utique

sic unum genere aut terminum

[illegible]

Hoc autem si rerum unum sunt. talia vero sunt quorum

[interlinear: intelligentia]

intelligentia talia aut quorum indivisibilis indivisibilis

[interlinear: simpliciter]

vero ei quod indivisibile ipse aut numero. unum vero simpliciter

indivisibile ipse et quod in solido et specie

[illegible]

Unum unum utique esse ipsum si sensu et unum

[illegible]

[illegible]

hec est certa mensura. quapropter numeri certissima. unitatem enim ponunt omnino indivisibilem. in aliis vero imitantur tale. a stadio enim et talento et semper maiori latebit utique et additum aliquid et ablatum magis quam a minori. Quare a quo primo secundum sensum non contingit hoc omnes faciunt mensuram et humidorum et siccorum, et ponderis et magnitudinis et tunc putant cognoscere quantum quando cognoscunt per hanc mensuram.

[illegible]

Et motus autem simplici motu et velocissimo. paucissimum enim hic habet tempus. quapropter in astrologia tale unum principium et mensura. motum enim regularem supponunt et velocissimum eum qui celi ad quem alios iudicant.

[illegible]

Et in musica diesis quia minimum, et in voce elementum et hec omnia unum aliquid. non sic ut commune aliquid unum, sed sicut dictum est.

[illegible]

Non semper autem numero unum mensura sed aliquando plures ut dieses due que non secundum auditum sed in rationibus, et voces plures quibus mensuramus, et diameter duobus mensuratur et latus et magnitudines omnes.

[illegible]

Sic itaque omnium mensura unum quia cognoscimus ex quibus est substantia dividentes aut secundum quantitatem aut secundum speciem. et propter hoc unum indivisibile quia primum singulorum indivisibile. non similiter autem omne indivisibile ut pes et unitas, sed hoc quidem omnino, illud vero in indivisibile ad sensum ponere sicut dictum est iam. nam forsan omne continuum divisibile.

[illegible]

Semper autem congenerea mensura. magnitudinum quidem enim magnitudo et secundum unumquodque longitudinis longitudo, latitudinis latitudo, vocis vox, gravitatis gravitas, unitatum unitas. sic enim oportet accipere sed non quia numerorum numerus. et quidem oporteret si similiter, sed non similiter dignificavit, sed ac si unitatum unitates dignificaverit mensuram sed non unitatem. numerus autem pluralitas unitatum est.

[illegible]

Et scientiam autem mensuram rerum dicimus et sensum propter idem, quia cognoscimus aliquid ipsis, quia mensurantur magis quam mensurant. Sed accidit nobis velut si alio nos mensurante cognoscimus quanti sumus per id quod cubitum nobis apponit. Protagoras autem hominem ait omnium esse mensuram, ut si scientem dicens aut sentientem. hos autem quia habent hic quidem sensum, ille vero scientiam, quas dicimus esse mensuras subiectorum. nihil utique dicentes superhabundans videntur aliquid dicere.

[illegible]

Quod quidem igitur unum esse maxime secundum nomen quid determinantibus mensura quedam et maxime quantitatis, deinde qualitatis palam. erit autem tale hoc quidem si secundum quantitatem indivisibile, illud autem si secundum qualitatem. Quare indivisibile est unum aut simpliciter aut inquantum unum.

[illegible]

Secundum substantiam vero et naturam quomodo se habeat querendum, quemadmodum in dubitationibus pertransivimus quid unum est et qualiter oportet de ipso suscipere, utrum ut substantia quadam ipso uno existente sicut pythagorici dicunt prius et plato posterius, aut magis subest aliqua natura et qualiter oportet notius dici et magis sicut naturales. horum enim hic quidem amicitiam ait esse unum, alius vero aerem, alius infinitum.

[illegible]

Si itaque nullum universalium esse possibile est substantiam sicut in sermonibus de substantia et ente dictum est, nec ipsum hoc substantiam possibile est unum aliquid preter multa possibile esse, quia commune, sed predicatum solum, palam quia nec ipsum unum. nam ens et unum universalissime predicantur de omnibus. Quare nec genera nature quedam et substantie ab aliis separabiles sunt nec unum

genus contingit esse propter eas causas per quas

quod nec substantiam

[illegible commentary gloss, ca. 12 lines: "Con[tra] hec ponitur ... ens et unum ..."]

Adhuc autem similiter in omnibus necesse est se habere. Dicitur

autem equaliter ens et unum. Quare quoniam in qualitatibus

est aliquid quod unum et aliqua natura, et similiter

in quantitatibus, palam quia et totaliter querendum quid

et quid unum quemadmodum et quid ens tamquam non

sufficiens quod hoc ipsum ipsius natura

[illegible]

At vero in coloribus est aliquid quod color unus puta

album. Deinde alii ex hoc et nigro videntur generati. Ni-

grum autem privatio albi, ut et lucis tenebra. Hoc autem

est privatio lucis. Quare si entia essent colores, esset

utique numerus quidam, sed cuius? palam utique

quia colorum, et ipsum unum esset utique aliquod unum puta

album. Similiter autem si melodie essent, numerus utique esset

diesium quidem, sed non numerus substantia, et ipsum unum

esset utique aliquid cuius substantia non ipsum unum sed diesis.

Similiter autem et in sonis elementorum utique essent

entia numerus, et ipsum unum elementum vocale. Et

si rectilinee figurarum utique esset numerus, et ipsum

unum trigonum. Eadem autem ratio et in aliis generibus

[illegible]

Quare siquidem in passionibus et in qualitatibus et in

quantitatibus et in motu numeris existentibus et uno aliquo

in omnibus numerus quidem aliquorum et ipsum unum aliquid

unum, sed non hoc ipsum substantia, et in substantiis necesse est

similiter se habere. Similiter enim se habet in omnibus. Quod [margin: proloquere rationem?]

quidem igitur unum in omni genere est quedam natura et nullius

natura hoc ipsum scilicet unum palam. Sed sicut in coloribus

colorem unum querendum ipsum quod unum, sic

in substantia substantiam unam ipsum unum

[illegible]

[illegible]

Quia vero unum significant aliqualiter unum et ens palam

per assequi equaliter kathegorias, et quia non est in nulla una

ut neque in quid est neque in quale, sed similiter se habet sicut ens

[illegible]

Et per hoc quod unus homo non predicat aliud ab homine aliquid

quemadmodum nec esse preter quiddam quale et quantum

[illegible]

et uni esse est quod unicuique esse

[illegible]

Opponuntur autem unum et multa secundum plures modos quorum

unus unum et multitudo ut indivisibile et divisibile. Quod quidem

enim divisum aut divisibile multitudo quedam dicitur, indivisibile

vero aut non divisum unum

[illegible]

Quoniam ergo quatuor modis

opponuntur et horum unum secundum privationem dicitur alterum, contraria

utique erunt et neque contradictio neque ut ad aliquid

dicta

[illegible]

Dicitur autem ex contrario et ostenditur unum ex indivisibili

propter magis sensibilem multitudinem esse et divisibile quam indivisibile, quare

ratione prior multitudo indivisibili propter sensum

[illegible]

Est autem unius quemadmodum sicut et in divisione contrariorum

descripsimus idem et simile et equale, pluralitatis vero

diversum et dissimile et inequale

[illegible]

Dicto vero eodem multipliciter uno quidem modo secundum numerum

quod dicimus aliquando oppositum

[illegible]

hec autem si ratione et numero unum, ut tu tibi ipsi

et specie et materia unum.

[illegible]

amplius autem si non prime substantie una, ut equales

linee recte eedem et equalia et tetragona et tetrago

na etiam plura, sed in hiis equalitas unitas.

[illegible]

Similia vero si non sunt eadem simpliciter entia nec secundum

indifferentiam substantiam sed secundum speciem eadem sunt ut maius

tetragonum minori simile et inequales recte, hee namque

similes quidem, eedem vero simpliciter non.

[illegible]

Alia si eandem speciem habentia in quibus magis et

minus fit, nec magis nec minus.

[illegible]

Alia si sit eadem passio et una specie, ut album valde

et minus similia dicunt esse, quia una species eorum.

[illegible]

Alia si plura habent eadem quam altera aut simpliciter aut

que in promptu, ut stagnum argento et auro ignis

aut rubicundum aut croceum.

[illegible]

Quare palam quod diversum et dissimile multipliciter dicitur,

et hoc quidem aliud oppositum et idem, propter quod omne ad

omne aut idem aut aliud.

[illegible]

Hec autem si non et materia et ratio est una, propter quod

tu et proximus diversus

[illegible]

Tertium autem ut que in mathematicis.

[illegible]

Diversum quidem igitur aut idem propter hoc omne dicitur ad omne

quecumque dicuntur ens et unum, non enim contradictio est eiusdem,

quapropter non dicitur in non entibus, non idem autem dicitur in omnibus

non entibus, aut enim unum aut non unum aptum natum

et ens et unum. Diversum quidem igitur et idem ita opponuntur.

[illegible]

Differentia vero et diversitas aliud. Diversum enim et quo

est diversum non necesse esse aut diversum aut idem

quodcumque est ens. Differens vero ab aliquo aliquo

differens, quare necesse idem aliquid esse quo

differunt. Hoc autem idem aut genus aut species, omne

namque differens differt aut genere aut specie, genere quidem

quorum non est communis materia nec generatio ad invicem, ut

quecumque alia figura cathegorie, specie vero quorum

idem est genus. Quod autem idem dicitur secundum substantiam

differentia. Contraria vero differentia, et contrarietas differentia quedam.

[illegible]

Quod autem hoc bene supponimus palam ex inductione:

omnia enim differentia videntur et non solum diversa

entia, sed hec quidem genere diversa, hec autem in eadem coele

mentatione cathegorie, quare in eodem genere et in eadem

specie. Determinatum autem est in aliis que genere eadem aut diversa.

[illegible]

Quoniam autem differre contingit ab invicem differentia plus et minus

est aliqua et maxima differentia, et hanc dico contrarietatem

[illegible]

Et hanc dico contrarietatem. Quod vero maxima est differentia palam ex inductione. Quae quidem enim differentia non habent viam in invicem sed distant magis et incomparabilia. Quae vero specie differunt generationes ex contrariis sunt ut ultimis. Ultimorum vero distantia maxima, quare et quae contrariorum.

[illegible]

At vero maximum in unoquoque genere perfectum. Maximum enim cuius non est excessus, et perfectum cuius non est accipere extra sumere aliquid possibile. Finem enim habet perfecta differentia sicut et alia ex eo quod finem habere dicuntur perfecta. Ultra vero finem nihil; ultimum enim in omni et continet. Quare nihil ultra finem neque indiget aliquo quod est perfectum. Quod quidem igitur contrarietas est differentia perfecta ex his palam. Multipliciter autem dictis contrariis sequitur et perfecte sic esse, quemadmodum et contrariis esse existit.

[illegible]

Hiis autem existentibus palam quod non contingit uni plura contraria esse. Neque enim ultimo ultimius erit aliquid, neque unius distantiae plura duobus ultima.

[illegible]

Totaliter autem si est contrarietas differentia, differentia vero duorum, quare et perfecta.

[illegible]

necesse autem et alias rationes esse veras contrariorum. Etenim plurimum differt perfecta differentia. Genere autem differentibus non est magis accipere hiis quae extra; ostensum est enim quia ad ea quae sunt extra genus non est differentia. Horum autem haec maxima. Et in eodem genere plurimum differentia contraria; maxima namque differentia horum quae perfecta. Et quae in eodem susceptibili plurimum differentia; eadem enim materia contrariis. Et quae sub eadem potentia plurimum differentia; etenim scientia circa unum genus una, in quibus perfecta differentia maxima.

[illegible]

Prima vero contrarietas habitus et privatio est. Sed non omnis privatio; multipliciter enim dicitur privatio, sed quaecumque perfecta sit.

[illegible]

Alia autem contraria secundum haec dicentur, haec quidem per habere, illa vero per facere aut factiva esse, alia autem per acceptiones esse et abiectiones horum aut aliorum contrariorum.

[illegible]

Si igitur opponuntur contradictio et privatio et contrarietas et ad aliquid, horum autem primum contradictio, contradictionis autem nihil est medium, contrariorum autem contingit, quod quidem non idem contradictio et contraria palam.

[illegible]

Privatio vero contradictio quaedam est. Aut enim quod impossibile est totaliter habere, aut quod aptum natum habere non habet, privatum est, aut omnino aut aliquo modo determinato. Multipliciter enim hoc iam dicimus, sicut divisum est nobis in aliis. Quare est privatio contradictio quaedam aut impotentia determinata aut concepta

equale neutrum aut non equale omne. Equale vero aut inequale non omne nisi solum in susceptibili equalitatis

[illegible]

Et utrum querendum quis magis contrario simul aut ex specie et ex specierum habitu aut privatione aliqua speciei et forme palam quia contrarius privatio quedam et utrumque et

[illegible]

privatio vero non omnis proprie contrarius. Causa vero quod multis contingit privari privatio. Ex quibus enim permutationes ex extremis quare

[illegible]

palam autem et per inductionem. Omnis enim contrarietas habet privationem alterius contrariorum sed non similiter omnes. Inequalitas equalitatis dissimilitudo similitudinis et malitia virtutis

[illegible]

Differunt autem ut dictum est. Hoc quidem enim si solum privatum sit, hoc autem si aut quando aut in quo ut si in aliquo tempore aut principali aut omnino

[illegible]

Quare horum quidem est medium et est neque bonus homo neque malus. Aliorum vero non est sed necesse esse aut parem aut imparem. Amplius alia quidem habent subiectum determinatum alia autem non. Quare palam quia semper alterum contrariorum dicitur secundum privationem

[illegible]

Sufficit autem est prima et genera contrariorum puta unum et multa. Alia namque ad hec reducuntur.

[illegible]

Quoniam autem unum uni contrarium est dubitabit aliquis quomodo opponuntur unum et multa et equale magno et parvo.

[illegible]

Utrum enim semper in oppositione dicimus ut utrum album aut nigrum et utrum album aut non album. Utrum vero homo aut album non dicimus nisi ex suppositione et querentes ut utrum venit Cleon aut Socrates. Sed non necesse est in uno aliquo genere hec

[illegible]

Sed hic inde venit. Nam opposita sola non contingit simul existere. Quo et hic utitur in eo quod utrum venit. Si enim simul contingeret ridiculosa esset interrogatio. Si vero et sic similiter incidunt in oppositionem in eo quod unum aut multa ut utrum ambo venerunt aut alter.

[illegible]

Si itaque in oppositis semper est utrum interrogatio, dicitur autem utrum maius aut minus aut equale, aliqua oppositio ad hec equalis. Non enim alteri solum contrarium nec ambobus. Quid enim magis maiori aut minori.

[illegible]

Amplius equali contrarium est inequale. Quare in pluribus erit aut uno. Si vero inequale significat idem simul ambobus utique erit quidem oppositum ambobus

[illegible]

Et dubitatio iuvat dicentes inequale dualitatem esse. Sed accidit unum duobus esse contrarium quod est impossibile.

[illegible]

Amplius equale quidem medium videtur esse magni et parvi. Contrarietas autem nulla media neque videtur neque ex diffinitione possibile. Non enim utique erit perfecta medietas aliquorum existens sed magis habet semper in se aliquid medium.

[illegible]

Respectu enim aut ut negationem opponitur, aut ut privationem. alterius quod neque utrumque non contingit. quid enim magis maius aut parvi amborum est non privativa. quare semper ad unum utrum videbitur. adhuc vero unum. utrum maius aut equale aut equale ad maius
quod semper erit

[illegible]

non privativo autem ex necessitate. non enim omne equale quod non maius aut minus. sed in quibus aptum natum est esse. est utique equale quod neque magnum neque parvum aptum natum magnum aut parvum esse. et opponitur ambobus ut non privativa

[illegible]

Utrumque et medium est et quod neque malum neque bonum esse ambobus sed innominatum. multis enim dicitur utrumque et non est unum susceptivum. sed magis quod neque album neque nigrum. unum vero nec hoc dicitur sed aliquo colores in quibus dicitur privative negatio. necesse enim aut pallidum aut viridem esse aut tale aliquid aliud

[illegible]

Quare non recte increpant opinantes similiter dici omnia. ut calciamenti et manus medium quod neque calciamentum neque manus. quia quod et quod neque bonum neque malum boni et mali utrorumque omnium futurum aliquod medium. non necesse autem accidere hoc. hoc quidem enim oppositorum negatio est quorum est medium aliquod. et distantia aliqua nata est esse. horum vero non est differentia. in aliis enim genere quorum negationes quare non unum quod subjectum

[illegible]

Similiter autem et de uno et multis dubitabit utique aliquis. nam si multa simpliciter uni opponuntur accidunt quedam impossibilia. unum enim paucum aut pauca erit. nam multa et pauca opponuntur

[illegible]

Amplius et duo sunt multa sed duplex multiplex

dicitur autem secundum duo. quare unum paucum. ad quod enim sunt multa ipsa duo nisi ad unum et paucum. nihil enim est minus

[illegible]

Amplius sicut in longitudine et productum et breve sic in multitudine multum et paucum

[illegible]

Et quodcumque sunt multum et multa et multa multum. si non ad aliquid forte differant in continuo bene terminabili. paucum multitudo erit quedam. quare unum multitudo quidem est si vero est et paucum. hoc autem necesse si duo sunt multa

[illegible]

Sed forsan multa dicuntur quidem ut multum. sed ut differentia. ut aqua est multum multa autem non. sed quecumque divisa in his dicuntur

[illegible]

Uno quidem modo si sunt multitudo habens excessum aut simpliciter aut ad aliquid et paucum similiter multitudo defectum habens. hoc autem ut numerus quod et opponitur uni solum. sic enim dicimus unum et multa. ut si quis dicat unum et plura unum. aut album et alba. et mensura ad metra et mensurabile. sic et multiplicia dicuntur. multa enim unumquodque numerus quia unum et quia mensurabilis uno unumquodque. et ut quod opponitur uni non paucis

[illegible]

Hoc sunt multa et ipsa duo. ut autem multitudo habens excessum aut ad aliquid aut simpliciter non sunt. sed prima paucitas simpliciter ipsa duo. multitudo enim est quod deficiens habens prima

[illegible]

Quapropter non recte dixit Anaxagoras dimittens quod simul
omnes res erant infinite et multitudine et parvitate. Oportuit
dicere pro et parvitate et paucitate. Non enim infinite. Quoniam paucum
non propter unum ut quidam dicunt sed propter duo

[illegible]

Opponuntur itaque unum et multa ut mensura mensurabili.
Hec autem ut que ad aliquid quecumque non secundum se eorum que ad
aliquid. Divisum autem est a nobis in aliis quod dupliciter dicuntur
que ad aliquid. Hec namque ut contraria. Illa vero ut scientia ad scibile
eo quod dicitur aliquid aliud ad ipsum

[illegible]

Unum autem esse minus aliquo puta duobus nihil prohibet non
enim si minus et paucum. Multitudo autem velut genus numeri
est. Est enim numerus multitudo uno mensurabilis. Et opponuntur aliquo modo
unum et numerus non ut contrarium sed sicut dictum est eorum que ad
aliquid quedam. Inquantum enim mensura hoc mensurabile est.

[illegible]

Quapropter non quodcumque sit unum hoc est numerus ut si quid
indivisibile est.

[illegible]

Scientia autem dicta similiter ad scibile non similiter evenit...

[illegible]

Accidit autem quod scientiam omnem scibile esse. Scibile vero non
esse scientiam quia modo quodam scientia mensuratur scibili

[illegible]

Multitudo autem neque pauco est contraria. Sed huic quidem multum
tamquam excedens multitudo excesse multitudini. Neque uni
omnino. Sed hoc quidem ut dictum est quia divisibile. Illud
autem quia indivisibile. Hoc autem ut ad aliquid ut scientia scibili si
sit numerus. Unum vero mensura

[illegible]

Quoniam autem contrariorum contingit medium esse aliquid et quorundam
est necesse ex contrariis esse media

[illegible]

Omnia namque media in eodem genere sunt et quorum sunt media.
Media namque hec dicimus in quecumque transmutari necesse est prius
transmutans. Ut si ex hypate in neten transit per minimum veniet
prius in medios sonos. Et in coloribus si veniet ex albo in nigrum
prius veniet ad puniceum et pullum quam ad nigrum.
Similiter autem et in aliis. Transmutari vero ex alio genere in
aliud genus non est nisi secundum accidens ut ex colore in figuram.
Necesse ergo media et ipsis et quorum sunt media in eodem genere esse

[illegible]

At vero omnia media sunt oppositorum quorundam. Ex his enim
solis per se est transmutari. Quapropter impossibile esse media
non oppositorum. Esset enim transmutatio et non ex oppositis

[illegible]

Oppositorum vero contradictionis quidem non est medium. Hoc enim est contradictio
antiphasis cuius alterutra pars adest quecumque non habens medium ullum.
Reliquorum vero alia...

sed quod eius sit et solus medium [illegible] magis et parvi

[illegible]

di. non sunt in eodem genere media in consimili [illegible] et media contrariorum necesse ipsa componi ex hiis contrariis. nam [illegible] est aliquod genus separatum [illegible] nullum. Est quod genus [illegible] contrariis [illegible] omnia [illegible] contrarias in genere ex genere [illegible] et diversis [illegible] album et nigrum. [illegible] hoc quod disgregativus color. [illegible] congregativus color [illegible] congregativus et disgregativus [illegible] congregativus [illegible] diversa magis sunt [illegible] et media ex genere est et diversis

[illegible]

Et [illegible] et media ex genere [illegible] et diversis [illegible] album et nigrum [illegible] genus color et ex diversis [illegible] congregativus [illegible] album et nigrum [illegible] media [illegible] contrarium hec [illegible]

[illegible]

[illegible] congregativus et disgregativus [illegible] genere ex [illegible] necessarium [illegible] in eodem genere [illegible] contraria [illegible] componi [illegible] propria

[illegible]

[illegible] media [illegible] ex contrariis [illegible] in hoc [illegible] contrarium [illegible] magis [illegible] contrariorum [illegible] magis [illegible] aliquod [illegible]

[illegible]

[illegible] contrarius [illegible] componi ex [illegible] media [illegible] contrariis [illegible] et media ex primis contrariis [illegible]

[illegible]

[illegible] quod [illegible] media in eodem genere omnia et media contrariorum et componuntur ex contrariis omnia palam

[illegible]

Differunt autem species ab aliquo diversa [illegible] hoc [illegible] differunt ex specie [illegible] necesse est in eodem genere esse diversa specie [illegible] genus [illegible] quod [illegible] differt [illegible] differens [illegible] sunt [illegible]

[illegible]

[illegible] hec [illegible] quod [illegible] differunt [illegible] specie [illegible] diversa [illegible]

[illegible]

[illegible]

Contrarius [illegible] palam autem ex predictorum omnium [illegible]

[illegible]

Et contraria in eodem genere sunt, contrarietas enim erat differentia perfecta. Differentia vero que specie omnis aliquid a quodam. Quare hoc idem et genus in ambobus. Unde et in eadem coelementatione omnia contraria categorie generis. Quare omnino specie diversa et non genere diversa et diversa ab invicem maxime. Perfecta enim differentia et simul non fiunt. Differentia ergo contrarietas est. Hoc enim est diversa specie esse, in eodem genere contrarietatem habere existentia individua. Eadem vero specie quecumque non habent contrarietatem individua existentia. In divisione enim et in mediis fiunt contrarietates priusquam ad individua perveniatur.

[illegible]

Quare palam quod ad vocatum genus neque idem neque diversum specie nullum eorum que generis species. Convenienter materia enim negatione manifestatur, genus autem materia cuius dicitur genus, non ut quod Heraclidarum sed ut quod in natura.

[illegible]

Neque ad ea que non in eodem genere, sed differunt genere ab illis, specie vero ab eis que in eodem genere. Contrarietatem enim necesse est esse differentiam que differt specie. Hec autem in existentibus in eodem genere existit solum.

[illegible]

Dubitabit autem utique aliquis quare femina a viro non specie differt, contrarietate masculini et feminini existente, differentia autem contrarietate, neque animal femina et masculus diversum specie, quamvis per se animalis hec differentia, et non ut albedo aut nigredo, sed in quantum animal et masculinum et femininum.

[illegible]

Est autem hec dubitatio fere eadem et quare hec contrarietas facit specie diversa, hec vero non, ut ambulabile et volatile, sed albedo et nigredo non.

[illegible]

Aut quia hec quidem sunt proprie passiones generis, illa vero minus. Et cum sit hoc quidem ratio, hoc vero materia, quecumque in ratione sunt contrarietates specie faciunt differentiam, quecumque vero in concepto cum materia non faciunt.

[illegible]

Quapropter hominis albedo non facit neque nigredo, neque albi hominis est differentia secundum speciem ad nigrum hominem, neque si unum nomen imponatur. Ut materia enim homo, non facit autem differentiam materia; non enim hominis species sunt homines propter hoc, quamvis diverse carnes et ossa ex quibus hic et hic, sed simul totum diversum quidem, specie vero non diversum, quia in ratione non est contrarietas. Hoc autem est ultimum individuum. Callias vero est ratio cum materia, et albus utique homo quia Callias albus; accidens ergo homo albus. Nec ereus circulus nec ligneus, nec triangulus ereus et circulus ligneus, non propter materiam specie differunt, sed quia in ratione inest contrarietas.

[illegible]

Utrum autem materia non facit diversa specie existens aliqualiter alia, aut est ut facit? Propter quid enim hic equus ab hoc homine diversus est specie? Et quoniam cum materia rationes ipsorum. An quia in ratione est contrarietas? Etenim albi hominis et nigri equi, et specie quidem, sed non in quantum hic albus et ille niger; quoniam et si ambo alba essent, tamen essent specie diversa.

[illegible]

Masculus vero et femina animalis sunt proprie passiones, sed non secundum substantiam, sed in materia et corpore. Propter quod idem sperma femina aut masculus fit patiens passionem aliquam. Quid quidem igitur est esse diversum specie, et quare alia differunt specie, alia vero non, dictum est.

[illegible]

Cum vero contraria differunt specie, corruptibile autem et incorruptibile contraria, privatio enim impotentia determinata, necesse diversum esse genere corruptibile et incorruptibile.

[illegible]

Nam autem dignius de hiis solis mobilibus in autem non moventibus quidem mobilis dicitur esse principia. si eadem neque alium neque magis ad eum convenit esse et sunt sine uno. quemadmodum hec via neque et albus et niger. si similiter ne cum non sunt albus et niger. ergo albus quidem niger

[illegible]

Et contrarium hoc quod in accidentis [illegible] ut que non dicit se. et ad multos. si autem impossibile. quoniam est actu et movente. ut cum est accidente in accidentis nam accidentis convenit non ex principio. et accidente ex necessario principium ex quibus neque aut ad et unum accidente et movente si convenit non principia ex accidente. aut simul [illegible] in se non accidente videlicet neque [illegible] [illegible] ad non et de movente. ex necessario [illegible] [illegible] sunt. [illegible] in quod sunt hec quod accidente

[illegible]

palam quod non contingit esse principia tales quales dicunt quidam. ut cum hec hec quod accidente hec autem moventes [illegible] principia eadem dicit esse principia et non [illegible] diversa non [illegible] plus [illegible] quam [illegible]

[illegible]

Unde quod est proprie non partis [illegible] est pala[m] ex primis in quibus dubitatur [illegible] ad dictum [illegible] de principiis

[illegible]

Dubitabit autem aliquis quid utique unam existimare oportet sapientiam sciens ad multas. dignus enim unius. una autem est quod contrariorum. principia autem non contraria. si autem non una [illegible] principia [illegible]

[illegible]

Adhuc autem speculativa demonstrationis utrum unius aut plurium est. quid enim unius quid magis [illegible] si autem plurium qualem [illegible] ponere

[illegible]

Adhuc vero substantiarum aut non. Si quidem enim non omnium [illegible] difficile est assignare. si autem omnium una non manifestum quomodo contingit plurium eandem sciam esse

[illegible]

Adhuc utrum substantiarum solum aut et [illegible] accidentium demonstrativa est. si enim [illegible] demonstrativa est. [illegible] non est [illegible] aut [illegible] alia que utrumque et utra speculativa demonstrativa quod speculativa que [illegible] accidentium. Hec autem [illegible] prima que [illegible]

[illegible]

Sed neque [illegible] dictis in physicis causis [illegible] [illegible] neque enim [illegible] quod cuius gratia tale enim bonum. hoc autem in operabilibus existit et existentibus in motu. et hoc primum movens tale enim finis. primum autem movens non est in immobilibus

[illegible]

Totaliter autem dubitatur [illegible] utrum quid [illegible] sensibiles substantias [illegible] est non [illegible] aut non et [illegible] quid ad alias [illegible] cum [illegible] alias [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cum est non sunt palam

[illegible]

Alterum dubitaverunt hic est utrum quod compositum ponit ... quod quando non continuis in materia sicut hic et in aliis quorum ... dico autem quod materia quod numerus ponit et plures velut una ... et quia hic ... autem hic non est neque ... particularibus et singularibus

[illegible]

Si autem unum non est in dictis quod quidem ponitur ... materiam, non est enim neque una que hic ... est ... materia ... neque enim una materia ... et plura ... neque plures ...

[illegible]

Item autem dubitabit utrum quod ... de materia non neque ... que ... in quo ... neque enim ... et ... ipso ...

[illegible]

Dubitabit autem utrum quod ... ad aliquibus ... hic autem ... neque autem ... esse ... omnia ... et ...

[illegible]

Hec autem neque ... et ... hic enim ... neque ... que ... ... omnia ... et ... ut ... quod

... quod ... quod ... ... et ... neque ... que ...

[illegible]

Adhuc autem si magis ... quod ... et quod ... alia autem ... que ex ... videntur ... autem in ... et ... magis neque ... videbuntur esse ... generibus ... convenientur ... appellantur magis ... convenit ... quod dubitaverunt ... hec et talia sunt altera

[illegible]

Adhuc utrum est ponere aliquod ... autem non ... infinita que ... quod ...

[illegible]

Circa totum dubitaverunt hic utrum est aliquod ... preter ... et ... que hic autem ... esse ... et ... quod ... ad ... et ... in ... dico autem ... et multa ...

[illegible]

Adhuc autem si ... de aliquo ... que ... plurium est ponere ... et ... magis ... que ... et ... autem ... et ... vocabula ... videbitur neque ...

[illegible]

Si autem non ... et ... quod ... neque ... que ... ... magis ... hic ... quod ... magis ... neque ... videbit

esse spec(ies) et sub(stanti)a. hec aut(em) corruptibilis. quam totam non [illegible] spe(cie)
sibi separabilis et sim(iliter) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] non [illegible] aliquis [illegible] [illegible] separab(i)l(is) et manens

[illegible]

Adhuc aut(em) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

Si aut(em) [illegible] aliquid [illegible]
[illegible]

[illegible]

Adhuc aut(em) [illegible]
[illegible]

[illegible]

Si non [illegible]
[illegible]

[illegible]

Adhuc [illegible]
[illegible]

Exhilar(?) aut(em) dubitacionem a(nim)e quid sciant [illegible] et
talis. sciendum aut(em) non videt(ur) esse. magis aut(em) hec aliquid a
separabile. quia si esset pura [illegible] quod ex primo [illegible]

[illegible]

Adhuc si est aliquid [illegible]
[illegible]

[illegible]

Adhuc si [illegible]
[illegible]

[illegible]

Cum aut(em) [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

et unum sunt similitudo et dissimilitudo plures enim sic dicuntur
sunt alia aliqua sunt omnium harum speculatio

[illegible]

Dicitur autem nihil esse differre reductionem entis aut ad ens aut ad unum. Si enim non idem sed est aliud, convertuntur quia unum etiam ens aliquo modo unum.

[illegible]

Quoniam autem sunt contraria omnia cuiusque primae speculationis. Dicitur autem unumquodque privatione contrariorum. Quamvis dubitabit aliquis quomodo dicuntur contrariorum privationes quae habent aliquid medium ut iniustum et iustum. In omnibus talibus oportet privationem poni non totius rationis sed ultimae speciei. Puta si est iniustus in habitu quidem obediens legibus non semper iniustus erit totius privatus ratione. Sed in obediendo autem legibus deficiens in aliquo, in hoc privationem existere. Eodem autem modo et in aliis.

[illegible]

Quemadmodum et in mathematicus circa ea quae ex ablatione theoriam facit. Circumauferens enim omnia sensibilia speculatur, puta levitatem et gravitatem et duritiem et contrarium, adhuc autem calidum et frigiditatem et alias sensibiles contrarietates. Solum autem derelinquit quantum et continuum, horum quae ad unum, horum quae ad duo, horum vero ad tria, et passiones horum inquantum quanta sunt et continua, et non secundum aliud aliquid speculatur. Et horum quorundam quae ad invicem positiones considerat et his existentia, horum autem commensurationes et incommensurationes, horum vero rationes, sed tamen unam et eandem ponimus omnium scientiam geometricam. Eodem modo se habet et circa ens. Haec enim accidentia inquantum est ens et contrarietates eius inquantum ens non alterius scientiae quam philosophiae speculari naturali. Quia enim non inquantum entia, magis autem inquantum motu participant theoriam utique quis attribuet. Dialectica vero et sophistica accidentium quidem sunt existentibus, non autem inquantum entia, nec circa ipsum ens inquantum est ens est. Quare relinquitur philosophum inquantum entia sunt esse circa ea dicta speculativum.

[illegible]

[illegible]

Quoniam autem ens omne in unum aliquid et commune dicitur multipliciter dictum, et contraria eodem modo ad primas entis contrarietates et differentias reducuntur. Talia autem possibile sub una scientia esse, dissolvitur utique quae in principio dubitatio dicta. Dico autem in qua dubitatum est quomodo erit multorum et differentium genere una aliqua scientia.

[illegible]

Quoniam autem mathematicus utitur communibus proprie, et horum principia erit utique speculari primae philosophiae. Quod enim ab aequalibus ablatis aequalia relinquuntur commune quidem est in omnibus quantis. Mathematica vero assumens circa aliquam partem convenientis materiae facit theoriam, puta circa lineas aut angulos aut numeros aut reliquorum aliquid quantorum, non inquantum autem entia, sed inquantum continuum ipsorum unumquodque ad unum aut ad duo aut ad tria. Philosophia autem de hiis quae in parte quidem inquantum horum unumquodque aliquod accidit non intendit, sed circa ens inquantum ens unumquodque talium speculatur.

[illegible]

Eodem autem hoc modo et circa naturalem scientiam. Naturalis enim accidentia et principia entium inquantum mota et non inquantum entia. Primam autem diximus scientiam horum esse inquantum subiecta sunt entia, sed non inquantum aliquid alterum. Quapropter et hanc et mathematicam scientiam philosophiae partes esse ponendum.

[illegible]

Est autem quoddam in entibus principium circa quod non est mentiri, sed contrarium necesse semper facere, dico autem verum dicere, puta quod non contingit idem in uno et eodem tempore esse et non esse, et alia quae hoc modo sibi ipsis opponuntur. Et de talibus simpliciter quidem non est demonstratio, ad hunc autem est. Non enim est ex credibiliori principio hoc ipso facere syllogismum, oportet autem si quidem erit simpliciter demonstrare. 3

[illegible]

Ad dicentem autem oppositas dictiones ostendenti quod falsum

significandum aliquid tale quod et quod est et quod est non contingit idem esse et non esse in uno et non ipso. non videbitur autem esse idem. sic enim plurium utique dubitabitur ad dicentes contingere oppositas dictiones verificari de eodem

[illegible]

Sermonis utique invicem communicare ex aliquo ipsum intelligere non fiet autem hoc quod est communicare his ad invicem sermonis nisi nomen unumquodque esse notum et ostendere aliquid et non multa sed unum solum. si autem plura significat manifestum facere ad quod ponitur nomen. Qui ergo dicit esse hoc et non esse hoc quod dicit hoc negat quare quod significat nomen hoc non significare dicit hoc autem impossibile. Quare si significat aliquid esse hoc contradictionem verificari impossibile de eodem

[illegible]

Adhuc autem si quid significat nomen et hoc verificatum est ex necessitate esse. Quod autem ex necessitate est non contingit quandoque non esse. Oppositas ergo non contingit dicere de eodem

[illegible]

Adhuc autem si nihil magis affirmatio quam negatio verificatur dicens hominem aut non hominem nihil magis verum dicet. videbitur autem utique et non equum esse dicens hominem aut magis aut non minus verum dicere quam non hominem quare et equum esse dicens verum dicet. contrarias enim similiter erat verum dicere. accidit igitur eundem hominem esse et equum aut aliorum aliquod animalium. demonstratio quidem igitur nulla horum simpliciter ad ponentem tamen haec demonstratio

[illegible]

Cito autem utique quis et ipsum Eraclitum hoc interrogans modo cogeret confiteri contradictiones nequaquam contingere de eisdem verificari. Nunc autem non intelligens seipsum quid dicit hanc accepit opinionem. Totaliter autem si quod dicitur ab illo est verum neque ipsum utique erit verum dico contingere idem in uno tempore et esse et non esse. quemadmodum enim et divisis ipsis nihil magis affirmatio quam negatio verum eodem modo et simul et complexo utroque velut una quadam affirmatione nihil magis negatio quam totum ut in affirmatione positum verum erit

[illegible]

Adhuc autem si nihil est vere affirmare et hoc utique falsum erit dicere nullam veram affirmationem esse. si autem est aliquid solvetur utique quod dicitur ab his qui talia resistunt et penitus auferunt disputare

[illegible]

Simile autem dictis est et quod dicitur a pithagora sermone. etenim ille dixit omnium esse rerum mensuram hominem nihil aliud dicens

quam quod videtur unicuique hoc et esse firmiter. hoc autem facto idem accidit et esse et non esse et malum et bonum esse et alia secundum oppositas dictas dictiones propter multotiens his quidem videri hoc esse bonum his autem contrarium. mensuram autem esse quod videtur unicuique

Disputat contra protagoram [illegible]

Solvetur autem utique haec dubitatio considerantibus unde venit principium existimationis huius

[illegible]

Videtur enim quibusdam quidem ex physiologorum opinione aliis vero ex non eadem de eisdem omnes cognoscere sed his quidem hoc dulce videri his autem contrarium

[illegible]

Nam ex non ente fieri nihil omne vero ex ente fere omnium est commune dogma. Quoniam igitur non fit album perfecte existente albo et nullatenus non albo fiet utique quod fit non album. quare ex non ente fiet utique secundum illos si non existit non album idem et album

[illegible]

Non difficile autem dissolvere dubitationem hanc. Dictum est enim in physicis quomodo ex non ente fiunt quae fiunt et quomodo ex ente

Solvitur [illegible] in physicis

Sed et similiter attendere utrisque opinionibus et contendentibus ad invicem stultum. palam enim quia alteros ipsorum necesse mentiri. palam autem hoc ex his quae fiunt secundum sensum. numquam enim idem videtur his quidem dulce his autem contrarium non corrupto et laeso alteris ipsorum organo sensitivo et iudicativo dictorum saporum. hoc autem existente tales alteros quidem existimandum mensuram esse alteros autem non putandum. Similiter autem hoc dico et in bono et malo et pulchro et turpi et aliis talibus. nihil enim differt hoc dicere quam quae apparent sub digito supponentibus oculo et facientibus ex uno videri duo duo esse propter apparere tanta et iterum unum. non moventibus enim oculum unum apparet quod unum

[illegible]

Totaliter autem inconveniens ex videri quod haec permutantia et numquam permanentia in eisdem ex hoc de veritate iudicium facere. oportet enim ex semper in eisdem habentibus et nullam permutationem facientibus verum venari. Talia autem sunt quae secundum mundum. haec enim non quandoque quidem talia quandoque autem alia videntur sed semper eadem et permutatione nulla participantia

[illegible]

Adhuc autem si motus est et motum aliquid movetur autem omne ex aliquo et ad aliquid oportet quod movetur esse

Adhuc in illo quod generatur et non in esse et ad hoc motu
et sicut in hoc non contrarium ... non visione ...
[illegible]
Et sic in ... [illegible] ... a quo hoc ...
[illegible]
[illegible]
in corporibus ... [illegible]
... [illegible]
[illegible]
Adhuc autem quod ... [illegible]
[illegible]
[illegible]
Adhuc secundum alterum ... [illegible]
[illegible]
Si autem non ... [illegible]
[illegible]
Ad huius quod ... [illegible]
[illegible]

[illegible]
Neque cum ... [illegible]
Si autem non ... [illegible]
[illegible]
Si quod in omni ... [illegible]
[illegible]
Omnis autem ... [illegible]
[illegible]
Cum autem ... [illegible]
[illegible]
Cum autem ... [illegible]
[illegible]
Cum autem est quedam ... [illegible]
[illegible]

ambabus [illegible] et aliquis sequitur ex quo alius [illegible] talis Deo
aut separatis et immobilis quod quia [illegible] [illegible]
aliqua talis [illegible] in [illegible] hec [illegible] erit [illegible] et quod [illegible]
et hec [illegible] erit principalissimum [illegible] palam [illegible] quod [illegible]
[illegible] sunt naturalis mathematica theorica

[illegible]

Optimum [illegible] quod [illegible] genus [illegible] aut [illegible]
[illegible] honorabilissima [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

erit [illegible] quod [illegible] [illegible]
hec quod [illegible] et [illegible] aut [illegible]
[illegible] quod [illegible] in his que non [illegible] hec
aut [illegible] in plus hec [illegible] in plus [illegible]
[illegible]

[illegible]

propter quod non eadem fortuna et motus. Electio enim non fit unde
[illegible]
Casus autem infinitus a quibus necesse fiat quod a fortuna. Propter quod incerta
humanae cogitationi et causa non actu. Simpliciter autem nullius
[illegible]
Bona autem fortuna et mala est cum bonum aut malum evenerit. Eutichia
autem et infortunium circa magnitudinem horum
[illegible]
Cum autem nullius sit actu praeter hoc quae in se ipsis [illegible]
fortuna aut casus causa erit primus motus causa et natura
[illegible]
Est autem quoddam hoc actu solum, hoc autem potentia, hoc autem potentia et actu,
hoc quidem ens, hoc autem quantum, hoc autem reliquorum. Non est autem aliquis motus
praeter res. Permutatur enim semper [illegible] categorias communi autem nullo
in his est quod neque in una categoria. Unumquodque autem dupliciter
est omnibus [illegible] hoc aliud quidem forma [illegible] privatio et
in quali hoc quidem album hoc autem nigrum. Et in quanto hoc quidem perfectum
hoc autem imperfectum. Et in latione hoc quidem sursum aliud autem deorsum
aut hoc leve hoc autem grave. Quare motus et permutationis tot species quot entis
[illegible]
Diviso autem in unoquoque genere hoc quidem potentia, hoc autem actu, eius quod
potentia est [illegible] talis est motus
[illegible]
Quod autem verum dicimus hinc palam [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Quod autem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Et autem bene dictum et palam ex quibus alii dicunt de ipso et ex
eo quod non facile est aliter definire ipsum. Neque enim in alio aliquo
genere potest ponere neque ipsum
[illegible]
Palam autem ex quibus dicunt hi qui alteritatem et inaequalitatem
et non ens ponentes ipsum nullum necesse moveri [illegible] neque in
hoc neque ex his magis est quam [illegible]
[illegible]
Causa autem in hoc ponendi est infinitum videri aliquid esse motum [illegible]
[illegible] quia privationes sunt [illegible] neque enim hoc neque tale
nullum ipsorum neque reliquorum praedicamentorum
[illegible]
Cum autem videatur motus esse quidem actus [illegible] neque in actu
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Infinitum autem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Adhuc quia sequitur quod si esset infinitum, quod nec esset minus et maius quocumque posito infinito [illegible]

[illegible]

Adhuc autem si esset actu non utique esset elementum corporis infiniti [illegible]

[illegible]

Item autem in [illegible]

[illegible]

Adhuc [illegible]

[illegible]

Amplius [illegible]

[illegible]

Adhuc autem [illegible]

[illegible]

Infinitum autem [illegible]

[illegible]

Est autem aliud movens primum et aliud quod movetur. Adhuc
in quo tempus et ex quo et in quod. Omnis autem a parte et loco in quo
movetur motus quae moventur sunt. Primo quod et calidum
est autem non calidum motus sed calefactio

[illegible]

Cum autem omnis permutatio non in omnibus ex quodam in quoddam sit et ex
inductione manifestum, permutatur enim quod permutatur
aut ex subiecto in subiectum aut ex non subiecto in non subiectum aut ex
non subiecto in subiectum aut ex subiecto in non subiectum.
Dico autem subiectum quod affirmatione monstratur. Quare necesse est tres esse
permutationes. Quae enim est ex non subiecto in non subiectum non est permutatio
neque enim secundum contradictionem quia non est oppositio.

[illegible]

Quae quidem est ex non subiecto in subiectum secundum contradictionem generatio est, quae
quidem simpliciter simplex, quae vero alicuius quaedam, ut quae ex non albo in album
generatio huius.

[illegible]

Si itaque non ens dicitur multipliciter et nec quod secundum compositionem aut divisionem
contingit moveri neque quod secundum potentiam quod simpliciter
non album ... simpliciter ... non est hoc aliquid ... simpliciter
aut non ens moveri. Si autem hoc et generationem motum esse impossibile. Quae autem
non est, fieri autem ... non ens ... generatur ... simpliciter
... simpliciter ... simul autem et quies ...
haec utique accidunt difficilia

[illegible]

Est omne quod movetur in loco, non ens autem non est in loco, erit enim
alicubi.

[illegible]

Neque utique corruptio motus, contrarium enim motui motus
aut quies, corruptio autem generationi

[illegible]

Cum autem omnis motus permutatio quaedam, permutationes autem tres
dictae, harum autem quae secundum generationem et corruptionem non sunt motus,
hae autem sunt quae secundum contradictionem, necesse est eam quae ex subiecto
in subiectum permutationem motum esse solam. Subiecta autem aut contraria
aut media. Etenim privatio ponatur contrarium et monstratur affirmatione,
nudum et edentulum et nigrum.

[illegible]

Si ergo praedicamenta divisa sunt substantia, qualitate, ubi, ad aliquid
quantitate et facere aut pati, necesse est tres esse motus, qualitatis, quantitatis et loci.

[illegible]

Secundum substantiam autem non est motus propter id quod nihil substantiae est contrarium.

[illegible]

Neque ad aliquid, est enim altero permutato verificari alterum
nihil permutatum. Quare secundum accidens motus ipsorum.

[illegible]

Neque facientis et patientis aut moventis et moti, quoniam non est motus
motus neque generationis generatio, neque omnino permutationis permutatio. Dupliciter
enim contingit motus esse motum, aut ut subiecti, ut homo movetur quia
ex albo in nigrum permutatur, sic ergo et motus aut calefit aut infrigidatur
aut locum mutat aut augetur aut decrescit. Hoc autem impossibile, non
enim subiectorum aliquid permutatio.

[illegible]

Aut eo quod alterum aliquid subiectum ex permutatione permutetur in aliam
speciem, velut homo ex languore in sanitatem. Sed nec hoc possibile nisi
secundum accidens. Omnis enim motus ex alio in aliud est permutatio et generatio
et corruptio eodem modo, verum haec quidem in opposita sic, ille vero non similiter.
Simul igitur permutatur ex sanitate in aegritudinem et ex hac ipsa permutatione
in aliam. Palam autem quod si languerit permutatum erit
in quamcumque contingit quiescere.

[illegible]

Et adhuc in non contingentem semper et illam ex aliquo in aliquid
erit. Quare et erit opposita sanatio, sed accidit velut ex reminisci in obliv-
isci permutatur quia cui inest ad permutationem quandoque quidem
in scientiam quandoque autem in ignorantiam.

[illegible]

Adhuc in infinitum abibit si erit permutationis permutatio et generationis
generatio. Necesse est et priorem si posterior erit, ut si simplex generatio
fiebat aliquando et quod fit fiebat, quare nondum erat quod fiebat
simpliciter, sed aliquid fiens simpliciter aut fiens. Et iterum et hoc fiebat
aliquando, quare nondum erat tunc generatio. Quoniam autem infinitorum
non est primum aliquod, neque primum erit, neque habitum, neque igitur generari
possibile est neque permutari nullum

[illegible]

Adhuc amplius motum quemdam et quidem a quando et circuire quanto quod sit ipsius fiat fieri tunc contemporaneum neque enim ipsum factum neque pergendo esse cum ex quod contingit
[illegible]

Adhuc ex manu subiecte et quod fit et pruntis quo est quod quemadmodum alteratio curtis aut anima aliquid fit aliquid quod fit utriusque et quando et aliquid in quod movetur ex cum aliquid esse cum quo hunc et hic in hoc motu non motu
[illegible]

Amplius neque esse aetna dispositiones qua neque quando quoniam
[illegible]

Quod autem neque fit neque ex quod aliquid neque ex quod est fieri et post inceptione in quod quando et quando et ubi moventur esse quorum cum omnibus contrarietas est
[illegible]

Dico enim quale non quod in substantia item differentia quale enim quod passionem in quod dicitur pati aut impassibile esse
[illegible]

Immobile autem est totum impossibile moveri et quod vix in tempore multo tarde incipiens et quod natum quidem moveri non potens autem quo natum est et ubi et ut quod vere quiescens immobilium solum quoniam contrarium motui quare privatio utique erit susceptibilis
[illegible]

Simul autem tunc dicuntur sint quaecumque in uno loco primo et seorsum quaecumque in alio. Tangi autem quorum ultima simul sunt. Intermedium autem in quod natum est prius pervenire quod permutatur quam in quod ultimum permutatur secundum naturam continue permutans. Contra autem est quod per plurimum distans. Consequenter autem est quod post principium ente positione aut specie aut alio quodam determinato nihil intermedium est eorum quae in eodem genere et cuius consequens est ut lineae lineae aut unitates unitatis aut domus domus. Aliud autem nihil prohibet intermedium esse. Quod enim consequenter est alicuius consequens et posterius aliquid non enim unum consequens duorum neque lunae novae secundum. Habitum autem quod consequens quod tangit. Quoniam autem permutatio in oppositis haec autem sunt contraria et contradictio contradictionis autem nullum intermedium manifestum quod in contrariis intermedium. Continuum autem quod quidem habitum aliquid

Dico autem continuum quando idem factum et unum utriusque ultimum quibus tangunt et continentur
[illegible]

Manifestum palam quod continuum in his sit ex quibus unum aliquid natum est fieri in continuum
[illegible]

Et quia primum quod habitum palam. Quod enim habitum non tangit hoc autem habitum est quod tangit si autem tunc inde habitum
[illegible]

Manifestum non est prius in his quod enim neque tangit haec autem non sunt habita et haec quidem intermedium aliquid quidem intermedium autem non
[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et quod si totum quoddam omnium secundum est prima pars aliter ut quod est consequenter et ita primum secundum deinde qualitas et quantitas
[illegible]

Simul autem ut entia non est simpliciter dicere haec si qualitates et motus aut ut non alterum et non creatum dicimus cum esse et haec parte et universaliter
[illegible]

Amplius nihil aliorum separabile
[illegible]

Testantur autem et antiqui opiniones. Nam secundum quidam prima et dicta et causas entia quaerimus substantiae sed magis priora non genera dicta quae dicunt prima et substantiam esse magis quam corpora antiquitus plurima ut ignem et terram si non commune corpus
[illegible]

Substantiae non tres sunt una quidem sensibilis cuius alia quidem sempiterna alia corruptibilis quam omnes confitentur ut plantae et animalia
[illegible]

Compotius autem omnis elementa necesse est accipere sive unum

[illegible]

Si autem et aliquid manet posterius considerandum. In quibusdam enim nihil prohibet, ut si anima talis est, non omnis sed intellectus: omnem namque impossibile forsan.

[illegible]

Palam itaque quia nihil propter hoc oportet esse ideas. Homo enim hominem generat, singularis singularem. Similiter autem et in artibus; medicinalis enim ars ratio sanitatis est.

[illegible]

Causae autem et principia alia aliorum sunt, ut est; autem ut si quis dicat universaliter et secundum analogiam, eadem omnium.

[illegible]

Dubitabit autem utique aliquis utrum altera aut eadem sint principia et elementa substantiarum et eorum quae ad aliquid, et similiter in singulis categoriarum.

[illegible]

Sed inconveniens si eadem omnium. Ex eisdem enim erunt quae ad aliquid et substantia. Quid igitur hoc erit? Praeter substantiam enim et alia praedicata nihil est commune; prius autem est elementum quam quorum est elementum. At vero neque substantia elementum est eorum quae ad aliquid, nec horum aliquid substantiae.

[illegible]

Amplius quomodo contingit esse omnium elementa eadem? Nullum enim elementorum potest idem esse ei quod ex elementis compositum est, ut ipsius BA aut B aut A.

[illegible]

Nec etiam intelligibilium elementorum aliquid, ut unum aut ens; insunt enim et singulis compositorum.

[illegible]

Nihil ergo erit ipsorum neque substantia neque ad aliquid; sed necessarium erat. Non ergo sunt omnium eadem elementa.

[illegible]

Aut ut dicimus est quidem ut est, est autem ut non; ut puta forsan sensibilium corporum, ut quidem species calidum, et alio modo frigidum privatio, materia vero quae potestate prima secundum se haec. Substantiae autem et haec et quae ex his, quorum haec principia, aut si quid ex calido et frigido fit unum, ut caro et os. Aliud enim necesse est ab illis esse quod factum est. Horum quidem eadem elementa et principia, aliorum vero alia. Omnium autem non ita quidem dicere, secundum proportionale vero, quemadmodum si quis dicat quia principia sunt tria, species et privatio et materia. Sed horum unumquodque alterum circa genus unumquodque est, ut in colore album, nigrum, superficies; lux, tenebra, aer, ex his autem dies et nox.

[illegible]

Quoniam autem non solum quae insunt causae, sed et quae extra, ut puta movens, palam quia alterum principium et elementum. Causae vero ambo, et in haec dividitur principium; quod autem ut movens aut sistens principium quoddam et substantia. Quare elementa quidem secundum analogiam tria, causae vero et principia quattuor. Aliud autem in alio, et prima causa ut movens altera alii. Sanitas, infirmitas, corpus, movens medicativa. Species, inordinatio talis, lateres, movens aedificativa.

[illegible]

Quoniam autem movens in physicis quidem homini homo, in his autem quae a mente species aut contrarium, modo quodam tres causae erunt, sic autem quattuor. Sanitas enim quodam modo medicativa est, et domus species aedificativa, et homo hominem generat.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

quemadmodum ipsum species, si non aliquid potius inerit
principium transmutationis; non ergo nec si species sufficiens alias
alia substantia praeter species; nam si non agat non erit motus

[illegible glosses]

Et adhuc nec si agat substantia autem eius potentia non esse
ergo principium esse tale cuius substantia actus

[illegible glosses]

Amplius videtur ergo esse substantias sine materia; sempiternas enim
esse oportet si et aliquid aliud sempiternum. Actu igitur.

[illegible glosses]

Et tamen dubitatio: videtur enim agens omne posse,
potens vero non omne agere; quare prius esse potentiam

[illegible glosses]

At vero si hoc, nihil erit entium. Contingit enim quod
possibile est esse nondum esse. Et tamen si ut dicunt theologi
qui ex nocte generant, aut ut physici erant simul
res omnes dicunt, idem impossibile. Quomodo enim movebitur
si non fuerit actu aliqua causa? Non enim materia ipsa
seipsam movebit, sed architectonica, nec menstrua nec terra,
sed semina et genitura.

[illegible glosses]

Propter quod faciunt quidam semper actum, ut Leucippus et Plato;
semper enim dicunt esse motum. Sed propter quid et quem
non dicunt, nec sic nec causam. Nihil enim ut contingit movetur, sed oportet
aliquid semper existere, quemadmodum nunc natura quidem sic, vi
aut ab intellectu aut alio sic. Deinde qualis prima? Differt
enim inestimabiliter. At vero nec Platoni possibile
dicere quod existimat aliquando principium esse, quod ipsum seipsum movet;
posterius enim et simul cum caelo anima, ut ait.

[illegible glosses]

Potentiam quidem igitur existimare priorem actu est quidem ut bene

est autem ut non bene; dictum est autem quomodo. Quod autem actus prior
testatur Anaxagoras; intellectus enim actus. Et
Empedocles amicitiam et litem. Et qui semper dicunt motum esse, ut
Leucippus.

[illegible glosses]

Quare non erat infinito tempore chaos aut nox,
sed eadem semper aut periodo aut aliter, si prior actus potentia.

[illegible glosses]

Si ergo idem est semper et similiter, necesse est ut agens
sit [illegible] aliud [illegible]

[illegible glosses]

Si autem debet esse generatio et corruptio, oportet aliquid esse
quod agit aliter et aliter
[illegible]

Itaque prius [illegible] aliquid manere semper similiter agens.
Si autem debet fieri generatio et corruptio, aliud oportet
agens esse aliter et aliter. Necesse ergo sic quidem secundum se
agere, sic autem secundum aliud; ergo aut secundum alterum aut secundum primum.
Necesse itaque secundum hoc; iterum enim illud ipsi causa et illi.

[illegible glosses]

[illegible]

Dignius est primum semper eodem modo agens manere, et aliud alterum eodem autem quod est aliter. Palam quia ambo.

[illegible]

Ergo si sic se habent motus, quid oportet alia quaerere principia? Quoniam autem sic contingit et si non sic, ex nocte erunt et simul omnia et ex non ente, solventur utique haec. Et est aliquid semper motum motu incessabili; hic autem circulo. Et hoc non ratione solum sed opere palam. Quare sempiternum erit utique primum caelum.

[illegible]

Est igitur aliquid et quod movet. Quoniam autem quod movetur et movens et medium, est igitur aliquid quod non motum movet, sempiternum et substantia et actus ens.

[illegible]

Movet autem sic appetibile et intelligibile: movent non mota.

[illegible]

Horum autem aliquid concupiscibile quod apparens bonum, voluntabile autem quod primum existens bonum. Appetimus autem quia videtur magis quam videtur quia appetimus; principium enim est intelligentia.

[illegible]

Intellectus autem ab intelligibili movetur, intelligibilis autem alia coelementatio secundum se, et huius substantia prima, et huius quae simpliciter et secundum actum.

[illegible]

Est autem unum et simplex non idem: unum quidem enim mensuram significat, simplex autem quomodo habens ipsum.

[illegible]

At vero et quod bonum et quod propter se eligibile in eadem coelementatione, et optimum semper aut proportionale quod primum.

[illegible]

Quoniam autem est quod cuius gratia in immobilibus divisio ostendit. Est enim alicui quod cuius gratia, quorum hoc quidem est, hoc vero non est.

[illegible]

Movet autem ut amatum, moto vero alia movet.

Si igitur aliquid movetur, contingit et aliter habere.

Quare latio prima et actus est in quantum movetur.

Ex quo autem contingit aliter habere in loco et si non in substantia.

[illegible]

Quoniam autem est quod movens ipsum immobile ens
actu ens, hoc non contingit aliter se habere nullatenus.
Latio enim prima transmutationum, huius autem que
circulo; hanc autem movens hoc.

Ex necessitate ergo est ens; et in quantum necessitate, bene; et sic prin-
cipium. Nam necessarium totiens: hoc quidem vi quia preter im-
petum, illud vero sine quo non bene, hoc autem non contingens
aliter, sed simpliciter.

Ex tali igitur principio dependet celum et natura.

Deductio autem qualis optima parvum tempus nobis.
Sic enim semper illud est; nobis quidem impossibile.

Quoniam et delectatio huius actio; et propter hoc vigilia sensus intellectus
delectabilissimum, spes vero et memorie propter hec. Intelli-
gentia autem que secundum se eius quod secundum se optimum, et que maxime
eius quod maxime.

Se ipsum autem intelligit intellectus secundum transumptionem intelligi-
bilis; intelligibilis enim fit attingens et intelligens, quare
idem intellectus et intelligibile. Susceptivum enim intelligibilis et sub-
stantie intellectus. Agit autem habens. Quare illud magis hoc quod videtur intellectus divinum
habere, et speculatio delectabilissimum et optimum. Si ergo

sic bene habet ut nos quandoque, deus semper,
mirabile; si autem magis, adhuc mirabilius. Habet autem
sic.

Et vita autem utique existit; nam intellectus
actus vita, ille autem actus. Actus autem
qui secundum se illius vita optima et sempiterna.

Dicimus autem deum esse animal sempiternum op-
timum, quare vita et duratio continua et eterna
existit deo; hoc enim deus.

Quicumque autem putant, ut Pythagorici et Speu-
sippus, optimum et nobilissimum non in principio esse,
quia et plantarum et animalium principia quidem cause, bo-
num autem et perfectum in hiis que ex hiis, non recte existimant.
Sperma enim ex alteris est prioribus perfectis, et primum
non est sperma, sed perfectum; ut prius hominem
dicet aliquis esse spermate, non eum qui ex hoc
fit, sed alterum ex quo sperma.

Quod quidem igitur
est substantia aliqua perpetua et immobilis et separata
a sensibilibus, manifestum ex dictis.

Ostensum est autem et quia nullam contingit habere hanc substantiam
magnitudinem, sed impartibilis et indivisibilis est.
Movet enim infinito tempore, nihil autem habet potentiam
infinitam finitum. Cum autem omnis magnitudo aut infinita
aut finita, finitam quidem propter hoc non
habebit magnitudinem, infinitam autem quia
totaliter nulla est infinita magnitudo.

[illegible]

Et uo quia impassibilis et inalterabilis : omne enim
alii motus per eos sunt et qui in illis sunt. [illegible]
quod est manifestum quia finem medium habet

[illegible]

Si autem unum ponendum est talem substantiam aut
plures et quot, oportet non latere sed remittere et aliorum
negocia, quia de pluralitate nihil dixerunt quod et planum
dicere. Que enim circa ideas opinantur nullam considerationem
tacitam habent propriam. ideo quod enim dicunt ideas
Et numeros quosque quid sic et infinitas dicentes
quosque autem ut usque ad decem dicentes, propter quam causam
ad tantam pluralitatem, nihil dicunt studio demonstrativo

[illegible]

Nobis autem ex suppositis et determinatis dicendum primum
quod enim est principium entium est immobile et non secundum
se neque secundum accidens, movens vero primum sempiternum et unum
motum. Cum autem quod movetur necesse est aliquid movere
et primum movens immobile esse secundum se et sempiternum
motum a sempiterno moveri et unum ab uno

[illegible]

Videmus autem preter omnis simplicem lationem
quam movere dicimus primam substantiam hic stellarum et
immobilem aliam existentem planetarum sempiternas
Sempiternum enim et impassibile circulare corpus
ostensum autem est in physicis de hiis

[illegible]

[illegible]

necesse et harum lationum unamquamque ab immobili
moveri secundum se et sempiterna substantia. Astrorum enim natura
sempiterna substantia quedam ens et movens sempiternum
et prius eo quod movetur et quod prius substantia substantiam
necesse esse. palam itaque quod tot substantias esse necesse est
natura sempiternas et immobiles secundum se et sine magnitudine
propter predictam causam

[illegible]

Quod quidem igitur sunt substantie et harum que prima et
secunda secundum eundem ordinem lationibus astrorum, palam

[illegible]

Pluralitatem vero lationum iam ex maxime proprie
philosophie mathematicarum scientiarum intendere oportet astrologia
Hec enim de substantia speculatur sensibili quidem sempiterna,
alie vero de nulla substantia puta que circa numeros et geometria
Et quod quidem plures sunt eorum que feruntur lationes
manifestum est et parum attingentibus. plures
enim quam una astrorum errantium unumquodque
fertur. Quot autem sunt he nunc quidem et nos quod dicunt
quidam mathematicorum quidem allatione gratia dicimus
ut mente aliquam pluralitatem determinatam suscipere
Reliquum vero hoc quidem querentes ipsos illud vero
sunt et querentibus si quid videatur preter nunc
dicta ab hiis tractantibus, amare quidem utrosque
persuadere vero certioribus

[illegible]

Eudoxus quidem igitur solis et lune utriusque
lationem in tribus posuit esse spheris quarum primam

[illegible]

[illegible]

applanetum astrorum esse. secundam autem
eam que zodiaci per medium. Tertiam autem eam
obliquatam in latitudine [illegible] in minori al-
titudine obliquati eam qua luna fertur [illegible]

[illegible]

Errantium vero astrorum in quolibet quatuor spere
errantium primam quidem et secundam illas easdem esse
et non esse. que enim applanorum est ea que octava est spera
et eam que sub ea ordinata et eam que per
medium zodiaci latitudinem habentem communem omnium esse.
Tertiam vero esse spere polos omnium quidem propriorum
veneris vero et mercurii eosdem

[illegible]

Calippus autem positionem quidem sperarum eandem
posuit cum eudoxo hoc est eudoxo. hic autem distantiarum ordinem. pluralitatem vero et quod que
Iovis et ea que saturni eandem illi dedit.
Solis vero et lune duas existimabat adhuc
apponendas esse speras, apparentia si quis est

[illegible]

redditurus. reliquis vero planetis singulis unam

[illegible]

Necesse autem simul posite omnes apparentia sunt
redditure per quaslibet errantium alias speras una
minores esse revolutas et ad idem restituentes
positione primam sperarum semper infime ordinate astrorum
sic enim solum contingit planetarum lationem omnia facere

[illegible]

Cum igitur in quibus quidem ipsa feruntur spere he quidem
octo. he autem quinque et viginti sunt. harum autem
solas non est oportet revolvi in quibus in fine ordinatum
fertur. revolventes quidem primorum duorum sex erunt.
Quatuor vero [illegible] et que [illegible]
priorum [illegible] omnium autem ferentium et
revolventium quinquaginta quinque.
Si autem soli et lune non addiderit quos diximus
motus. omnes spere erunt septem et quadraginta.
[illegible] pluralitas quidem sperarum tanta sit.
[illegible]
Quare et substantias et principia immobilia et insensibilia
tot rationabile existimare. necessarium [illegible] dimittatur
fortioribus dicere

[illegible]

Si vero nullam possibile dicimus lationem non ordinatam
ad astri lationem. amplius autem omnem naturam et omnem
substantiam impassibilem et secundum se optimum sortitam esse
finem oportet existimare nulla erit preter has altera natura
sed hunc numerum necesse est [illegible] esse

alie moventes utique sunt eius ... lationis

[illegible]

Sed alias quidem lationes esse impossibile preter dictas.
Hoc autem existimare ex latis rationabile. Nam si
quecumque ferunt lationis gratia nata sunt, et latio omnis
lati gratia alicuius, nulla latio sui gratia erit
neque alterius lationis, sed astrorum gratia.
Nam si sit latio lationis gratia, et illam alterius gratia
oportebit esse; quare quoniam non est possibile in infinitum,
finis erit omnis lationis latorum aliquod divinorum
corporum secundum celum.

[illegible]

Quod autem unum celum manifestum. Si enim
plures celi sicut homines, erit specie unum principium quod
circa unumquemque, numero vero multa. Sed
quecumque numero multa materiam habent; una enim ratio
et eadem multorum ut hominis, Socrates autem unus.
Quod autem quid erat esse non habet materiam primum;
endelechia enim. Unum ergo et ratione et numero primum
movens immobile ens. Et quod movetur ergo semper et continue;
unum ergo solum celum.

[illegible]

Tradita sunt autem a senioribus et antiquis
in fabule figura dimissa posteris quoniam dii sunt hii
et continet divinum naturam totam. Reliqua vero
fabulose iam adducta sunt ad persuasionem multorum
et ad opportunitatem multorum ad leges et conferens.
Conformes enim hominibus hos et aliorum animalium
quibusdam similes dicunt, et his altera consequentia
et dictis similia. A quibus si quis separans eorum
accipiat solum quod primum, quod deos existimabant
primas substantias esse, divine utique esse dictum putabit,
et secundum verisimilitudinem

[illegible]

Et sepe inventa ad posse unaquaque et arte
et philosophia, et iterum corrupta, et has opiniones
illorum quasi reliquias usque nunc salvatas esse.
Patria quidem opinio et que a primis in tantum
nobis manifesta solum.

[illegible]

Que vero circa intellectum habent quasdam dubitationes.
Videtur quidem enim apparentium divinissimum; quomodo vero
se habens erit talis, habet quasdam difficultates.

[illegible]

Nam sive nihil intelligit, quid utique erit insigne,
sed se habet quemadmodum utique dormiens; sive intelligit,
huius vero aliud principale, non enim est hoc sua
substantia intelligere sed potentia, non utique erit optima substantia;
per intelligere enim honorabile inest.

[illegible]

Amplius autem si intellectus est sive substantia eius intellectio
quid intelligit aut enim ipsum aut alterum aliquid et
idem semper aut aliud

[illegible]

Ergo utrum differt aliquid aut nihil intelligere bonum
aut contingens

[illegible]

Aut inconveniens meditari de quibusdam

[illegible]

Palam igitur quia divinissimum et honorabilissimum
intelligit

[illegible]

Et non transmutatur indignius enim transmutatio
et motus quidam iam talis

[illegible]

Primum quidem igitur si non est intellectio sed potentia rationabile
laboriosum esse continuationem intelligentie

[illegible]

Deinde palam quia aliquid aliud erit dignius
quam intellectus scilicet intellectum etenim intelligere et intellectio
erunt indignissimum intelligenti quare fugiendum
hoc etenim non videre quedam dignius
quam videre non utique erit optimum intelligentia se ipsum
ergo intelligit siquidem est potentissimum

[illegible]

[illegible]

Et est intellectio intelligentie intelligentia videntur autem
semper alius scientia et sensus et opinio et meditatio
sui ipsius autem in accessorie

[illegible]

Amplius si aliud aliquid est intelligere et intelligi
secundum quid ei ipsum bene inest non enim
idem esse intellectioni et intellecto

[illegible]

Aut in quibusdam scientia res in factivis quidem sine
materia substantia et quod quid erat esse in theoricis
vero ratio res et intellectio

[illegible]

Non altero igitur existente quod intelligitur et intellectu
quecumque non materiam habent idem erit et
intellectio ei quod intelligitur una

[illegible]

Adhuc autem restat dubitatio si compositum quod intelligitur

[illegible]

Transmutabitur enim in partibus tocius

Aut indivisibile omne quod non habet materiam ut humanus intellectus

Aut quod quidem compositorum habet in aliquo tempore. Non enim habet ipsum bene in hoc aut in hoc, sed in toto quodam quod optimum et ens aliud aliquid. Sic autem ipsa sui ipsius intelligentia toto evo.

Perscrutandum autem et quomodo habet totius natura bonum et optimum, utrum separatum quid et ipsum secundum se aut ordinem.

Aut utroque modo sicut exercitus. In ordine enim ipsum bene et dux exercitus et magis hic. Non enim hic propter ordinem, sed ille propter hunc est. Omnia vero coordinata sunt aliqualiter, sed non similiter, et natatilia et volatilia et plante. Et non sic se habent ut non sit alteri ad alterum nichil, sed est aliquid. Ad unum quidem enim omnia coordinata sunt.

Sed quemadmodum in domo liberis minime licet quod contingit facere, sed omnia aut plurima ordinata sunt, servis autem et bestiis parum quod ad commune, multum vero quod contingit. Tale namque principium cuiusque ipsorum natura est. Dico autem puta ad discerni necesse quidem omnibus venire, et alia sunt sic quibus communicant ad totum.

Quecumque vero impossibilia omnia accidunt aut absurda aliter dicentibus et qualia gratiosius dicentes et in quibus minime dubitationes, oportet non latere. Omnes enim ex contrariis faciunt omnia. Neque quod omnia neque ex contrariis recte, nec in quibus contraria insunt, quomodo ex contrariis erunt non dicunt.

Inpassibilia namque sunt contraria ab invicem
aut plurium hoc solvitur et per tertium aliquid esse
alii vero alterum contrariorum materiam faciunt quemadmodum
qui inequale equali aut unum multis. Hoc
autem et hoc eodem modo, nam una nulli est contraria

Amplius omnia pravi participantia sunt extra unum
nam pravum ipsum alterum elementorum

Alii autem ut principia bonum et malum quamvis in
omnibus maxime quod bonum principium

Alii vero hoc quidem recte quia principium sed quomodo
bonum principium non dicunt utrum ut finis aut
ut movens aut species

Inconvenienter autem Empedocles. amicitiam enim
facit bonum hec autem principium et ut movens, congregat
enim, et ut pars enim mixture. Sic et eidem
accidit ut materie principium esse et ut moventi
sed esse non idem utrique igitur amicitia inconveniens

aut et incorruptibilem esse litem hec
ipsum autem est mali natura

Anaxagoras autem ut movens quod bonum
principium intellectus enim movet sed gratia alicuius
movet quare alterum praeter ut nos dicimus
nam medicina est sanitas quodammodo. In-
conveniens autem et contrarium non facere bono autem

Omnes autem qui contraria dicunt non utuntur contrariis
nisi figuraverit aliquis et quare hec quidem cor-
ruptibilia illa vero incorruptibilia nullus dicit. omnia namque
entia faciunt ex hisdem principiis. Amplius
autem alii quidem ex non ente faciunt entia
alii autem ut non hoc cogantur unum omnia faciunt

Amplius propter quid semper erit generatio et que
causa generationis nullus dicit

Et duo principia facientibus aliquid necesse principalius
esse et hiis qui species quia est aliud principalius
propter quid enim participavit et participat

Et aliis quidem necesse sapientie et honorabilissime
scientie aliquid contrarium esse nobis autem non
non enim est contrarium primo nam omnia contraria materiam
habent et hec potentia sunt et ignorantia

Ad contrarium nihil primum vel contrarium

[illegible]

Amplius si non erunt preter sensibilia alia non
erit principium et ordo et generatio et celestia
sed semper principii principium ut theologis et
physicis omnibus

[illegible]

Si autem erunt species aut numeri nullius cause
sed si non non motus

[illegible]

Adhuc quomodo erit ex non magnitudinibus magnitudo
et continuum numerus enim non faciet
continuum nec ut movens nec ut species

[illegible]

At vero nullum erit contrarium et factivum
quod et motivum contingit enim non esse at vero
posterius quid opus sunt. Item non utique sempiterna
sunt entia. Sed sunt. Interimendum ergo
est aliquid horum. Et hoc dictum est

[illegible]

Adhuc quomodo numeri unum aut anima aut corpus
et species totaliter et res nihil dicit nullus nec
contingit dicere si non ut nos dicat quia movens facit

[illegible]

[illegible]

Dicentes autem numerum primum mathematicum
et sic semper aliam habitam substantiam et principia
uniuscuiusque alia inconnexam totius
substantiam faciunt nihil enim altera alteri con-
fert aut ens aut non ens et principia
multa. Entia vero nolunt male disponi
nec bonum pluralitas principatuum unus
ergo princeps

[illegible]

305

In Phran Arlic

DD.
20.